

Nr 232.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning angående ändring i vissa delar av förordningen den 28 september 1928 om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt, m. m.; given Stockholms slott den 20 mars 1936.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till

- 1) förordning angående ändring i vissa delar av förordningen den 28 september 1928 (nr 373) om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt;
- 2) förordning om särskild skatt å förmögenhet;
- 3) förordning angående ändring i vissa delar av förordningen den 28 september 1928 (nr 374) om kommunal progressivskatt;
- 4) förordning angående upphävande av förordningen den 28 september 1928 (nr 375) om utjämningskatt; samt
- 5) förordning om ändring i vissa delar av taxeringsförordningen den 28 september 1928 (nr 379).

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Ernst Wigforss.

F ö r s l a g

till

fö r o r d n i n g a n g å e n d e ä n d r i n g i v i s s a d e l a r a v f ö r o r d n i n g e n d e n 28 s e p t e m b e r 1928 (n r 373) o m s t a t l i g i n k o m s t- o c h f ö r m ö g e n h e t s s k a t t.

Härigenom förordnas, att 15, 18 och 20 §§ förordningen den 28 september 1928 om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives:

15 §.

Till grund för beräkningen av inkomst- och förmögenhetsskatt skall läggas sammanlagda beloppet av den skattskyldiges taxerade inkomst samt en tvåhundrededel av hans och i förekommande fall hans omyndiga barns skattepliktiga förmögenhet. Är han skattskyldig allenast för inkomst eller allenast för förmögenhet, skall till grund för skattens beräkning läggas inkomsten eller en tvåhundrededel av förmögenheten efter ty nyss är sagt.

Det sålunda — — — kronor, bortfaller.

18 §.

1 mom. Inkomst- och förmögenhetsskatt utgår dels för samtliga skattskyldiga med viss i särskild ordning bestämd procent av ett grundbelopp (*bottensskatt*) och dels för fysiska personer, oskifta dödsbon och familjestiftelser, när det beskattningsbara beloppet överstiger 8,000 kronor, med visst tillägg till bottenskatten (*tilläggsskatt*).

Med familjestiftelser avses stiftelser, som enligt de för desamma gällande stadgar hava till huvudsakligt ändamål att tillgodose viss familjs, vissa familjers eller bestämda personers ekonomiska intressen.

2 mom. Bottensskattens grundbelopp utgör:

a) för fysiska personer, oskifta dödsbon och familjestiftelser:

när det beskattningsbara beloppet icke överstiger 2,000 kronor: 3.5 procent av det beskattningsbara beloppet;

när det beskattningsbara beloppet överstiger

2,000 kr. men icke 4,000 kr.:	70 kr. för 2,000 kr. och 4.5 % av återstoden;						
4,000 » » »	6,000 » : 160 » »	4,000 » »	5.5 % »	»	»	»	» ;
6,000 »	: 270 » »	6,000 » »	7 % »	»	»	»	» ;

b) för svenska aktiebolag, vad beträffar försäkringsaktiebolag i den mån inkomsten belöper på aktieägarna i denna deras egenskap, för svenska ekonomiska föreningar, för systembolag, som ej äro aktiebolag, samt för utländska juridiska personer, som ej beskattas enligt a) här ovan:

¹ Senaste lydelsen av 18 §, se SFS 1934: 291.

åtta procent av det beskattningsbara beloppet;

c) för svenska försäkringsanstalter, vad beträffar försäkringsaktiebolag i den mån inkomsten icke belöper å aktieägarna i denna deras egenskap:

nio procent av det beskattningsbara beloppet;

d) för sparbanker:

sex procent av det beskattningsbara beloppet;

e) för andra skattskyldiga än dem som avses under a)—d) här ovan:

fyra procent av det beskattningsbara beloppet.

3 mom. Tilläggsskatten utgör:

när det beskattningsbara beloppet icke överstiger 10,000 kronor: 4 procent av den del av det beskattningsbara beloppet, som överstiger 8,000 kronor;

när det beskattningsbara beloppet överstiger

10,000 men icke	12,000 kr.:	80 kr.	för	10,000 kr.	och	5 %	av återstoden;					
12,000	»	»	15,000	»	»	12,000	»	»	6 %	»	»	;
15,000	»	»	20,000	»	»	15,000	»	»	7 %	»	»	;
20,000	»	»	30,000	»	»	20,000	»	»	8 %	»	»	;
30,000	»	»	40,000	»	»	30,000	»	»	9 %	»	»	;
40,000	»	»	60,000	»	»	40,000	»	»	11 %	»	»	;
60,000	»	»	80,000	»	»	60,000	»	»	13 %	»	»	;
80,000	»	»	100,000	»	»	80,000	»	»	15 %	»	»	;
100,000	»	»	150,000	»	»	100,000	»	»	17 %	»	»	;
150,000	»	»	200,000	»	»	150,000	»	»	19 %	»	»	;
200,000 kr.				»	»	200,000	»	»	21 %	»	»	.

(Se vidare anvisningarna.)

20 §.

För varje år bestämmes den för alla skattskyldiga enhetliga procent av de i 18 § 2 mom. omförmälda grundbelopp, med vilken bottenskatt skall för det året utgå.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1937.

Beträffande efterbeskattning till inkomst- och förmögenhetsskatt, som skolat utgöras enligt förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt i dess hittillsvarande lydelse, skall denna fortfarande äga tillämpning.

F ö r s l a g

till
fö r o r d n i n g o m s ä r s k i l d s k a t t å f ö r m ö g e n h e t .

Häri genom förordnas som följer:

1 §.

Särskild skatt å förmögenhet skall enligt vad i denna förordning stadgas årligen erläggas till staten av fysisk person, därest hans enligt förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt skattepliktiga förmögenhet vid utgången av det beskattningsår, som gått till ända närmast före den 1 mars under taxeringsåret, överstigit 20,000 kronor. I den skattepliktiga förmögenheten inbegripes härvid även förmögenhet tillhörig den skattskyldiges hemmavarande omyndiga barn, därest ej jämlikt förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt barnet skall taxeras därför.

Skattskyldighet, som nu sagts, åligger jämväl oskift dödsbo, utländsk juridisk person, som enligt förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt betraktas som utländskt bolag, ävensom i 18 § 1 mom. nysnämnda förordning omförmäld familjestiftelse.

2 §.

Särskild skatt å förmögenhet skall utgå i förhållande till den på nedan angivet sätt bestämda beskattningsbara förmögenheten.

Beskattningsbar förmögenhet utgör, såvitt ej nedan annorlunda stadgas, ett belopp motsvarande den skattskyldiges och i förekommande fall hans omyndiga barns enligt förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt skattepliktiga förmögenhet vid utgången av det beskattningsår, varom i 1 § förmäles.

Därest för annan skattskyldig än familjestiftelse berörda skattepliktiga förmögenhet överstiger tjugufem gånger det för den skattskyldige för ifrågavarande beskattningsår enligt förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt fastställda beskattningsbara beloppet, utgör den beskattningsbara förmögenheten ett belopp motsvarande tjugufem gånger det beskattningsbara beloppet, dock minst fyrtio procent av den skattepliktiga förmögenheten. Fastställs ej för den skattskyldige något sådant beskattningsbart belopp, utgör den beskattningsbara förmögenheten ett belopp motsvarande fyrtio procent av den skattepliktiga förmögenheten.

Beskattningsbar förmögenhet utföres i fulla hundratal kronor, så att överskjutande belopp, som icke uppgår till fullt hundratal kronor, bortfaller.

3 §.

Särskild skatt å förmögenhet skall utgöra:

när den beskattningsbara förmögenheten icke överstiger 50,000 kronor: en promille av den del av den beskattningsbara förmögenheten, som överstiger 20,000 kronor, dock lägst en krona;

när den beskattningsbara förmögenheten överstiger

50,000 men icke 100,000 kr.:	30 kr. för	50,000 kr. och	2 ^{0/100} av återstoden;
100,000 » » 300,000 » :	130 » »	100,000 » »	3 ^{0/100} » » ;
300,000 » » 600,000 » :	730 » »	300,000 » »	4 ^{0/100} » » ;
600,000 » » 1,000,000 » :	1,930 » »	600,000 » »	5 ^{0/100} » » ;
1,000,000 kr.	: 3,930 » »	1,000,000 » »	6 ^{0/100} » » .

4 §.

För äkta makar, som under beskattningsåret levt tillsammans, bedömes skatteplikt enligt 1 § med hänsyn till båda makarnas sammanlagda förmögenhet. Den beskattningsbara förmögenheten beräknas för makarna gemensamt under hänsynstagande vid tillämpning av 2 § tredje stycket till det för makarna gemensamt fastställda beskattningsbara beloppet. Skatt beräknas efter den sålunda bestämda beskattningsbara förmögenheten samt fördelas å makarna efter deras skattepliktiga förmögenheter.

Rörande taxering av äkta makar skall i övrigt vad i 19 § förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt stadgas äga motsvarande tillämpning.

5 §.

1 mom. Den som eftertaxerats till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt skall, om eftertaxeringen därtill föranleder, eftertaxeras jämväl till särskild skatt å förmögenhet enligt denna förordning till behörigt belopp.

2 mom. Har skattskyldig i uppgift eller upplysning, som avgivits till ledning vid taxering, lämnat oriktigt meddelande, eller har han, ehuru uppgiftspliktig, underlåtit avlämna uppgift eller infordrad upplysning, och har därav föranletts, att han icke blivit taxerad till särskild skatt å förmögenhet eller att han blivit för lågt taxerad till sådan skatt, utan att dock eftertaxering till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt skall äga rum, skall han eftertaxeras till särskild skatt å förmögenhet att utgå med det belopp, som genom berörda förfarande undandragits statsverket. Beträffande dylik eftertaxering skall vad som är stadgat rörande eftertaxering till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt äga motsvarande tillämpning.

6 §.

Skattskyldig taxeras till särskild skatt å förmögenhet i den kommun, där han skall taxeras till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt.

7 §.

Har på grund av bestämmelserna i 23 § förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt befrielse helt eller delvis medgivits från skattskyldighet till nämnda skatt, skall motsvarande befrielse åtnjutas jämväl i fråga om särskild skatt å förmögenhet.

8 §.

Där oskift dödsbo jämlikt 24 § förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt svarar för dylik skatt allenast med tillgångarna i boet eller delägare i skiftat dödsbo allenast för vad av skatten å hans lott belöper och allenast med sin lott i boet, skall motsvarande gälla i fråga om särskild skatt å förmögenhet.

9 §.

1 mom. Därest i anledning av överenskommelse eller beslut, varom förmäles i 29 eller 30 § förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt, befrielse från skattskyldighet till nämnda skatt helt eller delvis skall åtnjutas, skall detta föranleda motsvarande befrielse från skattskyldighet enligt denna förordning.

I fall, varom i 29 och 30 §§ förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt förmäles, må Konungen förklara, att särskild skatt å förmögenhet skall för skattskyldig fastställas till högre belopp än gällande bestämmelser eljest skulle föranleda, dock att skatten ej må komma att uppgå till större del, procentuellt beräknad, av den på grundval av överenskommelsen eller beslutet fastställda beskattningsbara förmögenheten, än skatten skulle utgjort av den beskattningsbara förmögenhet, som skulle hava fastställts, om hänsyn ej tagits till överenskommelsen eller beslutet.

2 mom. Vad i 32 § förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt stadgas om rätt för Konungen att till undvikande av eller lindring i dubbelbeskattning förordna om efterskänkande av inkomst- och förmögenhetsskatt skall äga motsvarande tillämpning beträffande särskild skatt å förmögenhet.

10 §.

Angående taxeringsmyndigheter och förfarandet vid taxering till särskild skatt å förmögenhet stadgas i taxeringsförordningen.

11 §.

Konungen äger utfärda för tillämpning av denna förordning erforderliga föreskrifter.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1937.

Förslag

till

förordning angående ändring i vissa delar av förordningen den 28 september 1928 (nr 374) om kommunal progressivskatt.

Härigenom förordnas, att 2, 3 och 4 §§ förordningen den 28 september 1928 om kommunal progressivskatt skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges:

2 §.

Fysisk person, oskift dödsbo och familjestiftelse, som avses i 18 § 1 mom. förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt, skola utgöra kommunal progressivskatt, därest den skattskyldiges till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt beskattningsbara belopp överstiger 3,000 kronor, sedan, i fråga om skattskyldig, som avses i 69 § kommunalskattelagen, avdragits ett belopp, motsvarande till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt skattepliktig inkomst, för vilken jämlikt sagda lagrum kommunal skattskyldighet ej föreligger.

3 §.

Det till kommunal progressivskatt beskattningsbara beloppet utgör för en var skattskyldig det till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt beskattningsbara beloppet, beträffande skattskyldig, som avses i 69 § kommunalskattelagen, efter avdrag, som i 2 § sägs.

4 §.

1 mom. Progressivskattens grundbelopp utgör

för den del av det till kommunal progressivskatt beskattningsbara beloppet, som överstiger

3,000 kronor men ej	9,000 kronor, 0.5 procent
9,000 » » »	15,000 » 1 »
15,000 » » »	35,000 » 2 »
35,000 » » »	60,000 » 3 »
60,000 » » »	100,000 » 4 »
100,000 »	5 » ,

dock att grundbeloppet icke må i något fall överstiga 4.5 procent av det beskattningsbara beloppet.

Grundbeloppet upptages i fullt krontal, så att belopp, som ej uppgår till fullt krontal, bortfaller.

2 mom. Rörande fördelning emellan äkta makar av det för dem gemensamma grundbeloppet skall stadgandet i 19 § 1 mom. förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt äga motsvarande tillämpning; och skall därvid i fråga om skattskyldig, som avses i 69 § kommunalskattelagen, såsom taxerat belopp anses det till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt taxerade beloppet med avdrag av det belopp, som frånräknats vid fastställande av det till kommunal progressivskatt beskattningsbara beloppet.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1937.

Beträffande efterbeskattning till kommunal progressivskatt, som skolat utgöras enligt förordningen om kommunal progressivskatt i dess hittillsvarande lydelse, skall denna fortfarande äga tillämpning.

F ö r s l a g

till

förordning angående upphävande av förordningen den 28 september 1928 (nr 375) om utjämningskatt.

Häri genom förordnas, att förordningen den 28 september 1928 om utjämningskatt skall upphöra att gälla med utgången av år 1936; dock att förordningen fortfarande skall äga tillämpning beträffande efterbeskattning till utjämningskatt enligt förordningen.

Förslag

till

förordning om ändring i vissa delar av taxeringsförordningen den 28 september 1928 (nr 379).

Härigenom förordnas, att 120 § taxeringsförordningen den 28 september 1928 skall upphöra att gälla ävensom att 1 §, 2 § 1 mom., 12 § 1 mom., 26 § 1 mom., 28 §, 29 § 1 mom., 76 §, 77 § 2 mom., 80 §, 84 § 2 mom., 86 §, 90 § 2 mom., 91 § 2 mom., 92 § 1 mom., 95, 98, 99, 105 och 114 §§, 119 § 2 mom., 123 § 2 mom., 124 § 2 mom., 124 a § 1 mom., 130 och 136 §§, 143 § 1 mom. samt 145 § 4 mom. nämnda förordning¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives:

1 §.

Taxering till beskattning enligt kommunalskattelagen, enligt förordningarna om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt, om särskild skatt å förmögenhet och om kommunal progressivskatt samt enligt lagen om skogsaccis verkställas av särskilda beskattningsnämnder i den ordning här nedan angives.

2 §.

1 mom. I denna — — — äger rum;

taxering för inkomst eller förmögenhet: taxering till kommunal inkomstskatt, till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt, till särskild skatt å förmögenhet och till kommunal progressivskatt; samt

virkestaxering: taxering — — — *årlig taxering.*

12 §.

1 mom. Till medlemmar — — — taxeringens verkställande.

Av kommun må till ledamot eller suppleant i beredningsnämnd, fastighetstaxeringsnämnd eller taxeringsnämnd utses allenast den, som är inom kommunen mantalsskriven, och av landsting må till ledamot eller suppleant i fastighetstaxeringsnämnd utses allenast den, som är mantalsskriven i kommun inom fastighetstaxeringsdistriktet; och må ej annan väljas än den, som tillika under året näst före taxeringsåret haft att utgöra allmän kommunalskatt till kommunen eller statlig inkomst- och förmögenhetsskatt eller särskild skatt å förmögenhet och jämväl, i den mån utskylderna vid tiden för valet varit förfallna, erlagt desamma.

Vid kommuns — — — inom densamma.

¹ Senaste lydelsen av 29 § 1 mom. se SFS 1930:192, av 92 § 1 mom. och 119 § 2 mom. se SFS 1931:80, av 84 § 2 mom., 86 § och 123 § 2 mom. se SFS 1934:292, av 124 a § 1 mom. och 145 § 4 mom. se SFS 1934:295 samt av 12 § 1 mom., 26 § 1 mom., 80 §, 90 § 2 mom. och 143 § 1 mom. se SFS 1935:255.

26 §.

1 mom. Nedannämnda skattskyldiga — — — (*självdeklaration*), nämligen:

- 1) verk eller — — — för förmögenhet;
- 2) fysisk person, därest han antingen
 - a) nästföregående år varit taxerad till kommunal inkomstskatt eller statlig inkomst- och förmögenhetsskatt eller särskild skatt å förmögenhet;
 - b) under beskattningsåret haft inkomst av beskaffenhet, att skattskyldighet därför åligger honom enligt kommunalskattelagen eller förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt, eller vid samma års utgång ägt förmögenhet, för vilken han är skattskyldig enligt nämnda förordning, och i sådant fall tillika hans enligt kommunalskattelagen beräknade taxerade inkomst i någon kommun eller hans enligt förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt beräknade taxerade inkomst jämte en tvåhundrededel av förmögenheten uppgått, i fråga om sådan person som varit här i riket bosatt under hela eller någon del av beskattningsåret, till minst 600 kronor och, i fråga om annan person, till minst 100 kronor; eller
 - c) vid beskattningsårets utgång ägt förmögenhet, uppgående till minst 20,000 kronor, för vilken han är skattskyldig enligt förordningen om särskild skatt å förmögenhet.

Vid bedömandet — — — inkomst och förmögenhet. Har skattskyldig barn, skall hänsyn tagas jämväl till barnets förmögenhet, därest han enligt förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt eller förordningen om särskild skatt å förmögenhet skall taxeras därför.

Vid tillämpning — — — den avlidne.

28 §.

Självdeklaration är dels *allmän självdeklaration*, dels *särskild självdeklaration*.

Deklarationsskyldig, som är skattskyldig till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt eller särskild skatt å förmögenhet, skall avgiva dels i den kommun, där han är mantalsskriven eller utan att vara mantalsskriven är skattskyldig till sådan skatt, *allmän självdeklaration* till ledning vid taxering till nämnda skatter och till kommunal inkomstskatt i samma kommun, dels i varje annan kommun, där han är skattskyldig till kommunal inkomstskatt, *särskild självdeklaration* till ledning vid taxering till sådan skatt. Deklarationsskyldig, som icke är skattskyldig till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt eller särskild skatt å förmögenhet, skall avgiva *särskild självdeklaration* i varje kommun, där han är skattskyldig till kommunal inkomstskatt.

Finnes inom -- — — särskild kommun.

29 §.

1 mom. *Allmän självdeklaration* — — — å försäkringstagarna.
Utländsk försäkringsanstalt — — — öretal bortfalla.

76 §.

Senast den 15 februari skola i den ordning, Kungl. Maj:t föreskriver, till taxeringsnämndens ordförande, utom i Stockholm, överlämnas avskrifter av fastighetslängderna, inkomstlängden, förmögenhetslängden, skogsaccislängden och länsprövningsnämndens ändringslängder för nästföregående år, såvitt taxeringsdistriktet angår.

Inom samma — — — mellankommunala prövningsnämnden.

77 §.

2 mom. Den gemensamma taxeringsnämnden har att verkställa dels taxering till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt och särskild skatt å förmögenhet av skattskyldiga, som sakna hemortskommun i riket, ävensom av sådana i 26 § förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt omförmälda skattskyldiga, som jämlikt § 3 mom. 2 mantalsskrivningsförordningen skola mantalsskrivas inom Stockholms stad och S:t Nikolai församling, dels ock taxering till kommunal inkomstskatt av skattskyldiga, då sådan taxering skall ske för gemensamt kommunalt ändamål.

Taxering, som — — — särskilt taxeringsdistrikt.

80 §.

Kronoombudet har — — — åliggande särskilt

a) att, oavsett — — — av denne;

b) att vid granskningen tillse, att kronans intresse vid taxeringen till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt och särskild skatt å förmögenhet varder behörigen iakttaget; samt

c) att, i — — — taxeringsnämndens sammanträden.

Med avseende — — — taxeringsnämndens sammanträden.

84 §.

2 mom. Varje år beslutar taxeringsnämnden, i den mån icke annat i 85 § stadgas, för envar skattskyldig, huruvida och till vilket belopp taxering till kommunal inkomstskatt samt till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt och särskild skatt å förmögenhet skall honom åsättas.

Så snart — — — omförmälda taxeringsnämnd.

Har taxeringsnämnd — — — omförmälda taxeringsnämnd.

86 §.

För varje taxeringsdistrikt eller, om distrikt består av mer än en kommun, för varje kommun skola föras särskilda taxeringslängder, nämligen två längder över taxeringen av fastigheter (*fastighetslängder*), av vilka den ena skall upptaga fastigheter, som jämlikt 5 § 1, 3 eller 5 mom. kommunalskatte lagen äro undantagna från skatteplikt, och den andra skall upptaga övriga fastigheter, med undantag för sådana, som avses i 5 § 2 mom. nämnda

lag, en längd över taxeringen till kommunal inkomstskatt, statlig inkomst- och förmögenhetsskatt och kommunal progressivskatt (*inkomstlängd*), en längd över taxeringen till särskild skatt å förmögenhet (*förmögenhetslängd*) ävensom en längd över taxeringen till skogsaccis (*skogsaccislängd*). Hos den gemensamma taxeringsnämnden skola föras särskild inkomstlängd och särskild förmögenhetslängd över taxering för inkomst eller förmögenhet av skattskyldiga, som omförmälas i 77 § 2 mom.

De beslutade — — — skattskyldiges namn.

I inkomstlängden antecknas särskilt

dels i avseende — — — beskattningsbar inkomst;

dels i avseende å statlig inkomst- och förmögenhetsskatt taxerat belopp, beloppet av medgivna ortsavdrag och beskattningsbart belopp med angivande tillika, där det ej framgår av längdens uppställning, av den punkt i 18 § 2 mom. förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt, enligt vilken grundbeloppet för däri ingående bottensskatt skall beräknas;

dels i avseende å kommunal progressivskatt till sådan skatt beskattningsbart belopp, där detta avviker från det till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt beskattningsbara beloppet, samt skattens grundbelopp;

dels ock, till ledning för påföring av pensionsavgift enligt lagen om folkpensionering, för envar, som vid taxeringsårets början uppnått sjutton men ej sextiofem års ålder, beräknat taxerat belopp enligt förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt, därest detsamma icke införts på grund av föreskriften här ovan.

I förmögenhetslängden angives den till särskild skatt å förmögenhet beskattningsbara förmögenheten.

Närmare föreskrifter — — — och ledamöter.

90 §.

2 mom. Har självdeklaration — — — eller upplysning.

I enahanda — — — därtill anmanats. Har vid dylik underlåtenhet att avgiva deklaration eller uppgift taxering åsatts enligt förordningen om särskild skatt å förmögenhet, skall underrättelse, varom nu sagts, lämnas jämväl skattskyldig fysisk person, som är inom distriktet mantalsskriven.

91 §.

2 mom. Taxeringslängderna, i huvudskrift eller avskrift, skola vara att tillgå för landskamreraren och länsprövningsnämnden samt i den ordning, Kungl. Maj:t föreskriver, dels tillhandahållas dem, som hava att verkställa debitering av de på grund av taxeringen utgående utskylder, dels ock, med undantag av förmögenhetslängden, offentligen framläggas inom vederbörande kommun under minst fjorton dagar före den 15 juli under taxeringsåret.

92 §.

1 mom. Har skattskyldig haft förvärvskälla, som enligt kommunalskattelagens bestämmelser om beskattningsort är att hänföra till skilda prövnings-

distrikt, skola genom vederbörande landskamrerares försorg, så snart ske kan efter det inkomst- och förmögenhetslängderna för året med tillhörande handlingar inkommit till länsstyrelsen och senast den 10 juli, till den mellankommunala prövningsnämnden översändas de självdeklarationer och andra handlingar, som till ledning vid den skattskyldiges taxering för inkomst eller förmögenhet avgivits dels i kommun, till vilken dylik förvärvskälla är att hänföra, dels ock, därest han inom annan kommun är skattskyldig till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt, i denna kommun. Har den skattskyldige under beskattningsåret varit gift, skola till den mellankommunala prövningsnämnden jämväl översändas de självdeklarationer och andra handlingar, som avgivits till ledning vid den andra makens taxering för inkomst eller förmögenhet i nämnda kommuner, därest 52 § 1 mom. kommunal-skattelagen eller 19 § 1 mom. förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt är tillämplig å makarnas taxering. Samtidigt härmed skola överlämnas utdrag av inkomst- och förmögenhetslängderna samt taxeringsnämndernas protokoll, såvitt angår ifrågavarande taxeringar.

95 §.

Prövningsnämnd beslutar — — — i övrigt.

Särskild prövningsnämnd har att, sedan den ordinarie prövningsnämnden avslutat sitt arbete för året och intill dess nästa ordinarie prövningsnämnd sammanträder, dels besluta över besvär, som anförts enligt 123 §, dels, såvitt angår redan verkställd taxering, pröva ansökningar om sådan befrielse från skattskyldighet, varom förmäles i 15 § 2 mom. och 55 § kommunal-skattelagen samt i 23 § förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt och 7 § förordningen om särskild skatt å förmögenhet, dels ock pröva besvär, som avses i 16 § andra stycket lagen om folkpensionering. Vad eljest — — — särskild prövningsnämnd.

Om rätt — — — och 129 §.

98 §.

Alla beslut — — — bör ske.

Taxering, som till följd av prövningsnämndens beslut tillkommit eller blivit fastställd annorlunda än taxeringsnämnden bestämt, skall antecknas i det exemplar av vederbörande taxeringslängd, som är för nämnden tillgängligt, och skall jämväl upptagas i särskild längd (*ändringslängd*), som upplägges i skilda avdelningar dels för särskild fastighetstaxering, dels för taxering till kommunal inkomstskatt, statlig inkomst- och förmögenhetsskatt och kommunal progressivskatt, dels för taxering till särskild skatt å förmögenhet och dels för virkestaxering. Närmare föreskrifter om längdföringen meddelas av Kungl. Maj:t.

Nämndens protokoll — — — särskild prövningsnämnd.

99 §.

Länsprövningsnämndens ändringslängder, i huvudskrift eller bestyrkt avskrift, skola i den ordning, Kungl. Maj:t föreskriver, dels tillhandahållas dem,

som verkställa debitering av de på grund av taxeringen utgående utskylder, dels ock, med undantag för den avdelning i längden som avser taxering till särskild skatt å förmögenhet, så snart ske kan offentligen framläggas inom vederbörande kommun under minst fjorton dagar.

105 §.

Alla beslut — — — bör ske.

Taxering, som till följd av nämndens beslut tillkommit eller som blivit fastställd annorlunda än taxeringsnämnd bestämt, skall upptagas i särskild längd (*ändringslängd*). En sådan längd föres för varje län, och skall i den samma uppläggas särskild avdelning för taxering till särskild skatt å förmögenhet. Vad i detta stycke stadgas skall icke gälla beträffande beslut, som fattats i anledning av besvär enligt 123 §.

Justering av — — — deras riktighet.

114 §.

Taxering till kommunal progressivskatt verkställs av den taxeringsnämnd och den prövningsnämnd, som förrätta skattskyldigs taxering till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt, i samband med taxeringen till dylik skatt. Ifrågakommer fördelning — — — och skoldistrikt.

Fördelning av — — — i kommunen.

119 §.

2 mom. Har skattskyldig haft förvärvskälla, som enligt kommunalskattelagens bestämmelser om beskattningsort är att hänföra till två eller flera prövningsdistrikt, skola besvär enligt 118 §, försåvitt de avse den skattskyldiges taxering för inkomst eller förmögenhet i den kommun, där han taxerats eller bort taxeras till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt eller särskild skatt å förmögenhet, eller i sådan annan kommun, dit förvärvskällan är att hänföra, skriftligen avfattade, ingivas till länsstyrelsen i något av de län, där sagda kommuner äro belägna.

Besvär, varom — — — nästföljande söckendag.

123 §.

2 mom. Den som taxerats till kommunal inkomstskatt eller till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt för intäkt, vilken icke skall räknas till skattepliktig inkomst, eller som taxerats till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt eller särskild skatt å förmögenhet för förmögenhetstillgång av sådant slag, som icke skall upptagas vid beräkning av skattepliktig förmögenhet,

den som — — — taxeringen skett,

den som — — — en ort,

den som — — — är skattskyldig,

den som taxerats till särskild skatt å förmögenhet, ehuru han enligt 1 § förordningen om dylik skatt ej är skyldig utgöra sådan skatt,

den som taxerats till kommunal progressivskatt, ehuru han enligt 2 § förordningen om kommunal progressivskatt ej skall utgöra sådan skatt, eller som taxerats till kommunal progressivskatt för inkomst eller för förmögenhetstillgång av sådant slag, för vilket han ej är skattskyldig,

den som taxerats till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt, till särskild skatt å förmögenhet eller till kommunal progressivskatt å ort, där han icke är skattskyldig till sådan skatt,

den som taxerats för — — — hos kammarrätten.

Skall i fråga om stiftelse, för vilken uti stadgad ordning avlämnats behörig självdeklaration och för vilkens vidkommande ej sådan underlåtenhet förekommit, som enligt 39 § 1 mom. andra punkten föranleder förlust av talan, grundbelopp för den i statliga inkomst- och förmögenhetsskatten ingående botten-skatten beräknas enligt 18 § 2 mom. a) förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt, skall besvärsmätt, som nyss sagts, såvitt angår denna taxeringsåtgärd tillkomma stiftelsen för det fall att stiftelsen ej erhållit föreskriven underrättelse rörande taxeringsåtgärden före den 15 juni, därest beslutet fattats av taxeringsnämnd i något av länen, men före den 10 juli, därest beslutet fattats av taxeringsnämnd i Stockholm, och före den 1 december, därest beslutet fattats av prövningsnämnd.

124 §.

2 mom. Anföras besvär — — — omförmälda nämnd. Före överlämnandet skall länsstyrelsen vid besvären foga såväl utdrag av inkomstlängd, förmögenhetslängd och taxeringsnämnds protokoll, såvitt den överklagade taxeringen angår, som ock de till taxeringsnämnden i frågan ingivna handlingarna, därest icke berörda utdrag och handlingar på grund av stadgandet i 92 § tidigare blivit överlämnade, i vilket fall det åligger allmänna ombudet hos den mellankommunala prövningsnämnden att vid besvären foga ifrågavarande handlingar. Sedan besvärssakten — — — i ärendet.

Anföras besvär — — —, till kammarrätten.

124 a §.

1 mom. Har skattskyldig vid taxering till kommunal inkomstskatt åtnjutit avdrag enligt 45 § kommunalskattelagen eller har för skattskyldig förmögenhet vid taxering till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt eller till särskild skatt å förmögenhet beräknats med hänsyn till fastighets taxeringsvärde, och sker genom utslag av Kungl. Maj:t eller kammarrätten eller beslut jämlikt 123 § 1 eller 4 mom. eller 129 § av prövningsnämnd sådan ändring beträffande fastighetstaxeringen, att avdraget eller förmögenheten bör beräknas till annat belopp än som skett, må besvär med yrkande om härav föranledd ändring i taxeringen av inkomst eller förmögenhet anföras hos prövningsnämnden, eller, om denna taxering redan varit föremål för beslut av kammarrätten, vilket ej överklagats, eller av Kungl. Maj:t, hos den myndighet, som meddelat beslutet. Är sagda — — — i övrigt.

Rätt att — — — motsvarande tillämpning.

130 §.

Därest efter anförda besvär eller eljest taxering till kommunal inkomstskatt eller till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt ändras eller bliver någon påförd, skall samtidigt vidtagas den ändring i taxering till särskild skatt å förmögenhet eller till kommunal progressivskatt, som därav må för-anledas.

136 §.

Vid kronoräkenskapernas granskning inom riksräkenskapsverket må med avseende å verkställd taxering anmärkning icke framställas.

143 §.

1 mom. Har någon i självdeklaration eller därtill hörande handling eller i särskild uppgift angående renskötsel eller i upplysning, som i 32 § avses, mot bättre vetande lämnat oriktigt meddelande, som är ägnat att leda till frihet från taxering eller till för låg taxering, böte, om det oriktiga meddelandet blivit vid taxeringen följt, högst fem gånger den inkomst- och förmögenhetsskatt samt den särskilda skatt å förmögenhet, som därigenom undandragits, och i annat fall högst fem gånger den inkomst- och förmögenhetsskatt samt den särskilda skatt å förmögenhet, som skulle hava undandragits, i händelse det oriktiga meddelandet blivit följt vid taxeringen, i vartdera fallet dock minst femtio kronor. Därest det — — — femtio kronor. Har någon — — — femtio kronor.

145 §.

4 mom. Efter prövning — — — fastighetstaxeringsnämndernas beslut.

Vad som ställes till länsstyrelsernas förfogande för ersättning åt ordförandena och kronoombuden i taxeringsnämnderna, för ersättning såvitt angår årlig taxering åt kamreraren vid överståthållarämbetets avdelning för uppboråsärenden samt för det i samband med taxeringsarbetet jämlikt 15 § 2 mom. lämnade biträde av städernas tjänstemän jämte vad som utanordnas till kommuner må sammanlagt utgöra högst ett belopp, motsvarande tre procent av grundbeloppet för hela riket av den i den statliga inkomst- och förmögenhetsskatten ingående bottensskatten, sådant grundbeloppet beräknats enligt taxeringsnämndernas beslut.

Vid fördelningen — — — av länsstyrelsen.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1937; dock att i fråga om mål och ärenden, som avse taxering, verkställd före år 1937, äldre bestämmelser fortfarande skola gälla.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 20 mars 1936.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden UNDÉN, SCHLYTER, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, VENNERSTRÖM, ENGBERG, SKÖLD.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, anmäler *fråga om viss omläggning av den direkta statsbeskattningen m. m.* och anför därvid:

Inledning. Verkställda utredningar.

Vid anmälan inför Kungl. Maj:t den 3 januari 1935 av finansplan och inkomstberäkning för budgetåret 1935/1936 uttalade jag, bl. a., att jag utan att ingå på den kritik, som riktats mot den extra inkomst- och förmögenhetsskatten samt den särskilda förmögenhetsskatten, ansåge det önskvärt med en översyn av inkomst- och förmögenhetsskatterna i ett sammanhang, innan någon ny avvägning företoges rörande dessa skatters plats i skattesystemet och rimliga andel i skattebördan. I en den 29 april 1935 dagtecknad, av mig till riksdagens särskilda utskott överlämnad p. m. angående finansiering av ökade utgifter till folkpensionering (tryckt som bilaga till utskottets utlåtande) behandlades sedermera i korthet frågan om förenkling av det nuvarande systemet av statsskatter, därvid vissa alternativa möjligheter påvisades.

I samband med hemställan om bifall till Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om extra inkomst- och förmögenhetsskatt för år 1935 (betänkande nr 62) gjorde bevillningsutskottet vid 1935 års riksdag, i anslutning till vad jag vid anmälan av finansplanen anförde, ett uttalande om angelägenheten av att en översyn av inkomst- och förmögenhetsskatterna, som borde avse att ersätta de nuvarande olika skatteformerna på ifrågavarande område med ett mera enhetligt system, igångsattes å sådan tidpunkt, att förslag i ämnet kunde föreläggas redan 1936 års riksdag. Detta uttalande godkändes av riksdagen.

I anledning av dessa uttalanden ha inom finansdepartementet verkställts undersökningar rörande förefintliga möjligheter till rationalisering av de direkta skatterna till staten. Resultaten av detta utredningsarbete ha sammanfattats i en *promemoria med förslag till viss omläggning av den direkta*

statsbeskattningen. Efter remiss ha utlåtanden över promemorian avgivits av kammarrätten, riksräkenskapsverket, överståthållarämbetet och länsstyrelserna i samtliga län.

Jämsides med berörda utredning ha inom finansdepartementet fortgått vissa *undersökningar rörande det samlade skattetrycket i Sverige och i utlandet.* Dessa undersökningar ha verkställts av professorn vid handelshögskolan i Göteborg E. R. Lindahl och numera docenten vid Lunds universitet C. Welinder, vilka den 26 juli 1935 av Kungl. Maj:t förordnades att såsom sakkunniga biträda inom finansdepartementet med utredning av vissa skattefrågor. Vid nyssnämnda promemoria fanns såsom bilaga fogad en preliminär översikt över dessa undersökningar. Resultaten av de sakkunnigas utredningar, som nu slutförts, komma att i dagarna offentliggöras i en särskild publikation (Statens off. utredn. 1936: 18).

I detta sammanhang torde böra erinras om att frågan om en differentiering av de skattefria avdragen efter familjeförhållanden varit föremål för utredning inom *befolkningskommissionen*, som i ett den 11 december 1935 dagtecknat betänkande angående familjebeskattningen (Statens off. utredn. 1936: 13) framlagt förslag i ämnet.

Tillkomsten av nu gällande bestämmelser.

I anslutning till framställningen i departementspromemorian torde jag först få redogöra för tillkomsten av nu gällande bestämmelser rörande statsskatterna å inkomst och förmögenhet.

1910 års inkomst- och förmögenhetsskatt. Genom 1910 års förordning infördes i Sverige för första gången skatt å förmögenhet. Detta skedde i den formen, att vid taxering av den skattskyldige till den uppskattade inkomsten lades ett belopp, motsvarande $\frac{1}{60}$ av den skattskyldiges nettoförmögenhet. Summan av inkomsten och förmögenhetsdelen utgjorde det till inkomst- och förmögenhetsskatt taxerade beloppet, å vilket — sedan eventuellt avdrag skett på grund av höga levnadskostnader, försörjningsplikt eller särskilda ömmande omständigheter — skatten beräknades. Anledningen till denna anordning av förmögenhetsskatten framgick redan av den i propositionen framlagda författningstexten: »För beskattning av förmögenheten upptages i det taxerade beloppet en tredjedel av förmögenhetens till fem procent beräknade avkastning eller således en sextiondedel av den uppskattade förmögenheten.»¹ Förslaget byggde alltså i princip på den förutsättningen, att s. k. fonderad inkomst kunde vid tillämpning av föreslagna skatteskalor för inkomstskatten bära en skattebörd, som i jämförelse med skatten å inkomst av arbete beräknats å ett med en tredjedel höjt inkomstbelopp. Skatten var fördenskull tänkt mera såsom skatt å förmögenhetens avkastning än såsom skatt å förmögenheten som sådan.

Inkomst- och förmögenhetsskatten enligt 1910 års författning var progres-

¹ På hemställan av bevillningsutskottet antogs detta stadgande av riksdagen i en förkortad lydelse.

siv enligt två skilda, tekniskt olika konstruerade skalor. Skatteprocenten väx-
lade mellan 0.4 %, avseende taxerade belopp upp till 900 kronor, och 5 %,
vilket maximum uppnåddes då det taxerade beloppet översteg 104,400 kro-
nor. För inländska aktiebolag och solidariska bankbolag tillämpades en
särskild skatteskala, avvägd efter bolagens taxerade inkomst i förhållande
till deras efter vissa grunder beräknade kapital.

Genom att i det taxerade beloppet ingick förmögenhetsdel blev enligt
förordningen jämväl förmögenhetsskatten progressiv, varvid beskattningen
av en förmögenhet av viss storlek kunde bli olika hög beroende på in-
komstens storlek. Denna konsekvens av systemet betecknades såväl i pro-
positionen som i bevillningsutskottets betänkande som en fördel, enär för-
mögenhetsskattens beroende av ägarens inkomstförhållanden kunde antagas
i flertalet fall medföra en väl funnen anpassning av förmögenhetsskattens
belopp efter skatteförmågan.

Enligt förordningens ordalydelse skulle inkomst- och förmögenhetsskat-
ten utgå med ett fixt, i förhållande till det taxerade beloppets storlek be-
stämt belopp. Vid behandlingen i riksdagen av förslaget till förordning
synes det dock hava förutsatts, att den enligt förordningen utgående skat-
ten skulle kunna procentuellt höjas eller sänkas. I sin skrivelse den 9 juni
1910 (nr 197) i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till för-
ordning om inkomst- och förmögenhetsskatt framhöll nämligen riksdagen,
att den förut nämnda anordningen med två skilda skatteskalor naturligen
icke medförde någon svårighet för en tillfällig ökning eller minskning av
inkomst- och förmögenhetsskatten, för den händelse anledning till sådan
förändring skulle förekomma. Förändringen skulle nämligen kunna vidtagas
genom procentisk höjning eller sänkning av skatten. Inkomstens belopp lik-
som procentatsen kunde lämnas åsido.

Utvecklingen efter år 1910 före 1919 års skattereform. Den direkta be-
skattningen av inkomst och förmögenhet kom så småningom att intaga en
helt annan ställning i det statliga skattesystemet än den hade under åren
närmast efter genomförandet av 1910 års skattereform. Den ordinarie in-
komst- och förmögenhetsskatten växte småningom till allt större belopp.
Dessutom framtvingade kristidens finansiella svårigheter vid sidan av nämnda
skatt en extra beskattning, 1918 i form av tilläggsskatt och extra in-
komst- och förmögenhetsskatt samt 1919 i form av en extra inkomst- och
förmögenhetsskatt, vilken sistnämnda skatt representerade en skatteintäkt
av ungefär samma belopp som den ordinarie inkomstbeskattningen. Här-
till kom den i nära anslutning till den statliga inkomstbeskattningen utgå-
ende särskilda beskattningen av krigskonjunkturvinster. Den av riksdagen
åtminstone i viss utsträckning förutsatta rörligheten hos 1910 års skatt vann
aldrig tillämpning i praktiken.

1919 års ändringar i förordningen om inkomst- och förmögenhetsskatt.
Önskvärdheten av en avveckling av de extraordinära skatterna samt behovet

av omläggning av grunderna för skattens avvägning efter levnadskostnadernas höjd och försörjningsplikts omfattning föranledde år 1918 dåvarande chefen för finansdepartementet, statsrådet Thorsson, att hemställa om be- myndigande att tillkalla särskilda sakkunniga för revision i vissa delar av lagstiftningen rörande den direkta beskattningen till staten. Därvid anförde föredragande departementschefen bl. a.:

Förekomsten vid sidan av varandra av flere fristående inkomstskatter är ingalunda önskvärd. Vid utarbetande av en ny skatteskala torde densamma om möjligt böra så avvägas, att, vare sig större eller mindre belopp skall genom inkomstskatt anskaffas, detta kan ske på grund av den allmänna inkomstskatteförordningen utan att särskilda förordningar om extra inkomstskatt eller tilläggsskatt varda erforderliga. — — — Det bör alltså eftersträvas, att progressionsskalan uti inkomstskatteförordningen bliver så byggd, att densamma anger de olika inkomsttagarnas relativa skattskyldighet i förhållande till varandra, medan det absoluta belopp i skatt, som skall uttagas, kan fixeras efter varje års behov av skatteintäkt.

På grundval av utlåtanden från de tillkallade sakkunniga — inkomstskatteskatteskunniga — framlades till 1919 års riksdag proposition (nr 259) om ändring i vissa delar av 1910 års förordning om inkomst- och förmögenhets- skatt. Propositionen godkändes i huvudsak av riksdagen. De nya bestä- melserna inneburo i avseende å familjebeskattningen ökad differentiering genom systemet med ortsavdrag och familjeavdrag. I detta sammanhang äro emellertid av större betydelse de ändringar, som gjordes i skatteskalorna för fysiska och juridiska personer, samt den i samband därmed vidtagna an- ordningen för skattens förvandlande till en rörlig skatt. De i författningen intagna tarifferna fastslogos utgöra blott ett slags grundtaxa, i det att in- komst- och förmögenhetsskatten bestämdes skola utgå med för varje år be- slutad, för alla skattskyldiga enhetlig procent av enligt tarifferna uträknade *grundbelopp*. Skattetariffen för andra skattskyldiga än inländska aktiebolag och solidariska bankbolag var anordnad som skiktsskala med en skatteprocent å 3 % i lägsta skiktet — då det beskattningsbara beloppet icke överstege 10,000 kronor — och 15 % i högsta skiktet, som avsåg den del av sagda belopp, som överstege 1,000,000 kronor; grundbeloppet skulle dock icke i något fall överstiga 12 % av det beskattningsbara beloppet, vilket procenttal inträdde vid ett beskattningsbart belopp å 1,226,670 kronor. Vid skatteta- riffens bedömande bör beaktas dels betydelsen av Orts- och familjeavdragen, dels verkan av den s. k. »bankningsregeln», d. v. s. den regel enligt vilken den del av det taxerade beloppet som översteg summan av Orts- och familje- avdragen men ej dubbla denna summa, skulle medräknas endast till hälften. För aktiebolagen och de solidariska bankbolagen antogs en tariff, enligt vil- ken grundbeloppet skulle utgöra 1,5—12 % av den taxerade inkomsten allt- efter dennas storlek i förhållande till kapitalet (aktiekapital och reservfond).

I en i december 1918 till chefen för finansdepartementet ingiven prome- moria hade inkomstskatteskatteskunniga, vilka framlagt ett förslag som allenast i mindre mån avvek från det sedermera antagna, anförde bl. a. följande angå- ende utarbetandet av de nya skatteskalorna:

Vill man ordna en skatteskala, så att den kan procentvis avsevärt förhöjas eller minskas allt efter behov, får den icke hava allt för stark spänning, d. v. s. skillnaden mellan högsta och lägsta skattekvot får icke vara allt för stor. De sakkunniga äro mest benägna för en skatteskala, sådan, att skattens grundbelopp närmast skulle motsvara nuvarande ordinarie inkomst- och förmögenhetsskatt jämte tilläggsskatten för år 1918. Lägsta skattesatsen skulle då bliva 3 % och den högsta 10 % av det beskattningsbara beloppet. Med en sådan skala torde man utan större olägenhet kunna uttaga upp till 200 %, d. v. s. dubbla beloppet av de föreslagna normala skattesatserna (grundbeloppen). Skulle högre direkt skatt behöva uttagas än som kan vinnas genom en fördubbling av grundbeloppen, torde det visa sig nödvändigt att revidera själva skatteskalan.

Beträffande den av de sakkunniga slutligen framlagda skatteskalan för fysiska personer, vilken sedermera antogs av riksdagen, framhöllo de sakkunniga, att då progressionen fortsatts så långt, att grundbeloppets maximum fastställdes till 12 % av beskattningsbara beloppet, skalans elasticitet givetvis minskats med den sålunda ökade spänningen hos densamma.

I den förut omnämnda propositionen nr 259 gjordes av föredragande departementschefen, statsrådet Thorsson, följande uttalande rörande skatteskalan elasticitet:

En missuppfattning av det föreliggande förslaget innebära de i vissa myndigheters utlåtanden förekommande antaganden, att de föreslagna skatteskallorna vore begränsade nedåt, men icke uppåt, eller anordnats såsom minimiskalor. Med anledning av denna missuppfattning torde böra framstrykas, att vid skalornas konstruktion progressionen anordnats så, att de framkomna grundbeloppen vid växlande skattebehov kunde med enhetlig procentsats ökas eller minskas. Om skalan anordnats såsom en minimiskala, vilket skulle hava föranlett vida lägre skattesatser än de nu föreslagna, hade den förlorat en icke ringa del av sin smidighet, enär grundbeloppen då icke kunnat, såsom nu har ansetts möjligt, även procentuellt minskas. Genom att skalan anordnas såsom en genomsnittsskala, som möjliggör uttagande av ett jämförelsevis ordinarie skattebehov, har dess elasticitet avsevärt ökats just därigenom, att inom antydd gräns skatten kan utan större olägenhet bestämmas till belopp, som vid ännu större skattebehov överstiger, men vid minskat behov understiger grundbeloppen. Det torde få anses självfallet, att där skattebehovet icke kräver uttagande av skatt, motsvarande fulla grundbeloppet, en lägre procentsats än 100 % därå bör komma till användning.

Införandet i förordningen av en uttrycklig begränsning av grundbeloppets ökning lär icke binda en framtida riksdag, då ju riksdagen är oförhindrad att när som helst själv ändra eller upphäva förordningen i denna del. Det av mig förordade förslaget upptager fördenskull inga bestämmelser vare sig om maximum eller minimum av skatt.

Bevillningsutskottet yttrade i denna punkt bl. a. följande:

Inom utskottet har varit ifrågasatt, att i författningen borde fastslås visst maximum för skattesatsernas höjande över grundbeloppen. Då emellertid, såsom också departementschefen påpekat, en framtida riksdag är oförhindrad att ändra eller upphäva en sådan maximibestämmelse, har utskottet avstått därifrån. I stället har utskottet tagit fasta på departementschefens uttalande, att det finge anses självfallet, att, där skattebehovet icke krävde uttagande av skatt, motsvarande fulla grundbeloppen, en lägre procentsats

än 100 procent därå borde komma till användning, samt å den likaledes i propositionen antydda förutsättningen, att högre skatt än 200 procent av grundbeloppen icke kunde tänkas komma i fråga. I sistnämnda avseende vill utskottet dessutom framhålla, hurusom de sakkunniga, vilkas förslag i ämnet legat till grund för Kungl. Maj:ts förslag, visserligen också räknat med möjligheten att uttaga 200 procent av grundbeloppen, men därvid utgått från tariffer med maximisatser av 10 procent. Med hänsyn till den skärpning, de nu föreslagna tarifferna innesluta, torde kunna ifrågasättas, om ej det av departementschefen förutsatta maximum vid praktisk tillämpning finge underkastas någon reduktion.

Redan det första år de nya bestämmelserna tillämpades, nämligen år 1920, nödgades man fastställa grundbeloppsprocenten till 155. T. o. m. budgetåret 1924/1925 utgjorde procenttalet härefter 175, den högsta hittills uppnådda siffran. Senare sjönk utdebiteringssiffran i etapper, så att den budgetåret 1928/1929 — det sista för vilket gällde bestämmelserna i 1910 års förordning — utgjorde 150 %.

1928 års förordning om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt. Förordningen den 28 september 1928 om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt, som ersatte 1910 års förordning och fortfarande är gällande, innebär i de avseenden varom nu är fråga icke några större ändringar. Anordningen med fastställande varje år av visst procenttal av grundbelopp för vinnande av rörlighet i skattesystemet har bibehållits. Såväl för fysiska personer som för aktiebolag gälla de skatteskalor, som infördes år 1919. Samma tariff som för fysiska personer gäller för oskifta dödsbon, svenska ekonomiska föreningar och utländska bolag.¹ För andra juridiska personer är beskattningen proportionell, därvid olika skattesatser gälla för skilda kategorier.

För budgetåren 1929/1930—1932/1933 fastställdes procenttalet för utdebiteringen till 145, för budgetåret 1933/1934 till 165 samt för budgetåret 1934/1935 ävensom för innevarande budgetår till 170. För budgetåret 1936/1937 har i statsverkspropositionen föreslagits, att inkomst- och förmögenhetsskatten skall utgå efter procenttalet 150.

Utjämningskatten. I 1928 års skattesystem ingår utom den statliga inkomst- och förmögenhetsskatten ännu en statsskatt å inkomst och förmögenhet, nämligen utjämningskatten. Avkastningen av denna skatt, vilken ersatte den förutvarande utjämningsandelen av den kommunala progressivskatten, användes till utjämnning av skattetrycket olika kommuner eller andra menigheter emellan. Utjämningskattens grundbelopp utgjorde enligt förordningens ursprungliga lydelse $\frac{1}{3}$ av den kommunala progressivskattens grundbelopp men höjdes år 1934 till $\frac{2}{3}$ av detsamma. Skattesatsen för utjämningskattens grundbelopp utgör efter nämnda höjning, såvitt angår andra skattskyldiga än svenska aktiebolag, $\frac{1}{3}$ —3 % av det beskattningsbara beloppet, vilket i regel är detsamma som det till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt beskattningsbara beloppet. Utjämningskatten har sedan år 1932 uttagits med hela grundbeloppet. Emellertid har utjämningskatten

¹ Från och med år 1934 hava hit hänförs även s. k. familjestiftelser.

jämte de övriga medel, som enligt särskilda bestämmelser disponeras för skatteutjämning — skatt som erlägges på grund av taxering för gemensamt kommunalt ändamål samt hälften av den särskilda skatten å vissa lotterivinsten — de senaste åren icke förslagit till ändamålet, utan skatteutjämningsmedlens fond har måst förstärkas genom anslag å allmänna budgeten, uppående till för budgetåret 1933/1934 4 miljoner kronor samt för ett vart av budgetåren 1934/1935 och 1935/1936 10 miljoner kronor. För budgetåret 1936/1937 har föreslagits anvisande av ett anslag för samma ändamål å 4 miljoner kronor.

Extra inkomst- och förmögenhetsskatt samt särskild skatt å förmögenhet. Av statsfinansiella skäl har under de senaste åren den statliga beskattningen utökats med ytterligare två skatter, extra inkomst- och förmögenhetsskatt samt särskild skatt å förmögenhet.

Extra inkomst- och förmögenhetsskatt uttogs första gången för budgetåret 1932/1933 i enlighet med en år 1932 av riksdagen antagen förordning om dylik skatt. På grund av särskilda, med denna förordning i stort sett likalydande förordningar har därefter extra inkomst- och förmögenhetsskatt utgått jämväl för budgetåren 1933/1934—1935/1936; förslag till förordning för år 1936 har i proposition förelagts årets riksdag. Skatten erlägges av fysiska personer och oskifta dödsbon (numera även familjestiftelser), för vilka det till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt beskattningsbara beloppet överstiger 6,000 kronor, och utgår enligt skiktsskala med procent-satser från 0.5 till 4 %.

1934 års riksdag beslöt, med bifall i huvudsak till av Kungl. Maj:t framlagt förslag (prop. nr 200), uttagande för nämnda år av en särskild skatt å förmögenhet. Enligt den därom utfärdade förordningen skulle skatt erläggas av fysisk person, oskift dödsbo, utländsk juridisk person och familjestiftelse, därest den enligt förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt skattepliktiga förmögenheten överstigit 50,000 kronor. I skattelindrande syfte meddelades bestämmelser om reduktion av den skattepliktiga förmögenheten i fall då den lämnat ingen eller låg avkastning. Sålunda skulle det till förmögenhetsskatt beskattningsbara beloppet utgöra högst ett belopp motsvarande 25 gånger det för den skattskyldige enligt inkomst- och förmögenhetsskatteförordningen beskattningsbara beloppet, dock minst 50 % av den beskattningsbara förmögenheten. Skatten skulle utgå enligt skiktsskala med procentalen 1—5 promille, vilken sistnämnda skattesats avsåg skiktet över 1,000,000 kronor.

Jämväl för år 1935 uttogs jämlikt ny förordning särskild skatt å förmögenhet enligt enahanda grunder. Till 1936 års riksdag har proposition avgivits med förslag till en med 1935 års förordning överensstämmande förordning för år 1936.

I detta sammanhang torde jag även få i korthet beröra den i det svenska skattesystemet sedan äldre tid kvarstående personella statsskatten, *mantalpenningarna*.

Enligt § 1 i förordningen den 24 april 1863 angående mantalspenningarnas utgörande skola mantalspenningar erläggas med 40 öre för man och 20 öre för kvinna av en var, som uppnått 18 års ålder. Från utgörande av mantalspenningar äro dock undantagna personer, som åtnjuta fattigunderstöd, gemenskapen vid arméns och flottans värvade regementen och kårer samt den egentliga lappallmogen ävensom de, vilka, enligt vederbörande kommunalstyrelses intyg, böra för fattigdom eller sjuklighet befrias från denna avgift.

Frågan om avskaffande av mantalspenningarna har vid flera tillfällen varit föremål för överbägande. Därvid har i allmänhet jämväl upptagits spörsmålet om avskaffande av övriga personella utskylder, sjukvårdsavgiften och folkskoleavgiften. Av dessa avgifter utgår sjukvårdsavgiften till landsingen och de städer, som icke deltaga i landsting, under det att folkskoleavgiften, vars uttagande icke är obligatoriskt, tillfaller vederbörande skoldistrikt. Vardera avgiften utgör högst 50 öre för man och 25 öre för kvinna samt betalas av var och en, som erlägger mantalspenningar.

1923 års riksdag anhöll — i anledning av inom första kammaren väckta motioner — i skrivelse (nr 315), att Kungl. Maj:t ville föranstalta om utredning, huruvida de personliga avgifterna lämpligen kunde upphävas, samt för riksdagen framlägga det förslag, som kunde av utredningen föranledas.

I motiveringen för sin anhållan framhöll riksdagen bl. a., att skäl kunde åberopas såväl för som mot avskaffande av de personliga avgifterna. Av verkställd undersökning framginge, att kostnaderna för debiteringen ingalunda kunde anses höga i förhållande till de utdebiterade beloppen. Däremot kunde arbetet med indrivning av restantieposter i de säkerligen jämförelsevis fåtaliga fall, då den skattskyldige påförts enbart kapitationsavgifter, antagas i regel vara betydande i förhållande till de belopp, som skulle indrivas. Å andra sidan skulle sannolikt ett avskaffande av de personliga avgifterna kunna medföra olägenheter. I många fall, framför allt då den skattskyldige taxerats till bevillning men icke till inkomst- och förmögenhetsskatt, påfördes denne å kronobetsedeln ett obetydligt belopp i krono- och landstingsskatt. Därest de personliga avgifterna borttoges, skulle helt säkert i dylika fall en disproportion mellan skattebelopp och kostnader uppstå. Även ur principiell synpunkt skulle skäl kunna anföras för bibehållande av en vid sidan av skatten å inkomst utgående personlig avgift. I den mån förmåga att betala en sådan avgift föreläge, syntes det riksdagen riktigt, att varje medborgare bidroge åtminstone till de direkta merkostnader för registrering och dylikt, som han förorsakade det allmänna. Det syntes icke sällan inträffa, att personer, oaktat de icke åtnjutit inkomst av det slag eller till den storlek att denna gjordes till föremål för beskattning, till följd av andra omständigheter såsom exempelvis underhåll från närstående besutte en lika stor betalningsförmåga som många för inkomst taxerade personer. Vissa i motionerna påvisade missförhållanden syntes dock påkalla en utredning. Därest en sådan utredning gäve vid handen, att de personliga avgifterna icke lämpligen borde avskaffas, borde, enligt riksdagens mening, tagas under

överbägende, om icke sätet för dessas påförande och indrivning kunde undergå reformering.

Över riksdagens skrivelse avgåvo kammarrätten och länsstyrelserna infortrade utlåtanden. Därvid uttalade sig elva länsstyrelser för bibehållande av de personliga avgifterna samt vidtagande av de förenklingar, riksdagen ansett kunna vinnas i fråga om avgifternas påförande och uttagande, medan tio länsstyrelser förordade avgifternas avskaffande. Överståthållarämbetet och tre länsstyrelser funno visserligen principiella skäl tala för avgifternas avskaffande men uttalade, att, därest desamma av finansiella skäl ansåges bära bibehållas, förenklingar borde vidtagas i fråga om avgifternas påförande och uttagande.

Kammarrätten anförde bl. a., att de skäl, som åberopats för avskaffande av de personliga utskylderna, icke kunde fränkännas en viss giltighet. Det kunde ju icke bestridas, att uttagandet av rent personliga skattebidrag icke överensstämde med den på beskattningsväsendets område i allmänhet tillämpade grundsatsen, att skattskyldigheten skulle stå i ett visst förhållande till skatteförmågan. Emellertid gällde frågan avskaffandet av personella skatter, som ägde hävd för sig samt därjämte utginge med så ringa belopp, att de icke kunde innebära någon nämnvärd tunga ens för de sämst lottade bland dem, vilka de avfordrades. Under erinran tillika, att något allmänare missnöje med de ifrågavarande skatterna icke försports, uttalade kammarrätten som sin mening, att praktiska lämplighetssynpunkter borde läggas till grund för avgörandet.

Statskontoret och riksräkenskapsverket hade i gemensamt yttrande till bevillningsutskottet funnit motionen om avskaffande av mantalspenningarna med hänsyn till det arbete, som vore förenat med deras påförande, uppbörd, indrivning och redovisning, jämfört med de belopp, varmed de utginge, väl motiverad. Därest icke samtidigt med mantalspenningarna jämväl övriga personella utskylder, nämligen sjukvårdsavgiften och folkskoleavgiften, bortoges, skulle man emellertid enligt ämbetsverken icke vinna något väsentligt med denna förenkling i skattehänseende. Endast under förutsättning att alla personella utskylder samtidigt avskaffades kunde ämbetsverken tillstyrka bifall till motionen. Samtidigt framhöllo emellertid ämbetsverken, att de dåvarande ovanligt stora budgetsårigheterna kunde påkalla mantalspenningarnas bibehållande.

Vissa allmänna synpunkter på beskattningen.

Innan jag övergår till en redogörelse för den utredning och de förslag som framlagts i den inom departementet upprättade promemorian, torde jag här, i omedelbar anknytning till föregående historik, få i korthet redogöra för de nu gällande direkta statsskatternas plats inom skattesystemet och fördelning på olika inkomstklasser samt för vissa därmed sammanhängande spörsmål. Framställningen utgör väsentligen en sammanfattning av de i förevarande sammanhang viktigaste resultaten av *undersökningarna av det samla-*

de skattetrycket i Sverige och i utlandet. Vissa av de sakkunniga sammanställda översiktstabeller torde såsom bilaga få fogas till statsrådsprotokollet (bilaga A).

Budgetåret 1932/1933, den senaste period för vilken en beräkning av det samlade skattetrycket nu är möjlig, utgjorde de statliga och kommunala skatterna å inkomst och förmögenhet för fysiska personer, oskifta dödsbon, ekonomiska föreningar etc. cirka 46 procent av den totala samhällsliga skattebelastningen (vari ej inräknats till jordbruksregleringen hänförliga avgifter). Bortsett från engångsartade förmögenhetsskatter — arvsskatt och vissa andra stämpelmedel å förmögenhetsöverlåtelser, som i detta sammanhang äro av mindre betydelse — härflöto det allmännas skatteintäkter i övrigt från skatter å aktiebolag samt förbrukningsskatter och tullar (inklusive automobilskattemedel). En efter enahanda grunder gjord jämförelse för den statliga beskattningens del avseende budgetåret 1934/1935 ger vid handen, att den statliga inkomst- och förmögenhetsbeskattningen, vars uppbyggnad och tillkomst belysts i den föregående historiken, utgjorde i runt tal 20 procent av totalbeloppet av till staten inflytande skatter. Det är under dessa omständigheter naturligt, att inkomst- och förmögenhetsskatt till staten vid en undersökning av de samlade skatterna på olika inkomsttyper och inkomstklasser i flertalet fall visat sig vara av relativt underordnad betydelse.

Om man summerar trycket av de skatter, vilka direkt eller indirekt belasta fysiska personers inkomster och äro åtkomliga för statistiska beräkningar, nås följande resultat. Familjer inom de lägre inkomstskikten, huvudsakligen tillhörande lantbrukar- och arbetarklassen, för vilka inkomsten per yrkesutöfvare i regel understiger 3,000 kronor, ha en skattebelastning som i genomsnitt uppgår till cirka 15 procent av inkomsten. I ett inkomstläge på 3,000 kronor uppgå de direkta statskatterna å arbetsinkomst emellertid till blott 1.1 procent av inkomsten. För medelklassfamiljer med en inkomst per yrkesutöfvare av i regel under 10,000 kronor stiger skattebelastningen till 17 å 18 procent för arbetsinkomst och till något mer än 20 procent för kapitalinkomst (beräknad efter en räntefot av $4\frac{1}{2}$ procent). Motsvarande procenttal för den direkta statsbeskattningen i ett inkomstläge å 10,000 kronor äro 3.6 och 8.4 procent. För de återstående högre inkomstskikten stiger det samlade skattetrycket efter en måttligt progressiv skala, så att det för höga inkomster (200,000 kronor) uppgår till cirka 30 procent för arbetsinkomst och 50 procent för kapitalinkomst. En arbetsinkomst av 200,000 kronor bär emellertid en direkt statskatt å endast 14.6 procent, medan en kapitalinkomst av samma storlek beskattas med 33.0 procent. — Samtliga dessa uppgifter avse skattebetalare med hustru och ett barn i kommun med en utdebitering motsvarande genomsnittet för hela riket. Vid beräkningen av den indirekta beskattningen har antagits, dels att skatten i fråga i sin helhet bäres av konsumenterna, dels att skattebetalarens konsumtion är den inom respektive inkomstklasser genomsnittliga. Såväl olikheter i den kommunala utdebiteringen som variationer i konsumtionsvanorna medföra avsevärda avvikelser från det ovan beräknade skattetrycket. Betydelsefullast torde de olikheter

vara som äro förbunda med variationer i spritkonsumtionen. De vid beräkningen av skattetrycket uteslutna skatterna äro förut omnämnda engångsartade förmögenhetsskatter, aktiebolagsskatter och automobilskattemedel, inalles inemot 20 procent av den totala skattebördan.¹

¹ Beträffande den tillämpade beräkningsmetoden och för denna grundläggande antaganden anföras de sakkunniga bland annat följande.

Det är omöjligt att föra någon objektiv bevisning om hur den totala skattebördan i sista hand fördelas på de olika inkomstklasserna. Detta skulle nämligen förutsätta, att det vore möjligt att fastställa, hur mycket de olika klassernas ställning skulle förbättras i det (i verkligheten icke tänkbara) fallet, att inga skatter utginge men att samhällsmedlemmarna trots detta skulle komma i åtnjutande av de fördelar, som det allmännas verksamhet bereder dem. De beräkningar, som här verkställts angående skattetrycket på olika inkomstklasser, avse endast att klargöra, i vilken riktning frågan skulle lösas, om man överbryggar alla de teoretiska och praktiska svårigheter, som i verkligheten göra en lösning av problemet omöjlig, genom att basera utredningen på vissa bestämda (och icke bevisbara) antaganden rörande de olika skatternas incidens.

De antaganden, som gjorts angående de svenska skatternas incidens, gå i stort sett ut därpå, att de direkta skatterna på fysiska personer bäras av de personer, som betala dem, under det att de indirekta skatterna i sin helhet övervältras på konsumenterna. Till försvar för dessa antaganden torde kunna anföras, att de äro mindre godtyckliga än några andra möjliga antaganden. Vad först angår de direkta skatterna, framstår det nämligen under nuvarande förhållanden knappast såsom sannolikt, att de i någon större grad övervältras från vissa klasser till andra. Detta skulle nämligen förutsätta, att utbudet av de produktionsfaktorer, som beröras av ifrågakarande skatter, skulle märkbart påverkas av dem, exempelvis att kapitalbeskattningen skulle driva kapitalet ut ur landet eller medföra en sådan minskning av sparandet, att följden bleve en höjning av ränteläget och en motsvarande nedpressning av nivån för arbetslöner och jordräntor, eller att beskattningen av arbetslöner skulle på motsvarande sätt medföra en minskning av arbetsutbudet och en därav orsakad höjning av lönenivån. Det är härvid fråga om teoretiska möjligheter, som för närvarande ej kunna sägas ha någon större grad av aktualitet. I alla händelser torde ett bestämt antagande i någon viss riktning framstå såsom mera godtyckligt än det antagande, som lagts till grund för framställningen.

De viktigaste indirekta skatterna falla på rusdrycker och tobak, och att dessa i hudsak bäras av konsumenterna, torde ej någon vilja bestrida. Man kan visserligen visa på möjligheten, att en övervältring kan ske från konsumenterna till andra inkomstklasser, exempelvis att arbetarna genom en löneförhöjning skaffa sig någon komensation för den ökning av levnadskostnaderna, som orsakats av dessa skatter. Men det är givetvis omöjligt att föra någon bevisning härom, och varje antagande i denna riktning skulle framstå såsom mycket godtyckligt. Beträffande de övriga indirekta skatterna, vilka till största delen uttagas i form av tullar, är incidensfrågan mer invecklad, och med hänsyn härtill har det också ansetts lämpligt att hålla dessa skatter skilda från de övriga. Dessa skatter äro emellertid ej av den storleksordningen, att de i någon avsevärd grad förrycka den bild, som erhålles av skatteprogressionen.

Vid beräkningen av det indirekta skattetrycket måste man emellertid ej endast göra ett antagande i övervältringsfrågan, utan även utgå från vissa förutsättningar angående storleken av de beskattade varornas konsumtion inom olika inkomstklasser. Beträffande de viktigaste varorna, rusdrycker och tobak, ha specialundersökningar utförts angående konsumtionsvanorna inom olika samhällsklasser, men på grund av bristfälligheten hos det statistiska material, som funnits tillgängligt, måste alla slutsatser göras med stora reservationer. Då dylika undersökningar ej kunnat utföras för övriga varor, har den

Innan jag övergår till en närmare karakteristik av fördelningen av skatetrycket på olika inkomstklasser och dess beroende av olika skatteformer, torde jag till komplettering av det anförda få i korthet erinra om den för Sverige utmärkande inkomstfördelningen, vilken ger den rätta bakgrunden till bedömandet av den sociala betydelse som tillkommer skatetryckets fördelning på olika inkomstklasser.

Till inkomstgruppen med en årsinkomst per yrkesutövare upp till cirka 3,000 kronor hör, enligt på 1930 års folkräkning grundade beräkningar angående den genomsnittliga inkomsten per yrkesutövare, icke mindre än 85 procent av Sveriges befolkning, och den andel av den totala för beskattningsändamål uppgivna inkomsten som faller på denna grupp utgör cirka 58 procent. En mellangrupp med årsinkomst upp till cirka 10,000 kronor, som i genomsnitt har 3 à 4 gånger så stor inkomst per familj som den lägsta gruppen, utgör 13 procent av folkmängden och förfogar över 30 procent av den totala inkomsten. Den högsta gruppen med inkomster över 10,000 kronor, vars medelinkomst är 13 à 14 gånger större än den lägsta gruppens, omfattar endast 2 procent av folkmängden. På denna grupp faller cirka 12 procent av den totala inkomsten.

Att den direkta statsbeskattningens relativa betydelse, såsom av nyss anförda procenttal framgått, stiger med växande inkomst, är givetvis liktydigt med att den gestaltar sig väsentligt gynnsammare för de talrika lägre inkomsttagarna än den samlade beskattningen. Detta gäller i högre grad än tidigare efter tillkomsten av den extra inkomst- och förmögenhetsskatten och den särskilda förmögenhetsskatten.

Till belysande av den progressionsskärpning som blivit en följd av införandet av sistnämnda båda nya statsskatter må anföras, att för en gift person med ett barn och ren arbetsinkomst inkomst- och förmögenhetsskatten utgör vid 10,000 kronors inkomst 3.4, vid 50,000 kronors inkomst 6.1 och vid 200,000 kronors inkomst 9.8 procent. Inkluderas den extra inkomst- och för-enklaste lösningen synts vara att förutsätta en konsumtion av dessa varor, som varierar i direkt proportion till den totala konsumtionen inom de olika inkomstklasserna.

Alla antaganden rörande de beskattade varornas konsumtion avse aritmetiska *medeltal* för respektive inkomstklasser. Då särskilt konsumtionen av de varor, som äro högst beskattade, företer en mycket stor spridning kring medeltalet, följer härav, att även skatetrycket i konkreta fall kan avsevärt variera kring de siffror, som här anföras. Ifrågavarande medeltalssiffror få därför ej tagas för annat än vad de äro, nämligen vissa approximationer av skatetrycket för en hel inkomstklass, från vilka de individuella siffrorna kunna förete stora avvikelser.

Beräkningarna ha begränsats till skatteincidensen i inskränkt mening, som hänför sig till fördelningen av den skattebörda, som motsvarar statens inkomst av skatten. Vid kalkylen av denna börda har hänsyn ej tagits till den olika valör, som understundom tillägges de olika skattearterna, därför att de i olika grad antagas påverka nationalinkomsten och det allmänna välståndet. Indirekta skatter på sprit och tobak ha sålunda påverkat kalkylen i samma grad som direkta inkomst- och förmögenhetsskatter, trots att de förra i det nämnda hänseendet förmenas ha ett gynnsamt och de senare ett ogynnsamt inflytande.

mögenhetsskatten, erhållas i stället procenttalen 3.4, 7.4 och 12.5 procent. Vid ren kapitalinkomst (beräknad till $4\frac{1}{2}$ procent av förmögenhetsvärdet) skulle skattetrycket i motsvarande fall ha utgjort för inkomst- och förmögenhetsskatten 5.4, 9.8 och 15.5 procent samt för nämnda skatt, den extra inkomst- och förmögenhetsskatten samt den särskilda förmögenhetsskatten tillsammans 8.1, 19.3 och 29.7 procent.

Till följd av sin utformning utövar den kommunala beskattningen i viss mån ett utjämnande inflytande på utvecklingen av det relativa skattetrycket i de högre inkomstklasserna. Medan skattetrycket å arbetsinkomst, om hänsyn toges endast till den statliga direkta beskattningen, mellan inkomstlägena 10,000 kronor och 200,000 kronor ökas till inemot det fyrdubbla, undergår det samlade direkta skattetrycket i motsvarande fall blott något mer än en fördubbling.

Ägnade att skärpa det relativa skattetrycket å mindre inkomster äro de indirekta skatterna. En naturlig konsekvens av svårigheten att genomföra en lyxbeskattning och av nödvändigheten att till skatteobjekt utvälja företrädesvis varor med massförbrukning har blivit, att det tryck som dessa skatter utöva är högst i de lägsta inkomstklasserna för att snabbt avtaga i betydelse vid stigande inkomst. Det möter, som redan antytts, stora svårigheter att siffermässigt bestämma det indirekta skattetrycket, icke minst till följd av att konsumtionen av de beskattade varorna är starkt växlande även inom en och samma socialklass. Alla beräkningar få därför bedömas med försiktighet. Starka skäl tala dock för riktigheten av de sakkunnigas förut citerade beräkning, att man, om hänsyn toges till samtliga indirekta skatter, redan för de minsta inkomsttagarna når upp i ett samlat skattetryck på 14 å 15 procent. För en absolutist i samma inkomstläge sjunker skattetrycket till 10 å 12 procent, för en motboksinnehavare med den för den lägsta inkomstgruppen genomsnittliga årsinkomsten som tar ut full ranson stiger det till cirka 20 procent.

En betydelsefull konsekvens av den indirekta beskattningens regressiva karaktär i förening med den direkta statsskattens progressiva utformning har blivit, att progressionsgraden för det samlade skattetrycket i brytningspunkten mellan de motsatta skattetyperna, närmare bestämt i inkomstlägena kring 10,000 kronor, är relativt svagare än i såväl lägre som högre inkomstlägen. Tydligast framträder detta förhållande för kapitalinkomsternas del. Kombinationen av indirekt beskattning med en relativt hög kommunal beskattning medför, att den totala skattebördan för de lägre inkomstklasserna blir relativt hög och till och med högre än i vissa andra länder, där de indirekta skatterna tillsammans tagna ha en större betydelse än i Sverige.

I förevarande sammanhang är det jämväl av intresse att se, i vad mån den under depressionsåren genomförda skärpningen av den indirekta beskattningen och tillkomsten av den extra inkomst- och förmögenhetsskatten samt den särskilda förmögenhetsskatten i sitt inflytande på fördelningen av det samlade skattetrycket motvägt varandra. Av de utförda beräkningarna att

döma har den relativa förskjutningen av det samlade skattetrycket mellan år 1930 och år 1935 för arbetsinkomsternas del varit av ungefär samma styrka för inkomster upp till inemot 20,000 kronor. I högre inkomstlägen har förändringen varit ej oväsentligt starkare. För kapitalinkomsternas del visar skärpningen av skattetrycket en i stort sett genomgående och betydande stegring med stigande inkomst. En förskjutning av skattetrycket av den relativt mindre omfattning som möter för arbetsinkomster upp till cirka 20,000 kronor föreligger för kapitalinkomsternas del endast i inkomstlägen upp till cirka 3,000 kronor. Höjningen av den indirekta beskattningen har alltså motvägt de nya progressivt verkande statsskatternas inflytande för större delen av gruppen skattebetalare med arbetsinkomst, medan däremot dess utjämnande verkan ej varit tillräcklig för att neutralisera skatteprogressionens skärpning för kapitalinkomst.

I en inom finansdepartementet upprättad promemoria, vilken torde få bifogas statsrådsprotokollet (*bilaga B*), har gjorts ett försök till beräkning av hur stor del av de för nästa budgetår i statsverkspropositionen föreslagna skattebeloppen, som kan anses hänförlig till skattehöjningar vidtagna efter budgetåret 1930/1931. Rörande de närmare detaljerna vid beräkningen, som i huvudsak grundats på det i statsverkspropositionen förebragta materialet till belysande av de viktigare statsinkomsternas utveckling (*Inkomsterna, bilaga D*), torde jag få hänvisa till promemorian; den i vissa fall valda metoden ger sannolikt ett något för högt samlat värde på den kvarstående skatteökningen. Av promemorian framgår, att om automobilbeskattningen icke inbegripes i beräkningarna, den samlade kvarstående skattehöjningen kan uppskattas till i runt tal 150 miljoner kronor, varav 25 å 30 procent hänföra sig till direkt beskattning av inkomst och förmögenhet. Detta resultat stämmer väl med tidigare anförda uppgifter rörande den indirekta skattens betydelse för utjämningen av den extra inkomst- och förmögenhetsskattens och den särskilda förmögenhetsskattens progressionsskärpande inflytande.

Här anförda uppgifter rörande det samlade skattetrycket äro av betydelse såsom bakgrund till en behandling av frågan om den lämpliga avvägningen av skatteskalen för den statliga inkomst- och förmögenhetsskatten. Jag återkommer senare till detta spörsmål men torde redan i detta sammanhang få redogöra för betydelsen av här berörda omständigheter, bedömda med utgångspunkt från de tekniska synpunkter som anlades på frågan, då den hittills gällande skatteskalen för den statliga inkomst- och förmögenhetsskatten bestämdes vid 1919 års skattereform.

De sakkunniga, vilkas förslag lades till grund för den år 1919 beslutade skattereformen, åsyftade med den av dem förordade skalan att vinna en ur olika synpunkter tillfredsställande avvägning mellan skattetrycken å olika inkomstklasser. För de sakkunniga stod det klart, att en dylik avvägning icke kunde ske en gång för alla utan var bunden vid vissa bestämda förutsättningar.

Det dåvarande pris- och inkomstläget — efterkrigsinflationen i Sverige kul-

minerade år 1920 — medförde, att de sakkunniga främst uppmärksammade den föreslagna skalans bundenhet vid en viss prissituation. De sakkunniga anförde i en första av dem avlämnad promemoria, att den av dem föreslagna skatteskalan vore avsedd att vara ett uttryck för den relativa skattskyldigheten vid ett penningvärde närmast motsvarande det före kriget gällande. Så länge penningvärdet ännu icke stigit till denna nivå, syntes det lämpligt att såsom en särskild skatt i någon form bibehålla den dåvarande extra inkomst- och förmögenhetsskatten för att därigenom motverka den på nedsättningen i penningvärdet beroende förskjutningen i den relativa skattskyldigheten.

Bakom de sakkunnigas här refererade ståndpunkt låg, närmare utfört, följande tankegång.

Det hade ifrågasatts, att skatteskalan borde så avvägas, att dess grundbelopp skulle motsvara icke blott dåvarande ordinarie skatt och tilläggsskatten för år 1918 utan även extraskatten för år 1918. Detta funne sakkunniga emellertid icke möjligt. Om man utginge från att den år 1910 uppgjorda skatteskalan uteslutande var byggd på skatteförmåge- och lika offer-principen såsom grund, syntes den de sakkunniga vid dåvarande penningvärde ha utgjort ett någorlunda tillfredsställande uttryck för sagda princip, om man bortsåge därifrån, att progressionen avstannat för tidigt eller redan vid ett taxerat belopp av 104,500 kronor. Anledningen till att man under tiden för världskriget ansett sig icke kunna uttaga erforderlig ökad skatt genom procentuell förhöjning av den ordinarie skatten hade enligt de sakkunnigas uppfattning icke varit, att denna skatteskala ursprungligen varit felaktigt avvägd utan fastmer att nedsättningen av penningens värde åstadkommit en högre relativ beskattning av de smärre inkomsterna än som med skalan avsetts.

Sakkunniga avsågo med detta uttalande närmast det förhållandet, att vid en försämring av penningvärdet, som kompenseras genom en höjning av inkomsterna, inkomster av samma reala värde till följd av progressionen blevo beskattade efter en högre skatteskatt. Emellertid äger den av de sakkunniga uttalade tesen om penningvärdets inflytande på skattetrycket, såsom antydes i ett av utlåtandena över de sakkunnigas förslag, en vidsträcktare giltighet, i det att det reala skattetrycket ökas för de smärre inkomsterna i förhållande till de större, oavsett progressionen, på grund därav att en oförändrad skatteprocent vid en minskning av inkomsternas realvärde betyder en ökning av det reala skattetrycket som blir störst för de smärre inkomsterna.

I en senare promemoria modifierade de sakkunniga i viss mån sitt tidigare förslag. Sålunda förordade de, att den efter ett högre penningvärde anpassade skatteskalan skulle kompletteras med skattefria avdrag graderade med hänsyn till penningvärdets förändringar i stället för med en progressiv extra skatt. En anpassning av skattetryckets fördelning på olika inkomstklasser kunde nämligen enligt de sakkunnigas mening lika väl eller bättre vinnas på denna väg.

Prisutvecklingen under åren efter skattereformen gick visserligen i den riktning varmed de sakkunniga ansett sig böra räkna, men prisnivån från tiden

före kriget återställdes aldrig, utan levnadskostnaderna stannade på en nivå mer än 50 procent högre än förkrigstidens. Bedömd ur de synpunkter, som voro ledande vid utformningen av 1919 års skatteskala, har skalan för inkomst- och förmögenhetsskatten sålunda under hela den följande tiden varit avvägd till relativ nackdel för de lägre inkomsttagarna. Från de sakkunnigas utgångspunkter skulle detta förhållande ha kompensrats, om även avdragen varit högre, än vad de sakkunniga föreslogo under förutsättning av återgång till förkrigstidens prisnivå. Så har emellertid icke varit fallet; den av de sakkunniga föreslagna justeringen av avdragen med hänsyn till penningvärdets avvikelser från den nivå, för vilken skatteskalan avpassats, har endast delvis genomförts. Vid bedömandet av de tillämpade avdragens betydelse för skalans avvägning ur de sakkunnigas synpunkter bör uppmärksamhet ägnas även följande förhållande. Sedan tiden för genomförandet av 1919 års skattereform torde en viss förskjutning ha inträtt i åsikterna beträffande existensminimum och den därefter anpassade skattefrihetsgränsen. Till följd av att levnadsstandarden förbättrats torde numera en höjning av avdragen allmänt betraktas såsom naturligt. Om hänsyn togs till denna förändring i det allmänna betraktelsesättet, kan man, med fullföljande av de sakkunnigas tankegång, hävda, att en riktig avvägning av skatteskalan, även oavsett prisutvecklingen, skulle förutsatt en justering därav till förmån för de lägsta inkomsttagarna.

När behovet av ökade statsinkomster under depressionen framtvingade införandet av nya skatter, är det redan på grund av vad förut anförts tydligt, att dessa skatter, utan att man därför bröt mot 1919 års principer eller reviderade den avvägning mellan skattetrycken inom olika inkomstklasser, var till man då kom fram, i viss utsträckning kunde läggas å högre inkomster.

I samma riktning har därjämte verkat, att höga kommunala utdebiteringar och en höjning av den indirekta beskattningen för vissa varor, som i stor utsträckning äro föremål för konsumtion inom lägre inkomstklasser, ytterligare skärpt trycket på dessa klasser. Betydelsen av senast berörda förhållanden, vilkas inflytande på skattefördelningen likväl i någon mån motvägts av den kommunala progressivskatten, har belysts med stöd av undersökningen av det samlade skattetrycket i Sverige.

Ehuru det sålunda från de utgångspunkter som dikterade bestämmningen av skatteskalan år 1919 framstår såsom riktigt, att krisskatterna i väsentlig grad lades på högre inkomsttagare, är det dock ingalunda givet, att man med dessa skatter nått fram till en justering av progressionsgraden som motsvarar 1919 års avvägning reviderad med hänsyn till ändrade förutsättningar. Svårigheten att bilda sig en uppfattning om hur olika faktorer påverkat det relativa skattetrycket, gör det omöjligt att med bestämdhet säga, huruvida den förskjutning av skattetrycket, som krisskatterna medfört till nackdel för de högre inkomsttagarna i förhållande till de lägre, innebär ett konsekvent fullföljande av 1919 års principer, eller om härför skulle förutsättas, att skatten för de högre inkomsttagarna modifierades i den ena eller andra riktningen. Undersökningen av skattetrycket synes tyda på att svaret bör utfalla olika

för arbetsinkomsternas och för kapitalinkomsternas del. De högre arbetsinkomsterna torde alltjämt intaga en i viss mån gynnad ställning, medan däremot de högre kapitalinkomsterna utsatts för ett tryck, som relativt sett torde få anses starkare än som följer av 1919 års principer. Med större viss-het kan sägas, att utvecklingen medfört en relativ lindring av skattetrycket för inkomster i läget omkring 10,000 kronor.

Vid avvägningen av 1919 års skatteskala eftersträvades även en sådan uppbyggnad av progressionen, att skatten skulle bli i hög grad elastisk eller m. a. o. skulle tillåta stora variationer i den procent av grundbeloppet, var-med skatt uttoges. Ur denna synpunkt funno sig de sakkunniga böra förorda en skatteskala med icke alltför stark spänning mellan högsta och lägsta skattekvot. De sakkunniga synas ha ansett, att man ur rörlighetssynpunkt knappast borde gå utöver en skala, som sträckte sig från 3 till 10 procent. En av de sakkunniga, professor Knut Wicksell, anförde i särskilt yttrande, till vilket de övriga sakkunniga hänvisade, att då väl i stort sett en skatt bleve mera elastisk ju mindre progressiv den vore, så kunde det ifrågasättas, om icke det mål, man ville uppnå med den ordinarie inkomst- och förmögenhetsskatten, nämligen att bekvämt kunna låta dess avkastning ökas och minskas allt efter statsregleringens behov, bättre skulle nås genom antagande av en skattetyf av något svagare progression än den föreslagna. Men ingenting vore i vägen för att på samma gång införa eller bibehålla en överskatt (supertax), som huvudsakligen drabbade ägarna av de stora inkomsterna och den stora förmögenheten, åtminstone så länge sådana statsutgifter vidmakthölles, som enligt vad erfarenheten visat huvudsakligen intresserade dessa samhällsklasser.

Även med hänsyn till den tekniska anordningen av den direkta statsbeskattningen under depressionsåren, då en skärpning av progressionen genomfördes genom fasta tilläggsskatter, har utvecklingen sålunda hittills icke betytt en brytning med de år 1919 vägledande principerna. Den avsevärda höjd, som skattetrycket, enligt vad de utförda undersökningarna givit vid handen, nu nått, betyder, att möjligheterna att i önskvärd grad göra den direkta statsbeskattningen rörlig än ytterligare begränsats. Medan begränsningen av skattens rörlighet 1919 i första hand framträdde vid beskattningen av högre inkomster, torde motsatsen nu vara fallet. Vid en ytterligare skärpning av skattetrycket på de högre inkomsterna kan läget dock otvivelaktigt lätt ånyo svänga om. Allmänt sett gäller eljest, att ju flackare den rörliga skattens progression göres, med desto högre uttagningsprocent måste man räkna, om man vill ernå en viss inkomstökning, och desto starkare gör sig begränsningen av rörligheten inom de lägre inkomstskikten gällande.

De beräkningar av det samlade skattetrycket i Sverige, för vilkas huvudresultat en redogörelse tidigare lämnats, äro av intresse icke endast såsom ett underlag för bedömningen av frågan, i vad mån förutsättningarna för den år

1919 genomförda avvägningen av skatteskalan för den statliga inkomst- och förmögenhetsskatten förändrats, utan även såsom en utgångspunkt för en diskussion av beskattningens inflytande på sparandet.

Av anförda uppgifter framgår, att drygt hälften av den för beskattningsändamål uppgivna inkomsten i Sverige faller på yrkesutövare med mindre än 3,000 kronor i årsinkomst samt att skattebelastningen på dessa inkomsttagare kan uppskattas till 14 à 15 procent av deras inkomster. Man har anledning att antaga, att beskattningen i berörda inkomstskikt i första hand belastar konsumtionen; sparandet är ofta bundet i form av försäkringspremier, fackföreningsavgifter eller — för jordbrukets del — förbättringsarbeten. Om skattetrycket är av betydande höjd, minskas dock otvivelaktigt även ifrågavarande sparande. Den beräknade belastningen av inkomsterna inom den lägsta inkomsttagargruppen synes nu vara så stor, att den måste antagas påverka jämväl spargraden. Även en relativt ringa förskjutning av denna är av stor betydelse, på grund av att en så avsevärd del av den totala inkomsten faller på inkomsttagare inom ifrågavarande kategori. En förskjutning av den genomsnittliga spargraden på 1 procent för inkomster under 3,000 kronor motsvarar sålunda i sitt inflytande på det totala sparandet en förändring av spargraden för inkomster över 10,000 kronor på inemot 5 procent.

Sannolikt belastar beskattningen av högre inkomster till alldeles övervägande grad sparandet. Emellertid gäller för dessa inkomster det motsatta förhållandet mot vad som ovan antagits utmärka lägre inkomster, nämligen att en skärpning av skattetrycket efter att först till en viss grad ha minskat sparandet övergår till att begränsa konsumtionen.

Bristen på material till belysande av sparvanorna inom olika inkomstklasser omöjliggör mera bestämda slutsatser. Anförda uppgifter rörande inkomstfördelningen och skattetrycket i de lägsta inkomstklasserna berättiga likväl till antagandet, att den förskjutning av skattetrycket över mot högre inkomstklasser, vars omfattning tidigare belysts, icke behöver betyda, att sparandet reducerats avsevärt mera än om tillskottet till statsinkomsterna erhöles genom en över hela inkomstskalan likformig skärpning av skattetrycket.

Olika omständigheter medföra, att alltför stor vikt icke för närvarande får fästas vid den reduktion av det individuella sparandet, vars betingelser här diskuterats i anslutning till undersökningarna av det samlade skattetrycket. Den reala kapitalbildningen och investeringarna utvecklas sålunda i viss utsträckning oberoende av detta sparande; detta gäller så mycket mera som aktiebolagsinkomsterna, vilka utgöra underlaget för en stor del av samhällets kapitalinvestering, ej utsatts för ytterligare progressiv belastning. Därtill kommer att kapitaltillgången påverkas även av internationella kapitalrörelser.

I redogörelsen för undersökningarna rörande det samlade skattetrycket i Sverige och utlandet anför professor Lindahl angående här berörda problem i huvudsak följande.

Argumentet angående de ofördelaktiga biverkningarna av höga direkta skatter på inkomst och förmögenhet kan ges olika uttolkningar. Man kan

härvid avse, att beskattningen medför en överflyttning av kapital till utlandet, att beskattningen minskar det totala sparandet i samhället och därigenom nettotillgången på kapital eller att beskattningen sänker kapitalets och arbetsprestationernas reala avkastning och därigenom utövar ett depressivt inflytande på företagarverksamheten och den allmänna sysselsättningsgraden i samhället.

Att verkningar i samtliga nu nämnda hänseenden kunna uppkomma vid en hög inkomst- och förmögenhetsbeskattning är obestriddigt. I stort sett kan emellertid hävdas, att samma verkningar om ock i mindre grad kunna inträda, även när den stora massan av små inkomsttagare belastas med höga indirekta konsumtionsskatter. I den mån argumentet kommer till användning, ej såsom skäl mot en hög beskattning överhuvud, utan såsom skäl mot en förskjutning av skattebördan från de mindre till de större inkomsttagarna genom ett ökat utnyttjande av den direkta beskattningsformen, gäller det alltså att bedöma storleksordningen av de nämnda verkningarna i respektive fall.

I vilken mån en hög beskattning inom ett visst land är ägnad att ge upphov till en överflyttning av kapital till utlandet, är en mycket invecklad fråga, vid vars bedömande hänsyn får tagas till beskattningens relativa höjd inom de olika länderna, till regleringen av de internationella beskattningsfrågorna, till kapitalisternas möjlighet och lust att byta hemland för att därigenom ernå en lägre beskattning etc. En utredning av denna fråga torde här vara överflödig, då man under nuvarande förhållanden kan utgå ifrån att såväl kapitalets som kapitalisternas rörlighet äro avsevärt hämmade av politiska och valutatekniska faktorer. I alla händelser torde för Sveriges vidkommande kunna fastslås, att den måttliga kapitalexport, som ägt rum under de senaste åren och som kan väntas fortsätta även under de närmaste åren, ej i någon väsentlig mån varit eller i avgörande grad kan antagas bli påverkad av beskattningsförhållandena. Vid tilltagande rörlighet på den internationella kapitalmarknaden kan situationen naturligtvis bli en annan. Men om man bortser från rena skattedefraudationer och från den omständigheten, att kapitalisterna personligen kunna följa sitt kapital till utlandet, är det ej de direkta skatterna på fysiska personer, som härvid bli avgörande (ty för landets invånare utgå ju dessa oberoende av om förmögenheten är placerad inom eller utom landet), utan företagsbeskattningens, särskilt aktiebolagsbeskattningens, relativa höjd inom länderna.

Efter att ha behandlat den tidigare av mig berörda frågan om sambandet mellan beskattning och individuellt sparande fortsätta de sakkunniga.

När man talar om beskattningens menliga inverkan på företagarverksamheten, torde man i regel åsyfta, att skatterna minska sparandet och därigenom begränsa det utrymme, som föreligger för nyinvesteringar. Ibland ges argumentet emellertid en sådan utformning, att beskattningen skulle *utöver* denna inverkan på sparandet ytterligare reducera företagarverksamheten. Därvid kan avses, antingen att nyinvesteringarna på grund av bristande incitament för företagarna få en mindre omfattning än som motsvaras av det samtida sparandet, eller att utnyttjandet av det förefintliga realkapitalet skulle hämmas av de höga skatterna, varigenom sysselsättningsgraden skulle minskas även för arbetskraften, eller slutligen att skatterna på annat sätt skulle dämpa incitamenten både hos företagare och andra personer att verka för ekonomiskt framåtskridande, varigenom ökningen av nationalinkomst och allmänt välstånd skulle retarderas.

Beskattningens inverkan på kapitalinvesteringarnas räntabilitet är givetvis beroende av hur densamma utformas. I allmänhet brukar framhållas, att

en beskattning, som utgår generellt efter *netto*inkomsten, ej inräknas i produktionskostnaderna och därför ej inverkar hämmande på näringslivet. En stegrad skattebörda av detta slag säges nämligen ej hindra företagare, som handla efter strikt ekonomiska principer, att fortfarande göra de investeringar, vilka framstodo såsom räntabla vid en lägre skattenivå. Häremot har emellertid invänts, att en dylik beskattning, trots att den för företagarnas vidkommande blott innebär en reducering av det överskott, som erhålles utöver produktionskostnaderna, dock kan påverka investeringskalkylerna, i den mån dessa innefatta en avvägning av alternativa utfall av en viss företagarverksamhet, av vilka några äro vinstgivande och andra förlustbringande. Uppskattningen av dylika »vinstchanser» och »förlustrisker», som hänföra sig till ett visst företagande, bör nämligen avse deras nettobelopp med avdrag för bl. a. de skatter, som utgå i respektive fall. Och om skatteavdraget blir ojämnt, kan det förrycka den balans, som förut gällt för ifrågavarande chanser och risker. Särskilt på grund av två omständigheter kan en beskattning av nettoinkomsten ha en dylik modifierande inverkan på värdet av de chanser och risker, som ingå i företagskalkylen. När det är fråga om förluster av den storleksgraden, att de absorbera mer än företagarens hela nettoinkomst, erhålles vanligen ej något motsvarande vederlag i beskattningshänseende, varför risker av denna art komma att väga relativt tyngre i kalkylen än förut. (Om beskattningen utgår efter den genomsnittliga inkomsten under ett flertal år, kan en under ett år uppkommen nettoförlust medföra en reduktion av skatten under andra år, och det anförda argumentet blir då ej längre aktuellt.) En annan modifikation av balansen åstadkommes av skatteskalans progressivitet, då en chans att ernå en relativt stor vinst på grund av det relativt större skatteavdraget får sitt värde förminskat i större grad än chanser för små (men säkrare) vinster. Dessa två omständigheter tillsammans kunna ha till följd, att en beskattning av nettoinkomsten kan medföra en reduktion av företagarverksamheten på områden, där man har att avväga möjligheten av stora vinster gentemot möjligheten av stora förluster. Ett annat möjligt resultat av de nämnda omständigheterna är, att i de fall, då en företagare har att välja mellan olika investeringsalternativ, av vilka några äro förenade med större och andra med mindre risker, han av beskattningshänsyn låter sitt val modifieras till förmån för de senare. I dessa fall är det alltså ej fråga om en inskränkning utan endast om en annan inriktning av investeringsverksamheten. Det är naturligtvis svårt att fastställa, vilken betydelse de nu nämnda båda verkningarna böra tillmätas i ett konkret fall. Med hänsyn till företagarverksamhetens nuvarande organisation förefaller det emellertid troligt, att de ifrågavarande verkningarna ej äro särskilt framträdande.

Saken ligger något annorlunda till, när beskattningen i särskild grad belastar en viss art av kapitalinvesteringar (vilket exempelvis är fallet med fastighetsskatten i fråga om byggnadsverksamheten) eller ett företagande, som bedrivs i en viss form (som exempel kan nämnas den extra aktiebolagsbeskattningen). En dylik ojämnhet hos skattetrycket kan givetvis i större grad medföra såväl en förskjutning av investeringarnas inriktning som en *tendens* till inskränkning av den totala investeringsverksamheten.

Under förutsättning att penningpolitiken skötes på ett rationellt sätt, blir likväl den *totala* investeringsverksamheten i samhället ej med nödvändighet mindre än det samtida totala sparandet, även om det är möjligt att den kan få en mindre ekonomisk inriktning. Det allmänna ränteläget kommer nämligen att i detta fall nedpressas i så hög grad som behövs för att investeringar i erforderlig omfattning skola bli räntabla trots utgående skatter.

De nu anförda synpunkterna äga i stort sett giltighet också gentemot den varianten av argumentet, att skatterna minska realkapitalets utnyttjande-grad. Vad åter angår beskattningens inverkan på själva verksamhetsdriften, undandrar sig denna fråga en vetenskaplig behandling.

Beskattningen av fysiska personer.

I departementspromemorian framlagda förslag.

Beträffande de förutsättningar, varifrån man vid utarbetandet av i *promemorian* framlagda förslag utgick, framhölls i denna bland annat, att konsumtionsbeskattningens starka ökning och den ökning som på senare tid ägt rum även i avseende å den kommunala beskattningen på de flesta orter i riket medfört, att skattebördan, om det statliga och det kommunala beskattningssystemet betraktades som ett gemensamt helt, kommit att relativt sett i ej ringa grad skjutas över på de lägsta inkomstskikten. Beträffande de allmänna utgångspunkterna för utredningsarbetet yttrades i anslutning härtill vidare:

Avvägningen av beskattningen mellan å ena sidan inkomst och å andra sidan förmögenhet bör ske i ungefärligen samma proportion som den fördelning, som enligt i promemorian intagen tabell¹ antages gälla för 1936 års statsskatter, alltså med 75—80 % av beskattningen lagd å inkomst och 20—25 % å förmögenhet. I fråga om beskattningen av inkomst bör någon lättnad beredas mindre inkomsttagare med beskattningsbara belopp upp till 6,000—8,000 kronor. Å andra sidan måste såsom följd härav skattskyldiga med högre inkomst vidkännas viss skatteskärpning. De nu gjorda uttalandena avse en jämförelse mellan de föreslagna skatterna 1936 (alltså med utdebiteringsprocenten 150 för statliga inkomst- och förmögenhetsskatten) och ett nytt skattesystem vid sådan nivå, att de nya skatterna kunna beräknas inbringa ungefär samma skattebelopp, med vilket man räknat för år 1936.

I promemorian angåvos även vissa förutsättningar beträffande skatternas tekniska anordning, vilka varit vägledande vid utredningsarbetet.

Vid utformningen av de i promemorian framlagda skatteförslagen hade likartade synpunkter anlagts på frågan om beskattningens elasticitet, som enligt vad jag anförut framfördes av de sakkunniga vid utarbetandet av ny skala i samband med 1919 års skattereform. Härom anfördes i den remitterade promemorian.

Det är uppenbart, att med hänsyn till den växling i avseende å behovet av uttagande av direkta skatter, som numera gör sig gällande, kravet på elasticitet hos skattesystemet icke kan uppgivas. Härav följer dock ej, att systemet måste bestå av endast rörliga skatter. Fasta skatter kunna finnas, men för att nödig rörlighet skall uppnås torde huvudparten av den samlade skatten böra härröra från rörlig skatt.

Därest å andra sidan alltför stor del av beskattningen samlas i en enda rörlig skatt, t. ex. en kombinerad inkomst- och förmögenhetsskatt, och skatteskalan samtidigt göres kraftigt progressiv, leder detta till att skalans rörlighet starkt förminsкас. En progressivskalas elasticitet avtar nämligen i samma mån som progressiviteten skärpes, och detta gäller i särskilt hög grad då i det beskattningsbara beloppet ingår någon större förmögenhetsdel

¹ Tabellen införd nedan å sid. 40.

(vilken ju träffas av de skattesatser, som gälla för de ifrågakommande högsta skikten i skatteskalen). Vid mera avsevärt stegrad utdebiteringsbehov kan då lätt inträda en situation, där en ytterligare höjning av grundbeloppsprocenten skulle medföra, att också vid normal avkastning av förmögenheten en orimligt hög andel av *inkomsten* åtginge till statsskatten. Men även vid den rena inkomstbeskattningen blir, därest skatten helt är rörlig, elasticiteten uppåt starkt begränsad. En höjning av utdebiteringsprocenten åstadkommer nämligen avsevärt starkare skattehöjning i de högre intervallerna än i de lägre.

Dylika omständigheter ha föranlett, att vid den nu ifrågasatta omläggningen med vissa modifikationer, varom närmare förmåles i det följande, ansetts böra upptagas ett av 1928 års bolagsskatteberedning i dess den 18 december 1931 avgivna betänkande (St. off. utred. 1931:40) efter engelskt-amerikanskt mönster uppgjort förslag till uppdelning av inkomst- och förmögenhetsskatten i en rörlig och en fast del. Beredningen hade för att kompensera ifrågasatt lindring i aktiebolagens beskattning föreslagit höjning av förmögenhetsdelen i inkomst- och förmögenhetsskatten från $\frac{1}{60}$ till $\frac{1}{50}$ samt därjämte skärpning av skatteskalen för fysiska personer med höga inkomster, varjämte grundbeloppen i skalan höjts till en nivå, ungefär motsvarande 133 % av den nuvarande grundbeloppsnivån. Då på grund härav den nya skalan finge anses ha väsentligt mindre rörlighet än gällande skala, fann beredningen sig böra föreslå, att den statliga inkomst- och förmögenhetsskatten utformades såsom en rörlig, proportionell bottensskatt för alla skattskyldiga, kompletterad med en fast, progressiv tilläggsskatt för fysiska personer och oskifta dödsbon, när det beskattningsbara beloppet överstege 8,000 kronor.

Såsom motivering för förslaget anförde beredningen bl. a. följande: »Om bottensskatten göres rörlig efter statsregleringens behov men tilläggsskatten hålles oförändrad, skulle den sammanlagda beskattningen erhålla ett stort mått av rörlighet, utan att alltför hög belastning av de större inkomsterna och förmögenheterna behöfde befaras. Nu oförmälda metod ställer sig i tillämpningen icke mera besvärlig än den nuvarande. Såsom en fördel hos systemet med en fast tilläggsskatt må framhållas, att någon maximering av skatteskalen icke erfordras. Nuvarande maximering av grundbeloppsskalan har ansetts nödvändig för att förebygga alltför stark förhöjning av de högre skattesatserna, för det fall att särskilt hög utdebiteringsprocent påkallats av statsregleringens behov. Men en följd därav har å andra sidan blivit, att den del av det beskattningsbara beloppet, som ligger över den gräns, där skalan upphör att stiga, beskattas efter lägre skattesats än de närmast underliggande skikten, vilket resultat icke står i god överensstämmelse med den s. k. likaofferprincipen, som ligger till grund för skatteprogressionen. Denna olägenhet undgås vid systemet med en fast tilläggsskatt utan att dock någon risk för beskattningens uppdrivande till orimligt höjd förefinnes. Systemet med en rörlig proportionell bottensskatt och en fast progressiv tilläggsskatt innebär enligt beredningens mening beaktansvärda fördelar. Det lämnar möjlighet till uttagande av ökade skatter av de mera bärkraftiga i samhället utan äventyrande av skattesatsernas rörlighet. Den i systemet innehållna garantien mot ytterligare kraftigt stegrad beskattning av de högre inkomstskikten motväges av det förhållandet, att den lättnad i beskattningen, som vid framtida gynnsammare budgetsituation kan anses möjlig genomföra, företrädesvis förbehålles de mindre bärkraftiga.»

Beredningen påpekade vidare, att i verkligheten en sådan reform, som sålunda förordades, icke vore så genomgripande, som det vid ytligt betraktande kunde synas. Redan nuvarande inkomst- och förmögenhetsskatten kun-

de sägas i sig innesluta en proportionell bottens katt med ett grundbelopp av 3 % av det beskattningsbara beloppet och en tilläggsskatt med skattesatser, som erhöles genom att de i grundbeloppsskalan ingående procentsatserna minskades med 3. Ändringen innebure väsentligen endast, att man för de högre skikten av de beskattningsbara beloppen på en gång toge i anspråk det mesta av den gällande skalans spännvidd såsom ett vederlag för den lättnad i beskattningen av bolagen och de ekonomiska föreningarna, som föresloges.

Av de myndigheter och sammanslutningar, vilka yttrade sig över bolagskatteberedningens betänkande, fann ingen anledning till erinran mot beredningens förslag till uppdelande av inkomst- och förmögenhetsskatten i en proportionell, rörlig bottens katt och en progressiv fast tilläggsskatt. Förslaget tillstyrktes allmänt; från flera håll framhöllos förslaget betydande förtjänster ur teknisk synpunkt samt dess egenskap att åstadkomma en rättvisare fördelning av skattebördan.

Angående formen för förmögenhetsbeskattning yttrades i promemorian följande.

Det nuvarande systemet av direkta skatter består — om man medräknar de båda »extra» skatterna — av tre kombinerade inkomst- och förmögenhets skatter, vilka samtliga bygga å samma princip för uträknandet av det taxerade beloppet (taxerade inkomsten + $\frac{1}{60}$ av förmögenheten), samt en särskild skatt å förmögenhet. Under de senaste åren har alltså förmögenhets skatt uttagits i två former, av vilka den ena i stort sett varit en skatt, där förmögenhetsbesittningen i och för sig använts såsom skattenorm. Den i de kombinerade inkomst- och förmögenhetsskatterna inneslutna förmögenhets beskattningen har närmast betraktats såsom en merbeskattning av själva *avkastningen* å förmögenheten. Redan från början anlades å skatten det betraktelsesättet, att i fråga om förmögenhetsinkomst beskattningen borde i princip träffa ett belopp, som med en tredjedel överstiger inkomsten, därvid man räknat med 5 % avkastning å förmögenheten ($\frac{1}{60}$ av förmögenheten utgör 1.67 % av densamma eller $\frac{1}{3}$ av 5 %). Att införa merbeskattning å förmögenhetsavkastning i teknisk mening — vare sig genom att vid taxeringen upptaga dylik inkomst till högre belopp än den verkliga eller all annan inkomst till lägre belopp än den verkliga — har vid några tillfällen diskuterats men av praktiska skäl befunnits knappast vara möjligt, bl. a. på grund av svårigheterna att med nuvarande uppdelning av inkomst å olika förvärvskällor urskilja vilka belopp som böra betraktas såsom förmögenhetsavkastning. Härutinnan må särskilt hänvisas till den utredning i ämnet, som företogs i samband med förarbetena till 1934 års proposition (nr 200) med förslag till förordning om särskild skatt å förmögenhet. Det har alltså vid det förevarande reformarbetet ansetts vara att föredraga att beskattningssystemet i huvudsak anknytes till redan gällande skatteformer.

Då en av förutsättningarna för utredningsarbetet inom departementet skulle vara, att den nuvarande fördelningen av beskattningen mellan å ena sidan inkomst och å andra sidan förmögenhet borde i huvudsak bibehållas, måste såsom ett första led i arbetet ingå en undersökning angående fördelningen å inkomstskatt och förmögenhetsskatt av den nuvarande statsbeskattningen, i vad den avser fysiska personer och med dem likställda kategorier, d. v. s. oskifta dödsbon och s. k. familjestiftelser.

I promemorian anfördes rörande denna undersökning:

Det har ansetts lämpligast att, i den mån det vore möjligt, verkställa beräkningarna med hänsyn till läget år 1936. Man har därvid utgått från de antaganden, som i årets statsverksproposition uppställts rörande de belopp, som skola komma att under året debiteras i direkta skatter, således i fråga om den statliga inkomst- och förmögenhetsskatten vid en grundbeloppsnivå av 150 %.

I statsverkspropositionen har beräknats, att »enskilda (= andra skattskyldiga än svenska aktiebolag) skulle debiteras statsskatter å inkomst och förmögenhet med följande belopp:

Statlig inkomst- och förmögenhetsskatt	115.4	milj. kr.
Extra inkomst- och förmögenhetsskatt	9.6	» »
Utjämningskatt	7.8	» »
Särskild skatt å förmögenhet	13.2	» »

Summa 146.0 milj. kr.

Frånräknas den statliga inkomst- och förmögenhetsskatt samt den utjämningskatt, tillhopa 6.8 miljoner kronor, som kunna beräknas belöpa å vissa andra juridiska personer än aktiebolag, kvarstår ett belopp å 139.2 miljoner kronor såsom avseende fysiska personer (inkl. oskifta dödsbon och familjestiftelser).

Med användande av bl. a. statistiskt material rörande förmögenhetsfördelningen i landet, härrörande från 1920 och 1930 års folkräkningar, samt en inom finansdepartementet verkställd bearbetning av resultatet av 1934 års taxering till särskild skatt å förmögenhet har därefter beräknats huru de olika skatterna fördela sig å inkomstskatt och förmögenhetsskatt. Vid beräkningarna av huru stor del av de tre nuvarande kombinerade skatterna som utgöres av skatt å förmögenhet har man utgått från den gängse uppfattningen att i dessa skatter förmögenhetsbeskattningen betraktas som en merbeskattning av förmögenhetens avkastning. Den i inkomst- och förmögenhetsskatten ingående inkomstskatten anses följaktligen vara det primära, d. v. s. lika med det belopp, som med tillämpning av nuvarande beskattningsgrunder (ortsavdrag, skatteskala etc.) skulle erhållas, om det taxerade beloppet vore lika med den taxerade inkomsten utan något tillägg för förmögenhetsdel. Förmögenhetsskatten bestämmes med andra ord till skillnaden mellan hela skatten och den skatt, som skulle utgått, om förmögenhetsavkastningen beskattats enbart såsom annan inkomst. I korthet plägar detta förhållande uttryckas så, att förmögenhetsdelen anses ligga i toppen av det taxerade beloppet; den beskattas följaktligen i princip efter en högre genomsnittsprocent än inkomsten.

Resultatet av beräkningarna framgår av följande tabell:

Beskattningen av fysiska personer, oskifta dödsbon och familjestiftelser.

Beräknade debiterade belopp vid 1936 års taxering.

	Total skatt milj. kr.	Inkomst- skatt milj. kr.	Förmö- genhets- skatt milj. kr.	Av hela beskatt- ningen belöpa å	
				ink. %	förm. %
Statlig inkomst- och förmögenhetsskatt (150 % av grundbeloppet)	108.9	94.6	14.8	86.9	13.1
Extra inkomst- och förmögenhetsskatt	9.6	6.7	2.9	69.8	30.2
Utjämningskatt	7.5	5.4	2.1	72.0	28.0
Särskild skatt å förmögenhet	13.2	—	13.2	—	100
Samtliga skatter	139.2	106.7	32.5	76.7	23.8

Omfattningen av den utredning som från angivna utgångspunkter utförts inom departementet karakteriserades i promemorian på följande sätt.

Utredningen har i första hand åsyftat en teknisk omläggning av skattesystemet genom sammanförande av de nu utgående statsskatterna under så få kategorier som det varit möjligt med hänsyn till kravet på rättvisa i beskattningen och de ändamål som beskattningen skall tjäna. Avsikten har däremot icke varit att göra ändringar i gällande bestämmelser om beräkning av inkomst och förmögenhet, om skattskyldighet o. dyl. Icke heller frågan om grunderna för beräkning av statliga Ortsavdrag har i detta sammanhang upptagits till behandling; i detta ämne föreligger numera förslag i ett av befolkningskommissionen den 11 december 1935 avgivet betänkande.

Föremål för utredningen ha främst varit den statliga inkomst- och förmögenhetsskatten, extra inkomst- och förmögenhetsskatten samt den särskilda skatten å förmögenhet. Även utjämningskatten har emellertid inbegripits under den ifrågasatta omläggningen. Sedan utjämningskatten av det kommunala skattetrycket numera av kända skäl måst till stor del åstadkommas genom anslag å allmänna skattebudgeten, torde nämligen det särskilda syftet med denna skatt, att begränsa omfattningen av skatteutjämningsförfarandet, ha bortfallit och läser anordningen med utjämningskatten såsom en speciell skatt ej längre ha någon särskild uppgift att fylla. Vad beträffar mantalspenningarna torde det ligga nära till hands att vid en översyn av den direkta statsbeskattningen låta denna personella skatt försvinna ur skattesystemet, då den sedan länge saknat större betydelse ur statsfinansiell synpunkt och därtill tyngt arbetet med debitering, uppbörd och indrivning. Emellertid står frågan om mantalspenningarnas borttagande, även författningstekniskt, i så nära samband med spörsmålet om borttagande av de två övriga personella avgifterna, att en fristående lösning icke synes lämplig, och frågan om avskaffande av sistnämnda avgifter torde tarva ytterligare utredning. Därest förslag om samtliga de personella skatternas avskaffande förelägges 1937 års riksdag, synes det vara möjligt att genomföra detsamma vid debitering av mantalspenningar och sjukvårdsavgifter nämnda år.

Inom departementet ha undersökts ett flertal alternativa förslag till beskattning av fysiska personer, varvid enahanda regler förutsatts böra gälla jämväl oskifta dödsbon och s. k. familjestiftelser. Såsom resultat av utredningen ha i de vid departementspromemorian fogade författningsförslagen framlagts tre dylika alternativ, betecknade såsom alternativ I a, I b och II. Av dessa utgör alternativ I b egentligen endast en variant av alternativ I a. De sistnämnda alternativen ha nämligen gemensamt, att de bestå av en kombinerad inkomst- och förmögenhetsskatt jämte en särskild förmögenhetsskatt. Alternativ II innefattar endast en skatt, en inkomst- och förmögenhetsskatt. En sammanställning av de i promemorian föreslagna alternativa skatteskalorna och av där anförda exempel, utvisande de belopp varmed skatt enligt förslagen skulle utgå för olika kombinationer av inkomst och förmögenhet, torde få såsom bilaga fogas till detta statsrådsprotokoll (*bilaga C*).

Rörande de olika alternativen anföres i promemorian följande:

Alternativ I a. Inkomst- och förmögenhetsskatten i alternativ I a skiljer sig från den nuvarande statliga inkomst- och förmögenhetsskatten i två avseenden. Dels utgör den i det beskattningsbara beloppet ingående förmögenhetsdelen allenast $\frac{1}{200}$ i stället för såsom nu $\frac{1}{60}$, dels är skatteskalen helt ny samt uppdelad i en rörlig och en fast del. Den rörliga delen, botten-skatten,

är icke, såsom av bolagsskatteberedningen föreslagits, proportionell utan progressiv i likhet med den fasta delen, tilläggsskatten. I själva verket föreligger en genomgående progressiv skiktsskala, i vilken den fulla rörligheten på lämplig punkt avbrutits. Skalan för bottenskatten börjar med 3 % i lägsta skiktet upp till 2,000 kronor beskattningsbart belopp. Bottenskatten har som högsta skattesats 10 %, vilket procenttal inträder i den mån det beskattningsbara beloppet överstiger 10,000 kronor. Den fasta tilläggsskatten tar sin början vid 12,000 kronor och är uppbyggd på grundvalen av en särskild skatteskala; lägsta skattesatsen i denna är 2 % för skiktet 12,000—20,000 kronor och högsta skattesatsen 20 %, som tillämpas å den del av det beskattningsbara beloppet som överstiger 200,000 kronor. Ingen av skalorna är såsom gällande skala maximerad till viss procent, enär maximering skulle innebära en sänkning av skattesatsen för skikten över den gräns, där maximeringen inträder. Under förutsättning av grundbeloppsnivå för bottenskatten tenderar följaktligen vid stigande beskattningsbart belopp den sammanlagda skatteprocenten för inkomst- och förmögenhetsskatten i alternativ I a mot 30 (10 + 20). Vid ett beskattningsbart belopp å 1,000,000 kronor har den genomsnittliga procenten hunnit stiga till 28.5.

Den i alternativ I a ingående särskilda förmögenhetsskatten börjar vid ett beskattningsbart förmögenhetsbelopp å 20,000 kronor och uttages enligt skiktsskala med skattesatserna 1—6 promille. Högsta satsen avser skiktet över 1,000,000 kronor. Då särskild maximering icke ansetts nödig, tenderar alltså maximisatsen mot 6 promille. Skatten skall vara fast. Den reduktionsregel, som avses skola tillämpas i vissa fall vid bestämmande av den beskattningsbara förmögenheten, skall senare beröras.

Då i alternativ I a i inkomst- och förmögenhetsskatten behållits en så relativt obetydlig förmögenhetsdel som $\frac{1}{200}$ och vid sidan av denna kombinerade skatt ställts en ganska betydande särskild skatt å förmögenhet, kan lätt fastställas, att det sålunda föreslagna skattesystemet i själva verket står mycket nära det — i utlandet allmänt förekommande — systemet med fullständig uppdelning av beskattningen efter dess art i två fristående skatter, en inkomstskatt och en förmögenhetsskatt. Att vid den nu ifrågasatta omläggningen steget icke tagits fullt ut genom att helt övergå till sistnämnda system är att tillskriva flera omständigheter. Dessa äro icke så mycket av författningsteknisk art, om det också måste medgivas, att ett fullständigt upphävande av den nuvarande förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt, vartill hänvisningar förekomma i många författningar, skulle medföra åtskilliga komplikationer i dylikt hänseende. Avgörande har i stället varit det skälet, att genom den ifrågavarande anordningen med förmögenhetsbeskattning i två former en rättvisare avvägning av beskattningen med hänsyn till den verkliga skatteförmågan kunde ernås.

Systemet med två särskilda skatter måste synbarligen medföra, att vid bestämmandet av förmögenhetsskatten hänsyn svårigen kan tagas till inkomstens storlek och den särskilda skattekraft, som uppkommer då förmögenheten — mindre eller större — är förenad med god inkomst, under det att till förmån för gällande system framhållits, att kombinationen med beskattningen av inkomst möjliggör uttagande av förhållandevis högre förmögenhetsskatt i de fall, då en relativt liten förmögenhet är förenad med en stor inkomst. En särskild svårighet vid ett system med skilda skatter är att finna en anordning avsedd att lindra förmögenhetsbeskattningen i de fall då förmögenheten lämnat ringa eller ingen avkastning och ej heller annan inkomst funnits.

Genom att behålla en mindre förmögenhetsdel, t. ex. som i alternativ I a föreslagits, $\frac{1}{200}$, motverkas vissa av de ovan anförda nackdelarna hos systemet med fristående skatter. Då en särskild förmögenhetsskatt icke lämpligen bör drabba de minsta förmögenheterna uppnås genom bibehållande av förmögenhetsdelen, att dessa förmögenheter icke helt undgå beskattning. I detta sammanhang må erinras, att därest vid fristående förmögenhetsbeskattning skattefrihet skall äga rum för förmögenheter upp till visst belopp, deklaraionsplikt i avseende å förmögenheten knappast kan stadgas eller i varje fall svårligen kan göras effektiv, då skattskyldighet för densamma ej förefinnes. Emellertid är det ur taxeringssynpunkt av mycket stor betydelse, icke minst för kontroll å inkomsten, att fullständiga uppgifter även om smärre förmögenhetsbelopp inflyta i deklaraionen. Även ur statistisk synpunkt är en dylik fullständighet av vikt. I och med det att en förmögenhetsdel finnes, som städse tages till beskattning, undgås de anförda olägenheterna. Därjämte kommer i viss mån, om ock i mindre omfattning än nu, den förut antydda särskilda skatteförmågan, som sammanhänger med kombinationen av god inkomst med förmögenhet, att utnyttjas. Slutligen bibehålles, låt vara ej i full utsträckning, nuvarande möjlighet att göra ortsavdrag å förmögenhetsdelen i fall, då taxerad inkomst ej finnes eller den är så låg, att ortsavdraget därå ej kan helt utnyttjas.

De fördelar, som äro förenade med uppdelandet av skalan för inkomst- och förmögenhetsskatten i en rörlig och en fast del, ha berörts redan i det föregående. Därigenom att skalan, i vad skatteprocenten överstiger 10, undantages från rörligheten, inträder för skattskyldiga med beskattningsbart belopp, överstigande 12,000 kronor, vid stigande utdebiteringsbehov en relativ begränsning i höjningen av den genomsnittliga utdebiteringsprocenten. Ett exempel visar bäst detta. En skattskyldig med ett beskattningsbart belopp å 100,000 kronor skall vid tillämpning av skalorna till alternativ I a i grundbeloppsnivå för botten-skatten erlægga 9,520 kronor i botten-skatt och 8,160 kronor i tilläggsskatt eller tillhopa i inkomst- och förmögenhetsskatt 17,680 kronor. Vid uttagande av 150 % av grundbeloppet för botten-skatten skulle denna komma att utgöra 14,280 kronor och sammanlagda skatten 22,440 kronor. Skattehöjningen utgör endast 27 % mot 50 % för skattskyldiga med beskattningsbart belopp under 12,000 kronor. I gengäld har vid avvägningen mellan skatteskalorna för botten-skatten och tilläggsskatten redan från början verkställts en överflyttning av skattebördan från lägre till högre skikt.

Alternativ I b. Alternativ I b är det som mest ansluter sig till nuvarande förhållanden. Det skiljer sig från alternativ I a huvudsakligen därigenom, att förmögenhetsdelen i inkomst- och förmögenhetsskatten bestämts till $\frac{1}{100}$. Då samma skalor, såväl beträffande botten-skatten som i fråga om tilläggsskatten, äro avsedda att tillämpas för skatten enligt alternativ I b som vid alternativ I a, kommer förstnämnda skatt följaktligen, till den del fråga är om förmögenhetsbeskattning, att avkasta mera än motsvarande skatt i alternativ I a. På grund därav har skalan för den särskilda skatten å förmögenhet kunnat göras lindrigare och skattskyldighetens inträdande sättas vid ett beskattningsbart förmögenhetsbelopp å 50,000 kronor. Skalan för den särskilda skatten å förmögenhet överensstämmer för övrigt vid detta alternativ helt med den som gällt enligt förordningarna om särskild skatt för förmögenhet 1934 och 1935 (och som föreslagits för 1936), och skatten skall liksom dessa skatter vara fast. I fråga om systemets rörlighet överensstämmer alternativ I b helt med alternativ I a.

Alternativ II. Som redan nämnts innebär alternativ II ett sammanförande av inkomst- och förmögenhetsbeskattningen till staten i en enda skatt, nämligen en kombinerad inkomst- och förmögenhetsskatt. Denna är av samma typ som den nuvarande men skiljer sig från denna dels i fråga om förmögenhetsdelen, dels beträffande skatteskalen.

Då det gällt att inom samma skatts ram bereda åtminstone delvis ersättning för den förmögenhetsbeskattning, som nu uttages i form av särskild skatt å förmögenhet, har detta skett genom höjande av förmögenhetsdelen från nuvarande $\frac{1}{60}$. En enhetlig höjning skulle komma att drabba de smärre förmögenheterna väl strängt. Det har fördenskull befunnits lämpligast att bestämma förmögenhetsdelens storlek olika för olika skikt av förmögenheten. Uppdelning ifrågasättes dock endast på två skikt. Gränsen har lagts vid en beskattningsbar förmögenhet å 180,000 kronor sålunda, att den del av förmögenheten, som överstiger nämnda belopp, ingår i det till inkomst- och förmögenhetsskatt beskattningsbara beloppet med $\frac{1}{40}$. I botten har kvotdelen $\frac{1}{60}$ bibehållits.

Jämväl den allmänna skatteskalen till statliga inkomst- och förmögenhets-skatten har förändrats i enlighet med de förutsättningar, som gällt för utredningen, i samband varmed liksom vid övriga alternativ uppdelning skett i bottensskatt och tillägsskatt. Bottensskattens skala är identisk med motsvarande skala enligt alternativ I a och I b; dess högsta procentsats är alltså 10 % och avser skikt över 10,000 kronor beskattningsbart belopp. Tillägsskatten är mycket lik motsvarande skatt vid nämnda båda alternativ och har liksom den 20 % såsom högsta skattesats. Skalan är dock något mjukare, i det att högsta skiktet vidtager först vid ett beskattningsbart belopp å 300,000 kronor mot 200,000 kronor enligt de övriga alternativen.

Fördelen med alternativ II torde bl. a. ligga däri, att det är enkelt och lättöverskådligt samt anknyter till i Sverige hävdvunnen form för förmögenhetsbeskattning. Dessutom utnyttjas såsom förut redan framhävts kombinationen av förmögenhet och inkomst. Man skulle dock möjligen kunna anse, att skattesatsen för — den genom förslaget skärpta — förmögenhetsbeskattningen bleve i alltför hög grad beroende av inkomstens storlek. En viss nackdel ur praktisk taxeringssynpunkt kan det möjligen anses vara, att uppdelning på skikt tillgripits för förmögenhetsdelens uträkning. Denna uppdelning med blott två skikt är dock så enkel, att den synes kunna med ledning av tydliga anvisningar tillämpas vid deklarationen av de skattskyldiga själva. För de allra flesta förmögenhetsägare skulle det stanna vid att göra den nuvarande divisionen med 60. Endast för dem, som äga mer än 180,000 kronor — de voro 1934 högst 9,000 — skulle det bliva fråga om att göra uppdelning på de två skikten.

Anordningen med fast och rörlig del av inkomst- och förmögenhetsskatten har i fråga om alternativ II ännu större betydelse än vid övriga alternativ. Därest skatten varit helt rörlig, skulle nämligen elasticiteten hos densamma varit starkt inskränkt på grund av möjligheten av eventuellt förekommande stor förmögenhetsdel i toppen av det beskattningsbara beloppet.

I anslutning till det anförda behandlas även frågan om reduktionsregler vid förmögenhetsbeskattningen. Därvid framhålles följande:

I de hittillsvarande förordningarna om särskild skatt å förmögenhet har i skattelindrande syfte inryckts en regel, enligt vilken i vissa fall den till sådan skatt beskattningsbara förmögenheten icke utgör hela den skattepliktiga förmögenheten utan ett reducerat belopp av densamma. Sålunda har stadgats, att därest den skattepliktiga förmögenheten överstiger 25 gånger

det för den skattskyldige enligt förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt beskattningsbara beloppet, den beskattningsbara förmögenheten skall utgöra ett belopp, motsvarande 25 gånger det beskattningsbara beloppet, dock minst 50 % av den skattepliktiga förmögenheten. Reduktion av skatten inträder m. a. o., så snart det beskattningsbara beloppet understiger 4 % av förmögenheten. Då förmögenheten sålunda ställts i relation till det beskattningsbara beloppet och ej till den taxerade inkomsten, har man velat vinna ett dubbelt syfte. Genom att vid större förmögenheter den i det beskattningsbara beloppet ingående förmögenhetsdelen ($\frac{1}{60}$) blir så stor, att ortsavdraget mister sin betydelse, komma dessa större förmögenheter att få relativt mindre lättnad än smärre förmögenheter, för vilka förmögenhetsdelen mer eller mindre uppslukas av ortsavdragen. Genom att vid bestämmandet av det till inkomst- och förmögenhetsskatt beskattningsbara beloppet hänsyn toges till dyrorts- och familjeförhållanden, sker även vid fastställande av det till förmögenhetsskatt beskattningsbara beloppet viss differentiering i avseende å nämnda förhållanden.

Det har framstått såsom nödvändigt att jämväl beträffande de särskilda förmögenhetsskatter, som innefattas i alternativen I a och I b, få till stånd en reduktion av skatten i de fall då förmögenheten lämnat ingen eller ringa avkastning och annan inkomst icke funnits. Vikten härav framstår än mer, när fråga är om att infoga skatten i fråga såsom en bestående del av skattesystemet, än när det gäller en tillfällig förmögenhetsskatt. Det är av mycket stor betydelse att en dylik reduktionsregel göres så enkel och lätt att tillämpa som möjligt. Erfarenheten från utländsk lagstiftning har visat, att alltför komplicerade bestämmelser ha måst efter någon tid frångås. I fråga om de vägar, på vilka det avsedda syftet kan nås, kan man tänka sig förutom det här tillämpade systemet, enligt vilket det beskattningsbara förmögenhetsbeloppet nedsättes,¹ även en anordning, innefattande reduktion av den i vanlig ordning uträknade skatten, antingen enligt uttryckliga regler eller efter skälighetsprövning av förefintliga ömmande omständigheter (onormalt låg avkastning, stor försörjningsplikt etc.). Det torde icke kunna förnekas, att den här för den särskilda skatten tillämpade principen i rätt hög grad tillgodosett berättigade krav på differentiering alltefter förmögenheternas storlek och avkastning samt den skattskyldiges familjeförhållanden. Regeln har icke heller, såvitt är känt, föranlett svårigheter vid tillämpningen. Det föreslås därför, att den till sina huvudgrunder bibehålles i den nya förordningen. Då det till inkomst- och förmögenhetsskatt beskattningsbara beloppet vid alternativ I a och I b kommer att få en annan innebörd i och med förmögenhetsdelens nedsättning till $\frac{1}{200}$ resp. $\frac{1}{100}$, måste dock redan på grund härav övervägas modifikationer i regeln.

Då det emellertid här föreslås, att relationstalet mellan skattepliktig förmögenhet och till inkomst- och förmögenhetsskatt beskattningsbart belopp, fastän förmögenhetsdelen i detsamma reducerats, fortfarande sättes till 25, innebär detta en betydande lindring i beskattningen för de skattskyldiga, varom här är fråga. Under det att vid en skattepliktig förmögenhet å 200,000 kronor enligt hittillsvarande regler reduktion inträtt först då den taxerade inkomsten understigit 3.38 % av förmögenheten, skulle motsvarande procenttal bliva vid alternativ I a 4.55 och vid alternativ I b 4.05.² Vid en skattepliktig förmögenhet å 1,000,000 kronor äro motsvarande siffror 2.54, 3.71 och 3.21. En ytterligare, icke obetydlig lindring, som mest kommer de förmö-

¹ På grund av skalans progressivitet uppnås härigenom en ytterligare nedsättning av själva skatten.

² Bankat ortsavdrag å 2,100 kronor är förutsatt.

genhetsägare till del, vilka helt sakna inkomst, är att minimibeloppet för den beskattningsbara förmögenheten för såväl alternativ I a som alternativ I b föreslås till 40 % i stället för 50 %. I detta sammanhang må för bedömning av reduktionsregeln påpekas, att siffran 40 % icke hänför sig till minskningen av förmögenhetsskatten utan avser beräkningen av den beskattningsbara förmögenheten. Skatten kommer nämligen att minska procentuellt mera än den beskattningsbara förmögenheten, dels på grund av skatteskalans progressivitet, dels med hänsyn till att skatt utgår blott å den del av den beskattningsbara förmögenheten som överstiger 20,000 (alternativ I a) eller 50,000 kronor (alternativ I b).

Jämväl beträffande alternativ II har övervägts införandet av en reduktionsregel för lättande av beskattningen i nu förevarande fall. Det måste vid detta alternativ tydligen bliva fråga om att reducera den i det till inkomst- och förmögenhetsskatt beskattningsbara beloppet ingående förmögenhetsdelen.

I detta sammanhang må i korthet redogöras för en av bolagsskatteberedningen föreslagen begränsning av gällande förmögenhetsbeskattning för fall av låg taxerad inkomst. Bolagsskatteberedningen ifrågasatte nämligen att, oavsett om den av beredningen diskuterade höjningen av förmögenhetsdelen till $\frac{1}{50}$ genomfördes eller ej, föreskrift borde införas därom, att för fysiska personer, bosatta här i riket, och oskifta dödsbon efter personer, som vid dödsfallet varit här i riket bosatta, förmögenhetsdelen ej skulle upptagas med högre belopp än det vartill den taxerade inkomsten uppgått. Rörande beredningens motiv till nämnda förslag må hänvisas till beredningens betänkande del I, sid. 214 ff.

I vissa av de över bolagsskatteberedningens betänkande avgivna yttrandena har införandet av ifrågavarande spärregel avstyrkts. Därvid har bl. a. anmärkts, att det vore mindre riktigt att i de rätt vanliga fall, då personer med kanske betydande förmögenhet ej deklarerade inkomst, de helt och hållet skulle undgå förmögenhetsskatt. Man har även anfört, att det framstode som föga rationellt, att för en person, som t. ex. under slutet av år 1931 ärvt en förmögenhet och icke under nämnda år åtnjutit den därav härflutna inkomsten, skyldigheten att i slutet av år 1932 och under våren 1933 utgöra förmögenhetsskatt skulle göras beroende av huruvida han under år 1931 åtnjutit inkomst av annan förvärvskälla. Vidare har framhållits, att det föreslagna stadgandet öppnade en utväg för mindre nogräknade skattskyldiga att uppnå icke avsedd skattelindring.

Ifrågavarande av bolagsskatteberedningen föreslagna stadgande, att för fysiska personer, bosatta här i riket, och oskifta dödsbon efter personer, som vid dödsfallet varit här i riket bosatta, förmögenhetsdelen ej skall upptagas med högre belopp än vartill den taxerade inkomsten uppgått, föreslås nu skola gälla beträffande inkomst- och förmögenhetsskatten i alternativ II. För undvikande av de olägenheter hos förslaget, som påtalats i de refererade yttrandena över bolagsskatteberedningens förslag, föreslås emellertid tillika den modifikation i stadgandets räckvidd, att förmögenhetsdelen icke får reduceras mera än till 70 %. I de fall, då förmögenheten är utan avkastning och ej heller annan inkomst åtnjuts, uppnås genom denna regel ungefärligen samma resultat som genom förut omförmälda reduktionsregler vid motsvarande fall i alternativen I a och I b.

Ingående beräkningar, grundade å förefintligt statistiskt material, ha inom departementet verkställts rörande avkastningen av de i de föreslagna alternativen ingående skatterna (för rörlig skatt vid grundbeloppsnivå) även-

som i fråga om fördelningen av beskattningen på skatt å inkomst och skatt å förmögenhet. Resultatet av beräkningarna sammanfattas i promemorian i följande tabell.

	Skatt i milj. kr.			Av hela beskattningen belöpa å	
	total	å inkomst	å förmögenhet	inkomst %	förmögenhet %
Alternativ I a.					
<i>Inkomst- och förmögenhetsskatt.</i>					
Bottenskatt (grundbeloppsnivå)....	92.5	88.9	3.6		
Tilläggsskatt	13.8	11.2	2.6		
Särskild skatt å förmögenhet	21.0	—	21.0		
Summa	127.3	100.1	27.2	78.6	21.4
Alternativ I b.					
<i>Inkomst- och förmögenhetsskatt.</i>					
Bottenskatt (grundbeloppsnivå)....	96.7	88.9	7.8		
Tilläggsskatt	17.0	11.2	5.8		
Särskild skatt å förmögenhet	13.2	—	13.2		
Summa	126.9	100.1	26.8	78.9	21.1
Alternativ II.					
<i>Inkomst- och förmögenhetsskatt.</i>					
Bottenskatt (grundbeloppsnivå)....	104.8	88.9	15.9		
Tilläggsskatt	23.3	10.4	12.9		
Summa	128.1	99.3	28.8	77.5	22.5

Såsom framgår av ovanstående tabell skulle vid tillämpning av de föreslagna alternativen icke i något fall uppnås det skattebelopp, 139.2 miljoner kronor, som enligt beräkningarna i 1936 års statsverksproposition skall komma att under året debiteras de skattskyldiga, varom här är fråga (fysiska personer, oskifta dödsbon, familjestiftelser). Vid oförändrat utdebiteringsbehov och skatteunderlag skulle användandet av de ifrågasatta alternativen medföra, att den rörliga bottenskatten i desamma finge uttagas med något förhöjt grundbelopp (i alternativ I a och I b cirka 115 % och i alternativ II cirka 110 % av grundbeloppet).

Yttranden över departementspromemorian.

Jag övergår nu till att redogöra för innehållet i *de över promemorian avgivna yttrandena*, i vad avser de hittills berörda delarna av densamma.

Samtliga de hörda myndigheterna ha vitsordat behovet av en rationalisering av de direkta skatterna till staten. I åtskilliga av yttrandena har uttryckligen angivits, att granskningen begränsats till skattesystemets tekniska ut-

formning. I flertalet utlåtanden ha emellertid uttalanden gjorts jämväl beträffande bland annat spörsmålet om avvägningen av beskattningen mellan å ena sidan inkomst och å andra sidan förmögenhet samt frågan om skatteskalornas avvägning. Det för samtliga de framlagda alternativen gemensamma förslaget om uppdelning av inkomst- och förmögenhetsskatten i en rörlig bottensskatt och en fast tilläggsskatt har vunnit allmän tillslutning. Vid valet — i tekniskt avseende — mellan de olika alternativen hava kamrarrätten, riksräkenskapsverket och flertalet länsstyrelser uttalat sig för alternativ II, överståthållarämbetet och två länsstyrelser för alternativ I a samt två länsstyrelser för alternativ I b, under det att två länsstyrelser icke tagit bestämd ståndpunkt för något av alternativen. Flera länsstyrelser hava förordat uppskov med frågans avgörande i avbidan å lösningen av aktuella reformfrågor i avseende å kommunalbeskattningen och familjebeskattningen.

Av innehållet i yttrandena må anföras följande.

Överståthållarämbetet, som i likhet med 1935 års bevillningsutskott funnit det i hög grad önskvärt, att de nuvarande olika skatteformerna för uttagande av skatt till staten å inkomst och förmögenhet ersättas med ett mera enhetligt system, yttrar bland annat:

Vad först angår beskattningen av förmögenhet vore givetvis mest rationellt att densamma i sin helhet uttoges antingen genom en fristående förmögenhetsskatt eller genom en kombinerad skatt å inkomst och förmögenhet, icke genom att samtidigt båda skatteformerna komme till användning. Utgår man från att i blotta innehavet av förmögenhet, oavsett den aktuella avkastningens storlek, förefinnes en skatteförmåga, som bör utnyttjas, är det uppenbart, att en fristående förmögenhetsskatt är ägnad att skapa större möjlighet till rättvisa i beskattningen än det kombinerade systemet, inom vilket lika stora förmögenhetsbelopp kunna drabbas av skatt till väsentligt olika belopp, en olikhet som understundom kan te sig såsom oskälig med hänsyn till den avkastning, som kan erhållas vid en fullt säker placering av förmögenheten åtminstone under tider av lågt ränteläge.

På nu anförda skäl har överståthållarämbetet ansett sig böra förorda, att förmögenheten beskattas fristående från inkomsten. Med den principiella uppfattning, åt vilken ämbetet tidigare givit uttryck, skulle överståthållarämbetet närmast velat föreslå ett avskaffande av den med skatt å inkomst kombinerade förmögenhetsskatten. Emellertid har överståthållarämbetet funnit de i promemorian angivna skälen för ett bibehållande i mindre omfattning av sistnämnda skatteform — särskilt det att det ur taxeringssynpunkt är av mycket stor betydelse, icke minst för kontroll å inkomsten, att fullständiga uppgifter även om smärre förmögenhetsbelopp inflyta i deklarationen — vara ur praktisk synpunkt så vägande, att överståthållarämbetet ansett sig böra förorda det såsom alternativ I a betecknade förslaget, i vad avser principerna för förmögenhetens beskattning. Överståthållarämbetet har emellertid redan nu velat uttala, att det icke kan anses riktigt att för framtiden fastläsa skattens fördelning på inkomst och förmögenhet efter ungefärligen samma proportion som den fördelning, som antages gälla för 1936 års statsskatter. En dylik avvägning bör ske närmast med hänsyn till att så vitt möjligt förmögenhetens skattekraft utnyttjas i samma omfattning som inkomstens, varken mer eller mindre.

De föreslagna skatteskalorna hava avvägrts så, att icke endast vad som uttagits genom de s. k. tillfälliga skatterna skulle komma att även framdeles utgå

med samma belopp som hittills, utan innebära jämväl ett icke obetydligt överskjutande av skattebördorna från mindre till större inkomsttagare. Såsom skäl härför har anförts dels konsumtionsbeskattningens starka ökning och dels den ökning som på senare tid ägt rum i avseende å den kommunala beskattningen på de flesta orter i riket. Vad förstnämnda skäl angår må framhållas, att denna skatteökning till större delen avser lyxbetonade eller eljest umbärliga varor såsom spritdrycker, öl och tobak, medan beskattningen av rena nödvändighetsvaror exempelvis genom sockerskattens avskaffande snarare lindrats än motsatsen. För övrigt torde för bedömande av den relativa skatteförmågens förskjutning mellan större och mindre inkomsttagare mindre det indirekta skattetrycket än den allmänna prisnivån vara av betydelse. Under de senare åren har denna prisnivå med undantag för senaste tiden i stort sett varit i sjunkande. Beträffande ökningen av det kommunala skattetrycket sammanhänger densamma väsentligen med lågkonjunkturerna och synes knappast böra föranleda en för framtiden bestående omläggning av statsskatten, detta desto mindre som under senare år åtgärder vidtagits, exempelvis i fråga om kostnaderna för skolväsendet och fattigvården (pensionsförsäkringslagen), för att från kommunerna å staten överflytta utgifter, åtgärder som delvis ännu icke hunnit göra sig gällande i fråga om det kommunala skattetrycket. Frågan om revision av den kommunala beskattningen kan också bringa spörsmålet i annat läge.

Den av kristidsförhållandena påkallade extra beskattningen av de större inkomsterna och förmögenheterna skulle genom den nu föreslagna skatteskalan icke blott göras ständig utan därjämte skulle, samtidigt som det statsfinansiella läget undergått en synnerligen stark förbättring, en ytterligare skattebelastning påläggas dem. En dylik åtgärd, vilken av de medborgare, som därav beröras, skulle kännas som en obillighet, skulle sannolikt verka hämmande å företagsamheten och därigenom menligt återverka å landets näringsliv i dess helhet samt givetvis i viss mån även förminska effektiviteten av taxeringsarbetet.

Ävenledes anser överståthållarämbetet det med tanke på nya ekonomiska kriser med minskande statsintäkter och ökade anspråk på statskassan vara riktigast att icke under förhandenvarande goda statsfinansiella förhållanden i så hög grad som i den remitterade promemorian föreslagits, utnyttja en skattekraft, vilken väl kan behöva reserveras för mera bekymmersamma tillfällen. I detta sammanhang bör för övrigt erinras om den betydande rent automatiska stegring av statsutgifterna, som är att förvänta under en avsevärd följd av år framåt.

Länsstyrelsen i *Stockholms län* vitsordar inledningsvis önskvärdheten av en omläggning av skattesystemet i den riktning, att de utgående skatterna sammanföras under så få kategorier som möjligt, samt betonar lämpligheten ur uppbördssynpunkt därav, att antalet titlar å kronodebetsedeln minskas.

Länsstyrelsen fortsätter:

Det nu föreliggande förslaget lär emellertid icke böra bedömas enbart ur teknisk synpunkt. Detsamma innefattar nämligen *dels* ett fastläsande vid den ordinarie statsbeskattningen av en del för närvarande utgående men hittills av många icke utan fog såsom tillfälliga kristidsföreteelser betraktade skatter och *dels* en omläggning av skatteskalorna i syfte att väsentligt lindrigare än nu beskatta mindre inkomsttagare men i gengäld skärpa skattebördan för vissa andra kategorier av skattskyldiga. Till stöd för detta förfaringssätt åberopas i den remitterade promemorian, att skattebördan, om det statliga och kommunala beskattningssystemet betraktas sasom ett gemensamt

helt, kommit att relativt sett i ej ringa grad skjutas över på de lägsta inkomstskikten genom den kommunala beskattningens ökning på de flesta orter i riket, varjämte framhållits betydelsen av konsumtionsbeskattningens starka stegring.

Länsstyrelsen vill för sin del ingalunda bestrida, att berörda förhållanden måste beaktas vid ställningstagandet till frågorna om avvägningen av beskattningen mellan å ena sidan inkomst och å andra sidan förmögenhet samt om skattens fördelning på stora och små inkomsttagare. Men länsstyrelsen kan icke biträda en uppfattning, som i stort sett kan sägas innebära, att enbart av berörda anledning utan vidare utredning de under senare år utgående s. k. kristidsskatterna skulle göras konstanta och skattebördan omläggas på ett tämligen genomgripande sätt. Länsstyrelsen har så mycket större skäl till denna anmärkning som vid både extra inkomst- och förmögenhetsskattens och den särskilda förmögenhetsskattens tillkomst direkt betonades, och detta såväl i propositionerna som i vederbörande utskotts yttranden, att dessa skatter endast vore avsedda att bliva av tillfällig natur.

I promemorian har berörts betydelsen av att det statliga och det kommunala beskattningssystemet betraktas såsom ett gemensamt helt. I anslutning till detta uttalande får länsstyrelsen erinra därom, att den av Kungl. Maj:t den 24 januari 1936 tillsatta kommunalskatteberedningen bland övriga uppgifter ålagts att undersöka möjligheten av en utvidgning av kommunernas fasta beskattningsunderlag till andra objekt än fastighet, såsom näringsföretag och penningkapital. Jämväl lämpligheten av att vid kommunalbeskattningen taga hänsyn till de skattskyldigas olika skatteförmåga skall undersökas. Sannolikt torde beredningen därvid bland annat taga i övervägande de av herrar Eriksson och Lindqvist i reservation till 1921 års kommunalskattekommittés betänkande framlagda förslagen om differentiering av inkomsterna i syfte att hårdare beskatta s. k. fonderad inkomst, vilket väl i realiteten skulle innebära införandet av ett slags kommunal förmögenhetsskatt.

Frågan om ändring i avvägningen av den kommunala skattebördan läser följaktligen få anses vara aktuell. Det synes under sådana förhållanden tillrädligt att man, om man önskar åstadkomma en avvägning av statsskatten av varaktig beskaffenhet, avbidar de förslag, som i sinom tid torde komma att framläggas av kommunalskatteberedningen.

Även om kommunalskattefrågan icke, såsom nu är fallet, ånyo låge i stöpsleven, utan spørsmålet uteslutande finge bedömas med hänsyn till den nuvarande kommunala skattetungan, måste länsstyrelsen emellertid göra gällande, att en statlig skatteskala, som innebär så grundliga avvikelser från den av statsmakterna för normala förhållanden senast — år 1919 — avpassade skatteskan, icke bör beslutas utan verkligt saklig utredning rörande den samlade skattebördans växlingar för olika inkomstgrupper. Utan en utredning i sådant hänseende kan länsstyrelsen svårigen ingå på ett bedömande av förslagets verkningar; dock synes redan nu otvivelaktigt, att näringslivet och kapitalbildningen starkt måste oroas av de ifrågasatta ändringarna.

Länsstyrelsen torde härefter hava att ingå på bedömande ur teknisk synpunkt av de olika förslagen och får i sådant hänseende andraga följande.

För tillgodoseende av kravet på rörlighet i skattesystemet föreslås, att inkomst- och förmögenhetsskatten uppdelas i en rörlig och en fast del. Principiellt synes intet vara att erinra emot detta förslag. Ett liknande förslag framlades på sin tid, såsom erinras i promemorian, av bolagsskatteberedningen, som emellertid, till skillnad från vad nu föreslås, ville inrätta en proportionell rörlig bottensskatt i stället för en progressiv. Det synes länsstyrelsen få

ifrågasättas, huruvida icke skäl föreligga för prövning av ett alternativ med proportionell botten-skatt. I all synnerhet synes detta lämpligt, därest det vid avvägningen av de olika skattebördorna skulle befinnas möjligt att i någon utsträckning avlasta den statliga kristidsbeskattningen.

Av de olika alternativa förslag, som utarbetats, innebär givetvis det såsom alternativ II betecknade ur debiterings- och uppördssynpunkt en fördel därigenom, att samtliga skatter till staten enligt detta förslag sammanförts i en enda kombinerad inkomst- och förmögenhets-skatt. Taxeringstekniskt däremot måste detta förslag anses underlägset de övriga genom de växlande kvot-talen för förmögenhetsdel, men denna olägenhet begränsas genom att de dubbla kvotdelarna endast skulle äga tillämpning jämförelsevis sällan.

Med avseende å vad sålunda anförts funne länsstyrelsen övervägande skäl tala för det system, som kommit till användning i alternativ II. Länsstyrelsen finge emellertid, med hänvisning till vad förut anförts, uttryckligen framhålla, att detta förord icke innebure, att länsstyrelsen till någon del accepterat de olika skattetariffer som föreslagits, utan gällde förordet endast själva systemet för skatternas sammanförande.

Beträffande de i promemorian föreslagna reduktionsreglerna anför länsstyrelsen slutligen:

Länsstyrelsen delar uppfattningen, att reduktionsregler äro nödvändiga vid förmögenhetsbeskattningen. Därest förmögenhetsbeskattningen verkligen skall göras konstant i den utsträckning, som nu föreslås, är det otvivelaktigt synnerligen välbetänkt att i så hög grad som möjligt lätta beskattningen å sådan förmögenhet, som finnes nedlagd i tillgångar, vilka icke lämna någon eller endast ringa avkastning. Den regel, som i de hittillsvarande förordningarna om särskild skatt å förmögenhet hindrat beskattning av fulla förmögenheten i angivna fall, har enligt länsstyrelsens mening icke varit tillräcklig.

Länsstyrelsen har icke kunnat ansluta sig till de skäl, som föranlett lagstiftaren att ställa förmögenheten i relation till det totala taxerade beloppet i stället för inkomsten. Om förmögenhetsbeskattningen grundas å den omständigheten, att s. k. fonderad inkomst i högre grad tål skattebelastning än annan inkomst, borde rätteligen förmögenhetsbeskattningen sättas i relation till den inkomst, som härflyter av förmögenheten. De betydande svårigheter, som möta, om man vill bestämma i vilken mån inkomsten är »fonderad» eller ej, torde emellertid medföra att man nödgas avstå från dylik differentiering och i stället får göra jämförelsen mellan den skattskyldiges samlade inkomst och förmögenheten. Men någon vidare inskränkning till den skattskyldiges nackdel kan länsstyrelsen icke tillstyrka. Den omständigheten, att själva förmögenhetsdelen satts lägre än för närvarande i de nu föreliggande alternativen I a och I b bör rimligtvis icke inverka härvidlag. Reduktionsregeln enligt alternativ II bör i anslutning härtill ändras genom sänkning av procenttalet 70, så att ungefär samma resultat uppnås som enligt alternativ I, om det taxerade beloppet utbytes såsom jämförelsetal emot inkomsten.

Länsstyrelsen i *Uppsala län* yttrar:

Enligt den vid promemorian fogade redogörelsen för skattetrycket i Sverige och utlandet är den indirekta beskattningens totalsumma i Sverige relativt låg. Detta förhållande beror framför allt på de låga skatterna på kaffe, socker och dylika varor, vilka äro föremål för stor konsumtion av de breda lagren. Därjämte saknas helt och hållet i Sverige de omsättnings-

skatter, som i vissa andra länder äga stor omfattning. Det synes vara nödvändigt att taga dessa omständigheter i betraktande, då det gäller frågan om omläggning av den direkta statsbeskattningen. Man bör icke genom en teknisk utformning av den sistnämnda binda denna vid ett visst läge utan att förut själva avvägningen mellan den direkta och den indirekta beskattningen har prövats. Någon sådan prövning har icke för närvarande ägt rum.

Förslaget synes tillika innebära ett frångående av vissa principer, som förut ansetts vara av statsmakterna godtagna. Länsstyrelsen erinrar om att vid 1919 års riksdag bevillningsutskottet i anledning av ett uttalande av dåvarande finansministern yttrade, att utskottet tagit fasta på departementschefens uttalande, att det finge anses självfallet, att, där skattebehovet icke krävde uttagande av skatt, motsvarande fulla grundbeloppen, en lägre procentsats än 100 procent därå borde komma till användning, samt å den likaledes i propositionen antydda förutsättningen att högre skatt än 200 procent av grundbeloppen icke kunde tänkas komma i fråga.

Det föreliggande förslaget däremot utgår från de för 1936 föreslagna skatterna med en utdebiteringsprocent av 150. Det föreliggande förslaget har således principiellt flyttat skatteskalen i jämförelse med det tidigare grundbeloppet 50 procent i höjden. Härvid komma också de så kallade krisskatterna, extra inkomst- och förmögenhetsskatt samt särskild skatt å förmögenhet att inarbetas i den ordinarie skatteformen och alltså göras permanenta. På sin tid har dock uttalats, att de skulle erhålla provisorisk karaktär och endast bibehållas, så länge det statsfinansiella läget det krävde. Såvida den statistiska utredningen är riktig, skulle likväl avkastningen understiga den i 1936 års statsverksproposition beräknade med cirka 8 procent (enligt alternativ II). Promemorian utgår därför ifrån att man redan från början skulle skärpa skatteskalen, enligt alternativ II med cirka 10 procent.

Denna omständighet bör jämföras med skatteskalans utformning. Densamma innebär en väsentlig skärpning av beskattningen av de högre inkomsterna och förmögenheterna, under det att inkomster under 9,000 å 10,000 kronor bliva lägre beskattade än för närvarande. Håller man sig till botten-skattens grundbelopp, blir skatteskrävningen icke iögonenfallande. Allt eftersom högre procenttal uttages, drabbas de högre inkomsterna hårdare, under det att höjningen för de lägre inkomsterna blir mindre märkbar. Här föreligger alltså samma tendens att söka förskjuta skattebördan från de lägre till de högre inkomsttagarna, som bland annat kommit till uttryck i befolkningskommissionens förslag angående familjebesättning.

Vad som väcker betänkligheter i denna principiella uppläggning, är att man redan från början och än mer vid ett ökat skattebehov kan komma att taga ut så stora skatter, att den kapitalbildning, som erfordras för en sund utveckling av produktionen, försvåras eller förhindras. Då det är fråga om indirekt beskattning, brukar man under stundom tala om »överbesättning» i den betydelsen, att en skärpning av beskattningen icke leder till högre avkastning, därför att konsumtionen, som är föremål för beskattning, nedgår till följd av prisstegringen. Beträffande den direkta beskattningen kan på längre sikt ett liknande resultat erhållas, i fall beskattningen under en viss tid upptager så stor del av produktionens inkomster, att den nödvändiga avsättningen till nybildning uteblir.

Enligt länsstyrelsens uppfattning har det således visat sig, att den tekniska översyn, som av 1935 års riksdag begärts, leder till vissa principiella ståndpunktstaganden, vilka förutsätta ytterligare utredningar.

En omläggning av skattelagstiftningen i de nu föreslagna delarna sammanhänger också med vissa andra frågor.

I sitt yttrande över befolkningskommissionens betänkande angående familj-

jebeskattningen uttalade länsstyrelsen som sin åsikt, att enär hela skattelagstiftningen vore föremål för utredning, det icke vore lämpligt att fristående lösa viss del av skatteproblemet utan borde detta ske i ett sammanhang. Först härigenom erhålles den rätta överblicken över, huru skattesystemet i sin helhet kommer att verka. I promemorian om viss omläggning av den direkta statsbeskattningen beröras även de personella skatterna — mantalspenningar, sjukvårdsavgift och folkskoleavgift —, vilkas avskaffande vid flera tillfällen varit ifrågasatt. Något förslag härom föreligger dock ej nu, men utlovas till nästa år, sedan ytterligare utredning ägt rum. Likaså lära grunderna för den kommunala beskattningen vara under utredning. För länsstyrelsen synes därför ett uppskov med framläggande av hela reformplanen till ett kommande år naturligt, varigenom samtliga tilltänkta reformer inom hela skattelagstiftningen kunde avgöras i ett sammanhang, i stället för att, såsom nu sker, det ena förslaget efter det andra framlägges oberoende av varandra. Härtill kommer, att ändringar i skattelagstiftningen med alltför korta mellanrum kunna försorsaka stora svårigheter såväl för de skattskyldiga som för taxeringsnämnderna.

Skulle likväl en omläggning av den direkta statsbeskattningen redan nu komma till stånd och det gäller att välja mellan de tre förslag, som framlagts, synes alternativ II, som endast inefattar en skatt, en inkomst- och förmögenhetsskatt, vara att föredraga framför alternativ I a och I b, som bestå av en kombinerad inkomst- och förmögenhetsskatt jämte en särskild skatt å förmögenhet. Länsstyrelsen har därvid lagt särskild vikt vid alternativ II:s fördelar ur praktisk taxeringssynpunkt. Det synes nämligen i tekniskt avseende vara de båda andra alternativen överlägset. Alternativ I b bör givas företräde framför alternativ I a, enär det mest ansluter sig till nuvarande förhållanden.

Länsstyrelsen i *Södermanlands län*, som funnit den i promemorian föreslagna rationaliseringen av de direkta skatterna till staten vara högst beaktansvärd, ansåge det med II betecknade alternativet ej minst ur rationaliseringssynpunkt vara avgjort att föredraga. Beträffande förslagets detaljer ställde sig länsstyrelsen tveksam, huruvida en i jämförelse med vad som gällt enligt förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt av år 1928 skärpt förmögenhetsbeskattning kunde vara välbetänkt. Enligt länsstyrelsens mening torde man numera icke kunna, som fallet var, då 1928 års statsskatteförordning utformades, räkna med 5 % medelavkastning av kapital, varför skäl för en lindring av förmögenhetsskatten förr föreläge än motsatsen.

Länsstyrelsen i *Östergötlands län* betonar inledningsvis, att länsstyrelsen icke ansett sig böra ingå på den väsentligen politiska frågan, huruvida den i förslaget företagna avvägningen av skattesatserna vore påkallad, utan begränsat sin granskning av detsamma till skattesystemets tekniska utformning.

Härutinnan yttrar länsstyrelsen:

Vid jämförelse mellan de tre alternativen måste det i och för sig räknas alternativ II till förtjänst, att det minskat antalet skatte kategorier till en enda, under det att alternativen I a och I b vid sidan av inkomst- och förmögenhetsskatten bibehållit den särskilda förmögenhetsskatten. Alternativ II bör redan av detta skäl förordas, såvida icke något av de övriga alternativen har andra företräden att uppvisa, som göra detsamma mera värdefullt. Länsstyrelsen kan emellertid icke finna detta vara fallet. Genom alternativ II sy-

nas i det hela samma önskemål i fråga om skattebelastningens fördelning på inkomst och förmögenhet samt dess avvägning för olika inkomst- och förmögenhetsskikt ävensom i fråga om beskattningens rörlighet vara tillgodosedda som genom de övriga alternativen. Det årliga taxeringsarbetet som helhet betraktat läser tvivelsutan bliva mindre omfattande enligt alternativ II än enligt de övriga alternativen i och med att något arbete med taxering till särskild förmögenhetsskatt icke förekommer. Bortses härifrån, torde taxeringsarbetet icke bliva väsentligt mera besvärligt enligt något av alternativen än enligt de övriga. Att en ändring av en inkomsttaxering enligt alternativ II kan komma att medföra en omräkning jämväl av förmögenhetsdelen torde ur arbetssynpunkt icke få anses vara av större betydelse.

Deklaranternas uppgiftsskyldighet synes icke enligt något av alternativen bliva nämnvärt mera betungande än för det närvarande. Länsstyrelsen förutsätter, att de uträkningar som tillämpningen av spärreglerna vid förmögenhetstaxering enligt alternativ II medför, skola verkställas av taxeringsnämnderna utan någon medverkan av deklaranterna, en medverkan, som — vill det synas — utan olägenhet kan uteslutas från deras uppgiftsskyldighet.

I anslutning till vad sålunda framhållits förordade länsstyrelsen alltså i första hand ett beskattningssystem, anordnat enligt alternativ II. I andra hand borde enligt länsstyrelsens mening alternativ I b komma i fråga. Det synes nämligen länsstyrelsen skäligt, att de mindre förmögenheter, som icke drabbades av den särskilda förmögenhetsskatten, i stället finge utgöra skatt för $\frac{1}{100}$ av värdet.

Länsstyrelsen i *Jönköpings län* anför:

Förslaget upptager tre alternativa förslag till skattesystem, betecknade Ia, Ib och II, vilka samtliga angivas vara byggda på principen 'skatt efter förmåga'. Som mätare av skatteförmågan har vid skiktskalornas upprättande valts det beskattningsbara beloppet, men vid uppställande av översiktstabellerna den taxerade inkomsten, varmed synes avses i deklara-tionsformuläret rubricerad 'återstående inkomst'. Denna olikformighet är av ringa betydelse, då de båda beloppen skilja sig från varandra allenast beträffande ortsavdragen. De hava dock det gemensamt, att utbetalta utskylder med undantag av kronoutskylder äro frändragna. Det torde vara ovedersägligt, att, om den skattskyldiges skatteförmåga skall mätas efter hans inkomst, såsom sådan bör förstås den inkomst, som för honom är disponibel för de utgifter, över vilka han själv äger bestämma. Statsskatten är icke att hänföra till en dylik utgift. Det inkomstbelopp, som återstår, sedan skatten erlagts, måste anses såsom den verkliga inkomsten och alltså vara vägledande vid bedömandet av skatteförmågan. I samma mån som statsskatten utgör en stor del av den taxerade inkomsten, i samma mån kommer jämförelsen mellan den progressivt beräknade skatten och den taxerade inkomsten att verka undanskymmande beträffande den verkliga innebörden av föreslagna progressivskalor. Detta torde belysas av nedanstående tabell, grundad på den till förslaget bilagda tabell 2, innefattande en översikt över skatteskalornas inverkan vid uteslutande kapitalinkomst.

Innebörden av denna tabells siffror belyses med följande exempel: En person, som deklarerar en sammanräknad inkomst av 1,000,000 kronor efter avdrag av utskylder med undantag av kronoutskylder, skulle enligt förslaget Ib härå erlagga skatt med i runt tal 480,000 kronor. Om enahanda förhållanden rått under närmast föregående år, men han ägt samma avdragsrätt för statsskatten som för övriga skatter, hade han haft att deklarerera och be-

	I a	I b	II
Taxerad inkomst	1,000,000	1,000,000	1,000,000
Statsskatt.....	469,480	482,050	466,100
Behållen inkomst	530,520	517,950	533,900
Skatt i procent av behållen inkomst	88.5	93.1	87.3
	I a	I b	II
Taxerad inkomst	100,000	100,000	100,000
Statsskatt.....	33,314	34,134	30,994
Behållen inkomst	66,686	65,866	69,006
Skatt i procent av behållen inkomst	49.9	50.6	44.9

skattas för 520,000 kronor. Om skatt likväl skulle utgå med 480,000 kronor — såsom enligt förslaget är fallet — komme denna att utgöra cirka 90 % av den inkomst, som återstode efter den statliga skattens betalande och som skulle utgöra den disponibla, verkliga inkomsten. Den omständigheten, att den deklarerade inkomsten progressivt beskattas i stället för den *verkliga* inkomsten, såsom den ovan angivits, innebär alltså en mycket kraftig skärpning av progressionsskalan. Det synes som om i förslaget tillräcklig hänsyn icke tagits härtill.

Med den tyngd, skattebördan numera uppnått, kan det ifrågasättas, om icke principen skatt efter förmåga blivit tillämpad från en alltför ensidig synpunkt. De skattskyldiga kunna nämligen indelas i grupper även efter annan grund än efter inkomstbeloppens storlek. De kunna exempelvis uppdelas i en grupp, som bidrager till kapitalbildningen, och en annan, som icke bidrager till denna. Då ur nationalekonomisk synpunkt den senare gruppen har uppgifter av synnerlig betydelse för landets ekonomiska framåtskridande, synes det vara av vikt, att vid skattebördans fördelning på dessa två grupper den senare ej blir så hårt belastad, att dess förmåga att fylla dessa uppgifter äventyras eller för starkt beskäres.

Den sistnämnda indelningen av de skattskyldiga bör även skärskådas ur en annan synpunkt. Den icke kapitalbildande gruppen är till numerären ojämförligt större än den andra. Lockelsen för den förra gruppen att skjuta över skattebördan på den senare utöver skäligen gränser ligger nära till hands. Med tillfredsställelse konstateras ock, att man i det föreliggande förslaget sökt vinna garantier mot missbruk härutinnan genom att *dels* sammanföra de nu alltför mångtliga skatteformerna i ett, beträffande statsskatten, enhetligt system, *dels* uppdelade skattens huvudmassa i en rörlig och en fast del, där en fixerad skiktsskala skulle lämna garanti för att ett ökat behov av skatteintäkter ej komme att uttagas via denna del. I gengäld har progressivskalan för denna del gjorts hög och maximering ansetts överflödig. Erfarenheten har visat, att en prövning av dessa garantiers värde för det avsedda ändamålet är väl befogad. 1910 års inkomst- och förmögenhetsskatt följdes ganska snart av en rad tilläggsskatter, företrädesvis påvilande de större inkomsterna. Den år 1919 vidtagna avvecklingen av de extra skatterna genom införande av ett enhetligt, rörligt skattesystem ledde omedelbart till, att av det grundbelopp, som enligt skiktsskalan beräknats, skatt måste uttagas med 150 %, innebärande i realiteten en ökning av progressiviteten. Det skattesystem, som då beslöts och som utan större förändringar alltjämt är gällande, har icke visats vara något hinder mot införande av extra skatt. Det måste alltså anses allt

annat än uteslutet, att det nu föreslagna inarbetandet av extra skatter i ett enhetligt system icke kommer att lämna den avsedda garantien mot den olägenhet, som förorsakas genom införande av nya extra inkomstskatter. I detta sammanhang kan det erinras om, att befolkningskommissionen redan framlagt ett förslag i sådan riktning.

Den föreslagna uppdelningen av inkomst- och förmögenhetsskatten i en rörlig bottens katt och en fast tilläggsskatt (med fixerad skiktsskala) giver anledning till en jämförelse med kommunala inkomstskatten och kommunala progressivskatten. Genom den sistnämnda skattens maximering till 100 % av grundbeloppet torde i flertalet fall densamma hava kommit att verka såsom en fast tilläggsskatt, varigenom vunnits en effektiv garanti mot ett oskäligt överskjutande av skattebördan på denna skatteform.

Strävandet att iakttaga sparsamhet i fråga om statens utgifter lärer bäst bliva befrämjat genom den rörliga bottenskatten. Då hittills hela inkomst- och förmögenhetsskatten varit rörlig, kan det vara en viss fara i att låta allenast en del av densamma bli rörlig, vilken fara ökas genom möjligheten att höja skiktskalornas progression inom de fasta skatterna (tilläggs- och särskild förmögenhetsskatt).

De bråkdelar av de totala skattebeloppen, som den rörliga bottenskatten utgör, äro:

vid alternativ	I a:	72.6 %
»	»	I b: 76.2 %
»	»	II : 81.8 %.

Då vid nuvarande förhållanden hela inkomst- och förmögenhetsskatten är rörlig, medan de övriga statsskatterna närmast motsvara de föreslagna tilläggsskatterna, kan som jämförelse uppställas, att den nuvarande rörliga skatten är 78.2 %, medan före de s. k. extraskatternas införande bråkdelen i fråga utgjorde cirka 94 % (utjämningskatt har härvid beräknats som analog med tilläggsskatt). Härav framgår, att förhållandet mellan rörlig och total skatt i förslagen i stort sett erhållit den storlek, som blev en följd av de s. k. kristidsskatternas införande. Då dessa skatter infördes på grund av särskilda, av kristiden föranledda förhållanden torde samma icke böra betraktas såsom normgivande. De skäl, som i förslaget anförts för önskvärdheten av skattens uppdelning i rörlig och fast, synas vara av rent skatteteknisk natur. Angående uppdelningens lämplighet i sak föreligger däremot ingen utredning, så mycket anmärkningsvärdare som proportionen mellan rörlig och total skatt i de skilda alternativen varierar mellan cirka 72 % och 82 %. Ur sparsamhetsfrämjande syfte borde ett försök att återföra den rörliga skattedelens ställning till den, som den innehade före kristidsskatternas införande, hava varit motiverat.

I förslaget uttalas, att det saknas anledning att närmare ingå på de synpunkter, som anlagts vid ställningstagandet till frågorna om avvägningen av beskattningen mellan å ena sidan inkomst och å andra sidan förmögenhet samt om skattens fördelning på stora och små inkomsttagare, enär promemorian huvudsakligen avser beskattningens tekniska anordnande. Häremot torde böra erinras, att promemorian innehåller förslag till en skattelagstiftning, som är avsedd att gälla för framtiden eller i varje fall bilda grundvalen för eventuella ändringar. Under sådana förhållanden lära frågorna om skattebördans fördelning icke vara av enbart skatteteknisk karaktär. Av förslaget framgår, att utgångspunkten varit ett inarbetande i ett enhetligt skattesystem av de nu gällande s. k. extra skatterna. Då dessa antagits mot bakgrunden av ett tillfälligt, starkt utpräglat kristillstånd, och skatterna förutsatts såsom

tillfälliga, böra de genom deras antagande uppkomna förhållandena ej anses normgivande för konstruktionen av ett skattesystem med anspråk på framtida hållbarhet. Kristidens säregna förhållanden föranledde en förskjutning av skattebördan på den kapitalbildande gruppen av skattskyldiga. Önskvärt hade varit, att utredning vidtagits, om och i vad mån en fortsättning av dessa förhållanden är att befara och om den ovannämnda tillfälliga förskjutningen bör bibehållas, ävensom att undersökning gjorts till utredande av, huruvida ökade skattebehov motsvaras av utgifter, vilka böra bestridas av en viss grupp av skattskyldiga, såsom exempelvis föreslagits i det föreliggande utkastet till skatt för familjehjälp, eller de äro av sådan allmänart, att de beröra de skattskyldiga samfällt. Att fastslå den skattefördelning, som framgår ur promemorians förslag, utan ledning av sådana utredningar, torde ej vara välbetänkt.

Beträffande det i alternativ I a föreslagna upptagandet i det beskattningsbara beloppet av $\frac{1}{200}$ av förmögenheten må erinras om, att den nuvarande bestämmelsen, att $\frac{1}{60}$ av förmögenheten skall tilläggas inkomsten innebär, att $\frac{1}{3}$ av kapitalinkomsten, beräknad efter 5 %, upptages till särskattning. Om kapitalavkastningen beräknas till 4 %, som under nuvarande förhållanden torde vara i överkant, skulle samma princip leda till, att förmögenhetsdelen bleve $\frac{1}{75}$. Om förmögenhetsavkastningen beräknas till 3 %, vilket med hänsyn till bl. a. skattebelastningen av de större förmögenheterna torde vara tillräckligt högt, skulle förmögenhetsdelen utgöra $\frac{1}{100}$. Den föreslagna delen $\frac{1}{200}$ står icke i överensstämmelse med tidigare tillämpade beräkningsgrunder och det kan befaras, att upptagandet i deklarationen av en beträffande de små förmögenheterna så obetydlig del kommer att medföra minskad omsorg vid förmögenhetsuppgifternas avgivande, vilket ur kontrollsynpunkt icke är önskvärt.

På grund av vad sålunda anförts och då erforderlig överskådlighet beträffande den progressiva skiktskalan svårligen kunde uppnås, förrän det i skatteförordningarna fastställda inkomstbegreppet justerats i avseende å inkonsekvensen, att vid inkomstens fastställande vissa skattebelopp äro avdragsgilla och andra icke, samt då vidare de grunder, som tillämpats vid skattebördans fördelning på olika inkomstklasser, ej vore närmare angivna, funne sig länsstyrelsen icke kunna tillstyrka, att det föreliggande förslaget lades till grund för en omläggning av skattesystemet.

Av de i förslaget framlagda olika alternativen hade länsstyrelsen funnit det som alternativ II betecknade ur taxeringsteknisk synpunkt vara att föredraga framför de övriga.

Länsstyrelsen i *Kronobergs län*, som ansett sig kunna begränsa sig till att företrädesvis ur skatteteknisk synpunkt granska och bedöma de framkomna alternativa förslagen, funne dessa ur sådan synpunkt var för sig hava på ett förtjänstfullt sätt löst den förelagda uppgiften, nämligen en rationalisering av nu rådande system för den statliga beskattningen genom ett sammanförande av de nu utgående skatterna under så få kategorier som möjligt.

Sitt ställningstagande till de särskilda förslagen motiverar länsstyrelsen sålunda:

Särskilt ur skatteteknisk synpunkt vill länsstyrelsen giva företräde åt det av förslagen, som betecknats med alternativ II. Frånsett att man genom detta förslag lyckats begränsa sig till endast en skatteform anser länsstyrelsen en

fördel med detsamma vara att, såsom i motiverna anförts, förslaget ifråga är relativt enkelt och lättöverskådligt samt anknyter till i Sverige hävdvunnen form för förmögenhetsbeskattningen. Då härtill kommer, att länsstyrelsen finner nu berörda förslag vara i andra avseenden likvärdigt med de andra alternativa förslagen I a och I b, vill länsstyrelsen således uttala sig till förmån för alternativ II.

Länsstyrelsen i *Kalmar län* anför:

Den avsikt, som ligger bakom det framlagda förslaget, nämligen att förenkla formerna för uttagandet av den direkta statsskatten, är givetvis ägnad att i och för sig väcka tillfredsställelse hos alla dem, vilka syssla med praktiskt taxeringsarbete, liksom också hos de organ, vilka hava att verkställa debitering och redovisning av de på det framkomna taxeringsresultatet belöpande skatterna. Det nuvarande systemet med dels en ordinarie statlig skatt å inkomst och förmögenhet och dels åtskilliga, för täckande av mer eller mindre tillfälliga budgetbehov utbyggda extra eller särskilda skatter orsakar nämligen ett rätt betydande merarbete ej mindre för taxerings- än även för debiterings- och uppbördsmyndigheterna. Ej heller den omständigheten, att man genom en förenkling av skattesystemet ger möjlighet för de skattskyldiga att i åtminstone större utsträckning, än vad nu är fallet, kunna kontrollera dem åtgångna taxeringar och påförda debiteringar av statlig skatt, torde kunna anses betydelselös. Ur dessa synpunkter anser länsstyrelsen det tagna initiativet till förenkling av den direkta statsbeskattningen i och för sig tacknämligt.

Vad däremot beträffar de vägar, som valts för ernåendet av den önskvärda förenklingen av beskattningsförfarandet, torde berättigade invändningar kunna göras. Vid tillkomsten år 1932 av den extra inkomst- och förmögenhetsskatt, som sedermera år från år och senast genom förordningen den 15 juni 1935 blivit beslutad att erläggas av vissa skattskyldiga, betonades uttryckligen, att detsamma vore av allenast tillfällig natur, och enahanda uttalanden gjordes vid införandet år 1934 av den särskilda skatten å förmögenhet. Att dessa vid respektive skatters införande givna försäkringar om deras tillfälliga natur nu ryggas genom att skatterna antingen inarbetas i skattesystemet eller göras bestående är ägnat att väcka betänkligheter.

Rent sakligt synas också befogade anmärkningar kunna framställas mot en permanent skärpning av förmögenhetsbeskattningen. Värdet ur national-ekonomisk synpunkt av kapitalbildning torde kunna anses allmänt erkänt, och från det allmännas sida hava olika åtgärder beslutats för att befrämja sparandet och ytterligare anstalter i samma syfte äro föremål för överväganden. Det synes näppeligen konsekvent att genom införande av skärpt förmögenhetsbeskattning åtminstone i viss mån motverka den kapitalbildning genom sparande, som man i annat sammanhang framhållit såsom nyttig och nödig, och för vars ernående man träffat särskilda anstalter. Det kan väl också ifrågasättas, huruvida det vid nuvarande låga ränteläge är berättigat att ytterligare skärpa förmögenhetsbeskattningen. Redan med nu gällande regler ingår i det till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt taxerade beloppet, förutom den avkastning, som kapitalet kan hava givit dess ägare, 1.67 % av detsamma, alldeles oavsett om kapitalet lämnat någon avkastning eller ej, och förmögenhetsskatten, såsom den nu är utformad, kan sägas bliva automatiskt skärpt i och med den minskning, förmögenhetens avkastning undergår.

Därest andra vägar för tillgodoseende av förefintligt budgetbehov vid undersökning skulle visa sig oframkomliga för ernåendet av önskat resultat och

framförallt i ett rent nödläge, kan måhända befinnas nödvändigt att fylla skattebehovet genom särskilt hård beskattning av större inkomster och förmögenheter, men, så vitt länsstyrelsen kan finna, föreligger näppeligen någon av dessa förutsättningar för närvarande. Det må sålunda erinras om, att man genom de ändringar, som år 1919 efter noggranna undersökningar vidtogos i 1910 års förordning om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt, tillskapat en efter olika inkomsttagargrupper skatteförmåga avvägd progressionskala, som på ett för dessa grupper sins emellan rättvist sätt skulle angiva de repartitionstal, på vilka den för varje år behövlige skatten skulle fördelas. Rättvisan i denna skatteskala kan enligt länsstyrelsens förmenande icke anses vederlagd, och skalan synes därför förtjänt av att bibehållas, därest icke absolut tvingande omständigheter nödvändiggöra annat.

Därest de i 1936 års statsverksproposition beräknade direkta skatterna skulle uttagas enbart genom den ordinarie statliga inkomst- och förmögenhetsskatten, skulle detta visserligen innebära en höjning av skatteprocenten med, så vitt länsstyrelsen kunnat finna, omkring 20 enheter från senast utgående 170 % till omkring 190 %, vilket måhända för de mindre inkomsttagarna komme att medföra en särskilt kännbar skattebörd. Å andra sidan bör emellertid bemärkas, att skatteskalans förut antydda avvägning medför god rättvisa de olika inkomsttagargrupperna emellan, samt att det synes riktigt, att jämväl de mindre inkomsttagarna få bära konsekvenserna av de beslut i fråga om anslagsbeviljanden, för vilka de äro direkt eller indirekt ansvariga. Endast för så vitt en närmare, ingående undersökning visar, att den genom 1919 års ändringar i förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt åstadkomna relativa skattskyldigheten de olika inkomsttagargrupperna emellan icke längre rättvisligen kan upprätthållas, något som hittills enligt länsstyrelsens mening näppeligen kan anses påvisat, vill länsstyrelsen icke motsätta sig ett överflyttande av skattebördan i större utsträckning, än vad redan nu är fallet, på de större inkomsterna och förmögenheterna till förmån för de mindre.

Skulle oaktat vad länsstyrelsen sålunda framhållit en omläggning av den direkta statsbeskattningen äga rum efter de riktlinjer, som föreliggande förslag anger, synes detta böra ske i huvudsaklig överensstämmelse med det såsom alternativ II betecknade förslaget. Till detta uttalande föranledes länsstyrelsen särskilt av den omständigheten, att den särskilda skatten å förmögenhet i de två andra alternativen bibehållits såsom en fristående skatt, under det att den inarbetats i den övriga skatten enligt alternativ II, vilket måste betecknas såsom en förtjänst särskilt med hänsyn till att denna skatt visat sig medföra ett tidsödande och besvärligt arbete för taxerings- och debiteringsmyndigheterna.

Anordningen med den föreslagna inkomst- och förmögenhetsskattens uppdelning i en bottensskatt för alla med variabel utdebiteringsprocent och en tilläggsskatt med en på förhand bestämd progressiv skattesats synes med hänsyn till föreliggande precedensfall göra det påkallat, att garantier skapas för att de skattskyldiga, som omfattas av tilläggsskatten, icke isolerat göras till föremål för en av tillfälligt budgetbehov betingad skatteskärpning.

Länsstyrelsen i *Gotlands län* gör följande uttalande:

Det synes länsstyrelsen knappast böra råda något tvivel om önskvärldheten och lämpligheten av en rationalisering utav gällande föreskrifter beträffande statsbeskattningen i syfte att i möjligaste mån sammanföra nu förefintliga särskilda skatteformer. Den nuvarande splittringen härutinnan måste för de skattskyldiga göra skattesystemet mindre överskådligt och kan jämväl va-

ra ägnad att i viss mån skärpa intrycket av skattebördans tyngd. Ur rent teknisk och administrativ synpunkt vållar naturligtvis det nuvarande systemet ett omfattande arbete, vilket vid ett sammanförande kan i väsentlig mån reduceras.

I princip har länsstyrelsen sålunda intet att erinra mot de framkomna förslagen, såvitt de gå ut på en dylik koncentration och därav följande förenkling av skattesystemet. I vad mån utformningen av detta, sådant det tagit sig detaljerade uttryck i föreskrifter om skatteskalor m. m., är ägnad att erbjuda tillräckligt utrymme åt en med hänsyn till statens behov och andra därmed sammanhängande omständigheter avpassad beskattning är en fråga om rent budgetära synpunkter, vilka torde falla utanför området för länsstyrelsens bedömande. Påtagligt är att vid inarbetande inom en och samma ram av de särskilda skatteformerna, det måste ställas stora krav på skattesystemets förmåga att kunna anpassas efter växlande skattebehov. Förslagets princip om uppdelning av statsskatten i en rörlig del, bottenskatt, och en efter mera bestående grunder inrättad tilläggsskatt synes vara ägnad att tillgodose önskvärd smidighet i skattesystemet utan att likvisst i alltför oberäknelig eller tyngande form belasta de inkomstskikt, som bilda underlaget för tilläggs-skatten.

Länsstyrelsen anser sig hava anledning att oreserverat förorda uteslutande ur det blivande skattesystemet utav den extra inkomst- och förmögenhets-skatten samt slopande, på grund av de i promemorian angivna grunderna, av den s. k. utjämningskatten.

Vad angår den särskilda beskattning av förmögenhet, som under de senare åren genom successiva riksdagsbeslut kommit till stånd, kan ju en viss tvekan vara befogad, om det kan vara lämpligt att genom inarbetande av densamma i skattesystemet giva en fast karaktär åt en beskattning, som väl ursprungligen avsetts att vara mera temporär, eller om denna skatt bör bibehållas såsom en särbeskattning, oberoende av skattesystemet i övrigt. Vid valet mellan föreslagna system, å ena sidan alternativ I a och b, som bibehålla den särskilda skatten på förmögenhet, och å andra sidan alternativ II med dess inpassning av hela förmögenhetsskatten inom den ordinarie ramen för statsbeskattningen synas emellertid många viktiga skäl, icke minst rent tekniska, tala för det senare alternativet. Efter att i detta hänseende hava inhämtat inom länet med kronoskattedebiteringen sysselsatta tjänstemäns mening finner länsstyrelsen sig böra förorda detta system (alternativ II).

De föreslagna skatteskalorna för fysiska personer finner länsstyrelsen på det hela taget vara väl avpassade för en skälig fördelning av skattebördan mellan de skattskyldiga inbördes. Dock vill länsstyrelsen härvid göra en erinran. I promemorian hänvisas till att man vid beskattningens utformande utgått från, att någon lättnad borde beredas mindre inkomsttagare med beskattningsbara belopp upp till 6,000 å 8,000 kronor. Med hänsyn till nuvarande samhällsformer och härav inträdda förskjutningar i levnadsbehov och levnadsstandard vill länsstyrelsen ifrågasätta, huruvida icke jämväl skattskyldiga, hänförliga till närmast högre inkomstskikt, borde komma i åtnjutande av antydd lindring. De nu avsedda skattskyldiga torde i ett stort antal fall av olika anledningar hava väl så stora svårigheter att fullgöra sin skattskyldighet som de lägre inkomsttagarna. Sålunda drager den utbildning, de i många fall måst förskaffa sig, ofta med sig studieskulder, vilkas räntor väl få avdragas, men vilkas amortering tynger budgeten. Å andra sidan bliva de på grund av förhållandena utestängda från en del lättnader i kostnaden för bland annat sjukvård, skolutbildning för barn m. m., vilka komma lägre inkomstklasser till del. Länsstyrelsen skulle sålunda för sin del vilja för-

orda en sådan omarbetning av skatteskalorna, att viss lindring beredd jämväl inkomstskikten från 8,000 upp till förslagsvis 10,000 kronors beskattningsbart belopp, samt att i anslutning härtill gränsen för skatteskalan i och för den s. k. tilläggsskattens utgående flyttades något högre upp.

En särskild omständighet, vilken, enligt vad det synes länsstyrelsen, kunde vara förtjänt att tagas i övervägande, då det nu gäller en mera bestående rationalisering av skatteväsendet, är huruvida icke för den kombinerade inkomst- och förmögenhetsskatt, som — oberoende av den vissa högre förmögenhetsskikt drabbande särskilda beskattningen — allt fortfarande avses att komma till användning, en återgång borde ske till äldre bestämmelser, enligt vilka denna skatteform allenast kom att drabba förmögenhet över 6,000 kronor, under det att den sedermera efter hand, ursprungligen i lagtillämpningsväg, fått den utsträckning, att förmögenhetsdel utföres jämväl, där den understiger vad som komme att belöpa å 6,000 kronor. Det synes rent av böra ifrågasättas, huruvida icke med hänsyn till nu gällande penningvärde, ränteläge m. m. denna exponent för vad som borde som förmögenhet anses, kunde i lämplig mån höjas.

Länsstyrelsen i *Blekinge län* anser, att av de framlagda alternativa lagförslagen alternativ Ib, som närmast ansluter sig till den nuvarande förmögenhetsbeskattningen, är det lämpligaste. Länsstyrelsen anför vidare:

Till stöd för denna uppfattning får länsstyrelsen åberopa, att med avgörandet av frågan om den särskilda förmögenhetsskattens inordnande i den statliga inkomst- och förmögenhetsskatten synes böra anstå till ett fastare ränteläge inträtt. I varje fall torde i de fall, då i beskattningsbart belopp ingår inkomst av annan förvärvskälla än kapital, något större reduktion av skatten böra medgivas vid beskattning av förmögenhet, som lämnat låg avkastning.

Vad särskilt beträffar beskattningen av fysiska personer har länsstyrelsen i övrigt ej något att erinra mot de principiella synpunkter för utformande av ett nytt skattesystem, som utvecklas i förevarande promemoria, eller mot i denna del framlagda lagförslag med däri intagna skattetariffer.

Länsstyrelsen i *Kristianstads län* yttrar:

Länsstyrelsen vill som generellt omdöme i anledning av föreliggande förslag framhålla, att det utan tvivel av flera skäl är önskvärt, att den statliga beskattningen ordnas efter ett mera enhetligt system. Emellertid torde statsbeskattningen icke böra bestämmas isolerad från vad som kan bli gällande för den kommunala beskattningen. Hittills hava de större avgörandena i kommunal och statlig beskattning verkstälts samtidigt, och då för närvarande utredning angående den kommunala beskattningen igångsatts och jämväl förslag om särskild skatt för familjehjälp framlagts, vill länsstyrelsen ifrågasätta, huruvida icke samtliga dessa frågor böra avgöras i ett sammanhang.

De nu föreliggande förslagen till statsskatt hava baserats på ett i utredningen angivet förhållande angående den andel, vari inkomst och förmögenhet sinsemellan skola deltaga i skattebördan. Avgörande har därvid varit för år 1936 beräknade inkomst- och förmögenhetsskatter. Den särskilda förmögenhetsskatten har emellertid ansetts som en beskattning av allenast tillfällig natur, betingad av det statsfinansiella läget. Det torde därför icke vara i och för sig givet, att förmögenhet skall med samma belopp deltaga i ett för normala finansiella förhållanden avsett skattesystem. Förmögenheten bör givetvis bära sin andel av skattebördan, men huruvida beskattningen skall anordnas efter den i promemorian angivna relationen emellan inkomst och förmögenhet, anser sig länsstyrelsen med stöd av tillgängligt material icke kunna bedöma.

Länsstyrelsen påpekar vidare, att då de mindre inkomsttagarnas skattskyldighet enligt förslaget lättades, komme ökningen att åvila inkomsttagare med beskattningsbart belopp från och med 10,000 kronor. Ett visst mellanskikt syntes härigenom komma att drabbas förhållandevis hårdare, men då länsstyrelsen icke kunde överblicka verkningarna av en höjning av ovan nämnda belopp, kunde länsstyrelsen endast framhålla önskvärdheten av en mjukare övergång till skattebelastningen av de större inkomsterna och förmögenheterna.

Efter att hava erinrat, att ett ställningstagande till de i promemorian framlagda förslagen vore beroende av den förut berörda frågan om den andel, vari förmögenheten borde deltaga i skattebördan, förklarar länsstyrelsen, att ur synpunkten av skattesystemets rationalisering och förenkling ett skattesystem enligt alternativ II med allenast en statsskatt vore att föredraga. Uppdelningen av inkomst- och förmögenhetsskatten i en rörlig botten-skatt och en fast tilläggsskatt tillstyrkes.

Länsstyrelsen i *Malmöhus län* uttalar, att det icke torde råda någon tvekan, att den ifrågasatta reformeringen av det nuvarande statsskattesystemet vore synnerligen välbehörlig.

Länsstyrelsen anför vidare:

Innan länsstyrelsen går att taga ställning till de framlagda förslagen, anser länsstyrelsen sig böra beröra en för dem samtliga gemensam fråga av viss principiell innebörd. Länsstyrelsen åsyftar härvidlag, att den särskilda skatten å förmögenhet — förutom den extra inkomst- och förmögenhetsskatten och utjämningskatten — inarbetats i skattesystemet till en bestående utskyld, ehuru denna skatt ju tillkommit på grund av då rådande finansiella förhållanden samt varit avsedd att vara av allenast tillfällig natur. Konsekvenserna härav hava också blivit att skattesatserna för vissa skikt av inkomsttagare måst ökas i icke så ringa grad. Visserligen kan det ju icke anses annat än rättvist att de högre inkomsttagarna drabbas förhållandevis hårdare av beskattningen än de med mindre inkomster, men det synes dock länsstyrelsen som om förslagen i detta avseende gått längre än som kan anses lämpligt eller behöfligt. Särskilt hårt träffar enligt länsstyrelsens åsikt denna förskjutning av skatteplikten de, som stå lägst i det skikt, där den fasta tilläggsskatten vidtager. För åtskilliga av till denna kategori hörande skatte dragare, såsom exempelvis tjänstemän i högre ställning m. fl., torde säkerligen en sådan merbelastning bliva ganska kännbar. En mildring i sådant avseende synes länsstyrelsen lämpligen kunna vinnas genom att begynnelseskalan för nämnda skatt börjar utgå med lägre procent än som föreslagits.

Vad särskilt beskattningen av *förmögenheten* angår torde för övrigt ur synpunkten av en jämn och rättvis fördelning av skattetungan densamma enligt länsstyrelsens förmenande böra i möjligaste måtto begränsas och detta av flera anledningar. Sålunda torde finnas vissa möjligheter att komma undan från dylik beskattning exempelvis genom tagande av försäkringar mot engångspremie, bortskänkande av egendom m. m. Vidare erbjuder själva uppskattningen av förmögenhetsobjekten ofta nog taxeringsmyndigheterna synnerliga svårigheter, varför skipande av full rättvisa härutinnan i många fall torde vara så gott som ogörligt. Man tänke sig endast värderingen av inneliggande lager och inventarier hos stora jordbrukare och näringsidkare eller av aktier i s. k. familjebolag.

Ett ytterligare skäl för en begränsning av förmögenhetsbeskattningen torde ligga i svårigheten att uppdraga rationella riktlinjer för densamma. Om man överhuvud taget kan tala om en skattebärkraft hos kapitalet bör denna närmast vara tillfinnandes allenast i mån av dess förmåga att giva avkastning och sålunda beskattningen anpassas härefter. Emellertid torde det av rent skattetekniska skäl knappast låta sig göra att utfinna bestämmelser, varigenom ett sådant önskemål tillgodosåges.

Av de i promemorian framlagda förslagen funne länsstyrelsen sig böra förorda alternativ II. Visserligen drabbades enligt detta förmögenheten något hårdare av beskattningen än enligt de båda andra alternativen, men å andra sidan toge förstnämnda förslag mera hänsyn till inkomsten och erbjöde dessutom i den praktiska tillämpningen avsevärda fördelar framför de andra.

Länsstyrelsen i *Hallands län* yttrar:

Länsstyrelsen finner en förenkling av nuvarande systemet av statskatter vara synnerligen önskvärd och förordar därför den ifrågasatta avvecklingen av de extraordinära skatterna, extra inkomst- och förmögenhetsskatt samt den särskilda skatten å förmögenhet, ävensom att utjämningsskatten inbegripes i omläggningen. Av de framlagda alternativa förslagen till skattesystem finner länsstyrelsen alternativ II mest tilltalande. Såsom i utredningen framhållits, är det enkelt och lättöverskådligt samt anknuter till i Sverige hävdvunnen form för förmögenhetsbeskattning. Därjämte har detta alternativ den stora fördelen att inkomst- och förmögenhetsbeskattningen är sammanförd till en enda skatt. Länsstyrelsen tänker därvid närmast på de avsevärda lättnader i taxerings-, debiterings- och redovisningshänseende, som detta medför.

Länsstyrelsen tillstyrker av anförda skäl en omläggning av skattesystemet enligt alternativ II.

Länsstyrelsen i *Göteborgs och Bohus län* gör följande uttalande:

Förevarande förslag är grundat på tidigare konstaterat behov att tekniskt omlägga och sammanföra de olika formerna av direkta skatter till staten. Det avser närmast de skatter, som påföras fysiska personer för inkomst och förmögenhet — med fysiska personer jämföras i detta sammanhang oskifta dödsbon och familjestiftelser —, men har kommit att utvidgas även till omläggning av beskattningen för juridiska personer i allmänhet.

Länsstyrelsen konstaterar, att förslaget icke innebär någon principiell överflyttning av skattebördan från den ena till den andra av nämnda båda kategorier utan endast medför en i viss mån ändrad fördelning inom vardera kategorien. Därmed förefinnes möjlighet till lösning av frågan om exempelvis de fysiska personernas beskattning utan att sådan samtidigt åstadkommes för de juridiska — om så skulle visa sig behövtligt på sätt länsstyrelsen vill ifrågasätta.

Vad närmast angår fysiska personers beskattning förutsätter omläggningen av skattesystemet ett fastlåsande av proportionen mellan skatt å inkomst och skatt å förmögenhet till de förhållanden, som inträtt genom senare årens extra inkomst- och förmögenhetsskatt samt särskilda skatt å förmögenhet. Om och i vad mån den svenska förmögenhetsbeskattningen därigenom kommer att läggas å en förhållandevis högre nivå än som i andra länder ansetts lämplig, framgår icke av den utredning vid promemorian, som i övrigt innehåller

så god belysning av de svenska skatteförhållandena i jämförelse med utlandets. Länsstyrelsen anser emellertid från det praktiska taxeringsarbetets synpunkt sett att en inarbetning av den särskilda förmögenhetsskatten liksom den extra inkomst- och förmögenhetsskatten i de för den ordinarie skatten gällande skatteskalorna är en viktig angelägenhet, som snarast bör verkställas, helst som ju detta i och för sig icke stöter på några tekniska svårigheter.

Att omläggningen — hur den än sedan i detalj sker — bör medföra en skattelättnad för inkomsttagare upp till 6,000—8,000 kronors-gränsen och att som följd härav viss skatteskärpning måste följa för skattskyldiga med högre inkomst har i promemorian hävdats och övertygande motiverats under hänvisning till den starka ökning, som under senare tider ägt rum ifråga om såväl konsumtionsbeskattningen som även den proportionella kommunalskatten, vilken senare även genom de låga ortsavdragen relativt starkt tynger de mindre inkomsttagarna. Länsstyrelsen finner icke anledning till annan erinring häremot än att dessa konstaterade förhållanden säkerligen tala för någon jämkning i kommunalskattetungan till mera rättvis fördelning än vad för närvarande är möjligt genom fastighetsskatten i förening med kommunal inkomstskatt och progressivskatt. Så länge pågående utredning av kommunalskatteproblemet icke resulterat i ändring härutinnan, torde nog icke kunna undvikas, att vid omläggning av den statliga beskattningen får beaktas den faktiska tendensen till förskjutning av den samlade skattetungan till nackdel för de lägsta inkomstskikten. Att de nu föreslagna skatteskalorna för statsskatten påverkats av sådan hänsyn torde emellertid böra föranleda, att de underkastas en översyn, om och när kommunalbeskattningen kan bli omlagd.

Förslaget innefattar en enligt länsstyrelsens mening ändamålsenlig uppdelning av statsskatten i en rörlig botten-skatt och en fast tilläggsskatt, båda progressiva. Syftet och verkan av sådan anordning är i promemorian väl utrett. Därtill vill länsstyrelsen endast framhålla den nära till hands liggande fara, som vid en ogynnsam budgetsituation kan tänkas inställa sig, att införa rörlighet även beträffande tilläggsskatten, vilket skulle bryta sönder de under helt annan förutsättning nu konstruerade skatteskalorna.

Av de tre alternativa förslag, som föreligga till omläggningens genomförande, förordar länsstyrelsen det som alternativ II betecknade. Detta förenar i sig en större lätthanterlighet för beskattningsnämnderna i taxeringsarbetet med den icke oväsentliga fördelen att för allmänheten icke så starkt som i de andra båda alternativen markera den särskilda beskattningen av förmögenheten. Detta betecknar länsstyrelsen som gynnsamt, enär den erfarenheten i taxeringsarbetet nog torde vara allmän, att deklaranterna i stort sett hava en överdriven skräck för förmögenhetsskatts verkan, vilket föranleder dem att lämna oriktiga förmögenhetsuppgifter även i fall, där en riktig uppgift icke kunnat få någon större praktisk betydelse för det till statsskatt taxerade beloppets storlek. Deklarationsmoralen — särskilt å landsbygden — torde nog ofta ofördelaktigt påverkas av förefintligt missförstånd i detta avseende. Den stora omfattning, vari tidigare falskdeklamationer rättats till innevarande års taxering i samband med därvid garanterad »amnesti», kan icke förklaras på annat sätt än att dylikt missförstånd är mycket utbrett.

På grund av vad sålunda anförts tillstyrker länsstyrelsen, att fysiska personers beskattning anordnas i enlighet med alternativ II.

Länsstyrelsen i *Älvsborgs län* anför:

De föreliggande förslagen angivas i första hand avse en teknisk omläggning av skattesystemet genom sammanförande av de nu utgående stats-

skatterna under så få skattesystem som det varit möjligt med hänsyn till kravet på rättvisa i beskattningen och de ändamål som beskattningen skall tjäna. Under den ifrågasatta omläggningen hava inbegripits den statliga inkomst- och förmögenhetsskatten, den extra inkomst- och förmögenhetsskatten, den särskilda skatten på förmögenhet samt utjämningskatten. Där emot förklaras frågan om avskaffande av de personella skatterna — mantalspenningar, sjukvårdsavgift och folkskoleavgift — kräva anstånd ytterligare ett år i och för erforderlig utredning i fråga om de båda sistnämnda avgifterna.

Länsstyrelsen måste beklaga, att frågan rörande omläggning av skattesystemet på så sätt synes bliva uppdelad på två år. Länsstyrelsen känner nämligen väl till, att starkt missnöje råder bland de skattskyldiga över den oreda och osäkerhet rörande skattskyldighet och deklarationsplikt, som de årligen återkommande ändringarna i skattelagstiftningen åstadkommit. För debiteringsarbetets vidkommande lär reformens uppdelning på två år medföra, att uppbördsböcker och debetsedlar av ändrad uppställning måste tryckas för mellanåret. Härtill kommer, att den del av utredningen, som nu föreligger, blivit så sent framlagd, att en ytterst knapp tid blivit tillmätt för inhämtande av myndigheternas yttranden över förslagen. Enligt länsstyrelsens mening äro de föreliggande författningsförslagen av den betydelse, att tillfälle bort beredas landets praktiska taxeringsmän att yttra sig över desamma. Länsstyrelsen anser för sin del, att en avspänning av statsbeskattningens nuvarande oreda bör åstadkommas genom att av kristiden föranledda tillfälliga skatter bringas att upphöra, och att därefter i ett sammanhang utredes om eventuell omläggning av hela skattelagstiftningen i stället för att, såsom nu sker, det ena detaljspörsmålet efter det andra upptages till avgörande oberoende av varandra och av lagstiftningen i övrigt.

Det förefaller länsstyrelsen vidare i hög grad anmärkningsvärt, att den extra inkomst- och förmögenhetsskatten samt den särskilda skatten å förmögenhet nämnts bland de skatter, som borde inarbetas i det nya skattesystemet. Förstnämnda skatt karakteriserades i propositionen till 1932 års riksdag såsom »en fristående direkt beskattning av tillfällig natur», och den sistnämnda betecknades vid tillkomsten år 1934 såsom en beskattning av allenast tillfällig natur, betingad av det dåvarande statsfinansiella läget, och det var också med avseende härå, som riksdagens bevillningsutskott ansåg sig böra i princip biträda propositionen om skatten. Då det statsfinansiella läget numera icke kan anses kräva de båda skatternas förnyande, böra de ej heller längre utgå. Samhället får icke berövas den omistliga tillgång, som vissheten att kunna förlita sig på statsmakternas ord och utfästelser utgör.

Skulle emellertid, trots allt, en omläggning av statsskattesystemet nu företagas, måste länsstyrelsen vid övervägandet av de alternativa förslag, som här föreligga, lägga särskilt stor vikt vid förslagens enkelhet ur taxerings-synpunkt. Såsom länsstyrelsen tidigare framhållit, är det nämligen icke möjligt att med bibehållande av den nuvarande taxeringsorganisationen belasta taxeringsnämndens ordförande med ytterligare detaljgöromål och likväl kräva arbetets färdigställande inom hittills fastställd tid. Dessa personers arbetsböda är redan mer än tillräcklig, om arbetet skall vara ett tillfälligt uppdrag.

Vid val mellan alternativ I a och I b synes företräde böra ges åt alternativ I b, enär detsamma mera än alternativ I a ansluter sig till nuvarande förhållanden liksom det också i tekniskt avseende är bekvämare än alter-

nativ I a. En jämförelse mellan alternativ I b och alternativ II ger åter ett bestämt utslag till det senares förmån ur praktisk taxeringssynpunkt; och då det i övrigt anknyter sig till den hävdvunna formen för förmögenhetsbeskattningen, anser länsstyrelsen detta alternativ lämpligast av de föreslagna.

Samtliga alternativ gå emellertid ut på en höjning av grundbeloppet för den del av det beskattningsbara beloppet, som överstiger 2,000 kronor. Under förutsättning, att utdebiteringen kommer att hålla sig vid 100 % av grundbeloppet, synes den blivande inkomst- och förmögenhetsskatten för inkomsttagare upp till 8,000 kronors beskattningsbart belopp icke komma att överstiga nuvarande statsskatter vid en utdebitering av högst 150 % å inkomst- och förmögenhetsskattens grundbelopp. Betänkandet ställer emellertid i utsikt, att den rörliga bottensskatten redan ifrån början måste uttagas med förhöjt grundbelopp (i alternativ I a och b med omkring 115 % och i alternativ II med omkring 110 %). Enligt vad länsstyrelsen kan finna ter sig redan vid 110 % utdebitering resultatet mindre gynnsamt för inkomsttagare med 8,000 kronors beskattningsbart belopp; för inkomsttagare med respektive 10,000 kronor och 15,000 kronor synes ökningen bliva respektive omkring 65 och 250 kronor. Emellertid är att märka, att betänkandet utgått ifrån, att den reformerade skatten bör lämna lika mycket som de nuvarande statsskatterna sammanslagna eller 139.2 miljoner. I detta belopp ingår den särskilda skatten å förmögenhet med 13.2 miljoner och den extra inkomst- och förmögenhetsskatten med 9.6 miljoner. Av förut anförda skäl böra dessa skatter icke medtagas i beräkningen. Frändragas de beräknade beloppen av desamma (22.8 miljoner), böra under normala statsfinansiella förhållanden återstå endast 116.4 miljoner att täcka genom den nya skatten. Enligt departementets beräkning borde emellertid sistnämnda skatt enligt alternativ II giva 128.1 miljoner utan förhöjt grundbelopp. Under normala förhållanden skulle alltså den nya skatten enligt alternativ II giva ett överskott av 11.5 miljoner i förhållande till skatten enligt 1928 års lagstiftning vid 150 % utdebitering å grundbeloppet. Även med tanken därpå, att sistnämnda procent får anses vara högre än vid normala förhållanden, bör alltså möjlighet finnas att genom sänkning av de nu föreslagna procentsatserna för bottensskattens grundbelopp mildra den starka förskjutningen av skattebördan från de lägre till de högre inkomsttagarna. Enligt länsstyrelsens mening kännetecknas nämligen förslaget av en alltför kraftig tendens att vilja förskjuta skattebördan från de lägre till de högre inkomsttagarna. Promemorian åtföljes visserligen av en utredning, avsedd att visa, att flerstädes i utlandet den större inkomsten och den större förmögenheten äro hårdare beskattade än för närvarande hos oss. Det kan då vara anledning att erinra därom, att i alla tider den maktägande klassen sökt på andra lägga så mycket som möjligt av beskattningens tunga. Att de nu maktägande lägre inkomsttagarna hårt beskatta fåtalet högre inkomsttagare och innehavare av större förmögenheter är endast en påminnelse om att även på detta område människan alltjämt är sig lik. Om vi ej nått lika långt som en del andra folk, behöver detta därför icke vara något fel. Vi kunna ej heller som många folk ursäkta oss med ett finansiellt nödläge, orsakat av oerhörda utgifter för krigföring eller för förberedelser att föra krig eller söka undgå sådana.

Länsstyrelsen i *Skaraborgs län* konstaterar, att förslaget innebure en sedan länge allmänt önskad förenkling av skattesystemet i syfte att undvika den nuvarande splittringen i olika skatter, samt finner samtliga de tre fö-

reslagna alternativa skattesystemen väl tillgodose de ändamål beskattningen avser att tjäna.

Länsstyrelsen fortsätter i sitt yttrande:

Bland de tre alternativen anser länsstyrelsen, att av skattetekniska skäl ett bestämt företräde bör givas alternativ II. Ut i detta alternativ förekommer endast en skatteform — en kombinerad inkomst- och förmögenhetsskatt — varemot de andra alternativen upptaga såväl en särskild inkomstskatt som en särskild förmögenhetsskatt. För beskattningsmyndigheterna innebär denna olikhet, att taxeringsarbetet enligt alternativ II kan verkställas i ett sammanhang med löpande anteckningar i en och samma längd, medan taxeringsarbetet enligt alternativen I a och I b förutsätta två särskilda taxeringslängder med dubbel granskningsarbete av deklARATIONERNA och dubbel längdföring. Fastän länsstyrelsen sålunda avstyrker alternativen I a och I b, anser sig länsstyrelsen i allt fall böra rikta en anmärkning mot den låga minimiskattesatsen enligt dessa alternativ för den särskilda förmögenhetsskatten. Skatteminimum är samma belopp som i gällande förordning om särskild förmögenhetsskatt eller 10 öre. Det synes meningslöst att nedlägga ett omfattande — låt vara okvalificerat arbete — för granskning av deklARATIONER, påföring av skattskyldigas taxering, längdföring och annat expeditionarbete för att tillföra statsverket ett så ringa belopp. Önskvärdheten av en smidig skatteskala kan ej anses vara giltig anledning att oskäligt betunga beskattningsmyndigheterna. De enklare taxeringsgöromålen innebära ett forcerat massarbete, vars omfattning kräver, att allt onödigt detaljarbete sovras undan. Lägsta skattebelopp för den särskilda förmögenhetsskatten synes i allt fall ej böra understiga 5 kronor.

Länsstyrelsen i *Värmlands län* förklarar sig icke hava något att erinra mot det remitterade förslaget och yttrar vidare:

Vidkommande de i förslaget angivna tre alternativen till skattesystem håller länsstyrelsen före, att därest de nuvarande särskilda skatteformerna skola ersättas med ett mera enhetligt system, detta bör till en skatt sammanföra så många av innevarande skatteformer som överhuvudtaget kunna komma ifråga. Från denna synpunkt måste enligt länsstyrelsens förmenande alternativ II, som endast upptager en skatteform, nämligen inkomst- och förmögenhetsskatt, äga avgjort företräde framför alternativen I a och I b, vilka föreslagits omfatta såväl kombinerad inkomst- och förmögenhetsskatt som en särskild förmögenhetsskatt. En jämförande granskning av de olika alternativen synes också giva vid handen, att alternativ II är betydligt enklare och överskådligare uppställt än alternativen I a och I b, vartill kommer, att alternativ II anknyter sig till den i Sverige hävdvunna formen av förmögenhetsbeskattning, omständigheter, som tala för att detta alternativ är det mest ändamålsenliga.

Länsstyrelsen tillstyrker sålunda för sin del alternativ II.

Länsstyrelsen i *Örebro län*, vilken till sitt yttrande fogat en sammanställning av en av länsstyrelsen verkställd undersökning angående skatteutfallet för vissa skattskyldiga inom länet enligt nuvarande grunder och enligt i promemorian föreslagna grunder, anför följande:

Förslaget utgår från den förutsättningen, att de skattebelopp, som uttagits genom extra inkomst- och förmögenhetsskatten och den särskilda skatten å förmögenhet, skola fortfarande utgå men inarbetas i det ordinarie skattesystemet.

I sitt utlåtande den 25 januari 1934 över då föreliggande förslag till förordning om särskild skatt å förmögenhet uttalade länsstyrelsen bland annat, att skatt å fonderad inkomst av nationalekonomiska skäl borde påläggas med största varsamhet. Försåvitt anledning finnes att befara, att det framlagda förslaget om en tillfällig förmögenhetsskatt innebure ett uppslag till en mera permanent höjning av förmögenhetsskatten, ville länsstyrelsen bestämt avstyrka det då framlagda förslaget om en särskild skatt å förmögenhet.

Utöver vad länsstyrelsen i ovan åberopade utlåtande anfört, tillåter länsstyrelsen sig härutinnan nu anföra.

I promemorian anges av hela statsbeskattningen belöpa å inkomst 76.7 % och å förmögenhet 23.3 %. Samma genomsnittliga procentuella förhållande mellan inkomstskatt och förmögenhetsskatt strävar man att i stort sett upprätthålla. Ut i inkomstskatten ingår även skatt å förmögenhetens avkastning, vadan det alltså är allenast själva förmögenhetsinnehavet, som åsyftas med den ovannämnda procentuella andelen av skattens totalbelopp (23.3 %). Då särskilda skatten å förmögenhet angivits såsom tillfällig, hade det varit att förvänta, att, sedan konjunkturerna förbättrats, denna särskilda förmögenhetsskatt avlägsnats. Nu föreslås i stället, att den särskilda förmögenhetsskatten skall inordnas i den ordinarie beskattningen. Förslagets verkningar sträcka sig till och med längre än nu gällande beskattningsformer. Det har sålunda vid anställd undersökning visat sig, att i ett visst fall ända upp till 40 % av den samfällda statsskatten enligt förslaget utgör skatt å förmögenhetsinnehav.

Att någon möjlighet icke förefinnes att i fortsättningen avvara den extra inkomst- och förmögenhetsskatten, lär vara uppenbart, vadan någon invändning ej lär kunna göras emot att denna skatt inlägges i den fasta inkomst- och förmögenhetsskatten. Det torde icke heller kunna undvikas och är måhända ej ägnat att väcka allvarligare betänkligheter, att de största inkomsterna få vidkännas en något högre beskattning än nu. I fråga om förmögenhetsskatten återigen torde större försiktighet vara av nöden. Det får ej förbises, att vid de högre beskattningsbara beloppen genom den extra inkomst- och förmögenhetsskatten åstadkommes en icke obetydlig skärpning i förmögenhetsbeskattningen, sådan den framträder i 1928 års förordning. Någon ytterligare ökning i denna beskattning är ej tillrådlig, för såvitt nämligen ökningen tänkes åstadkommen endast på så sätt, att viss ytterligare kvotdel av förmögenheten utan hänsyn till dess avkastning inlägges i det taxerade beloppet. Det medgives i betänkandet, att förmögenhetsskatten egentligen är att betrakta såsom en förhöjd skatt å avkastningen av förmögenheten. Det synes vid sådant förhållande böra tillses, att någon ytterligare beskattning av förmögenhet ej företages med mindre än att avkastning verkligen förelegat och det till sådant belopp, att förhöjd beskattning skäligen kan ifrågasättas. Att tekniska svårigheter härvidlag skulle yppa sig må medgivas, men fråga är, om man ej hellre borde söka sig fram på denna väg än att företaga en skärpning av förmögenhetsbeskattningen uteslutande med hänsyn till förmögenhetens storlek med risk således, att den skattskyldige nödgas tillgripa större eller mindre del av förmögenheten för skattens erläggande.

Den korta tid, som stått till länsstyrelsens förfogande för granskning av de olika alternativ, som förslaget innehåller, har icke medgivit en så grundlig undersökning av resultatet av en beskattning enligt de olika alternativen, som med hänsyn till frågans vikt varit önskvärd. En tillämpning av förslagen å 1935 års taxering inom några socknar med olika sammansättning i fråga om förvärvskällorna torde hava kunnat giva material för ett mera tillförlitligt bedömande av frågans innebörd i skilda hänseenden. En mindre sådan försökstillämpning, som länsstyrelsen verkställt, synes giva anledning till det

uttalandet, att beskattningen enligt alternativ I a skulle bli mindre väl avvägd i vad gäller inkomsten å ena och förmögenheten å andra sidan. Förmögenheten synes här bli för hårt beskattad i förhållande till inkomsten. Detta framträder särskilt starkt vid en förhållandevis liten inkomst. Vid en förmögenhet av 158,900 kronor och ett taxerat belopp av 6,990 kronor utgör den sammanlagda statsskatten enligt nu gällande författningar 351 kronor 32 öre, varav inkomst- och förmögenhetsskatt 252 kronor 45 öre, utjämnings-skatt 8 kronor 67 öre och särskild skatt å förmögenhet 90 kronor 20 öre. Enligt förslaget alternativ I a skulle för samma inkomst och förmögenhet den sammanlagda statsskatten uppgå till 248 kronor 40 öre, varav botten-skatt 130 kronor 40 öre och särskild skatt å förmögenhet 118 kronor. Samma siffror utgöra i alternativ I b respektive 231: 20, 167: 50 och 63: 70. Det vill sålunda synas som om alternativ I b i föreliggande exempel vore ägnat att skipa rättvisa i högre grad än alternativ I a, dock kan ifrågasättas, om den förhållandevis stora nedsättningen av den skatt, som skulle utgå enligt nu gällande författningar, är befogad. En ännu större nedsättning synes bli en följd av alternativ II, i det statsskatten enligt detta skulle komma att uppgå till allenast 220 kronor 50 öre.

För samtliga alternativ synes vara gemensamt, att beskattningen för enbart inkomst eller vid inkomst och en i förhållande därtill ringa förmögenhet vid den gräns, då tilläggsskatten inträder, allt för kraftigt skärpes i jämförelse med vad nu gäller. Sålunda utgår nu vid ett taxerat belopp av 41,020 kronor, vari ingen förmögenhetsdel ingår, sammanlagda statsskatten med 3,488 kronor 67 öre, varav inkomst- och förmögenhetsskatt 2,482: 50, utjämnings-skatt 408: 67 och extra inkomst- och förmögenhetsskatt 597: 50. Enligt samtliga alternativen skulle i detta fall statsskatten utgå med 4,536 kronor, vilket innebär en höjning för detta fall med 1,047 kronor 33 öre.

En skattskyldig åter med ett taxerat belopp av 40,720 kronor eller i det närmaste lika med det i föregående fall upptagna men med en behållen förmögenhet av 474,400 kronor, motsvarande en förmögenhetsdel ($\frac{1}{60}$) av 7,906 kronor, som alltså ingår i det taxerade beloppet, har enligt nu gällande bestämmelser att utgöra en sammanlagd statsskatt av 4,375 kronor 87 öre, varav inkomst- och förmögenhetsskatt 2,460 kronor, utjämnings-skatt 402: 67, extra inkomst- och förmögenhetsskatt 590 kronor och särskild skatt å förmögenhet 923: 20. Samme skattskyldige skulle påföras statsskatt enligt alternativ I a med 5,030: 80, enligt alternativ I b med 4,905: 60 och enligt alternativ II 4,878: —. Här föreligger sålunda en höjning enligt de olika alternativen med respektive 654: 93, 529: 73 och 502: 13. Det synes härav framgå, som om förslagen icke toge vederbörlig hänsyn till den skattskyldiges skatteförmåga i de olika fallen.

Länsstyrelsen sammanfattar sin uppfattning på följande sätt. Intet av de framlagda förslagen kunde till sina totala verkningar ens tillnärmelsevis bedömas. Härtill komme att reformeringen av familjebeskattningen, som vore avsedd att genomföras med nästa års ingång, med säkerhet komme att medföra förskjutning i skattebördan i en utsträckning, som icke heller den kunde förutses. Det kunde därför icke vara lämpligt att samtidigt men utan samband med varandra genomföra två så vittgående reformer med så ringa förhandskännedom om verkningarna. Här förefölle en försökstillämpning av de olika förslagen, omfattande undersökning av ett flertal socknar inom skilda delar av landet, och med hänsynstagande jämväl till föreslagna ändringar i familjebeskattningen vara i hög grad pakallad. Innan resultatet

av en sådan undersökning föreläge, syntes det icke vara möjligt att fatta slutgiltigt ståndpunkt till de framlagda förslagen.

Länsstyrelsen i *Västmanlands län* yttrar:

Det statliga skattesystemet har under det sista decenniet vuxit ut till ett konglomerat av olika skatter, som haft stora olägenheter med sig. Taxerings- och debiteringsarbetet har onödigt tyngts därav. För staten har det blivit besvärligare att få en överblick över, hur mycket den direkta statsbeskattningen kommer att inbringa, och för den enskilde har det blivit så gott som fullständigt ogörligt att på grundval av taxeringen få ett begrepp om, hur mycket han egentligen skall erlägga i skatt. Ju enklare ett skattesystem kan uppbyggas, utan att kravet på rättvisa i beskattningen och de ändamål, som beskattningen skall tjäna, bli lidande, desto större fördelar äro förknippade därmed.

Beträffande det föreliggande förslaget må till en början framhållas, att länsstyrelsen ansett sig icke böra närmare ingå på frågan, i vad mån det kan överensstämma med statsmakternas ursprungliga mening, att de provisoriska extraskatter, som tillkommit under tider med stora budgetsårigheter, skola, genom att inarbetas i ett nytt system, i sak bibehållas, även sedan finansläget förbättrats, och således bliva gällande för framtiden som normal statsskatt. Såvitt förslaget avser en teknisk förenkling av skattesystemet, kan detsamma likväl icke annat än hälsas med tillfredsställelse.

Efter att hava refererat vad i promemorian anförts om möjligheten att avskaffa de personella skatterna fortsätter länsstyrelsen:

Mantalspenningarna komma således måhända att försvinna redan från och med nästa år eller i realiteten samtidigt med genomförande av det nu föreslagna förenklade skattesystemet. Beträffande de personella skatterna hava anförts skäl både för och emot deras bibehållande. De äga emellertid icke någon större betydelse ur statsfinansiell synpunkt, och som de därjämte förorsaka ökat arbete för debiterings-, uppbörds- och indrivningsmyndigheter i sådana fall, då vederbörande icke jämväl påförts annan skatt, synes det motiverat att avskaffa desamma. Statens skattebehov, såvitt angår direkta skatter, bör fyllas med sådana, beräknade efter vederbörandes skatteförmåga, d. v. s. hans inkomst och förmögenhet.

Vidare yttrar länsstyrelsen:

Mot inkomst- och förmögenhetsskatteskalans uppdelning i en fast och en rörlig del synes intet vara att erinra. Den garanti mot en överdriven beskattning av de högre inkomstskikten, som ligger i att denna skala uppåt göres fast, får givetvis icke rubbas genom att man efter en tid, vid sidan av det föreslagna enhetliga systemet, inför en eller flera nya särskilda inkomst- och förmögenhetsskatter.

Då det gäller att välja mellan de föreslagna olika alternativen, synes alternativ II vara det mest fördelaktiga. Den vid alternativen I a och I b förekommande kombinationen av inkomst- och förmögenhetsskatt samt särskild förmögenhetsskatt är en ur taxeringsteknisk synpunkt tyngande anordning. Alternativ II är huvudsakligen samma typ av inkomst- och förmögenhetsbeskattning, som varit rådande i vårt land, innan de provisoriska extraskatterna infördes. Detta alternativ är enkelt och lättöverskådligt. Dessutom inbringar det i skatt enligt beräkning något mera än de övriga alternativen. En annan verkan, som detta alternativ medför, är att den kommunala progressivskattens grundbelopp kommer att bli något större än vid de båda andra, varigenom den kommunala utdebiteringen per skattekrona torde kun-

na göras något mindre än om de alternativa förslagen enligt I a och I b läggas till grund för beskattningen.

Länsstyrelsen i *Kopparbergs län* förklarar, att vid övervägande, vilket av de framlagda alternativa förslagen, som borde givas företräde, länsstyrelsen tvekat mellan alternativ I a och alternativ II. Ehuru tillämpningen av alternativ II genom dess nära anslutning till gällande skattesystem för beskattningsnämnderna icke torde komma att medföra någon ökad svårighet och från denna synpunkt sålunda skulle innebära vissa fördelar, hade länsstyrelsen likväl med beaktande av den skattelindring och den skattefrihet, som jämlikt alternativ I a medgäves mindre förmögenheter, funnit sig böra förorda sistnämnda alternativ.

Länsstyrelsen i *Gävleborgs län* framhåller inledningsvis, att hela beskattningsväsendet, såväl det kommunala som det statliga, torde böra betraktas såsom en helhet och prövas samtidigt och i ett sammanhang, enär varje mera betydande förändring i en del av beskattningsväsendet påverkade hela systemet. Det syntes därför länsstyrelsen vanskligt att utlåta sig över ett ur systemet utbrutet förslag till omläggning av den direkta statliga beskattningen.

Länsstyrelsen betonar vidare, att länsstyrelsen vid avgivande av yttrande över förslaget begränsat omfattningen av sina uttalanden till det rent skatte-tekniska området.

Härutinnan anför länsstyrelsen:

Länsstyrelsen får erinra om att enligt nu gällande statliga beskattningssystem risk principiellt föreligger att vid en mycket hög utdebiteringsprocent inkomst- och förmögenhetsskattens rörlighet och starkt progressiva natur kan leda till en orimlig beskattning av de större inkomsterna och förmögenheterna. Det nu föreliggande förslaget att uppdelas skatten i en rörlig botten-skatt och en fast tilläggs-skatt — bägge progressiva — synes vara en väl funnen regulator, ägnad att minska den ovan antydda risken. En riktig avvägning av progressions-skalorna för de bägge skatterna synes vara av den största betydelse.

Tillräckligt material för ett allsidigt bedömande av denna fråga har enligt länsstyrelsens mening icke framlagts genom den utredning, som legat till grund för nu ifrågavarande förslag. Vid förslaget har visserligen bland annat fogats en tryckt bilaga B i tabellform. Denna tabell är avsedd *dels* att klargöra den föreslagna reformens inverkan på skatternas storlek för olika inkomstgrupper enligt de olika reformförslagen I a, I b och II, *dels ock* att utgöra material för jämförelser mellan verkningarna av nu gällande beskattningsformer och de alternativt föreslagna formerna. Det må härvid anmärkas, att viss brist på överensstämmelse föreligger mellan promemorian och bilaga B, i ty att i bilaga B botten-skatten torde hava beräknats enligt andra grunder än som i promemorian avsetts. Vid utarbetandet av tabellen har man utgått från utdebiteringsprocenten 150 vid tillämpning av nu gällande beskattningsregler och 100 % vid tillämpningen av de föreslagna nya reglerna. Skulle emellertid staten bliva nödsakad att hårt anlita medborgarnas skatteförmåga kan det ifrågasättas, huruvida icke utdebiteringsprocenten komme att stiga långt över respektive 150 eller 100. Huru en dylik hög utdebiteringsprocent komme att verka på skatten kan icke med stöd av det föreliggande materialet bedömas utan en vidlyftig omräkningsprocedur, som tiden icke medger. Vid tillämpning av utdebiteringsprocenten 100 synes emellertid den genom reformförslagen ifrågasatta förskjutningen av skatte-

tungan mellan de olika inkomstklasserna icke vara orimlig, om hänsyn toges enbart till statsbeskattningen med bortseende från den kommunala skatten, landstingsskatten o. s. v.

Enligt alternativ I a och I b skulle förmögenhetsbeskattningen vara progressiv och till övervägande del fast. Enligt alternativ II åter komme förmögenhetsbeskattningen likaledes att bli progressiv, ehuru enligt en annan skala än enligt I a och I b, men därjämte skulle förmögenhetsbeskattningen enligt alternativ II bli beroende av utdebiteringsprocentens höjd och sålunda rörlig. Enligt alternativ II, som ur rent taxeringsteknisk synpunkt kan sägas vara mest tillfredsställande, har förmögenhetsskatten helt inarbetats i inkomstskatten. Vid tillämpning av alternativ II föreligger emellertid därigenom risk att förmögenhet, då utdebiteringsprocenten är hög och särskilt då därjämte hög inkomst förefinnes, komme att bli för hårt beskattad.

Genom att förmögenhetsbeskattningen — på sätt som i alternativ II skett — inarbetats i inkomstbeskattningen försvåras också möjligheten att överblicka förmögenhetsbeskattningens omfattning och verkan.

Ett särskilt av förmögenhets- och inkomstbeskattningarna är enligt länsstyrelsens mening önskvärt. Till följd härav synas alternativ I a och I b vara att föredraga framför alternativ II. Vid valet mellan de två förstnämnda alternativen synes det som om alternativ I a borde äga företräde framför alternativ I b. Att enligt alternativ I a av rent tekniska skäl, som angivits i den vid förslaget fogade utredningen, en så obetydlig del av den behållna förmögenheten som 0.5 % av densamma inkluderas i inkomstbeskattningen är av ringa betydelse för den skattskyldige.

Länsstyrelsen i *Västernorrlands län* finner de föreliggande författningsförslagen innebära en önskvärd rationalisering av de direkta skatterna till staten. Av de olika förslagen syntes alternativ II vara att föredraga, då det, såsom i promemorian framhålles, vore enkelt och överskådligt samt anknöte till i Sverige hävdvunnen form för förmögenhetsbeskattning. Länsstyrelsen ansåge sig därför böra tillstyrka, att vid det nya skattesystemets tekniska utformning detta förslag lades till grund.

Vidare anför länsstyrelsen:

Vid jämförelse mellan de olika alternativens skatteskalor för fysiska personer, oskifta dödsbon och familjestiftelser samt nu gällande grunder framgår, att enligt samtliga alternativ skattebördan kommer att lättas för skattskyldiga med låg och medelstor inkomst under det att den skärpes för skattskyldiga med hög inkomst. Å andra sidan har genom införandet av den fasta tilläggsskatten garantier skapats för, att beskattningen av de sistnämnda vid höjd utdebitering icke överstiger viss gräns. Lämpligheten av den föreslagna höjningen av skatteskalans progressivitet synes kunna ifrågasättas. Länsstyrelsen vill emellertid härvidlag icke göra något bestämt uttalande utan endast framhålla vikten av, att progressiviteten icke så skärpes, att den enskilda kapitalbildningen i alltför hög grad motverkas.

Länsstyrelsen i *Jämtlands län* anser sig av nationalekonomiska skäl böra avstyrka införandet av ett skattesystem, där de större inkomsterna och de större förmögenheterna bleve i så hög grad belastade av skatt som nu föreslagits. Vid en jämförelse de olika alternativen emellan hade alternativ II den fördelen, att det vore enkelt att tillämpa och närmast överensstämde med det här i landet av gammalt gällande systemet för förmögenhetsbeskattning.

Enligt detta alternativ syntes dock förmögenhetsbeskattningen bliva i allt för hög grad beroende av förmögenhetens storlek. Av de båda övriga alternativen borde enligt länsstyrelsens mening företräde givas åt alternativ I a, då enligt detta alternativ de större förmögenheterna ej syntes bliva fullt så hårt beskattade som enligt alternativ I b.

Länsstyrelsen i *Västerbottens län* framhåller, att ett sammanförande av de direkta skatter, som uttagas till statsverket, under görligast få titlar otvivelaktigt vore lämpligt för såväl de skattskyldiga som uppboordsmyndigheterna. Det som alternativ II betecknade förslaget skulle ju härvid vara att föredraga såsom det mest renodlade. Emellertid funne länsstyrelsen mycket tala för alternativet I b med hänsyn till att detsamma så särskilt nära anslöte sig till de bestående beskattningsformerna.

Länsstyrelsen i *Norrbottens län* anför:

Syftet med nu föreliggande förslag är att åstadkomma en förenkling av det nuvarande systemet av statsskatter genom att ersätta de nuvarande olika skatteformerna med ett mera enhetligt system. En sådan förenkling måste givetvis hälsas med tillfredsställelse, då därigenom dels arbetet med dessa skatters debitering och redovisning blir i avsevärd grad underlättat, dels större möjligheter vinnas att åstadkomma en jämnare avvägning av det sammanlagda skattetrycket. Men länsstyrelsen kan ej underlåta att i detta sammanhang framhålla, att då enligt förslaget skattesatserna för fysiska personer äro så avvägda, att ungefär samma sammanlagda skattebelopp därigenom skall utvinnas, som i 1936 års statsverksproposition beräknats inflyta genom de fyra nu utgående särskilda statsskatterna, och av dessa skatter extra inkomst- och förmögenhetsskatten samt den särskilda skatten å förmögenhet alltid betecknats som kristidsskatter, avsedda att utgå endast så länge det dåvarande finansiella läget så krävde, ett bifall till förslaget i själva verket skulle innebära ett upptagande av dessa rent tillfälliga skatter såsom en varaktig beståndsdel av budgeten.

I fråga om förslagets detaljer anser länsstyrelsen beträffande de olika alternativen för fysiska personers och med dem jämställdas skattskyldighet, att alternativ II är att bestämt föredraga. Det torde vara lättast att tillämpa, man undgår därvid den särskilda taxeringen till förmögenhetsskatt med dess speciella längder, och det synes närmast ansluta sig till nu gällande former för statstaxeringen. Det torde ock kunna ifrågasättas, om man ej med detta alternativ i allmänhet skulle kunna bibehålla nu gällande deklaraformulär med särskilda nya blanketter blott för sådana skattskyldiga, vilkas förmögenhet överstiger 180,000 kronor, vilket givetvis skulle innebära en viss fördel.

Enligt alla de tre olika alternativen skall inkomst- och förmögenhetsskatten utgå dels med en rörlig botten-skatt, dels för skattskyldiga med ett beskattningsbart belopp överstigande 12,000 kronor med en fast tilläggsskatt. Det blir således nödvändigt att i taxeringslängderna och sannolikt även å debetsedlarna — för kontrollens skull från de skattskyldigas sida — upptaga dessa skatter i skilda kolumner, varigenom en del av den med reformen avsedda förenklingen går förlorad.

Riksräkenskapsverket yttrar:

Vid bedömandet av de i promemorian framlagda förslagen rörande det framtida ordnandet av beskattningen av fysiska personer måste avgörande betydelse tillmätas frågorna om avvägningen av beskattningen mellan å ena

sidan inkomst och å andra sidan förmögenhet samt om skattens fördelning på stora och små inkomsttagare respektive stora och små förmögenhetsägare. Ställningstagandet till dessa frågor är i sin tur väsentligen beroende av de krav i fråga om den direkta statsbeskattningens avkastning, som måste uppställas med hänsyn till utvecklingen av statsbudgetens utgiftssida.

På grund av redan fattade beslut rörande utvidgningar av vissa sociala välfärdsanordningar samt väntade beslut om förstärkning av försvarsväsendet m. m. äro under en följd av budgetår betydande utgiftsstegringar att påräkna. Då häremot svarande begränsning av utgifterna för andra budgetändamål knappast lärer kunna genomföras, synes med hänsyn till budgetens balansering icke vara att räkna med, att avkastningen av den direkta statsbeskattningen för framtiden kan hållas under den nivå, som ungefärligen svarar mot nu gällande beskattningsgrunder.

Under hänvisning till angivna förhållanden har riksräkenskapsverket icke funnit skäl påyrka annan fördelning av skattebördan mellan inkomstbeskattning och förmögenhetsbeskattning och mellan skattskyldiga i olika inkomst- och förmögenhetslägen än som för närvarande gäller. Under angivna förhållanden lärer ock den i promemorian föreslagna höjningen av grundbeloppsnivån få godtagas.

Riksräkenskapsverket har alltså funnit sig böra förutsätta, att den förskjutning av skattebördan i riktning mot högre inkomst- och förmögenhetslägen, som föranletts av de under den senaste depressionsperioden införda tillfälliga skatterna, kommer att i huvudsak fortbestå. Den i promemorian förordade ytterligare förskjutningen av skattebördan från skattskyldiga med låga beskattningsbara belopp till skattskyldiga med högre beskattningsbara belopp anser sig riksräkenskapsverket däremot icke kunna tillstyrka.

Till stöd för den i promemorian i sistangivna hänseende intagna ståndpunkten åberopas dels konsumtionsbeskattningens starka ökning och dels den ökning, som på senare tid ägt rum i avseende å den kommunala beskattningen på de flesta orter i riket.

Rörande kommunalbeskattningen vill riksräkenskapsverket särskilt framhålla, att skatteutvecklingen varit mycket ojämn och att densamma för många orter, däribland ett flertal stora städer, icke medfört någon mera varaktig skatteökning. Att under sådana förhållanden avvåga den för hela riket gällande statsbeskattningen med utgångspunkt från kommunalbeskattningens läge å orter, där sistnämnda beskattning utvisat en ogynnsam utveckling, kan riksräkenskapsverket icke finna rationellt. I den mån kommunalbeskattningens utveckling medfört en oskäligt stor skattebelastning för skattskyldiga med låga inkomster, synes rättelse böra åstadkommas antingen genom ändring av grunderna för kommunalbeskattningen eller genom effektivare kommunal skatteutjämning. Hithörande spörsmål lärer ock bliva föremål för omprövning i samband med den pågående utredningen angående kommunalbeskattningens reformering.

Den i promemorian åberopade ökningen av konsumtionsbeskattningen åter har onekligen i och för sig medfört en viss överskjutning av skattebördan till de lägsta inkomstskikten. Med hänsyn till att skatteökningen i avsevärd utsträckning hänfört sig till mera umbärliga varor, har emellertid den av konsumtionsbeskattningens utveckling föranledda relativa stegringen av de mindre inkomsttagarnas skattebördan varit mycket ojämn och även mindre tyngande. Å andra sidan hava de genomförda prisregleringarna å spannmål, socker och mjölk otvivelaktigt medfört en relativt ökad belastning för stora grupper av inkomsttagare med låga inkomster.

Enligt riksräkenskapsverkets uppfattning kan emellertid nu omhandlade ökade belastning av de lägsta inkomstskikten icke bedömas utan hänsyns-

tagande jämväl till de förändringar, som inträtt i fråga om omfattningen och arten av statens och kommunernas utgifter. Mot den ökning av skattebördan, som den höjda konsumtionsbeskattningen medfört, måste nämligen ställas den stegring av statens och kommunernas utgifter för sociala m. fl. ändamål, som redan inträtt eller under de närmaste åren väntas inträda. Vid angivna jämförelse är särskilt att uppmärksamma den vittgående utökning av statens bidrag till socialförsäkringen, sjukvården samt folkundervisningen, som på senare år genomförts eller är avsedd att genomföras. Det vill synas riksräkenskapsverket, att genom utökningen av statens utgifter för berörda ändamål full kompensation ernåtts för den relativa stegring av de mindre inkomstagarnas skattebörda, som konsumtionsbeskattningens utveckling kan hava medfört.

Med hänvisning till vad riksräkenskapsverket sålunda anfört och under erinran, att den ifrågasatta omläggningen av skattesystemet närmast avsett beskattningens tekniska anordnande, har riksräkenskapsverket icke funnit grundad anledning föreligga att *i nu förevarande sammanhang* jämväl söka åstadkomma en förskjutning av skattebördan av den omfattning och den karaktär, som i promemorian förutsatts.

Vad därefter angår den tekniska utformningen av de i promemorian framlagda förslagen rörande beskattningen av fysiska personer, vill riksräkenskapsverket till en början ingå på frågan om rörligheten i skattesystemet.

Det nuvarande, av fyra skatter bestående skattesystemet omfattar två rörliga inkomst- och förmögenhetsskatter, en fast inkomst- och förmögenhetsskatt samt en fast förmögenhetsskatt. De fasta skatterna, vilka tillkommit den förra år 1932 och den senare år 1934, kunna ur vissa synpunkter betraktas såsom tilläggsskatter till den ursprungliga, år 1919 tillkomna rörliga inkomst- och förmögenhetsskatten.

De i promemorian framlagda förslagen till omläggning av skattesystemet innebära, att de sammanlagda skattebeloppen uttagas antingen genom en inkomst- och förmögenhetsskatt samt en förmögenhetsskatt eller ock genom allenast en inkomst- och förmögenhetsskatt. I anslutning till ett av 1928 års bolagsskatteberedning år 1931 framfört förslag har den nya inkomst- och förmögenhetsskatten härvid uppdelats i en rörlig och en fast del. Såväl den rörliga bottenskatten som den fasta tilläggsskatten hava utformats såsom progressiva skatter. För bottenskatten och tilläggsskatten tillsammans skulle enligt förslagen en genomgående progressiv skiktstala erhållas, i vilken rörligheten på lämplig punkt brutits.

Uppdelningen av den nya inkomst- och förmögenhetsskatten i en rörlig bottenskatt och en fast tilläggsskatt har riksräkenskapsverket funnit medföra betydande fördelar. Genom denna utformning, som i viss mån ansluter sig till det nuvarande skattesystemets anordning, har det varit möjligt att bibehålla och ytterligare stegra den rörlighet i skattesystemet, som redan nu förefinnes. Utan vidtagande av en dylik uppdelning torde det överhuvud taget icke varit möjligt att med de krav på statsbeskattningens avkastning, som enligt vad riksräkenskapsverket tidigare anfört numera måste uppställas, ernå en tillfredsställande rörlighet i skattesystemet. En särskild fördel med uppdelningen är ock, att den nuvarande maximeringen av den genomsnittliga skatteprocenten kunnat slopas utan att risk för beskattningens uppdrivande till orimlig höjd förefinnes.

Riksräkenskapsverket ingår därefter på en granskning av de i promemorian framlagda alternativa förslagen. Härutinnan anföres:

Alternativ II måste, såsom även i promemorian framhållits, anses innefatta den enklaste och mest lättöverskådliga lösningen. Härtill kommer, att

detta alternativ direkt anknyter till i Sverige hävdvunnen form för förmögenhetsbeskattning. Enligt riksräkenskapsverkets mening tala starka skäl för att redan på grund av nu angivna fördelar tillerkänna alternativ II företräde framför de två andra alternativen.

Då det av flera skäl icke befunnits lämpligt att gå in för en fullständig uppdelning av beskattningen i en ren inkomstskatt och en helt fristående förmögenhetsskatt, kan riksräkenskapsverket vidare ej finna annat än att anordningen med en enda kombinerad inkomst- och förmögenhetsskatt även rent principiellt sett måste vara ett föredraga framför en lösning, som innefattar en sammanblandning av angivna två system. I praktiskt avseende innebär också alternativ II, i jämförelse med alternativen I a och b, ett bättre tillvaratagande av de med en kombinerad inkomst- och förmögenhetsskatt förenade fördelarna, särskilt i vad avser möjliggörandet av en med hänsyn till den verkliga skatteförmågan rättvisare avvägning av beskattningen i de fall, då innehavet av mindre eller större förmögenhet är förenat med god inkomst.

Härutöver må framhållas, att alternativ II icke i likhet med alternativen I a och b avser att medföra någon sänkning av de små förmögenheternas beskattning, en sänkning, som i och för sig knappast kan anses påkallad. Härigenom samt genom att förmögenhetsbeskattningen i sin helhet sammankopplas med inkomstbeskattningen kommer avkastningen av den kommunala progressivskatten å fysiska personer enligt alternativ II icke blott att, i motsats till vad som gäller beträffande alternativen I a och b, bibehållas vid oförändrad storlek utan även att undergå någon ökning. Särskilt med hänsyn till det framlagda förslaget om befrielse för aktiebolag m. fl. juridiska personer från skyldighet att utgöra kommunal progressivskatt måste jämväl nämnda omständighet tillmätas betydelse.

På grund av vad sålunda anförts får riksräkenskapsverket förorda, att omläggningen av de fysiska personernas beskattning i princip genomföres i enlighet med det såsom alternativ II betecknade förslaget. Härvid har riksräkenskapsverket funnit nackdelen ur praktisk deklarations- och taxeringsynpunkt av uppdelningen på två skikt av skattepliktig förmögenhet icke kunna tillmätas nämnvärd betydelse, i synnerhet som det för de allra flesta förmögenhetsägare icke skulle innebära någon ändring i nu gällande ordning.

Under hänvisning till vad riksräkenskapsverket inledningsvis anført angående avvägningen av skattebördans fördelning mellan skattskyldiga i olika inkomst- och förmögenhetslägen, vill riksräkenskapsverket emellertid, vad angår utformningen av skatteskalorna, påyrka, att lägsta skatteprocenten för bottenskattens skatteskala höjes från 3 till 4 procent samt att i samband därmed såväl bottenskattens skatteskala i övrigt som tilläggsskattens skatteskala i erforderlig mån jämkas. För vinnande av ytterligare ökad rörlighet i skattesystemet finner riksräkenskapsverket sig därjämte böra ifrågasätta, om icke gränsdragningen mellan bottenskatten och tilläggsskatten lämpligen borde ske vid ett lägre procenttal och ett lägre beskattningsbart belopp än som i promemorian föreslås.

Under framhållande av att den knappt tillmätta tiden för remissens besvarande icke lämnat kammarrätten tillfälle att så grundligt som önskvärt varit sätta sig in i ifrågasvarande spørsmål, har *kammarrätten*, efter en redogörelse för det framlagda förslagets innebörd, anført följande:

Redan vid avgivande av utlåtande den 29 januari 1934 över det då föreliggande förslaget till förordning om särskild skatt å förmögenhet uttalade kammarrätten starka betänkligheter mot det sönderbrytande av enhetligheten i vårt skattesystem, som införandet av en fristående förmögenhetsskatt

vid sidan av den bestående inkomst- och förmögenhetsskatten skulle medföra. Då nu såsom ovan nämnts alternativ II avser ett återförande av den direkta statsbeskattningen till en enda skatteform av sådan elasticitet, att medelst användande av densamma statens skattebehov, evad det är större eller mindre, kan tillgodoses utan tillgripande av extra skatter av mer eller mindre tillfällig art, måste kammarrätten principiellt giva företrädet åt sagda alternativ. Härmed är emellertid icke sagt, att kammarrätten kan utan vidare tillstyrka detsamma. Förutsättningen för ett förordande är givetvis, att förslaget även i övriga avseenden kan anses vara tillfredsställande. Kammarrätten finner sig härutinnan böra framställa vissa erinringar, vilka i tillämpliga delar gälla även de båda andra alternativen.

Såsom i det föregående antytts har genomförandet av viss enhetlighet i vårt statsskattesystem icke utgjort enda syftemålet vid utarbetandet av de alternativa förslagen. Till grund för dessa hava, enligt vad i promemorian angives, lagts vissa förutsättningar, nämligen *dels* att avvägningen av beskattningen — såvitt angår fysiska personer, oskifta dödsbon och familjestiftelser — mellan å ena sidan inkomst och å den andra förmögenhet skulle ske i ungefärligen samma proportion som den fördelning, vilken beräknats gälla för 1936 års statsskatter, eller med 75—80 procent av beskattningen lagd å inkomst och 20—25 procent å förmögenhet och *dels* att i fråga om beskattningen av inkomst någon lättnad skulle beredas mindre inkomsttagare med beskattningsbara belopp upp till 6,000—8,000 kronor, vilket i sin ordning skulle medföra viss skatteskärpning för skattskyldiga med högre inkomst. Det har således avsetts, att å ena sidan den ökning i förmögenhetsbeskattningen, som blivit en följd av den extra inkomst- och förmögenhetsskatten samt den särskilda skatten å förmögenhet, skulle bli bestående och å andra sidan den av förstnämnda skatt föranledda skatteökningen för vissa inkomsttagare skulle ytterligare skärpas.

Av vad som anförts såväl av departementschefen vid framläggande av förslagen till nyss omnämnda skatter som av vederbörande utskott vid förslagets tillstyrkande framgår med all önskvärd tydlighet, att dessa skatter voro ämnade att bli av endast tillfällig natur. Den omständigheten att till följd av desamma förmögenhetsbeskattningen skärpts samt skattebördan för högre inkomsttagare ökats utgör således icke i och för sig skäl till att de nu bestående skatteförhållandena skola vid skattesystemets omläggning tagas till självskrivnen utgångspunkt.

Vad beträffar frågan om fördelning av beskattningen mellan inkomst och förmögenhet söker man i promemorian fåfängt efter något annat skäl till den avvägning i detta avseende, som förklarats utgöra en av de förutsättningar, varunder omlägningsförslagen uppgjorts. I promemorian heter det allenast, att vid ställningstagandet till nämnda fråga anlagts synpunkter, på vilka det saknades anledning att närmare ingå i promemorian, då denna huvudsakligen avsåge beskattningens tekniska anordning.

Vidkommande skattebördans fördelning mellan lägre och högre inkomsttagare innehåller promemorian icke heller något skäl till bibehållande av den tillfälliga förskjutning i detta avseende, som föranletts av extra inkomst- och förmögenhetsskatten. För den nu ifrågasatta ytterligare förskjutningen anföres däremot såsom skäl dels konsumtionsbeskattningens starka ökning och dels den ökning, som på senare tid ägt rum i avseende å den kommunala beskattningen på de flesta orter i riket. På grund av de låga ortsavdragen vid kommunalbeskattningen och denna beskattningens proportionalitet träffade densamma med särskild tyngd de mindre inkomsttagarna. Om det statliga och det kommunala beskattningssystemet betraktades som ett gemensamt

helt, hade därför skattebördan kommit att relativt sett i ej ringa grad skjutas över på de lägsta inkomstskikten. Utöver dessa skäl talas om »andra utgångspunkter»; vilka dessa äro, får man emellertid icke veta.

I tabeller, vilka åtfölja den remitterade promemorian såsom bilaga B, lämnas upplysning om det belopp i statsskatt, som vid olika inkomst- och förmögenhetslägen skulle komma att utgå enligt vart och ett av de utarbetade alternativen, samt skattens procentuella storlek i förhållande till inkomsten, varjämte motsvarande uppgifter lämnas om statsskatterna enligt förslag i 1936 års statsverksproposition. I viss mån måste dessa tabeller sägas vara missvisande. Såsom förut nämnts har vid uppgörandet av de alternativa förslagen åsyftats, att dessa skulle bli sådana, att vid deras tillämpning staten skulle kunna påräkna ungefär samma skatteintäkt som den för budgetåret 1936/1937 beräknade. Enligt vad i promemorian angivits har det emellertid visat sig, att användandet av alternativen skulle vid oförändrat utdebiteringsbehov och skatteunderlag medföra, att den rörliga bottenskatten i dessa mån måste uttagas med cirka 115 procent av grundbeloppet i alternativ I a och I b samt cirka 110 procent av grundbeloppet i alternativ II. Detta innebär, att jämförelsen mellan å ena sidan beskattningen enligt 1936 års statsverksproposition och å den andra skattebeloppet enligt vart och ett av de alternativa förslagen icke kan sägas bli fullt exakt med mindre hänsyn tages till den erforderliga förhöjningen av utdebiteringsprocenten.

I anledning härav hava inom kammarrätten verkställt beräkningar angående den ändring i fråga om skattebelopp, som i de uti tab. 1, 2 och 3 avsedda fallen skulle föranledas av en dylik höjning. På grund av tidens knapphet hava emellertid dessa beräkningar såvitt angår tab. 2 och 3 måst begränsas att avse allenast alternativ II. Resultatet av undersökningen framgår av här nedan intagna tabeller:

I. Tillägg till tab. 1, upptagande inkomst- och förmögenhetsskatt enligt alternativ I a och b samt alternativ II under antagen förutsättning att bottenskatten utgår efter resp. 115 och 110 % i stället för 100 %.

Taxerad inkomst kr.	Alt. I a och b	Alt. II
2,000	10:35	9:90
4,000	65:55	62:70
6,000	156:40	149:60
8,000	270:25	258:50
10,000	407:10	389:40
15,000	949:50	909:00
25,000	2,357:50	2,267:00
50,000	6,748:50	6,533:00
75,000	12,339:50	11,541:00
100,000	18,572:50	17,149:00
200,000	46,988:50	43,065:00
400,000	109,946:50	102,981:00
600,000	172,946:50	164,981:00
800,000	235,946:50	226,981:00
1,000,000	298,946:50	288,981:00

II. Tillägg till tab. 2, upptagande inkomst- och förmögenhetsskatt samt förmögenhetsdelen därav enligt alternativ II under antagen förutsättning att bottenskatten utgår efter 110 % i stället för 100 %.

Taxerad inkomst kr.	Förmögenhet kr.	Ink.- o. förm.-skatt (= s:a statsskatt)	Därav å förmögenhetsdelen
2,000	50,000	24: 09	14: 19
4,000	100,000	134: 64	71: 94
6,000	150,000	290: 40	140: 80
8,000	200,000	519: 20	260: 70
10,000	250,000	876: 50	487: 10
15,000	375,000	1,947: 50	1,038: 50
25,000	625,000	4,525: 40	2,258: 40
50,000	1,250,000	12,538: 50	6,005: 50
75,000	1,875,000	22,199: 50	10,658: 50
100,000	2,500,000	32,535: 00	15,386: 00
200,000	5,000,000	79,266: 00	36,201: 00
400,000	10,000,000	180,016: 00	77,035: 00
600,000	15,000,000	280,766: 00	115,785: 00
800,000	20,000,000	381,516: 00	154,535: 00
1,000,000	25,000,000	482,266: 00	193,285: 00

III. Tillägg till tab. 3, upptagande inkomst- och förmögenhetsskatt samt förmögenhetsdelen därav enligt alternativ II under antagen förutsättning att bottenskatten utgår efter 110 % i stället för 100 %.

Taxerad inkomst kr.	Förmögenhet kr.	Ink.- o. förm.-skatt (= s:a statsskatt)	Därav å förmögenhetsdelen
2,000	25,000	16: 50	6: 60
4,000	50,000	98: 12	35: 42
6,000	75,000	217: 25	67: 65
8,000	100,000	366: 96	108: 46
10,000	125,000	570: 24	180: 84
15,000	187,500	1,322: 40	413: 40
25,000	312,500	3,213: 50	945: 50
50,000	625,000	9,256: 20	2,723: 20
75,000	937,500	16,442: 90	4,901: 90
100,000	1,250,000	24,544: 50	7,395: 50
200,000	2,500,000	60,713: 00	17,648 00
400,000	5,000,000	141,266: 00	38,285: 00
600,000	7,500,000	222,641: 00	57,660: 00
800,000	10,000,000	304,016: 00	77,035: 00
1,000,000	12,500,000	385,391: 00	96,410: 00

Av dessa tabeller framgår, att skatthöjningen i förhållande till 1936 års skatter skulle vid de högre inkomst- och förmögenhetslägena bliva icke obetydligt större än promemorians tabeller utvisa.

Då det icke lär vara uteslutet, att en ytterligare höjning av utdebiteringsprocenten för den i inkomst- och förmögenhetsskatten ingående bottenkatten kan snart nog bliva erforderlig, har kammarrätten ansett sig även böra, med begränsning till alternativ II, undersöka verkningarna av detsamma vid bottenkattens uttagande med 150 procent av grundbeloppet. Undersökningen härutinnan har emellertid medhunnits allenast beträffande de i promemorians tab. 1 och 3 avsedda fallen. Undersökningens resultat framgår av följande sammanställning:

IV. Tillägg till tab. 1 och 3, upptagande inkomst- och förmögenhetsskatt enligt alternativ II under antagen förutsättning att bottenkatten utgår efter 150 % i stället för 100 %.

Tab. 1.		Tab. 3.		
Taxerad inkomst kr.	Skatt kr.	Taxerad inkomst kr.	Förmögenhet kr.	Skatt kr.
2,000	13: 50	2,000	25,000	22: 50
4,000	85: 50	4,000	50,000	133: 80
6,000	204: 00	6,000	75,000	296: 25
8,000	352: 50	8,000	100,000	500: 40
10,000	531: 00	10,000	125,000	777: 60
15,000	1,233: 00	15,000	187,500	1,773: 60
25,000	2,991: 00	25,000	312,500	4,189: 90
50,000	8,257: 00	50,000	625,000	11,545: 00
75,000	14,265: 00	75,000	937,500	20,044: 10
100,000	20,873: 00	100,000	1,250,000	29,458: 50
200,000	50,789: 00	200,000	2,500,000	70,877: 00
400,000	118,705: 00	400,000	5,000,000	161,930: 00
600,000	188,705: 00	600,000	7,500,000	253,805: 00
800,000	258,705: 00	800,000	10,000,000	345,680: 00
1,000,000	328,705: 00	1,000,000	12,500,000	437,555: 00

I enlighet med vad kammarrätten i det föregående anfört bör den fördelning av statsbeskattningen mellan å ena sidan inkomst och å andra sidan förmögenhet samt mellan större och mindre inkomsttagare, vilken på grund av de såsom allenast tillfälliga avsedda skatterna för närvarande råder, icke utan vidare tagas till utgångspunkt för en definitiv omläggning av skattesystemet. En jämförelse mellan 1936 års skatter och beskattningen enligt de nu utarbetade alternativa förslagen måste därför anses vara mindre givande för ett bedömande av rättvisan och billigheten hos en skatteomläggning enligt samma förslag. Enligt kammarrättens åsikt hade till utgångspunkt bort väljas de skatteförhållanden, som — vid antagande av det nuvarande skattebehovet och skatteunderlaget — skulle gällt, därest extra inkomst- och förmögenhetsskatten och den särskilda skatten å förmögenhet icke funnits. Någon utredning, huru verkningarna av den nu ifrågasatta

omläggningen skulle ställt sig i jämförelse med en statsbeskattning, grundad allenast på den ordinarie inkomst- och förmögenhetsskatten samt utjämningskatten, har — såvitt av promemorian framgår — icke verkställts. Helt naturligt är, att kammarrätten ej haft tillfälle att härutinnan mera fullständigt komplettera promemorian. För att icke alldeles sakna möjlighet till en sådan jämförelse, som nyss nämnts, har kammarrätten emellertid anställt en undersökning i avsikt att utröna den procent av nu gällande grundbelopp för statlig inkomst- och förmögenhetsskatt, efter vilken utdebitering måste ske, därest allenast genom sådan skatt skulle uttagas de i promemorians tab. 1 och 3 angivna skattebelopp, vilka beräknats vid olika inkomst- resp. förmögenhetslägen utgå dels enligt 1936 års statsverksproposition och dels enligt alternativ II, varjämte enahanda undersökning gjorts för de fall, då inkomst- och förmögenhetsskatt enligt nyssnämnda alternativ uttagas med 110 resp. 150 procent av bottensskattens grundbelopp. Resultatet av undersökningen återgives i nedanstående tabeller; beträffande skattebeloppen i varje särskilt fall hänvisas dels till promemorians tab. 1 och 3 och dels till här ovan intagna tabeller.

V. Tillägg till promemorians tab. 1.

Taxerad inkomst kr.	Den procent av nu gällande grundbelopp, som skulle erfordrats för uttagande enbart genom statlig ink.- och förm.-skatt av:			
	Enl. 1936 års statsv.-prop. utgående ink.- o. förm.-skatter	Enl. alt. II beräknad ink.- o. förm.-skatt, då bottensskatten utgår med		
		100 %	110 %	150 %
2,000	150	100	110	150
4,000	150	100	110	150
6,000	152	116	128	174
8,000	155	132	146	199
10,000	161	149	164	224
15,000	176	191	218	296
25,000	197	246	268	354
50,000	216	280	300	379
75,000	225	285	303	375
100,000	229	292	308	375
200,000	233	293	307	362
400,000	225	289	294	339
600,000	219	270	280	320
800,000	214	257	267	304
1,000,000	211	247	256	291

VI. Tillägg till promemorians tab. 3.

Taxerad inkomst kr.	Förmögen- het kr.	Den procent av nu gällande grundbelopp (förmögenhets- delen beräknad till 1 ⁰⁰), som skulle erfordrats för ut- tagande enbart genom statlig ink.- och förm.-skatt av:			
		Enl. 1936 års statsv.-prop. ut- gående ink.- o. förm.-skatter	Enl. alt. II beräknad ink.- o. förm.- skatt, då bottenskatten utgår med		
			100 %	110 %	150 %
2,000	25,000	150	100	110	150
4,000	50,000	150	108	120	163
6,000	75,000	170	127	140	191
8,000	100,000	182	147	161	220
10,000	125,000	193	173	190	260
15,000	187,500	216	223	244	328
25,000	312,500	240	268	290	379
50,000	625,000	273	310	331	412
75,000	937,500	283	317	335	409
100,000	1,250,000	290	323	340	409
200,000	2,500,000	289	320	334	390
400,000	5,000,000	273	302	314	360
600,000	7,500,000	262	285	296	337
800,000	10,000,000	255	271	280	319
1,000,000	12,500,000	249	258	266	302

Ehuru de undersökningar kammarrätten sålunda verkställt icke kunnat på grund av bristande tid genomföras över hela linjen samt de gjorda beräkningarna endast äro approximativa, lära dock sammanställningarna av undersökningsresultaten otvetydigt giva vid handen den högst avsevärda ökning i skattebördan, vilken under de senaste åren inträtt för skattskyldiga med en inkomst av cirka 15,000 kronor eller mera. Detta gäller icke blott beträffande inkomst helt eller delvis av kapital utan även för det fall, att fråga är uteslutande om arbetsinkomst. Kammarrätten anser sig därför med fullt fog kunna ifrågasätta, huruvida det kan anses vara rättvist och billigt eller ens lämpligt att, på sätt de framlagda alternativa förslagen innebära, ytterligare höja skattebördan för dessa inkomsttagare. Då man, såsom förut framhållits, för bibehållande av statens skatteintäkt vid den i årets statsverksproposition beräknade nivån måste, såvitt angår alternativ II, räkna med en utdebitering av 110 procent utav bottenskattens grundbelopp, skulle, på sätt kammarrättens undersökningar visa, för skattskyldiga, vilka hava en inkomst av cirka 15,000 kronor eller mera, en mycket kännbar ökning av skattetrycket bliva följden av ett godkännande utav nämnda alternativ. Och enahanda torde med all säkerhet kunna antagas bliva förhållandet, därest något av de andra alternativen godtages, även om kammarrätten icke är i tillfälle att med siffror giva belägg härför.

Såsom skäl till en ytterligare förskjutning av skattebördan från lägre till högre inkomsttagare har, enligt vad förut erinrats, i promemorian åberopats konsumtionsbeskattningens samt den kommunala beskattningens ökning. Kammarrätten är icke i tillfälle att bedöma, i vilken mån konsumtionsbeskattningen under senare tid ökats, men anser sig böra påpeka, att vid prome-

morian såsom bilaga fogad redogörelse angående skattetrycket i Sverige och utlandet synes giva vid handen, att den indirekta beskattningen hos oss är relativt låg i förhållande till de flesta andra länder och att det är endast skatterna å sprit, tobak och öl eller således konsumtionsvaror med viss lyxbetoning, vilka hava någon nämnvärd betydelse för skattetrycket här i landet. Vad beträffar skälet att den kommunala beskattningen på de flesta orter i riket ökats och att denna ökning särskilt hårt drabbar de mindre inkomsttagarna må allenast erinras om de understöd åt särskilt skattetyngda kommuner, som i skatteutjämningsssyfte lämnas dem av staten. I händelse av behov synes ett fortgående på denna väg med höjda utjämningsbidrag vara att förorda. Under alla förhållanden torde den omständigheten att det kommunala skattetrycket i somliga kommuner är relativt sett större å de lägre inkomsterna än å de högre knappast utgöra tillräckligt skäl att å landets samtliga skattskyldiga med högre inkomst överflytta en del av den statliga skattebördan, som nu åvilar de lägre inkomsttagarna.

En av de förutsättningar, som lagts till grund för utarbetandet av de framlagda alternativa förslagen, har såsom förut nämnts varit, att beskattningen av fysiska personer, oskifta dödsbon och familjestiftelser skulle avvägas så, att av hela beskattningen 20 å 25 procent komme att belöpa å förmögenhet. Enligt en i promemorian intagen tabell hava verkställda beräkningar givit vid handen, att den å förmögenheten belöpande andelen av hela beskattningen, därest denna ordnas i enlighet med förslagen och under förutsättning att allenast 100 procent av bottenkattens grundbelopp uttages, skulle utgöra: vid alternativ I a 21.4, vid alternativ I b 21.1 och vid alternativ II 22.5 procent. Det är emellertid väl att märka, att härmed ej är sagt, huru för en skattskyldig, som har inkomst av kapital, skattens fördelning mellan inkomst och förmögenhet ställer sig. Av de vid promemorian fogade tab. 2 och 3 framgår, att då hela den taxerade inkomsten utgör kapitalinkomst den del av 1936 års sammanlagda skatter, som belöper å förmögenheten, uppgår till 50 å 61 procent samt att i det fall, då hälften av den taxerade inkomsten är arbetsinkomst och hälften kapitalinkomst, den på förmögenheten belöpande delen av samma skatt utgör 30 å 40 procent. Enligt samma tabeller skulle i motsvarande fall vid tillämpning av de alternativa förslagen den del av skatten, som belöper å förmögenheten, bliva något mindre än nyss nämnts; men härvid är att observera vad ovan sagts därom, att för ernående av samma skattebelopp som det för innevarande år beräknade erfordras uttagande av den rörliga bottenkatten med förhöjt grundbelopp.

Såsom i promemorian erinrats utgick man, då år 1910 skatt å förmögenhet infördes i Sverige, från den åskådningen, att s. k. fonderad inkomst kunde vid tillämpningen av de då föreslagna skatteskalorna för inkomst- och förmögenhetsskatten bära en skattebördan, som i jämförelse med skatten å inkomst av arbete beräknats å ett med en tredjedel höjt inkomstbelopp; den fonderade inkomsten ansågs, med andra ord, kunna och bära beskattas en tredjedel hårdare än ofonderad inkomst. I enlighet härmed och med utgångspunkt från fem procents avkastning av förmögenhet såsom den normala föreslogs i propositionen, att till det taxerade inkomstbeloppet skulle läggas en tredjedel av förmögenhetens till fem procent beräknade avkastning eller således en sextiondel av den uppskattade förmögenheten.

Av den sålunda fastslagna principen om en tredjedels högre beskattning av kapitalinkomst än av arbetsinkomst återstår numera så gott som intet. Bortsett från att vid nuvarande låga ränteläge normal avkastning av kapital är avsevärt lägre än fem procent, har genom höjning av skatteskalorna samt genom införande av extra inkomst- och förmögenhetsskatt och särskild

skatt å förmögenhet den med omförmälda anordning år 1910 avsedda förmögenhetsbelastningen högst väsentligt ökats. En jämförelse mellan promemorians tab. 1 och 2 visar, att för närvarande vid samma inkomstlagen en skattskyldig, vars hela inkomst härrör från kapital, drabbas av mera — och i vissa fall betydligt mera — än dubbelt så hög skatt som den, vilken uteslutande har arbetsinkomst. Enahanda torde förhållandet bliva enligt de alternativa förslagen, då utdebiteringen av inkomst- och förmögenhets-skattens botten-skatt sker med 115 resp. 110 procent av grundbeloppet.

Utan att ingå på de skäl, som ur nationalekonomisk synpunkt tala mot en alltför hög skattebelastning av förmögenhet, kan kammarrätten icke underlåta att, i överensstämmelse med den ståndpunkt kammarrätten intagit i utlåtanden den 9 juli 1932 i anledning av bolagsskatteberedningens betänkande och den 29 januari 1934 över förslag till förordning om särskild skatt å förmögenhet, giva uttryck åt de starkaste betänkligheter mot den skärpta förmögenhetsbeskattning, som enligt förslagen från att hittills hava varit allenast tillfällig skulle bliva bestående.

Ehuru kammarrätten med hänsyn till vad ovan anförts icke kan tillstyrka, att något av de alternativa förslagen göres till föremål för proposition till riksdagen, anser sig kammarrätten böra avgiva yttrande om förslagen även i de avseenden, vilka icke i det föregående berörts.

Vad då först beträffar de för samtliga alternativen gemensamma förslagen om utjämningsskattens upphörande och om inkomst- och förmögenhets-skattens uppdelning i en rörlig botten-skatt och en fast tilläggsskatt, båda progressiva, har kammarrätten ingen erinran att göra däremot.

Ej heller beträffande de i alternativ I a och I b föreslagna reduktionsreglerna i avseende å den särskilda skatten å förmögenhet synes något vara att erinra. Beträffande den i alternativ II från bolagsskatteberedningens förslag med viss ändring upptagna reduktionsregeln i fråga om förmögenhetsdelen vill kammarrätten — som i utlåtandet över beredningens förslag avstyrkt detsamma i förevarande del — med hänsyn till den nu ifrågasatta modifikationen i regeln icke vidhålla sitt avstyrkande.

Befolkningskommissionens förslag angående familjebeskattningen jämte däröver avgivna yttranden.

I den inom departementet utarbetade promemorian har frågan om de skattefria avdragens infogande i skattesystemet ej berörts. Ett förslag till revision av avdragsbestämmelserna har nyligen framlagts av *befolkningskommissionen*. Innan jag går att fatta ställning till de i departementspromemorian framlagda förslagen, torde jag få i korthet redogöra för kommissionens förslag och däröver avgivna utlåtanden.

Befolkningskommissionens den 11 december 1935 dagtecknade betänkande angående familjebeskattningen innefattar av motiver åtföljt förslag till ändring i vissa delar av kommunalskattelagen och förordningen om statlig inkomst- och förmögenhets-skatt samt förslag till förordning om skatt för familjehjälp.

Befolkningskommissionen har till uppgift bland annat att överväga sådana reformer av gällande grunder för den statliga och kommunala inkomstbeskattningen, som framstå motiverade ur befolkningspolitiska och familjesociala synpunkter. Dessa synpunkter tala enligt kommissionens mening för

ett gynnande inom beskattningen i högre grad än för närvarande är förhållandet av giftermål och familjebildning.

I betänkandet erinras, hurusom enligt gällande lagstiftning två huvudmoment ingå i uträknanDET av de direkta statliga och kommunala skatterna, nämligen *dels* tillämpandet av vissa skattefria inkomstavdrag, väsentligen s. k. ortsavdrag (grundavdrag och familjeavdrag), vilken åtgärd resulterar i fastställandet av »det beskattningsbara beloppet» vid taxeringen till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt, respektive »den beskattningsbara inkomsten» vid taxeringen till allmän kommunalskatt, och *dels* tillämpandet å nämnda belopp, respektive inkomst av skattefoten, vilken för statsskatterna och den kommunala progressivskatten är progressiv, medan den för den allmänna kommunalskatten, landstingskatten och vägskatten är proportionell.

Ortsavdragen åsyfta — anföres vidare i betänkandet — *dels* att medverka till åstadkommande av progressivitet i beskattningen, vilket vinnes genom att de verka såsom det lägsta inkomstsiktet i progressivskatternas skiktskalor och att de åt de proportionella skatterna förläna degressiv karaktär, *dels* ock att möjliggöra viss hänsyn till orternas dyrhet, vilket vinnes genom att avdragen till sin storlek gjorts beroende av denna orternas olika dyrhet. Emellertid hava ortsavdragen därjämte en tredje, synnerligen betydelsefull uppgift, vilken är den som i förevarande sammanhang äger det största intresset. Genom ortsavdragen åvägbringas en viss skattedifferentiering efter den med olika familjetyper växlande försörjningsbördan.

Kommissionen framhåller, att olika vägar stå öppna, när det gäller att åstadkomma skattedifferentiering efter den med barnantalet växande försörjningsbördan. Skattedifferentieringen kan åvägbringas antingen därigenom, att det skatteunderlag som framkommer genom beräknanDET av det beskattningsbara beloppet eller den beskattningsbara inkomsten göres beroende av barnantalet, eller därigenom att själva den utgående skatten göres direkt beroende av barnantalet. I båda fallen kan väljas mellan metoden att bevilja familjer med barn avdrag från inkomsten, respektive skatten, större ju större barnantalet är, eller att göra tillägg till inkomsten, respektive skatten, större ju mindre barnantalet är. Möjligt är ock att genomföra skattedifferentieringen genom kombination av olika metoder.

Det av kommissionen framlagda förslaget innebär i korthet följande.

Kommissionen föreslår först och främst avsevärda jämkningar i systemet av skattefria ortsavdrag beträffande såväl kommunalbeskattningen som statsbeskattningen. Det har ansetts, att avdragen skola så regleras, att genom dem åstadkommes en av sociala och befolkningspolitiska skäl betingad starkare differentiering av beskattningen än för närvarande med hänsyn till de skattskyldigas familjeförhållanden. Detta vinnes i första hand genom höjning av familjeavdragen, som åtnjutas för hustru och för minderåriga barn, därvid avdragsbeloppen så utmätas, att familjer med flera än två barn särskilt gynnas. Ytterligare skärpning av differentieringen mellan å ena sidan de ensamstående skattskyldiga och å andra sidan familjerna åstadkommes genom grundavdragens sänkning, vilken åtgärd påkallas

för att beskattningsunderlaget skall oaktat höjningen av familjeavdragen bibehållas oförändrat. Från dessa utgångspunkter förordas, att avdragen enligt kommunalskattelagen skola fortfarande utgå med belopp, som äro endast hälften så stora som motsvarande avdrag vid den statliga beskattningen. Den s. k. bankningen förutsättes bibehållen oförändrad.

Kommissionens förslag i nu berörda del innebär, närmare bestämt, att i de olika ortsgrupperna grundavdraget, familjeavdraget för hustrun och familjeavdraget för vartdera av de två första barnen bliva inbördes lika stora, medan familjeavdraget för varje följande barn blir dubbelt så stort som de övriga avdragen. Tillika föreslås viss jämkning av avdragen för de lägsta av de inkomsttagare, som ej åtnjuta familjeavdrag.

I samband därmed föreslås, att den för åtnjutande av avdrag för barn gällande gränsen för barnets ålder av 16 år höjes till 18 år.

Då kommissionen vid framläggandet av sina förslag rörande de skattefria avdragens storlek icke åsyftat förändring av beskattningsunderlagets storlek, har detta motiverats med nödvändigheten av att beakta det finansiella läget i rikets många små kommuner samt önskvärdheten av att skattebördans fördelning mellan inkomstklasserna bleve i stort sett oförändrad. Till förmån för en dylik lösning talade jämväl åtskilliga praktiska hänsyn, bland vilka kunde nämnas svårigheterna att överskåda de verkningar i fråga om skattefördelningen, som en annan lösning skulle medföra.

Verkningarna av förslaget, särskilt för kommunernas del, ha belysts genom en statistisk undersökning, som omfattat ett antal kommuner och kommunedelar i samtliga ortsgrupper. Enligt redogörelsen för undersökningen kan som allmänt resultat sägas, att i de undersökta kommunerna inverkan på beskattningsunderlaget skulle bliva sådan, att detta vid såväl den statliga som den kommunala beskattningen bleve i genomsnitt väsentligen oförändrat, dock med någon ökning i första ortgruppen och en obetydlig minskning i de övriga.

Befolkningskommissionens betänkande innefattar därjämte förslag, att en särskild skatt, benämnd *skatt för familjehjälp*, skall uttagas med det dubbla syftet att anskaffa medel för bestridande av vissa utgifter, avsedda att befordra en gynnsam lösning av befolkningsfrågan, och att ytterligare skärpa skattedifferentieringen med hänsyn till familjeförhållandena. Denna skatt skall för vinnande av sistnämnda syfte utgå med fullt belopp av skattskyldig, som är ogift och barnlös, medan avdrag från skatten skall åtnjutas med en tredjedel av skattens belopp av den, som är gift, och likaledes med en tredjedel av skattebeloppet för varje barn. Makar med två eller flera barn bliva sålunda helt fria från skatten.

Fulla beloppet av skatten för familjehjälp skall enligt förslaget utgå med lägst 10 kronor, och därutöver med belopp, bestämt på grundval av det till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt beskattningsbara beloppet enligt en progressiv skiktscala med procenttalet 4 i högsta skiktet; dock att skattens fulla belopp icke må överstiga 9,000 kronor. Kommissionen har ansett sig

kunna approximativt uppskatta skattens avkastning till omkring 15 miljoner kronor.

I fråga om motiveringen för denna särskilda skatt anför kommissionen bl. a. att det låge i sakens natur, att den genom fasta avdrag möjliggjorda skattedifferentieringen bleve relativt sett störst i de lägre inkomstskikten. Ville man med minsta rubbning av skattesystemets allmänna anordning i vårt land nå en med inkomsten stigande skattedifferentiering efter familjeförhållandena, syntes den närmast till hands liggande utvägen vara att införa med såväl familjeförhållandena som inkomsterna varierande skattetillägg. Formellt skulle dessa skattetillägg givas karaktär av en särskild statsskatt, men i verkligheten borde skatten ses såsom en utbruten del av den allmänna beskattningen. Med hänsyn till sina verkningar i avseende å skattedifferentieringen borde den icke bedömas annat än i sammanhang med de föreslagna jämkningarna av Ortsavdragen.

Slutligen har befolkningskommissionen till behandling upptagit frågan om beskattningen av äkta makar. Anledning saknas att här närmare ingå på denna del av kommissionens framställning.

Över befolkningskommissionens betänkande angående familjebeskattningen ha efter remiss yttranden avgivits av *kammarrätten, statskontoret, riksräkenskapsverket, socialstyrelsen, överståthållarämbetet och länsstyrelserna i samtliga län.*

I fråga om de principiella utgångspunkterna för kommissionens förslag ha de hörda myndigheterna i allmänhet uttalat sin anslutning till kommissionens uppfattning, att den nuvarande differentieringen av beskattningen med hänsyn till familjeförhållandena icke är tillräckligt omfattande och att åtgärder med det snaraste böra vidtagas i syfte att åstadkomma en efter skatteförmågan rättvisare avvägning av skattebördan.

Vad angår den av kommissionen valda metoden att åstadkomma den eftersträfvade skattedifferentieringen har i yttrandena stor enighet rått därom, att den önskade förskjutningen i första hand bör åvägabringas genom en omreglering av de skattefria avdragen. Kommissionens i sådan riktning framlagda förslag har allmänt i princip tillstyrkts. I fråga om avdragens storlek ha dock olika meningar framträtt, särskilt beträffande avdraget för det tredje och följande barnen samt rörande den av kommissionen föreslagna sänkningen av grundavdraget. I sistnämnda avseende har bl. a. erinrats, att förslagets genomförande skulle rubba den ursprungliga principen om att avdraget skulle anses motsvara det s. k. existensminimum (eller beträffande kommunalskatten hälften däray). Mot bibehållande av bankningsystemet ha från flera håll rests invändningar.

Mot den av kommissionen antagna förutsättningen, att de ändrade principerna rörande avdragen icke finge nämnvärt påverka skatteunderlaget, ha invändningar i allmänhet icke framställts. Flera länsstyrelser ha emellertid påpekat, att även om skatteunderlaget efter reformens genomförande skulle bliva på papperet oförändrat, skatteökning dock kunde väntas uppkomma, när de ogifta skattskyldiga, vilkas andel i skattebördan skulle kom-

ma att ökas, ofta tillhörde de kategorier, för vilka skatten måste avkortas. Två länsstyrelser ha företagit undersökningar rörande reformens inverkan i några kommuner inom respektive län, varav framgått, att skatteunderlaget skulle i vissa fall minskas i något högre grad än enligt av kommissionen åberopade beräkningar. Enligt statskontorets mening hade det varit önskvärt, att ytterligare utredning — utöver de företagna stickprovsundersökningarna — föregått förslagets framläggande.

Förslaget om skatt för familjehjälp har oreserverat tillstyrkts endast av tre länsstyrelser, varjämte ytterligare tre länsstyrelser principiellt godtagit skatteformen men framställt mer eller mindre vittgående erinringar mot förslagets utformning. Sex länsstyrelser ha uttalat starka betänkligheter mot förslaget i denna del utan att göra direkt uttalande för eller mot detsamma. Kammarrätten, statskontoret, riksräkenskapsverket, socialstyrelsen, överståthållarämbetet samt tolv länsstyrelser avstyrka mer eller mindre uttryckligt förslaget. Av de skäl, som framförts för avstyrkande, må nämnas följande. Den förutsatta sammankopplingen av utgiftsanslag och inkomsttitel överensstämde icke med rationella budgetprinciper. De utgifter, varom här vore fråga och vilka till stor del ännu icke närmare utretts, borde finansieras såsom varje annat berättigat statligt ändamål. Verknin-garna av de föreslagna ändrade principerna i fråga om avdragen borde av-vaktas. Skatten skulle för den allmänna opinionen komma att framstå såsom en mot vissa kategorier skattskyldiga riktad straffskatt på deras ofta oförvållade ogifta stånd eller barnlöshet.

I vissa yttranden ha framförts yrkanden om uppskov med frågan om familjebeskattningen i avvaktan på slutförande av de pågå-ende utredningarna rörande statsbeskattningen och den kommunala beskattningen.

Departementschefen.

Den statliga beskattningen har under de gångna krisåren blivit icke o-betydligt stegrad. Förut gällande skattesatser ha blivit höjda, men även nya skatter ha tillkommit. Då dessa höjningar företagits i tre skilda omgångar åren 1932—1934 och alltså icke i ett sammanhang utan under det omedel-bara tvånget att skaffa täckning för det närmaste budgetårets utgifter, är det naturligt, om avvägningen mellan olika skatter eller formen för deras utta-gande icke i alla avseenden blivit sådan, som vid ett senare övervägande kan synas önskvärd. Detta har icke heller vid de olika beslutens fattande blivit förbisett. Den provisoriska karaktären hos höjningen av finansstullarna år 1932 markerades genom formen av tilläggstullar, och såväl den extra in-komstskatten år 1932 som den särskilda förmögenhetsskatten år 1934 be-tecknades uttryckligen såsom tillfälliga. Även om häri från många håll främst inlades förhoppningen, att en gynnsam vändning i konjunkturläget

skulle göra de nya eller höjda skattesatserna överflödiga, torde man icke ha förbisett behovet av att oberoende av ändringar i det statsfinansiella läget ta upp till övervägande såväl frågan om skattebördans fördelning som möjligheten att på vissa punkter åstadkomma förenkling i formerna för beskattningen. Sistnämnda önskemål har särskilt framträtt i fråga om skatterna på inkomst och förmögenhet, vilkas antal under krisåren ökats från två till fyra. I finansplanen för budgetåret 1935/1936 framhölls det önskvärda i en översyn av inkomst- och förmögenhetsskatterna i ett sammanhang, och i anslutning härtill gjorde bevillningsutskottet vid 1935 års riksdag ett uttalande om angelägenheten av att förslag, grundade på en sådan översyn, kunde föreläggas redan 1936 års riksdag.

I de av riksdagen gjorda uttalandena förutsattes icke, att de under krisåren tillkomna båda skatterna helt enkelt skulle bortfalla. Vad beträffar den särskilda förmögenhetsskatten föreslogo visserligen två reservanter inom bevillningsutskottet vid 1934 års riksdag ett uttalande av innebörd, att nämnda skatt icke i samma form borde återkomma ett följande år. Men detta uttalande, som vann majoritet i första kammaren, avslogs av den andra och hade sålunda förfallit. Den översyn, varom 1935 års bevillningsutskott talar, anges också uttryckligen ha till syfte »att ersätta de nuvarande olika skatteformerna på ifrågavarande område med ett mera enhetligt system».

I detta yttrande nämnas icke uttryckligen vilka olika skatteformer som åsyftas. Enligt min mening bör omläggningen omfatta icke endast den ordinarie inkomst- och förmögenhetsskatten, den extra inkomst- och förmögenhetsskatten samt den särskilda förmögenhetsskatten utan även den s. k. utjämningskatten. Denna sistnämnda har icke spelat någon framträdande roll vid meningsbytena om en skatteförenkling och har i viss mån ansetts intaga en särställning, eftersom avkastningen är reserverad för en särskild utgift, nämligen utjämnningen av skattetrycket mellan kommunerna. Men fördelarna av en specialbudget för detta ändamål ha alltid kunnat förefalla tvelaktiga, och skäl för dess bibehållande synas icke längre föreligga, då skattens avkastning trots den vid 1934 års riksdag beslutade fördubblingen av grundbeloppet icke på långt när räcker till för att täcka behovet av skatteutjämningsmedel. Vad beträffar frågan om mantalspenningarna, vilken likaledes berörts i departementspromemorian, ansluter jag mig till den där uttalade uppfattningen, att denna personella skatt i samband med nu ifrågavarande översyn av inkomst- och förmögenhetsbeskattningen bör försvinna ur skattesystemet men att sambandet mellan denna skatt och övriga personella avgifter är sådant, att en fristående lösning redan vid årets riksdag icke är lämplig. Därest förslag om de personella skatternas avskaffande efter ytterligare utredning kan föreläggas nästa års riksdag, synes emellertid förändringen ändock möjlig att genomföra vid debiteringen år 1937 eller således samtidigt med den första tillämpningen av det nya skattesystemet i övrigt.

Då sålunda vid 1935 års riksdag enighet var rådande därom, att en förenk-

ling av inkomst- och förmögenhetsbeskattningen snarast möjligt borde komma till stånd, kunde det synas överflödigt att här ytterligare motivera, att förslag i denna riktning nu framläggas. Emellertid ha omständigheter inträffat, som åtminstone i någon mån kunna anses ha rubbat förutsättningarna för en tidigare intagen ståndpunkt och därför i alla händelser här torde böra omnämnas. Den första av dessa omständigheter är upptagandet av hela kommunalskattefrågan till förnyad omprövning. Den andra är befolkningskommissionens förslag om ändrade grunder för bestämmande av de skattefria avdragen och om differentiering på annat sätt av inkomstbeskattningen efter försörjningsskyldighet.

Såsom framgår av den förut lämnade redogörelsen, ha över befolkningskommissionens skatteförslag yttranden inhämtats från vederbörande myndigheter, och frågorna synas vara färdiga att preliminärt upptagas till Kungl. Maj:ts prövning. Vad då först angår förslaget om sådan ändring av grunderna för de skattefria grund- och familjeavdragen, att avdragen för hustru och barn höjas, medan ortsavdraget för ensam person till gengäld minskas, har denna tanke mötts av ett ganska allmänt gillande. Samtidigt har emellertid från flera håll anförts, att följderna för det kommunala skatteunderlaget svårligen med nu tillgängligt material kunde överblickas, och att omedelbart beslut i den förordade riktningen därför icke syntes tillrådligt. Såväl denna sistnämnda omständighet som det faktum, att hela kommunalskattefrågan befinner sig under skyndsamt utredning, synes mig göra det olämpligt att nu föreslå en omedelbar ändring av de för den kommunala beskattningen gällande avdragen. Men då avdragen vid den statliga beskattningen bundits i visst förhållande till avdragen vid kommunalskatten och då den ifrågasatta ändringen vid den statliga inkomstskatten spelar en långt mindre roll för den åsyftade skattelättnaden åt familjeförsörjare, torde tillräckliga skäl icke finnas för att nu upptaga frågan till avgörande enbart för statsbeskattningens del. Även på denna väg ställes man alltså inför frågan, i vad mån den pågående utredningen av kommunalskattefrågan gör det önskvärt att uppskjuta beslut om ändringar i den statliga beskattningen. Sambandet mellan de båda frågorna ligger främst däri, att en överflyttning av kommunala uppgifter eller åtminstone av kostnaderna för kommunala uppgifter till staten i syfte att lätta den kommunala beskattningen förutsätter en motsvarande ökning i statsskatterna och då rimligtvis — eftersom den kommunala beskattningen väsentligen är en inkomstbeskattning — en ökning av den statliga inkomstskatten. Det är min livliga förhoppning, att kommunalskatteberedningens arbete snarast möjligt skall leda till praktiska resultat, men ingen, som känner svårigheterna i de här upptagna problemen, kan underlåta att räkna med möjligheten, att en sammankoppling av kommunalskattefrågan med frågan om en förenkling av inkomstskatterna till staten kan leda till ett långvarigt uppskov med åtgärder i sistnämnda syfte. En sådan direkt sammankoppling synes icke heller ur den här betydelsefulla synpunkten vara behöfvig, om man nämligen vid utformandet av den statliga inkomstbeskattningen tar hän-

syn till behovet av rörlighet hos skatteskalorna och sålunda öppnar möjlighet för en överflyttning från kommunalskatt till statsskatt av icke alltför obetydliga belopp. Det bör kanske till sist erinras om att riksdagsskrivelsen med anhållan om förslag till inkomstskatternas förenkling beslutades efter det att samma riksdag hemställt om en ny utredning av kommunalskattefrågan. 1935 års riksdag tänkte sig sålunda icke någon sammankoppling mellan de båda skattefrågorna.

Vad därefter beträffar befolkningskommissionens förslag om en särskild skatt för familjehjälp, vid vilken en så stark differentiering av avdragen skulle äga rum, att redan en familj med två barn bleve fri från sådan skatt, upp- rullas därigenom lika viktiga som svårlösta frågor. Härom vittna också de stridiga meningar som i utlåtanden över detta förslag framkommit. För egen del är jag endast beredd att uttala å ena sidan min principiella anslutning till den bakom förslaget liggande uppfattningen, att en starkare differentiering mellan skattebetalarna med hänsyn till familjestorlek eller försörjningsplikter i övrigt är önskvärd, men å andra sidan mina tvivel på att den av kommissionen anvisade formen är den lämpliga. Frågan kräver ytterligare övervägande, innan den kan anses mogen för lösning. Detta utgör emellertid enligt min mening intet tillräckligt skäl för ett uppskov med förenklingen av den statliga inkomstbeskattningen. Jag förutsätter nämligen att lösningen icke lämpligen kan sökas i en fristående skatt av den art kommissionen föreslagit, och väntar sålunda icke, att den fortsatta behandlingen av frågan skall leda till en ny komplicerad av den statliga beskattningen. Såväl differentieringen med hänsyn till försörjningsplikt som den åsyftade inkomstökningen torde kunna vinnas inom ramen av förut givna skatteskalor, om nämligen dessa medgiva ett tillräckligt mått av rörlighet.

Jag anser sålunda övervägande skäl tala för att redan nu ett förslag till om- läggning och förenkling av vår statliga inkomst- och förmögenhetsbeskattning förelägges riksdagen.

De frågor som härvid äro att lösa kunde synas vara av rent teknisk natur, men de ha knappast från något håll så uppfattats. Detta hänger uppenbarligen samman med att de under krisåren tillkomna skatterna på inkomst och förmögenhet inneburet och avsett att innebära en viss förskjutning av det relativa skattetrycket från mindre till större inkomsttagare och från inkomst till förmögenhet, om man nämligen som utgångspunkt tar skattefördelningen vid den ordinarie inkomst- och förmögenhetsskatten. En teknisk om- läggning kan sålunda icke företagas, utan att samtidigt ett avgörande träffas i de tvistiga frågorna om skattetryckets fördelning. Om man utgår ifrån att den samlade inkomstsumman från skatt på inkomst och förmögenhet icke vid nuvarande utgiftsnivå får undergå en minskning, vilken skulle innebära ökade krav på andra skattevärd, kommer frågan tydligen att gälla en avvägning av skattetrycket mellan inkomsttagare och förmögenhetsägare inbördes, varvid en lättning i beskattningen på ett håll måste motsvaras av ökning på ett annat. Man har sålunda i detta hänseende att antingen i stort sett godtaga

den under krisen uppkomna fördelningen såsom för närvarande lämplig eller att företaga en ny avvägning, vare sig denna sedan anses böra gå i riktning mot att återställa den inom den ordinarie inkomstskatten rådande fördelningen eller i riktning mot en ytterligare lättnad för mindre inkomstagare och förmögenhetsägare. Det förslag, som nu framlägges, söker i någon mån ge uttryck för sistnämnda strävan. Till skälen härför skall jag återkomma, sedan först en motivering lämnats för den form, vari skatteomläggningen ansetts böra verkställas.

Något uppslag rörande formen för omläggningen utöver de i den remitterade promemorian upptagna alternativen har icke framkommit. Gemensamt för dessa alternativ är uppdelningen av en kombinerad inkomst- och förmögenhetsskatt i en rörlig bottenskatt och en fast tilläggsskatt. Denna anordning har av de hörda myndigheterna allmänt förordats. Den undanröjer tydligen i viss mån det hinder för skattens rörlighet uppåt, som ligger i relativt höga skatteprocenter för de större inkomsterna. Å andra sidan får icke förbises, att ju mera bottenskatten närmar sig till en rent proportionell skatt, desto mindre rörlig blir den på grund av svårigheten att starkt höja skatteprocenten för den lägre delen av inkomstskalan. I valet mellan de båda i promemorian upptagna huvudalternativen har det alldeles övervägande flertalet av de hörda myndigheterna föredragit alternativ II, alltså en enda kombinerad inkomst- och förmögenhetsskatt. Endast överståthållarämbetet och fyra länsstyrelser ha givit företräde åt alternativ I, där en mindre förmögenhetsdel inarbetad i den kombinerade skatten utfylles av en fristående förmögenhetsskatt. Då alternativ II förordas, sker det nästan genomgående av två skäl. Den kombinerade skatten anknyter till den i Sverige hävdvunna formen för förmögenhetsbeskattning, och den är ur taxerings synpunkt enklare. De som uttalat en avvikande mening hänvisa till önskvärdheten att såvitt möjligt hålla isär beskattningen av inkomst och av förmögenhet för att därigenom åstadkomma en riktigare avvägning särskilt av förmögenhetsskatten.

Det förefaller, som om den större enkelheten vid taxeringsarbetet icke bör fälla avgörandet, då mera vägande synpunkter peka i annan riktning. Det kan icke förnekas, att en kombinerad inkomst- och förmögenhetsskatt med relativt betydande förmögenhetsdel har att uppvisa åtskilliga svagheter, vilka väl utgöra förklaringen till att denna beskattningsform icke synes vara representerad utanför vårt lands gränser. Det kan sålunda vara svårt att forma den progressiva skatteskalen på det sätt, som eljest kunde synas lämpligt, då i det beskattningsbara beloppet ingå växlande och stundom betydande fiktiva inkomstbelopp. Under vissa omständigheter kan man häri stöta på ett verkligt eller åtminstone förment hinder för skattens rörlighet. Lika stora förmögenheter bli uppenbarligen beskattade högst olika, beroende på storleken av förmögenhetsägarens inkomst. I och för sig behöver detta icke vara oförenligt med rättvisa i beskattningen, men resultatet synes vara väl slumpartat. Någon verklig avvägning av förmögenhetsskatten efter en såsom riktig betraktad norm äger icke rum.

Särskilt tungt synas de nu anförda skälen väga, om man anser det önskvärt att starkare markera skillnaden mellan beskattningen av större och mindre förmögenheter. Ett försök till sådan differentiering har gjorts i alternativ II genom att bestämma förmögenhetsdelen till $\frac{1}{60}$, då förmögenheten icke överstiger 180,000 kronor, men till $\frac{1}{40}$ för det överskjutande beloppet. Ville man emellertid vid detta alternativ ytterligare lätta för de mindre och minsta besparingarna, finge man utforma en hel skala av förmögenhetsdelar, vilket skulle göra det svårt för att icke säga omöjligt att bibehålla deklarantens skyldighet att införa förmögenhetsdelen.

Svårigheterna lösas, om man i den eljest rena inkomstskatten infogar en mycket liten förmögenhetsdel, som synes riktig för de mindre förmögenheterna, alltså alla upp till viss gräns, varefter de överskjutande förmögenhetsbeloppen beskattas genom en fristående, graderad förmögenhetsskatt. Det är denna metod, som kommit till uttryck i alternativ I och då särskilt I a.

Då jag sålunda stannat vid att förorda alternativ I a, synes det mig angeläget att framhålla, att detta spörsmål om förmögenhetsbeskattningens *form* på intet sätt är avgörande för denna beskattnings storlek. Den fristående förmögenhetsbeskattningen kan i sin helhet och i sina särskilda delar vara lindrig och den kombinerade kan vara hård, likaväl som omvänt. Såsom av promemorian framgår, skulle dess alternativ II innebära en något kraftigare belastning av förmögenhet än dess alternativ I a. Vidare synes det finnas anledning att påpeka, att här avhandlade olika metoder för förmögenhetsbeskattningen ingenting ha att göra med någon skillnad mellan beskattningen av kapital och av kapitalets avkastning. Enligt båda metoderna beskattas förmögenheten direkt oberoende av dess avkastning. Detta har i viss mån beslöjats genom den *motivering*, som brukat lämnas för den tillagda $\frac{1}{60}$ av förmögenheten, att nämligen förmögenhetsinkomst ansetts kunna bära $\frac{1}{3}$ mera belastning än annan inkomst. Men skattens natur framgår klart, då förmögenheten icke ger avkastning. Ägaren av 600,000 kronor lägger 10,000 kronor till sin i övrigt deklarerade inkomst, även om denna förmögenhet under året icke berett honom någon inkomst. Vare sig förmögenhetsskatten göres fristående eller kombinerad, finnas skäl för en reduktion av skattskyldigheten, då förmögenhetens avkastning sjunker och då inkomsten i övrigt är relativt liten. Jag förordar därför, att en reduktionsregel, som ger lättnad väsentligen utöver den vid nuvarande förmögenhetsskatt möjliga, upptages i den nu föreslagna skatten.

I den avvägning av skattetrycket, som skett i de föreslagna skatteskalorna vid alternativ I a, har jag funnit anledning till vissa modifikationer.

Den viktigaste förändringen är att övergången mellan den allmänna inkomst- och förmögenhetsskattens fasta och dess rörliga del föreslås förskjutten nedåt, i det att bottenkastens högsta skiktprocent bestämts till 7 i stället för till 10 procent. Enligt det remitterade förslaget skulle den högsta skiktprocenten tillämpas för den del av det beskattningsbara beloppet som överstiger 10,000 kronor. Den av mig förordade lägre skiktprocenten skulle tillämpas å den del som överstiger 6,000 kronor. Genom denna förskjutning

vinnes, att den del av det direkta skattetrycket å större inkomster, som varierar med den tillämpade uttagningsprocenten, blir av ungefär samma storlek som enligt nu gällande inkomst- och förmögenhetsbeskattning. En konsekvens av förändringen är, att skatteskalans elasticitet i de högre inkomstlägena ökas. Däremot svarar en minskning av elasticiteten i de lägsta inkomstlägena. Om en höjning av familjeavdragen kommer till stånd, är denna förändring ägnad att öka skattens elasticitet.

I samband med förskjutningen av förhållandet mellan den rörliga och den fasta delen av inkomst- och förmögenhetsskatten förordar jag en justering uppåt av de procenttal, varmed botten-skatt utgår i de lägsta inkomstskikten. Därigenom uppnås ungefärlig överensstämmelse med de i promemorian föreslagna skattesatserna uttagna efter det högre procenttal som vid alternativ I a är behövt, för att den sammanlagda skatteintakten skall motsvara vad som vid nu gällande skattesystem erhålles med en uttagningsprocent av 150 för den statliga inkomst- och förmögenhetsskatten. Efter denna justering ger botten-skatten vid grundbeloppet, tillsammans med tilläggs-skatten i dess av mig i det följande föreslagna modifierade form och med den fasta förmögenhetsskatten enligt alternativ I a, tillämpad på det beräknade skatteunderlaget för 1936 års debiteringar, en sammanlagd inkomst på 139.6 miljoner kronor, eller approximativt lika mycket som i årets statsverksproposition beräknats för nästkommande budgetår i direkt statlig skatt belöpa å fysiska personer (inklusive oskifta dödsbon och familjestiftelser). Jag förordar sålunda, att den lägsta skiktprocenten bestämmes till $3\frac{1}{2}$ procent eller jämnt hälften av den högsta, för större delen av inkomstskalan gällande skiktsatsen å 7 procent.

Slutligen finner jag mig, med stöd av undersökningarna av det samlade skattetrycket, böra föreslå även en mindre justering av skalan för tilläggs-skatten, avsedd att bereda de högsta inkomstklasserna en viss skattelindring i jämförelse med vad som föreslagits i promemorian. Denna förändring torde i första rummet komma kapitalinkomsterna till godo; jämförd med promemorians alternativ II är alltså den av mig förordade beskattningen ännu något gynnsammare för förmögenhetsinnehavare än promemorians alternativ I a. Lättnaden ernås genom en oväsentlig skärpning av skattetrycket i de inkomstlägena, som enligt utförda undersökningar relativt sett i viss mån gynnats genom skatternas utveckling under senare år. Att jag förordar att tilläggs-skatt skall utgå redan för den del av det beskattningsbara beloppet som överstiger 8,000 kronor — i stället för, såsom i promemorian föreslagits, 12,000 kronor — sammanhänger till någon del med senast berörda förhållande men är väsentligen att betrakta som en konsekvens av den föreslagna sänkningen av den övre gränsen för botten-skatten.

Den föreslagna beskattningens huvuddrag skulle alltså bli följande. Vid botten-skatten göres avvägningen så, att skatteskalen börjar med $3\frac{1}{2}$ procent för den del av det beskattningsbara beloppet, som icke överstiger 2,000 kronor, och stiger till 7 procent för den del därav som överstiger 6,000 kronor.

Den fasta tilläggsskatten börjar vid beskattningsbara belopp över 8,000 kronor och stiger från 4 procent för skiktet 8,000—10,000 kronor upp till 21 procent för den del av det beskattningsbara beloppet, som överskjuter 200,000 kronor. Den förmögenhetsdel, som inlägges i denna skatt, begränsas till $\frac{1}{200}$. En fristående förmögenhetsskatt uttages sedan för belopp överstigande 20,000 kronor med 1 promille mellan 20,000 och 50,000 kronor och därefter med en stigande skala, som slutar med 6 promille för belopp över en miljon kronor; till följd av de föreslagna reduktionsreglerna kommer skattefrihetsgränsen vid ren kapitalinkomst att i ej ringa grad förskjutas uppåt. Beräkningar av skattetrycket vid den av mig förordade utformningen av den statliga inkomst- och förmögenhetsbeskattningen ha sammanställts i en inom departementet upprättad promemoria, som torde få bifogas detta protokoll (*bilaga D*).

De sålunda angivna siffrorna för skatteskalornas ytterpunkter ge en viss föreställning om den fördelning av skattetrycket som eftersträfvats inom den uppdragna tekniska ramen. Det är denna fördelning som blivit föremål för kritik i åtskilliga avgivna yttranden och som föranlett, att såväl kammar-rätten som några länsstyrelser ansett sig icke kunna tillstyrka, att något av de i promemorian upptagna alternativen lägges till grund för proposition till riksdagen. Invändningarna knyts i stort sett till tre olika synpunkter. Man finner det till en början oriktigt, att en skattefördelning, uppkommen under krisåren genom skatter, som uttryckligen förklarats vara tillfälliga, tages till utgångspunkt för en mera permanent avvägning av skattetrycket. Men oberoende av detta förhållande finner man icke tillräckliga skäl anförda för rättvisan eller billigheten i denna avvägning. I detta hänseende åberopas såsom normgivande den skattefördelning som åstadkoms vid införandet av vår gällande ordinarie inkomst- och förmögenhetsskatt. Och slutligen framhållas de faror för kapitalbildningen och därigenom för näringslivet överhuvud, som anses medfölja en hög beskattning av förmögenhet och av större inkomster. Då dessa invändningar torde vara desamma som vid ärendets fortsatta behandling äro att förvänta, ber jag att här få något mera ingående upptaga dem till granskning. Detta har icke skett i den remitterade promemorian, då en argumentering, som icke kan hållas fri från politiska omdömen och som alltså i viss utsträckning måste präglas av en bestämd social och ekonomisk uppfattning, icke ansetts ha sin plats i en väsentligen för lagteknisk och förvaltningsmässig granskning till myndigheterna ställd remiss.

Vad då först beträffar synpunkten, att de under krisåren tillkomna skattehöjningarna till sin natur varit tillfälliga och därför icke nu kunna få inarbetas i ett mera permanent system, måste man hålla i minnet att dessa skattehöjningar kallats för och ansetts för tillfälliga, därför att behovet av ökade inkomster ansetts vara tillfälligt och med den ekonomiska krisen övergående. I den mån det statsfinansiella läget nu kan överblickas, är det uppenbart, att denna förutsättning icke längre svarar mot verkligheten. Skattehöjningarna under krisåren kunna, på det sätt förut omtalats, beräknas bidra till nästa budgetårs inkomster med ett belopp av i runt tal 150

miljoner kronor. Av de statsinkomster som under innevarande budgetår häröra från nämnda skatthöjningar ha endast 20 miljoner kronor — i sänkt ordinarie inkomstskatt — kunnat undvaras för nästkommande budgetår, och såsom i årets finansplan närmare utredes, tala de starkaste skälen för att under de kommande åren skatthöjningar kunna undvikas endast genom en utveckling av det ekonomiska läget, mera gynnsam än man rimligen vågar förutsätta. Under sådana omständigheter kan en omläggning av inkomst- och förmögenhetsbeskattningen icke företagas genom att låta någon av de nu utgående skatterna och av dem härflytande inkomster utan vidare försvinna. Såsom jag redan förut framhållit kan man därför icke undgå att med utgångspunkt från det behöfliga skattebeloppet överväga frågan om skattetryckets rimliga avvägning. Om man därvid stannar vid en fördelning, som svarar mot den under krisåren uppkomna, kan denna följaktligen icke avböjas genom en hänvisning till att vissa av krisårens skatthöjningar betecknats såsom tillfälliga eller med åberopande av att man icke bör utnyttja en inom de högre inkomst- och förmögenhetsskikten föreliggande skattekraft, som kan behöva reserveras för mera bekymmersamma tillfällen. Å andra sidan är det tydligt, att den under krisåren uppkomna fördelningen icke kan göra anspråk på någon särskild grad av okränkbarhet.

Någon allmänt gillad norm för bedömande av rättvisa och billighet i beskattningen torde tyvärr icke kunna formuleras. Även om relativ enighet skulle råda om principen att den samlade beskattningen bör vara progressiv, d. v. s. ta i anspråk en större del av inkomsten ju högre upp denna ligger, finnes inom denna princip en så bred marginal för olika meningar, att den icke räcker till att slita tvisten om en avvägning i detalj av skattetryckets fördelning mellan olika stora inkomster. Det är därför naturligt, att meningsbytet gärna anknytes till frågan, huru stor förskjutning som ägt rum från ett förut existerande skattetryck. Om detta varit rådande under en icke alltför kort tidsperiod, uppfattas det lättare som normalt. I fråga om den före krisen gällande fördelningen hänvisas gärna till den sakkunnigutredning, som låg till grund för 1919 års reform av inkomstbeskattningen. Så har även skett i flera av de nu avgivna yttrandena. Föreställningen att 1919 års avvägning måste vara i särskild grad normgivande, synes emellertid bygga på ett förbiseende av ett par betydelsefulla omständigheter. Förhållandena på det budgetära området voro åren 1918 och 1919 av en synnerligen onormal karaktär. Avstängningen av importen hade bragt ned tullinkomsterna till ett minimum och bristen på råvaror för sprittillverkning hade för rusdrycksmedlens del lett till samma resultat. Överhuvud taget utgjordes statsinkomsterna endast till en ganska liten del av konsumtions-skatter, medan skatterna på inkomst och förmögenhet betraktades såsom statens utan jämförelse viktigaste inkomstkällor. En avvägning av inkomstbeskattningen i en situation, då konsumtionsbeskattningen med dess tryck på de mindre inkomsttagarna blivit starkt reducerad, har helt naturligt en tendens att mindre starkt markera inkomstbeskattningens progressivitet, än

fallet måste bli under nuvarande förhållanden, då över två tredjedelar av skatteinkomsterna flyta in konsumtionskattevägen.

Men till denna synpunkt, som måste tagas i betraktande vid bedömande av 1919 års avvägning, måste fogas ytterligare en betydelsefull erinran. Såsom framgår av redogörelsen för tillkomsten av 1919 års förslag, hade de då tillkallade sakkunniga en mycket klar föreställning om den roll penningvärdets höjd eller levnadskostnadernas höjd måste spela vid utformningen av en graderad skatteskala. Vid en höjning av prisnivån kräves en skala som i relativt högre grad belastar större inkomster, om den gjorda avvägningen av skattebördan mellan olika stora inkomster skall bevaras. Och 1919 års sakkunniga utgingo vid sin avvägning från en antagen prisnivå, som närmast motsvarade den strax före världskriget rådande. Då prisnivån nu, liksom under de senast förflutna krisåren, ligger väsentligt över den sålunda antagna, har det icke inneburit något brott mot 1919 års principer för avvägning av skattetrycket, då skattesatserna för större inkomster blivit höjda.

I vilken utsträckning det samlade skattetrycket förskjutit sig under krisåren, har redan förut — sid. 29 — blivit i någon mån belyst. För arbetsinkomsternas del synas de företagna höjningarna av konsumtionsbeskattningen i största utsträckning ha utjämnat verkningarna av den skärpta inkomstbeskattningen. Först vid inkomster över 20,000 kronor har skattestegringen blivit starkare markerad än vid de små inkomsterna.

Vid sidan av dessa fakta rörande försiggångna förskjutningar synes det emellertid ofrånkomligt att också fästa uppmärksamheten vid den sammanlagda skattebelastningen på de mindre inkomsterna och den relativt svaga progressionen ett gott stycke upp i de högre inkomstskikten. Såsom redan förut blivit nämnt rör man sig här på ett område, där frånvaron av allmänt godtagna normer för rättvisa eller billighet begränsar diskussionen till uttalande av omdömen, vilka icke kunna göra anspråk på objektiv giltighet. Ett sådant omdöme, som torde vinna anslutning i mycket vida kretsar, kan formuleras så, att ett samlat skattetryck av 14 till 16 procent på inkomster om 2,000 och 3,000 kronor förefaller högt i jämförelse med 18 till 19 procent på inkomster i storleksgruppen 10,000 till 15,000 kronor, och även i jämförelse med 20 till 23 procent på inkomster från 20,000 till 50,000 kronor. Från denna utgångspunkt är det tydligen uteslutet, att den under krisåren inträdda förskjutningen skulle uppfattas såsom ett otillbörligt gynnande av de mindre inkomsttagarna. Det blir i stället naturligt att för dem eftersträva ytterligare någon lättnad. Den mycket måttliga storleksordningen av denna lättnad framgår av en approximativ beräkning, att enligt det nu framlagda förslaget inkomsttagare med upp till 6,000 kronor i beskattningsbart belopp skulle få en minskning av hela den utgående skattesumman med inemot 10 miljoner kronor. En lika stor ökning faller uppenbarligen på de högre beskattningsbara beloppen.

De uppgifter rörande skattetrycket, som jag här åberopat, bygga på en sammanslagning av den direkta och den indirekta beskattningen (exklusive automobilskattemedel). Mot en dylik beräkning och det betraktelsesätt, var-

på den bygger, ha invändningar riktats i vissa över departementspromemorian avgivna utlåtanden. Härtill skall endast anmärkas, att anförda uppgifter, när det gäller varor som exempelvis rusdrycker eller tobak, bygga på medelvärden för konsumtionen av dessa varor inom respektive inkomstklasser och alltså utgå från den utbredning bruket därav faktiskt äger inom dessa. Även den som med hänsyn till spritdryckskonsumtionens lyxkaraktär anser, att en höjning av spritbeskattningen icke bör motivera en ändrad avvägning av övriga skatter, torde för övrigt, om konsumtionen av spritdrycker kraftigt begränsades, vid den höjning av övriga skatter, som därvid bleve nödvändig, finna det nödvändigt att söka en fördelning av hela skattetrycket, som vore mindre ogynnsam för de små inkomsttagarna. Jag vill slutligen erinra om att man, även med bortseende från spritbeskattningen, har att räkna med ett skattetryck på de lägsta inkomsterna på 10 å 12 procent.

I fråga om fördelningen av skattetrycket mellan inkomst och förmögenhet samt mellan förmögenhetsägarna inbördes torde utrymmet för de subjektiva meningarna vara ännu vidare, fastän även här den allmänna principen vunnit erkännande, att inkomst av förmögenhet och innehav av förmögenhet medför ökad skattekraft. I de yttranden, där man förklarat sig icke kunna tillstyrka promemorian förslag, har man väl i regel icke ställt sig avvisande till en viss skärpning av förmögenhetsbeskattningen i jämförelse med den före krisen rådande, men förskjutningen anses icke böra gå så långt som skett i de remitterade alternativen. Till de i det föregående berörda kritiska invändningarna ha därvid särskilt fogats erinringar om de faror för kapitalbildning och näringsliv, som ansetts följa av den under krisåren ökade förmögenhetsbeskattningen. Det synes egentligen vara beskattningens höjd vid större förmögenheter, som framkallat farhågorna. I åsyftade yttranden har nämligen ingen uppmärksamhet ägnats åt den betydande lättnad i beskattningen av förmögenheter upp till 20,000 kronor eller mera, som skulle följa av alternativ I och särskilt alternativ I a. Man utgår sannolikt ifrån den mycket utbredda åsikten, att kapitalbildningen så väsentligen härrör från större inkomster och förmögenheter, att det framför allt är vid dem som frågan om verkningarna av en höjd beskattning inställer sig.

Man kan hysa starka tvivelsmål om riktigheten av denna uppfattning i den skematiska form, vari den vanligen uppträder. Tyvärr saknas undersökningar, grundade på erfarenhetsmaterial, som kunde lämna fasta hållpunkter för bedömandet av sparandets omfattning vid olika inkomst- och förmögenhetsgrader. Rörande de allmänna ekonomiska synpunkter, som kunna anläggas på denna fråga om beskattningens inverkan på sparande och företagssamhet, ha sakkunniga för undersökningar om skattetrycket i Sverige och utlandet gjort vissa uttalanden, som i det föregående blivit anförda. De gå i en riktning, som synes mana till stor försiktighet vid bruket av de allmänna teoretiska argument, som vanligen anföras mot en förskjutning av beskattningen från mindre till större inkomsttagare och förmögenhetsägare. Vad man därvid särskilt måste uppmärksamma är att nu förevarande fråga icke gäller inflytandet från en höjd beskattning vid jämförelse med läget, om ingen

skattehöjning behövt vidtagas, utan de olika verkningarna på sparandet vid olika fördelning av den nya skattebördan. Även om man har alla skäl att antaga, att i stort sett konsumtionen tar i anspråk en mindre del av inkomsten i de högre inkomstgraderna än i de lägre, och att en höjd beskattning sannolikt vid de högre inkomsterna belastar sparandet mera än vid de lägre, hindrar detta icke, att betydande mängder sparmedel härröra från de mindre inkomsttagarna och förmögenhetsägarna och att sparandet även i dessa grupper ogynnsamt påverkas av en skattehöjning. Det finns därför ingen anledning att antaga, att en viss ökning av det samlade skattebeloppet för högre inkomsttagare skulle lika mycket minska sparandet, och det finns all anledning att antaga, att en motsvarande minskning av skattesumman för mindre inkomsttagare i viss utsträckning medför ökning av besparingarna. Själva det ofta framhävda faktum, att större delen av skatterna betalas av den stora massan av folk med relativt små inkomster, spelar även här sin roll. Såsom i det nämnda sammanhanget — sid. 34 — påpekats, skulle en förskjutning i spargraden med 1 procent för inkomsttagare under 3,000 kronor ha lika stor effekt på det totala sparandet som en förändring av 5 procent för inkomster över 10,000 kronor. Den slutsats, som jag i den föregående framställningen rörande denna fråga ansett mig kunna draga, vågar jag alltså upprätthålla, att nämligen den förskjutning av skattetrycket över mot högre inkomstklasser, som ägt rum, icke behöver betyda, att sparandet reducerats avsevärt mera, än om tillskottet till statsinkomsterna erhållits genom en över hela inkomstskalan likformig skärpning av skattetrycket.

Beskattningen av juridiska personer.

Den ifrågasatta omläggningen av beskattningsformer och skattetariffer för enskilda skattskyldiga medför såsom en följd, att uppmärksamheten måste fästas jämväl å de juridiska personerna och deras beskattning.

Rörande grunderna för gällande beskattning av juridiska personer lämnas i den förut omförmälda promemorian en kort översikt av i huvudsak följande innehåll.

Olika synpunkter måste anläggas för det fall, att beskattningen av den juridiska personen i det väsentliga medför en dubbelbeskattning, i det den vinst som utdelas beskattas även hos den som erhåller utdelningen, och det fall, att endast s. k. enkelbeskattning åsyftas, i det den juridiska personen beskattas i stället för dess intressenter. Dubbelbeskattning åsyftas för närvarande i fråga om aktiebolag — beträffande försäkringsaktiebolag i den mån inkomsten belöper på aktieägarna i denna deras egenskap — och ekonomiska föreningar samt vissa utländska juridiska personer. Dubbelbeskattningen är anordnad genom progressiva tariffer, i fråga om aktiebolag enligt den för dem gällande särskilda, efter räntabiliteten avvägda skalan och i fråga om övriga av dubbelbeskattning träffade juridiska personer genom den för enskilda skattskyldiga gällande skalan. I den mån enkelbeskattning åsyftas är skattefoten proportionell — man har avsett att

åstadkomma beskattning efter den skattefot, som skulle genomsnittligt träffat de juridiska personernas intressenter, om dessa beskattats själva — dock att oskifta dödsbon och familjestiftelser samt utländska juridiska personer (jämväl i den mån enkelbeskattning åsyftas) beskattas enligt den för enskilda personer gällande progressiva tariffen.

Aktiebolag och ekonomiska föreningar.

Departementspromemorian.

I den inom departementet upprättade promemorian erinras till en början om det förslag till omläggning av grunderna för beskattningen av aktiebolag, som på sin tid framlades av *bolagsskatteberedningen*.

Bolagsskatteberedningens förslag innebar bland annat, att för svenska aktiebolag den statliga inkomst- och förmögenhetsskattens grundbelopp skulle utgöra 5 procent. Den progressiva skatten skulle följaktligen utbytas mot en proportionell sådan. Såsom aktiebolags inkomst räknades härvid vad angår försäkringsaktiebolagen endast sådan vinst som belöpte på aktieägarna i denna deras egenskap. I fråga om skattefoten hade beredningen stannat vid att förorda en dylik som i det närmaste motsvarade den skattesats, 3,6 procent, som gällde för bolag med inkomstprocent mellan $7\frac{2}{3}$ och 8. Då emellertid enligt beredningens förslag grundbeloppsnivån för den statliga inkomst- och förmögenhetsskatten i allmänhet höjdes med en tredjedel, föreslogs motsvarande höjning av procenttalet 3,6 till 5. Förslaget innebar en sänkning av dåvarande (år 1929) medelskatteprocent för aktiebolagen med icke fullt en tredjedel och en skatteminskning, frånsett monopolbolagen, av omkring 7,5 miljoner kronor. Enligt beredningens förslag skulle vidare den kommunala progressivskatten och utjämningskatten å aktiebolag bortfalla.

Bolagsskatteberedningens motivering i vad denna avsåg beskattning av aktiebolag sammanfattas i förut berörda promemoria på i huvudsak följande sätt:

Med bolagsskatteberedningens förslag åsyftades dels en rationalisering av själva beskattningsmetoden, dels en viss sänkning av den för aktiebolagen gällande genomsnittsskatten.

För bolagsskatteberedningens räkning hade av numera professorn Erik Lindahl verkställt en jämförande utredning rörande aktiebolagens beskattning i Sverige och utlandet, varjämte av numera generaldirektören Nils Wohlin utförts en undersökning av den statliga inkomst- och förmögenhetsbeskattningen i vissa främmande länder.

Lindhals utredning ansågs av bolagsskatteberedningen utvisa, att den totala beskattningen av bolagsvinsterna i Sverige i jämförelse med andra länder vore hög, och att detta vore mindre en följd av det allmänna skattetryckets höjd än av vårt skattesystem, som medförde att bolagsvinsterna bleve högt beskattade i förhållande till andra inkomster. Genom lindring av bolagsvinsternas merbeskattning skulle Sverige kunna göra sin industri mera tilldragande för det internationellt rörliga kapitalet i Sverige och utlandet och

därigenom stärka den inhemska industriens ställning i den internationella konkurrensen. I enlighet med de för beredningen lämnade direktiven föreslog bolagsskatteberedningen med hänsyn härtill en viss sänkning av den sammanlagda beskattningen av aktiebolagen men i stället viss höjning av skatten å större enskilda inkomstagare samt innehavare av förmögenheter.

I bolagsskatteberedningens betänkande upplyses, att, vad anginge de länder om vilka bolagsskatteberedningen erhållit kännedom, räntabiliteten användes såsom skattenorm för bolagen utom i Sverige blott i Finland, Danmark och Schweiz, medan i de övriga länderna skattesatsen för bolagen vore proportionell. Då progressionen enligt de svenska skatteförfattningarna vore förhållandevis stark redan vid måttlig inkomstprocent, utgjorde den en orsak till att bolagsvinsterna i Sverige vid jämförelse med utlandet framstode såsom särskilt högt beskattade i fråga om bolag med normal eller mer än normal avkastning.

I betänkandet redogöres för de skäl, som föranlett bolagsbeskattningens nuvarande utformning i Sverige. Metoden hade i första hand motiverats, bland annat, med att bolagens »skatteförmåga» borde anses växa progressivt i den mån vinstprocenten steg. Det hade gjorts gällande att, eftersom delägarnas vinstmöjligheter ökades genom sammanslutningen i bolag, därav följde att på dylikt sätt erhållna vinster besatte »en högre valör», en större skattekraft än andra vinster, och denna tanke hade fullföljts därhän, att den särskilda skattekraften finge anses vara större, ju högre avkastningen på det sammanskjutna kapitalet vore. Jämväl hade den åsikten uttalats, att i den procentuellt höga aktievinsten merendels låge ett spekulativt moment och att karaktären av spekulationsvinst framträdde alltmer utpräglad, ju högre den procentuella vinsten vore. I den mån spekulationsvinstbeskattning vore befogad, borde för den skull detsamma vara fallet med den progressiva beskattningen av aktievinsten.

Bolagsskatteberedningen hänvisade till att i litteraturen liksom i allmänna diskussionen framförts en rad av argument avsedda att bevisa oriktigheten eller olämpligheten av den progressiva principens tillämpning på bolagen. För några sådana argument redogöres i betänkandet. Beredningen förklarar sig emellertid ej vilja ingå på bärkraften av denna argumentering, men tillkännager, att beredningen vid sitt övervägande av spörsmålet beaktat, att till förmån för den progressiva metodens utbytande mot den proportionella talade en rad rent praktiska skäl, av vilka beredningen gjorde en sammanställning. Dessa skäl hade för beredningen synts vara av den avgörande betydelse, att beredningen på grund av dem, med fränseende av olikartade synpunkter av mera principiell innebörd, funnit sig böra tillstyrka skattemetodens omläggande från progressiv till proportionell. Ett sådant skäl vore att den omständigheten att vid bestämmandet av skatteprocenten hänsyn toges till endast de fonder, som redovisas såsom aktiekapital och reservfond, men icke till bolagets övriga fonder, föranledde en strävan hos bolagen att med syfte att mildra beskattningen hålla aktiekapitalet och reservfonden höga. Beskattningsmetoden frestade till att binda alltför stor andel av bolagets eget kapital såsom aktiekapital och reservfond och inbjöde till utspädning av aktiekapitalet genom höga värden å bolagets tillgångar. Det låge i öppen dag att bestämmelser, som gjorde beskattningen beroende av vilka värden vederbörande bolag självt satte på sina tillgångar eller huru bolaget benämnde sina fonder och som lockade bolagen till att vid sina dispositioner ständigt hålla i sikte dessas inverkan på skatteprocenten, måste verka ojämnt och otillfredsställande. Dylika omständigheter medförde i själva verket, att bolagen hade i sin hand att genom egna dispositioner förhindra genomförande av en progres-

siv beskattning i enlighet med dess verkliga syfte. Bolagsskatteberedningen berör möjligheten att i stället för aktiekapitalet och reservfonden bolagens hela förmögenhet användes såsom underlag för beräkning av inkomstprocenten, men uttalar att mot denna metod framställde sig vägande invändningar, bland annat med hänsyn till att fonderna kunde beräknas mycket olika samt att rätteligen borde medräknas även dolda reserver, däribland värden av good will's natur. Att uppskatta ett affärsdrivande bolags förmögenhet vore i allmänhet en svår och arbetsam uppgift, beträffande vilken ofta även skickliga sakkunniga lätteligen komme till mycket olika resultat. En värdesättning måste bli mer eller mindre summarisk och med avseende å resultatet blottställd för befogade anmärkningar.

Beredningen framhåller därjämte, bl. a., att det framförda förslaget skulle underlätta lösningen av frågan om de ekonomiska föreningarnas beskattning. Den gällande metoden att beskatta dessa progressivt efter inkomstens absoluta storlek hade länge varit påtalad såsom orättvis emot de stora föreningarna, och man hade framhållit, att, om överhuvud taget progressiv beskattning för dessa skulle förekomma, hänsyn härvid borde såsom för aktiebolagen tagas till inkomstens förhållande till det arbetande kapitalet. En dylik lösning vore emellertid omöjlig, medan däremot en proportionell beskattningsmetod för bolagen borde tillämpas även för de ekonomiska föreningarna.

Bolagsskatteberedningen går också in på frågan om den kommunala progressivskatten och utjämningskatten för aktiebolag. De anmärkningar, som framställts mot den progressiva skatteskalen för aktiebolag, drabbade den kommunala progressivskatten och utjämningskatten på samma sätt som den statliga inkomst- och förmögenhetsskatten. Anmärkningarnas betydelse kunde anses än mer skärpt beträffande den kommunala progressivskatten så till vida, att vid denna beskattningsform skatten började utgå först vid viss inkomstprocent. Vägande skäl syntes sålunda föreligga för att ifrågasvara tilläggsbeskattning för kommunala behov avskaffades såvitt anginge aktiebolag och solidariska bankbolag. Borttagandet av progressiviteten beträffande den kommunala bolagsbeskattningen syntes i själva verket utgöra en nödvändig följd av förslaget att göra bolags statliga inkomst- och förmögenhetsskatt proportionell. Endast därigenom bleve det möjligt att helt frigöra bolagens beskattning från beroende av inkomstprocenten, vilken enligt vad som tidigare anförts måste anses utgöra en mycket otillfredsställande mätare av bolagsinkomsternas skattekraft. Det framhålles ock i betänkan det, att bolagsvinsterna bleve genom den ordinära kommunala inkomstskatten å hela bolagsinkomsten och därjämte å utdelningen drabbade av en betydligt starkare kommunal beskattning än andra inkomster.

Skäligen hänsyn till kommunernas ekonomi syntes icke böra förhindra borttagandet av den kommunala progressivskatten för bolagen. Denna skatt hade till största delen tillfallit stadskommunerna. Till följd av därstädes i allmänhet förefintlig god tillgång på andra beskattningsföremål skulle skattens upphävande icke utöva någon större inverkan på utdebiteringen per skattekrone. Den ojämförligt största delen tillfölle Stockholms stad, där den kommunala utdebiteringen per skattekrone väsentligt understeg medelutdebiteringen inom samtliga kommuner i riket. Beträffande landskommunerna vore utdebiteringen per skattekrone i allmänhet föga beroende av den kommunala progressivskatten för bolag: endast i några få industrikommuner uppginge den till belopp, som kunde tänkas vara av verklig betydelse för den kommunala budgeten, men även härvid vore det fråga om kommuner med tämligen god tillgång till skattekronor. För de skattetyngda landskommunerna syntes skatten ifråga vara utan all betydelse.

I det övervägande flertalet av de över bolagsskatteberedningens förslag avgivna yttrandena tillstyrktes övergång från progressiv till proportionell beskattning eller lämnades förslaget utan erinran. I angiven riktning uttalade sig överståthållarämbetet och länsstyrelserna utom länsstyrelserna i Blekinge, Skaraborgs och Västernorrlands län. I några av yttrandena uttalades dock viss tvekan. Därvid hänvisades bl. a. till att förslaget skulle medföra en skattehöjning för mindre räntabla företag. I de tillstyrkande yttrandena framhöllos särskilt de stora praktiska fördelarna av proportionell bolagsbeskattning. Länsstyrelsen i Blekinge län anförde som skäl för sitt avstyrkande, att det vore ett misstag att den skattebördan, som skulle avlastas från de vinstgivande bolagen, kunde bättre bäras av de ekonomiskt svagare bolagen och de enskilda skattskyldiga. Länsstyrelserna i Skaraborgs och Västernorrlands län åter ansågo de starkare principiella skälen tala för den progressiva beskattningens bibehållande.

Innan kommerskollegium avgav sitt yttrande, hade kollegiet hört ett flertal sammanslutningar av näringsidkare. I samtliga dessa yttranden, avgivna av bl. a. samtliga handelskamrar och Sveriges redareförening, hade förslaget i förevarande punkt lämnats utan erinran. Stockholms handelskammare och Sveriges industriförbund — med instämmande av Sveriges allmänna exportförening och Jernkontoret — ansågo förslaget om utbytande av den på den s. k. skatteförmågeprincipen grundade progressiva beskattningen av aktiebolagsinkomsten mot en proportionell beskattning stå i överensstämmelse med näringslivets tidigare framförda önskemål. Organisationerna ansågo sig kunna skänka sitt erkännande åt de huvudprinciper, varpå beredningens betänkande uppbyggts, varför de hemställde, att desamma måtte läggas till grund för den nya lagstiftningen. Organisationerna ifrågasatte dock, under hänvisning till den vid yttrandets avgivande sänkta räntabiliteten för aktiebolagen, att grundbeloppsprocenten fastställdes till 4 i stället för 5. För egen räkning uttalade kommerskollegium tvivel, huruvida tidpunkten för förslagens genomförande vore väl vald med hänsyn till att den föreslagna skattelättnaden för näringslivet knappast bleve tillräcklig. Bank- och fondinspektionen överlämnade ett yttrande av Svenska bankföreningen, däri åberopats innehållet i nyssnämnda yttrande av Stockholms handelskammare och Sveriges industriförbund. Inspektionen hade i princip intet att erinra mot det framlagda förslaget.

Styrelserna för Svenska stadsförbundet och för Svenska landskommunernas förbund framhöllol olägenheterna för vissa kommuner av den kommunala progressivskattens bortfallande men hade ej ansett denna synpunkt utgöra tillräckligt skäl mot reformens genomförande vid lämplig tidpunkt.

För riksräkenskapsverket syntes den nuvarande progressiva aktiebolagsbeskattningen teoretiskt ohållbar, särskilt med hänsyn till att skattens storlek gjorts beroende, icke av inkomstens storlek i förhållande till det i respektive bolag investerade egna kapitalets faktiska värde, utan av inkomstens storlek i förhållande till det vid tidigare tidpunkter fastställda värdet av sådana tillgångar, som motsvarades av aktiekapital och reservfond. De under senare

år inträdda växlingarna i penningvärdet skärpte ytterligare de härav beroende olägenheterna. I praktiskt hänseende ledde också den nuvarande aktiebolagsbeskattningens alltför stora beroende av bolagens bokföringsmässiga dispositioner till en icke rättvis fördelning av skattebördan mellan olika bolag. Aktiebolagsskattens nuvarande anordning såsom progressiv skatt hade också till följd, att skattens avkastning under olika år kunde bli mycket ojämn. *Kammarrätten* åter, som ansåge en lindring av aktiebolagens beskattning böra komma till stånd, i den mån detta utan äventyrande av statens finanser var möjligt, ställde sig i viss mån tveksam till frågan, huruvida denna lindring borde vinnas genom införande av proportionell skatt eller genom lindring av de progressiva skatteskalorna. De principiella skälen för progressiv beskattning vore icke av beredningen vederlagda. Av beredningens motivering hade emellertid kammarrätten bibringats den uppfattningen, att den proportionella metoden vore förenad med så avsevärda praktiska fördelar, framför allt genom sin enkelhet vid tillämpningen, att kammarrätten — som funne en förenkling av skattelagstiftningen med åtföljande lättnad vid taxeringsarbetet synnerligen önskvärd — ansåge sig böra förorda beredningens förslag i denna del.

I *departementspromemorian* föreslås en proportionell skatt för aktiebolag med ett grundbelopp av 7 procent. Detta förslag motiveras på i huvudsak följande sätt:

När nu en rationalisering av skattesystemet ifrågasättes, har det synts lämpligt att till avgörande upptaga det av bolagsskatteberedningen framlagda förslaget om utbytande av den med hänsyn till räntabiliteten progressiva bolagsbeskattningen mot en proportionell sådan. Förutsättningarna för lösningen av bolagens beskattningsproblem äro visserligen nu helt andra än när bolagsskatteberedningens förslag framlades. Beskattningen har sedan dess i många länder avsevärt höjts och mot det internationella utbytet av kapital och varor hava hinder rests av sådan beskaffenhet, att storleken av det svenska näringslivets beskattning i förhållande till motsvarande beskattning i utlandet ej längre framstår såsom en faktor av samma betydelse som tidigare. Näringslivets skonande från en alltför stark särbeskattning har emellertid under de senaste åren av statsmakterna betraktats såsom särskilt önskvärd. De affärsdrivande juridiska personerna hava sålunda befriats från andel i de skattebördor som pålagts de skattskyldiga i form av extra inkomst- och förmögenhetsskatt samt särskild skatt å förmögenhet. Ernäendet av en rationalisering av de affärsdrivande juridiska personernas beskattningsförhållanden är fortfarande ett aktuellt önskemål.

Enligt det föregående skall gränsen för statsskattens rörlighet bestämmas så, att den högsta procentsatsen i den rörliga bottenkatten blir jämförelsevis låg. Detta utgör i och för sig ett skäl att vidtaga en liknande åtgärd i fråga om den rörliga beskattningen av aktiebolag m. fl. De gällande reglerna för de ekonomiska föreningarnas beskattning hava sedan gammalt ansetts irrationella; föreningarna hava också i likhet med aktiebolagen, för att ej vid höga inkomster bli alltför högt beskattade, varit befriade från extra inkomst- och förmögenhetsskatt. När nu för enskilda personer nämnda skatt sammanföres med den ordinarie skatten till en enda, tvingas man att vidtaga en anordning, varigenom beskattningen av ekonomiska föreningar anordnas

annorlunda än för enskilda personer, och man kan ej undgå att beakta, att läget för dem rätteligen bör vara detsamma som för aktiebolagen. Detta gör, att framläggandet av ett förslag rörande omläggning av enskilda personers beskattning såsom en konsekvens för med sig att även frågan om de juridiska personernas beskattning bör upptagas till prövning. Om möjligt bör därvid en linje sökas, som åstadkommer likartad behandling av aktiebolag och ekonomiska föreningar.

Det är givet, att det härvid ligger mycket nära till hands att ifrågasätta genomförande av bolagsskatteberedningens förslag, enligt vilket den progressiva beskattningen utbytes mot en proportionell sådan. Det torde vara föga givande att i dylikt sammanhang gå närmare in på spørsmålet om de principiella skälen för den ena eller andra beskattningsmetoden. Såvitt tillgängliga uppgifter giva vid handen lär det nämligen ej kunna fränkommas, att gällande beskattningsregler knappast numera förverkliga de principiella grundsatser, som anlagts vid dessa reglers utformande, bl. a. med hänsyn till att de belopp, som beteckna aktiekapital och reservfond, ej utgöra ett tillfyllstgörande uttryck för det egna kapital, varpå räntabiliteten rätteligen bör beräknas. Att storleken av aktiekapital och reservfond ej utgör ett uttryck för det kapitalutlägg, som gjorts av nuvarande aktieägare, vilka ofta förvärvat sina aktier till hög kurs långt efter bolagets bildande, ligger i öppen dag. Den omständigheten att näringslivet i stor utsträckning sökt sina organisationsformer med sikte på möjligheten att ernå lägsta möjliga beskattning, även där dessa former ur andra synpunkter varit irrationella, innebär ett vägande praktiskt skäl för genomförande av en beskattningsmetod, som borttager dylika irritationsmoment. Där räntabilitetsbeskattning i utlandet förekommit, har den numera nästan genomgående utbytts mot proportionell beskattning. De över bolagsskatteberedningens förslag avgivna yttrandena visa också, att inom näringslivet och hos hörda myndigheter finnes en klart övervägande opinion till förmån för den proportionella beskattningen.

Det är tydligt, att man vid genomförandet av en för framtiden betydelsefull reform kan bliva nödsakad att finna sig i vissa olägenheter, som kunna temporärt visa sig i samband med reformens införande. Såsom dylika olägenheter torde i det föreliggande sammanhanget få betecknas dels den omständigheten att skattens utjämning måste medföra en skattehöjning för vissa skattskyldiga, dels det förhållandet att förslaget genomförande givetvis också måste innebära ett avskaffande av den kommunala progressivskatten för aktiebolagen. I förra avseendet märkes emellertid, att, därest inkomstprocenten och följaktligen också procenten för den nuvarande skatten är låg, detta innebär, att det redovisade kapitalet är relativt sett högt, och att i betraktande av den jämförelsevis låga vinsten också den proportionella skatten torde bliva liten i förhållande till företagens storlek. Vad den kommunala progressivskatten beträffar må beaktas, att denna skatt å bolagen och de ekonomiska föreningarna, såsom i det följande kommer att påvisas, utgör jämförelsevis obetydliga belopp, vilka vanligen komma sådana kommuner till godo, som hava god tillgång på beskattningsföremål. Att de nu antydda verkningarna göra sig gällande kan ej undgås. De torde emellertid ej vara av sådan betydelse, att det ens kan ifrågasättas, att deras framträdande vid övergången till det nya systemet skulle få hindra en reform av den räckvidd, varom här är fråga.

Vid bestämmande av skatteprocenten synas särskilt följande omständigheter förtjäna beaktande. Den erforderliga direkta skatt, som ej uttages av

juridiska personer, måste i stället uttagas omedelbart av enskilda skattskyldiga. En förutsättning för att ej de i det föregående för enskilda personer ifrågasatta skattesatserna skola behöva höjas är sålunda, att den sammanlagda beskattningen av de juridiska personerna ej blir avsevärt sänkt. Den jämförelse med utlandet, som tidigare ansågs utgöra ett särskilt skäl för en skattesänkning, har numera förlorat i betydelse. Men tillika bör beaktas, att nu ifrågavarande juridiska personer i verkligheten redan kommit i åtnjutande av en ej obetydlig relativ skattelättnad därigenom, att en avsevärd del av den under de senaste åren erforderliga inkomst- och förmögenhetsskatten uttagits ej genom ökning av procenttalet för den ordinarie skatten — vilken skulle träffat även dessa juridiska personer — utan genom särskilda skatter, från vilka ifrågavarande juridiska personer varit befriade.

Från dessa utgångspunkter synes frågan om skatteprocenten för aktiebolagen böra ställa sig på i huvudsak följande sätt. Den i det föregående omnämnda rörliga bottenskatten för enskilda personer torde vid grundbeloppsnivå inbringa så mycket, att motsvarande grundbeloppsnivå för de juridiska personerna synes böra fastställas till omkring 133 % av den nuvarande. Enligt vad som framgår av riksräkenskapsverkets i statsverkspropositionen (Inkomsterna, bilaga A, sid. 11) intagna beräkningar angående utfallet av statsskattetaxeringen de senaste åren utgjorde år 1935 det beskattningsbara beloppet för aktiebolag 409.2 miljoner kronor, samt den därå uträknade skatten, vid en grundbeloppsnivå av 170 %, 35.8 miljoner kronor eller i genomsnitt 8.75 %. Vid nu gällande grundbeloppsnivå skulle skatteprocenten därå bliva 5.15. Om denna siffra höjes till 133 %, blir skatteprocenten i det närmaste 7. Antages det emellertid, att vid 1935 års taxering i skatten för aktiebolagen ingått även utjämningskatt, ökas sistnämnda skatteprocent till omkring 7.25. Denna siffra, som betecknar hela den statliga inkomstskatten år 1935 å aktiebolagen, synes lämpligen kunna avrundas nedåt till 7 %, som alltså skulle fastställas såsom grundbelopp för statskatten. I stort sett torde detta för aktiebolagens del innebära en skattelättnad, som kan beräknas uppgå till inemot 4 miljoner kronor, vilket belopp ungefär motsvarar vad som för närvarande uttages av aktiebolagen i kommunal progressivskatt och utjämningskatt; därvid bortses dock från den skatteökning i form av stegrad allmän kommunalskatt, som vid den kommunala progressivskattens bortfallande träffar även aktiebolagen. Minskningen i statens skatteintäkt torde uppgå till ungefär samma belopp som den nuvarande utjämningskatten å aktiebolag eller i runt tal 1.6 miljoner kronor.

I promemorian upptages härefter frågan om beskattning av ekonomiska föreningar. I samband med förslaget till omläggning av grunderna för beskattningen av aktiebolag hade *bolagsskatteberedningen* framlagt jämväl ett förslag om ändrade grunder för beskattningen av ekonomiska föreningar, i det dessa, som enligt gällande regler beskattades jämlikt den för enskilda personer gällande skatteskalen, skulle likställas med aktiebolag och följaktligen underkastas statlig inkomst- och förmögenhetsskatt med ett grundbelopp av 5 %.

Följande sammanfattning har i promemorian lämnats av motiveringen till detta bolagsskatteberedningens förslag:

I bolagsskatteberedningens betänkande redogöres för ett av 1924 års skatteberedning framlagt förslag, enligt vilket likställighet med aktiebolag skulle nås på det sätt, att även ekonomiska föreningar, i den mån deras inkomst

belöpte på insatsägarna i denna deras egenskap, beskattades med hänsyn till sin räntabilitet, och att inkomstprocenten skulle bestämmas med hänsyn till nämnda inkomsts förhållande till insatskapitalet samt i viss utsträckning jämväl reservfonden. Å den inkomst, som ej belöpte på insatsägarna såsom sådana, skulle proportionell skatt utgå. Mot detta förslag hade emellertid framställts så vägande invändningar, att det ej upptogs i det förslag rörande reformerad skattelagstiftning, som förelades 1927 års riksdag.

Bolagsskatteberedningen yttrade, att i stort sett samma synpunkter kunde läggas på de ekonomiska föreningarnas beskattning som på aktiebolagsbeskattning. Liksom bolagens skatter verkade såsom tillägg till aktieägarnas egna skatter, drabbade föreningarnas skatter föreningsintressenterna. En progressiv utformning av föreningsskatten utan hänsynstagande till intressenternas olika ställning måste — liksom i fråga om bolagen — verka mycket ojämnt. Den omständigheten, att skattesatsen för ekonomiska föreningar stege progressivt efter den taxerade inkomstens storlek utan hänsyn till förhållandet mellan inkomsten och föreningens kapital, medförde även att högre skattesats utginge för stora företag än för små, varigenom medlemmar i ett stort företag finge vidkännas nämnda indirekta belastning i större grad än ekonomiskt lika situerade medlemmar i ett mindre företag. Olägenheterna av denna metod för progressionens bestämmande hade ock länge varit insedda. Att den likväl bibehållits ännu 20 år sedan samma metod utdömts för aktiebolagen torde förklaras av de särskilda svårigheter, som uppreste sig vid tillämpning av aktiebolagens skatteskala å de ekonomiska föreningarna. Dessa svårigheter bottnade i två för de ekonomiska föreningarna säregna omständigheter, nämligen dels att insatskapitalet vore underkastat mycket starka växlingar och ofta till stor del ej vore kontant inbetalt, och dels den omständigheten, att enbart penninginsatserna icke räckte till för att mäta föreningsmedlemmarnas verkliga insatser i föreningens verksamhet, enär de vanligen vore intressenter i densamma i annan egenskap än medlemmar, nämligen såsom kunder (leverantörer eller köpare). Dessa omständigheter orsakade att en skatteprogression efter inkomstprocenten lätteligen kunde medföra resultat, som måste betecknas såsom icke mindre orättvisa än förhållandet vore, då progressionen vore beroende enbart av den taxerade inkomstens storlek.

Gjordes skattefoten proportionell, bortföle dessa olägenheter. Det måste anses innebära en stor fördel, att likställighet i beskattningen vunnes med aktiebolagen, då en förekommande tendens att för olika företag välja aktiebolags- eller föreningsformen utslutande med hänsyn till vilkendera som kunde finnas fördelaktigast ur beskattningssynpunkt men utan hänsyn till under vilkendera kategorien företagen rätteligen borde hänföras, därigenom kunde väntas bortfalla. Beredningens förslag hade utformats i enlighet härmed.

Kommunal progressivskatt och utjämningsskatt syntes icke längre böra utgöras av ekonomiska föreningar, därest deras statliga inkomst- och förmögenhetsskatt gjordes proportionell. Den skatteminskning, som härav föranleddes, vore, såvitt inhämtade upplysningar gäve vid handen, ganska ringa.

I de över bolagsskatteberedningens förslag avgifna yttrandena berördes i regel ej särskilt frågan om beskattningsmetoden beträffande ekonomiska föreningar. De synpunkter som framförts i avseende å aktiebolagens be-

skattning ansågos vanligen böra gälla även de ekonomiska föreningarna. Där frågan om beskattning av de ekonomiska föreningarna särskilt berördes, blev bolagsskatteberedningens förslag om proportionell skatt å ekonomiska föreningar tillstyrkt eller lämnat utan erinran.

I *departementspromemorian* föreslås beträffande beskattningen av ekonomiska föreningar, att dessa liksom aktiebolag skola beskattas proportionellt, och att skattens grundbelopp skall vara 7 procent. Härom yttras i *promemorian* följande:

Det torde ej vara nödvändigt att här särskilt motivera att även beträffande ekonomiska föreningar proportionell beskattning föreslås, enär, såsom av det förut anförda framgår, denna fråga i det närmaste sammanhänger med spörsmålet om aktiebolagens beskattning. Önskvärdheten att erhålla likställighet i beskattningen av aktiebolag och ekonomiska föreningar har i själva verket utgjort ett särskilt skäl, varför i detta sammanhang frågan om aktiebolagens beskattning ansetts böra upptagas.

Det är uppenbart att beträffande de allra största ekonomiska föreningarna förslaget om proportionell beskattning kommer att medföra en ganska betydande skattelättnad. Detta torde emellertid få betecknas som undanröjandet av en hittillsvarande orättvisa. Att skattefoten beträffande de ekonomiska föreningarna bör fastställas till samma procenttal som för aktiebolagen, d. v. s. 7 %, ligger i sakens natur. Det har uträknats att den genomsnittliga grundbeloppsprocenten ifråga om den statliga inkomst- och förmögenhetsskatten för de ekonomiska föreningarna med minst 4,000 kronors beskattningsbart belopp år 1935 utgjort 6.50 %. Den genomsnittliga skatteprocenten för samtliga ekonomiska föreningar kan däremot icke angivas men är givetvis lägre än den nu nämnda. Antagligt är dock, att den är av den höjd, att den ifrågasatta ändringen kommer att medföra en obetydlig genomsnittlig minskning av den statliga inkomst- och förmögenhetsskatten. Härtill kommer, att utjämningsskatten och den kommunala progressivskatten skola bortfalla även för ekonomiska föreningar. Den skattevinst, som de ekonomiska föreningarna sålunda kunna påräkna, kan beräknas uppgå till några hundratusental kronor. Statens skatteförlust blir givetvis något mindre, eftersom staten ej beröres av den kommunala progressivskattens bortfallande.

Yttranden över departementspromemorian.

I de över *departementspromemorian* avgivna yttrandena i fråga om beskattningen av aktiebolag och ekonomiska föreningar hava *länsstyrelserna i Blekinge, Göteborgs och Bohus* samt *Örebro län* haft erinringar att framställa mot förslaget om övergång från progressiv till proportionell beskattning. *Länsstyrelserna i Jönköpings* och *Skaraborgs län* hava ej gjort något uttalande om förslaget i denna del. *Övriga länsstyrelser* hava tillstyrkt förslaget om införande av proportionell skatt för aktiebolag och ekonomiska föreningar. I vissa yttranden hava dock, såsom av den följande framställningen kommer att framgå, yrkanden framställt om sänkning av skatteprocenten under vad som ifrågasatts i *promemorian*. *Riksräkenskapsverket* förordar den nu ifrågavarande skatteomläggningen. *Kammarrätten* uttalar tvekan, huruvida, med hänsyn till den i förhållande till bolagsskattebered-

ningens förslag ifrågasatta höjningen av skatteprocenten, ämbetsverket kan vidhålla sitt förut givna förord för övergång till proportionell bolagsskatt.

Ur yttrandena må återgivnas följande.

Överståthållarämbetet gör följande uttalande:

Överståthållarämbetet har icke något att erinra mot den föreslagna omläggningen av skatten å aktiebolag och ekonomiska föreningar m. fl. juridiska personer. Överståthållarämbetet har emellertid velat erinra om att härigenom fördelarna av att i skattebesparande syfte ombilda av enskilda utövade företag till aktiebolag härigenom bliva mera påtagliga än hitintills. Det bör i detta sammanhang erinras om vad 1933 års bevillningsutskott uttalade vid behandling av ersättningsskatten eller att densamma finge betraktas endast såsom ett provisorium. Utskottet förordade därför, att frågan om förhindrande av skatteundandraganden genom bolagsbildningar borde i hela sin vidd vid lämplig tidpunkt ånyo övervägas.

Länsstyrelsen i *Stockholms län* yttrar:

I fråga om beskattningen av aktiebolag har länsstyrelsen nu likasom i sitt den 31 maj 1932 avgivna utlåtande över bolagsskatteberedningens betänkande i princip intet att erinra emot en reform av den beskaffenhet, som föreslås. Länsstyrelsen vill emellertid erinra om ett uttalande i sitt berörda utlåtande, vilket länsstyrelsen alltjämt finner äga betydelse. Länsstyrelsen anförde sålunda, att beredningen huvudsakligen syntes hava utgått från förhållanden inom de bolag, som dreve industri eller annan större förvärvsverksamhet. Förslaget betydelse för det stora antal smärre bolag, som utgöra form för en enskild persons bedrivande av affärsverksamhet, syntes knappast tillräckligt belyst. Länsstyrelsen befarade, att förslaget skulle kunna för dylika skattskyldigas vidkommande erbjuda möjligheter att otillbörligt undgå beskattning.

Länsstyrelsen måste uttala, att ett genomförande av det nu föreliggande förslaget skulle kunna medföra enahanda resultat. Visserligen förefinnes ett korrektiv häremot genom ersättningsskatten och den förbättrade skattekontrollen torde likaledes bereda myndigheterna möjlighet att effektivare än tidigare bekämpa manipulationer av antydd beskaffenhet, men å andra sidan måste beaktas, att förslagens kraftiga ökning av skattetrycket för de fysiska skattskyldiga sannolikt kommer att leda till ökad uppfinningsriktighet i fråga om strävandena att undansticka tillgångar inom bulvanbolag. Att dylika metoder icke alltid med framgång stävjas, torde vara välbekant.

Jämväl beträffande de ekonomiska föreningarna finner länsstyrelsen förslaget principiellt böra tillstyrkas.

Länsstyrelsen i *Uppsala län* hänvisar till att länsstyrelsen i sitt yttrande över bolagsskatteberedningens förslag tillstyrkt införande av nya bestämmelser för bolagsbeskattningen i huvudsaklig överensstämmelse med beredningens förslag och fortsätter:

Såsom ytterligare skäl för denna ståndpunkt vill länsstyrelsen framhålla, att den nuvarande aktiebolagsbeskattningen lämnar alltför stort inflytande åt bolagens bokföringsmässiga åtgärder och därigenom kan föranleda en icke avsedd förskjutning av skattebördan mellan olika bolag. Även vissa ojämnheter i bolagsbeskattningens avkastning olika år beror på dess nuvarande anordning.

Beredningen hade föreslagit, att bottenskattens grundbelopp skulle beräknas efter 5 procent, nu föreslås 7 procent. Beträffande vissa försäkringsanstalter, ideella föreningar, stiftelser med flera har beredningens förslag däremot följts. Att procentsatsen nu föreslås höjd för aktiebolag med flera, utöver vad beredningen föreslagit, sammanhänger med den föreslagna beskattningen av enskilda skattskyldiga. Länsstyrelsen har på förut här anförda skäl icke ansett sig kunna biträda förslaget beträffande dessa i sitt nuvarande skick. Den nu föreliggande utredningen anser länsstyrelsen icke giva tillräckliga skäl för befogenheten av en höjning av grundbeloppsprocenten utöver vad beredningen föreslagit. Länsstyrelsen tillstyrker fördenskull grundbeloppsprocent för aktiebolag och övriga juridiska personer i enlighet med bolagsskatteberedningens förslag.

Länsstyrelsen i *Södermanlands län* uttalar följande:

Att befria aktiebolag och andra med dem jämställda juridiska personer från utgörande av progressiva skatter finner länsstyrelsen vara lämpligt även från den synpunkten, att dessa skattskyldigas inkomster växla så avsevärt med konjunkturerna, och ifrågasättas kan, om ej, till ernående av ännu större jämlikhet och rättvisa vid deras beskattning, de borde tillerkännas rätt att under senare inkomstbringande år få från den redovisade intäkten avräkna de eventuella förluster, som uppkommit under år med dåliga konjunkturer.

Länsstyrelsen i *Blekinge län* yttrar:

Vad beträffar beskattningen av aktiebolag och andra affärsdrivande juridiska personer anser länsstyrelsen, att en progressiv beskattning med hänsyn till företagens större eller mindre skattekraft måste anses vara principiellt berättigad. Vad i motiveringen till förslaget om införande av proportionell skatt anförts därom att den nuvarande beskattningen blir beroende av vilka värden vederbörande bolag själva sätta på sina tillgångar, synes åtminstone, såvitt länsstyrelsens erfarenhet sträcker sig, icke hava föranlett någon tendens bland bolagen inom länet till vidtagande av särskilda dispositioner i syfte att erhålla lägre beskattning. Den nya bokföringslagens föreskrift, att tillgångar ej få upptagas över sina verkliga värden, torde också få antagas medföra, att bolagen icke gärna åsätta för höga värden å sina tillgångar. På grund härav vill länsstyrelsen för sin del ifrågasätta, huruvida ovan berörda olägenhet må vara av så stor betydelse, att på grund därav anledning föreligger till uthytande av den progressiva skatten mot en proportionell sådan. Inom ett stort antal äldre bolag torde tillgångarna vara för lågt värderade, och då dessa bolag, vilkas aktier i regel icke försäljas i öppna marknaden, säkerligen ofta hava stor skattekraft, anser länsstyrelsen även med stöd härav riktigast att bolagen fortfarande beskattas efter progressiv skala.

Vad beträffar det föreslagna grundbeloppet för bolag och andra affärsdrivande juridiska personer av 7 % av det beskattningsbara beloppet, vill länsstyrelsen framhålla, att inkomsten för bolag enligt den nuvarande skatteskalen måste överstiga 18 % av kapitalet för att grundbeloppet skall utgöra 7 % av det beskattningsbara beloppet, och att grundbeloppet för fysiska personer enligt den nu gällande skalan i lägsta skiktet upp till 10,000 kronor utgör allenast 3 % av det beskattningsbara beloppet. Enligt vad vid beräkningar angående avkastningen av skatterna enligt de föreslagna alternativen anförts, skulle vid samma utdebiteringsbehov och skatteunderlag, som legat till grund för beräkningarna i 1936 års statsverksproposition, vid användande av alternativ I skatten få uttagas med något förhöjt grundbelopp,

115 %. Med stöd härav anser länsstyrelsen, att genomförande av en proportionell skatt vid föreslagna 7 % grundbelopp skulle medföra en alltför kraftig skattehöjning för vissa mindre skattekraftiga företag. Liksom den nuvarande kommunala beskattningen anses allt för hårt belasta de små inkomstagarna, synes alltså den föreslagna statsbeskattningen i den mån den icke göres progressiv säkerligen komma att särskilt hårt träffa många svaga företag. Å andra sidan torde skattesänkningen särskilt för en del bolag med hög inkomstprocent bliva större än vad med avseende å dessa bolags verkliga förmögenhetstillgångar och i övrigt större skattekraft må kunna anses erforderligt.

På grund av vad ovan anförts och då en mera rättvis beskattning torde kunna vinnas genom jämkning av de nuvarande progressiva skatteskalorna, finner sig länsstyrelsen för sin del icke kunna tillstyrka ovanberörda förslag, att aktiebolag och andra affärsdrivande juridiska personer icke skola underkastas progressiv beskattning.

Länsstyrelsen i *Kristianstads län* yttrar följande:

Beträffande aktiebolagens deltagande i den statliga inkomst- och förmögenhetsskattens utgörande föreslås, att skatteskalen göres proportionell i stället för progressiv ävensom att skatten uttages efter ett fixt grundbelopp av 7 %. Med hänsyn till vanskligheten att bestämma skattskyldigheten efter räntabiliteten har man sålunda även velat upphäva relationen mellan inkomst och kapital jämte reservfond såsom norm för beskattningen. Ehuru — såsom även framhålls i det föreliggande förslaget — numera icke gälla samma motiv för lindring i bolagens skattskyldighet som dem, vilka anförts av bolagsskatteberedningen, torde invändning icke kunna resas mot det föreslagna sättet att uppnå ett dylikt syfte, helst som metoden kombineras med en önskvärd rationalisering av skattskyldigheten. Frånsett den skattelättnad, som skulle för aktiebolagen ernås därigenom att den kommunala progressivskatten och utjämningskatten avses skola bortfalla, synes emellertid den beräknade lindringen i avseende å skyldigheten att utgöra statlig inkomst- och förmögenhetsskatt relativt obetydlig i förhållande till de omgrupperingar av nyssberörda skyldighet olika skattskyldiga emellan, som åsyftas med förslaget. Det bör även framhållas, att de föreslagna bestämmelserna för vissa bärkraftiga och vinstgivande företag innebära en skattelindring men att för mindre vinstgivande bolag en ökning av skatten kan inträda.

Vad angår övriga i förslaget upptagna juridiska personer synas förhållandena i vad rör de ekonomiska föreningarna så pass likartade med aktiebolagen, att enahanda grunder torde böra gälla för båda nämnda kategorier.

Av det upprättade förslaget har ytterligare inhämtats, att i samband med omläggning av statsbeskattningen den kommunala progressivskatten jämte utjämningskatten avses skola bortfalla i vad angår aktiebolagen m. fl. juridiska personer. Den minskning, som härigenom skulle komma att uppstå i skatteunderlaget, synes emellertid vara av relativt ringa betydelse såväl med hänsyn till det sammanlagda belopp, som skulle komma att frångå, som även därtill, att skattesänkningen drabbar framför allt de största stadskommunerna. På grund härav och av vad i förslaget härutinnan i övrigt anförts finnes ej anledning invända emot den föreslagna inskränkningen i ifrågavarande skattskyldighet.

Länsstyrelsen i *Malmöhus län* gör följande uttalande:

Beträffande beskattningen av juridiska personer, och då särskilt svenska aktiebolag samt ekonomiska föreningar, har länsstyrelsen ju redan i sitt på

sin tid över bolagsskatteberedningens betänkande avgivna yttrande — om också med vissa förbehåll — i princip förklarar sig icke hava något att erinra mot utbyte av den nuvarande beskattningsformen mot en proportionell sådan. Ej heller finner länsstyrelsen av skäl, som i promemorian framhållits, något vara att invända mot att skatteprocenten höjts till sju procent mot den av bolagsskatteberedningen föreslagna av fem procent.

Mot borttagandet av kommunala progressivskatten och utjämningskatten beträffande juridiska personer hava ju uttalats vissa betänkligheter, men synes länsstyrelsen desamma icke vara av den betydelse att de böra lägga hinder i vägen för en i övrigt önskvärd åtgärd.

Länsstyrelsen i *Göteborgs och Bohus län* har funnit det vara av vikt, att just de skäl, som i bolagsskatteberedningens förslag år 1931 ansetts tala för den redan då föreslagna omläggningen av aktiebolagens beskattning i nämnda riktning, icke längre kunna åberopas. Länsstyrelsen yttrar:

Såsom i promemorian utsåges äro förutsättningarna för lösningen av aktiebolagens beskattningsproblem numera helt andra än de voro, när nämnda beredning framlade sitt förslag. Då avsågs borttagande av den med hänsyn till räntabiliteten progressiva beskattningen av bolagen, enär bolagsvinsterna blevo för högt beskattade i förhållande till andra inkomster, vilket ansågs påkalla sänkning av skatten för bolagen och höjning för större enskild inkomst och förmögenhet. Svensk industri skulle då göras »mera tilldragande för det internationellt rörliga kapitalet i Sverige och utlandet och därigenom stärka den inhemska industriens ställning i den internationella konkurrensen». Allt detta saknar av kända anledningar nu den aktualitet, det då ansågs äga.

Det nu förevarande förslaget om proportionell i stället för progressiv skatt för aktiebolag innebär, som ovan sagts, icke någon skattelindring utan bibehållande i stort sett av bolagens andel i den totala statsskattebördan. Den föreslagna beskattningen med 7 procent grundbelopp — oberoende av det i rörelsen arbetande kapitalets storlek — innebär ett medeltal, ledande till skattehöjning för en del och skattelindring för andra aktiebolag.

Då länsstyrelsen med den ändrade förutsättning för bedömande av denna fråga, som nu rådande förhållanden erbjuda i jämförelse med vad som förelåg år 1931, går till prövning av detta förslag kan länsstyrelsen icke bortse från den kraftiga rubbning i skattetungan bolagen emellan, som med förslaget genomförande skulle följa. Från att tidigare hava varit en för alla bolag aktuell skattelindringsfråga — den proportionella skatten föreslogs år 1931 till 5 procent — har den nu enbart blivit en fråga om fördelning av oförändrad total skattetunga mellan bolagen, utan att det nu kan överblickas, om i större utsträckning bolag med större reell skatteförmåga vinna lindring och svaga bolag få skattetungan ökad — eller tvärtom.

Till betänkligheter av denna art måste länsstyrelsen lägga även andra. Redan med nu gällande skattesystem är det tydligt, att den relativt hårda beskattningen å enskild persons inkomst och förmögenhet framkallar en tendens att skapa sådana fall, som förordningen om ersättningskatt avser att reglera, nämligen att vinster i aktiebolag och ekonomiska föreningar »frysa inne». Å familjebolag, som driver rent industriell verksamhet, kan nämnda förordning icke tillämpas. Utan att närmare ingå på frågan vill länsstyrelsen antyda, att en proportionell beskattning av sådant bolag kan bereda en avsevärd skattelättnad å den rörelsevinst, som behålles hos bolaget och ej nominellt utdelas men som i verkligheten disponeras av bolagets ägare och bokföres såsom hans skuld till bolaget.

Fallet kan inbjuda till medelsdispositioner och bokföringsåtgärder, som

leda till icke rättvisa skattelättnader av vikt att beaktas vid ändring i skattelagstiftningen.

Länsstyrelsen förmenar dessa förhållanden tala för att den nu föreslagna omläggningen av aktiebolagens beskattning icke bör genomföras omedelbart utan att ytterligare uppmärksamhet bör ägnas åt därmed förenade verkningar. Då andra beskattningsfrågor för aktiebolagens del för närvarande äro ställda på utredning, torde lämpligt vara att även nu förevarande vidare genomarbetas. Länsstyrelsen kan i detta sammanhang icke underlåta framhålla, att de förordningar om utskiftningsskatt och om ersättningsskatt, som under senare år tillkommit, näppeligen visat sig vara i tillämpningen så verkningsfulla, som avsetts. I ytterst få fall hava förordningarna hittills i detta län kommit att tillämpas, trots aktiebolagens stora antal. Den mycket svåra och ömtåliga uppgift, som förordningen om ersättningsskatt lägger i prövningsnämndens, i första hand landskamrerarens hand, gör det angeläget att icke ändringar vidtagas i skattelagstiftningen, som kunna vara ägnade att än ytterligare öka sådana fall, som förutsätta ingripande mot maskerade dispositioner utan att klart stöd i skattelagen kan åberopas.

Om aktiebolagens efter räntabilitet anpassade progressiva beskattning bibehålles tillsvidare, såsom länsstyrelsen föreslår, torde utan svårighet skatteskalorna kunna jämkas efter den höjda grundbeloppsnivån. Ingen anledning finnes då att upphäva bolagens skattskyldighet till kommunal progressivskatt.

Vad ovan sagts om aktiebolag talar även för att någon omläggning ej heller för närvarande sker i fråga om *ekonomiska föreningars beskattning*. Intet större hinder torde finnas för att dessa fortfarande likställas med enskilda personer i fråga om skatteskalor i avvaktan på att aktiebolagen få sin skattefråga löst.

Länsstyrelsen i *Älvsborgs län* erinrar, att länsstyrelsen i avgivet yttrande över bolagsskatteberedningens betänkande anslutit sig till beredningens förslag, att grundbeloppet för aktiebolag och ekonomiska föreningar skulle utgöra 5 % av det taxerade beloppet, och yttrar:

Länsstyrelsen har av den nu föreliggande utredningen icke blivit övertygad om nödvändigheten av en höjning av grundbeloppsprocenten utöver vad beredningen föreslagit. Den nu föreslagna höjningen av denna procent för såväl aktiebolagen som övriga här nämnda juridiska personer synes — i likhet med vad förut framhållits i fråga om enskilda skattskyldiga — vara beräknad med hänsyn till större skattebehov än under normala statsfinansiella förhållanden. Länsstyrelsen kan följaktligen icke tillstyrka högre grundbeloppsprocent för aktiebolagen och övriga juridiska personer än vad bolagsskatteberedningen föreslagit.

Länsstyrelsen i *Örebro län* anför i huvudsak följande:

Förslaget innebär en i vissa fall mycket betydande sänkning av beskattningen av aktiebolagen och de ekonomiska föreningarna. Att följderna härav måste bli en höjning av skatten å vissa enskilda inkomsttagare är uppenbart och synes även vara beräknat. I sitt den 24 maj 1932 avgivna underdåniga utlåtande över bolagsskatteberedningens förslag anförde länsstyrelsen härutinnan bland annat: Ehuru det enligt länsstyrelsens mening måste väcka betänkligheter att i den omfattning, som föreslagits, genomföra en skattelindring för bolagen, funne dock länsstyrelsen starkt talande skäl föreligga för en sådan lindring. Frågan vore, i vilken omfattning sådan lindring kunde ske och om landet vore berett att bära den minskning i skatteintäkter, som kun-

de bliva följden. Någon tillfredsställande utredning i sistnämnda avseende föreläge icke. Länsstyrelsen ansåge det därför rådligt att genom provtaxering eller på annat sätt söka utröna dels vilken inverkan i skattehänseende en lindring av bolagsbeskattningen enligt beredningens förslag skulle medföra, dels den ökning av skatteintäkterna, som kunde förväntas uppstå genom den ökade beskattningen av enskilda skattskyldiga.

I promemorian finnes icke någon utredning i de avseenden, som enligt länsstyrelsens mening böra klarläggas innan beslut fattas rörande den föreslagna omläggningen av bolagsbeskattningen och den höjning av enskilda skattskyldighet, som därav föranledes. Att så sker synes vara påkallat såväl av statsfinansiella skäl som för åstadkommande av rättvist avvägd beskattning de olika skattskyldiga emellan.

Den av länsstyrelsen verkställda undersökningen synes giva vid handen, att förslaget innebär så stor lindring i vissa bolags och ekonomiska föreningars beskattning, att anledning finnes antaga, att den minskning av statens skatteintäkter, som därav bliver följden, icke kan uppvägas av den föreslagna högre beskattningen av enskilda skattskyldiga. Ett aktiebolag, som under 1934 hade en till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt beskattningsbar inkomst av 4,013,060 kronor, skulle enligt gällande grunder år 1935 erlagga en statsskatt å 458,090 kronor 68 öre, under det statsskatten för samma bolag enligt förslaget skulle uppgå till allenast 280,914 kronor 80 öre. För ett systemaktiebolag med ett beskattningsbart belopp av 212,780 kronor och ett aktiekapital av 18,200 kronor skulle skatten minskas från 38,300 kronor 60 öre till 14,894 kronor 60 öre.

För en enskild skattskyldig med ett taxerat belopp år 1935 av 248,620 kronor och en förmögenhet av 3,698,700 kronor skulle statsskatten enligt gällande grunder utgå med 60,069 kronor 83 öre, varav inkomst- och förmögenhetsskatten utgör 28,305 kronor, utjämningskatten 6,783 kronor 33 öre, extra inkomst- och förmögenhetsskatten 8,488 kronor och särskilda skatten å förmögenhet 16,493 kronor 50 öre. För samme skattskyldige skulle statsskatten höjas enligt alternativ I a till 65,867 kronor 20 öre, enligt alternativ I b till 67,785 kronor 50 öre och enligt alternativ II till 62,965 kronor 60 öre.

För ett mera tillförlitligt bedömande av frågan om den föreslagna omläggningens inverkan å statens skatteintäkter vore väl en mera omfattande provtillämpning av nöden än den, som kunnat av länsstyrelsen verkställas. De anförda exemplen jämte andra, som kunna hämtas ur länsstyrelsens undersökning, synas dock kunna väcka betänkligheter inför den föreslagna omläggningen av bolagsbeskattningen.

Denna omläggning synes icke heller taga den hänsyn till skatteförmågan, som även vid beskattningen av juridiska personer bör eftersträvas. Ett kaféaktiebolag med en år 1935 beskattningsbar inkomst av 12,600 kronor och ett aktiekapital av 5,000 kronor har enligt gällande grunder att erlagga en statsskatt å 2,582 kronor 67 öre men enligt föreslagna grunder å 882 kronor. Om det också må medgivas, att det förstnämnda skattebeloppet är högt i förhållande till inkomsten, synes den kraftiga nedsättningen knappast motiverad.

Ett tungt vägande skäl för bolagsskatteberedningens förslag om lindring av bolagsvinsternas beskattning synes hava varit, att Sverige därigenom skulle kunna göra sin industri mera tilldragande för det internationellt rörliga kapitalet i Sverige och utlandet och därigenom stärka den inhemska industriens ställning i den internationella konkurrensen. Detta skäl är emellertid numera icke av den betydelse, som vid den tidpunkt, då bolagsskatteberedningen framlade sitt förslag. Redan i sitt yttrande över detta förslag tillät

sig länsstyrelsen ifrågasätta behovet eller ens önskvärdheten av tillflöde till landet av utländskt kapital. Utvecklingen synes hava besannat riktigheten av detta uttalande. Att näringslivet bör skonas från en alltför stark beskattning är riktigt icke minst med hänsyn till dess internationella konkurrenskraft. Men härutinnan synes förslaget icke nå vad det åsyftar. För den för Sverige betydelsefulla sågverks- och trävaruindustrien är exporten och därmed konkurrenskraften med utlandet av synnerlig vikt. Det är känt att denna industrigren under senare åren haft att kämpa med stora svårigheter. Å betydande, i denna rörelse nedlagda kapital, har avkastningen blivit förhållandevis ringa. För ett exporterande trävarubolag, vars sammanlagda statskatt år 1935 uppgick till 5,599 kronor 54 öre, skulle skatten med enahanda inkomst och aktiekapital enligt de föreslagna grunderna hava uppgått till 15,371 kronor 30 öre.

De skäl, som anförts för en omläggning av bolagsbeskattningen från progressiv till proportionell, synas numera huvudsakligen vara av praktisk art. Att starka praktiska skäl tala för omläggningen vill länsstyrelsen icke bestrida, men det torde icke vara riktigt att hänsyn tages mera till dem än till skatteförmågan hos de skattskyldiga, som omläggningen avser, och ett nödvändigt upprätthållande av rättvist avvägd beskattning de olika skattskyldiga emellan. De skäl, som tidigare vägt tungt för en omläggning av bolagsbeskattningen i den riktning förslaget innehåller, hava numera såsom i promemorian jämväl medgives, förlorat det mesta av sin betydelse. Någon rättvisare fördelning av skattebördan mellan bolagen inbördes och ännu mindre mellan bolagen och de enskilda skattskyldiga synes icke heller vara att vinna genom omläggningen. Förhållandet synes vara det motsatta. Icke heller utgör den omständigheten, att bolagsbeskattningen i utlandet i stor utsträckning är proportionell någon anledning att i Sverige införa samma system, då frågan om progressiv eller proportionell skatt helt är beroende av skattesystemets anordning i dess helhet. Härtill kommer, att de ekonomiska verkningarna för staten av en sådan omläggning icke nu kunna överskådas.

Såsom skäl för skattemetodens omläggande från progressiv till proportionell hade bolagsskatteberedningen anfört, bland andra, att den omständigheten, att vid bestämmandet av skatteprocenten hänsyn tages till endast de fonder, som redovisas såsom aktiekapital och reservfond, men icke till bolagets övriga fonder, föranledde en strävan hos bolagen att med syfte att minska beskattningen hålla aktiekapitalet och reservfonden höga. Beredningen hänvisade därför till möjligheten att i stället för aktiekapitalet och reservfonden bolagens hela förmögenhet användes såsom underlag för beräkning av inkomstprocenten. Denna metod innebär ett invecklat taxeringsförfarande. Skatt i förhållande till driftskapitalets avkastning är emellertid en princip, som numera allmänt i Sverige ingått i medvetandet såsom riktig. Vid sådant förhållande synes densamma icke böra övergivas utan en närmare undersökning, om icke de därmed förenade olägenheterna kunna undanröjas.

I fråga om de ekonomiska föreningarna torde vissa skäl tala för en proportionell beskattning. Någon anledning att göra frågan om dessa föreningars beskattning beroende av aktiebolagens synes knappast föreligga. Dock kan länsstyrelsen icke underlåta att uttala den meningen, att den minskning i statens skatteintäkter, som genom en sådan omläggning av skatten endast för de ekonomiska föreningarna skulle uppstå, får antagas bliva mycket betydande och knappast motiverad, då det här gäller en kategori skattskyldiga, som måste räknas till de mera skattekraftiga.

Länsstyrelsen i *Västmanlands län* hänvisar till att förslaget innebär icke blott en teknisk omläggning av skattesystemet utan jämväl vissa materiella förändringar. Länsstyrelsen yttrar:

Vad beträffar aktiebolag, ekonomiska föreningar och vissa andra juridiska personer upptages bolagsskatteberedningens förslag om utbytande av den progressiva beskattningen mot en proportionell sådan, i samband varmed den kommunala progressivskatten för nämnda juridiska personer skulle bortfalla. Näringsföretagen i bolags- och föreningsform komme härigenom att beredas en skattelättnad, för aktiebolagen uppskattad till inemot 4 miljoner kronor (därvid har emellertid bortsetts från den kommunala skatteökning, som skulle bli följden av den kommunala progressivskattens bortfallande). Den minskade skattebördan för bolag och föreningar synes dock i realiteten icke bli särskilt stor. Om än dubbelbeskattningen av statsfinansiella skäl icke kan borttagas, innebär det emellertid ur teknisk synpunkt en fördel att åtminstone kunna avskaffa det progressiva systemet för nämnda slag av juridiska personer. Att vissa andra skatteobjekt komma att få vidkännas någon höjning i sin skattebördan är därvid en ofrånkomlig sak. De fördelar, som kunna vinnas, torde emellertid få anses överväga de nackdelar, som uppstå. En fördel av stort värde ur taxeringsteknisk synpunkt kommer, såsom nyss antytts, det proportionella systemets införande att innebära, såvitt angår svenska aktiebolag. Att fastställa grundbeloppet för dessa har med gällande regler ofta varit en besvärlig uppgift för taxeringsmyndigheterna. Länsstyrelsen vill i detta sammanhang ifrågasätta, huruvida den rättvisa i beskattningen, som varit avsedd att tillskapas genom bestämmelserna i nuvarande 18 § b) 1 stycket sista punkten i förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt, uppväges av det arbete vid taxeringen, samma bestämmelser förorsakat.

Länsstyrelsen i *Västernorrlands län* tillstyrker övergång från progressivt till proportionellt system samt som konsekvens härav borttagandet av den kommunala progressivskatten och utjämningskatten. Länsstyrelsen anser sig emellertid böra framhålla, att den proportionella skattemetoden kommer att medföra en mycket tung skattebelastning av de mindre bärkraftiga företagen, vilka säkerligen i flera fall vore i behov av lättnad i skattebördan.

Länsstyrelsen i *Jämtlands län* hänvisar till att länsstyrelsen i sitt yttrande över bolagsskatteberedningens betänkande uttalat sig för den av beredningen föreslagna omläggningen av bolagsbeskattningen. Av samma skäl som då anfördes tillstyrker länsstyrelsen nu ifrågavarande förslag såväl som förslaget att beskattningen av ekonomiska föreningar skall anordnas på samma sätt som för aktiebolagen och således göras proportionell. Länsstyrelsen fortsätter vidare:

I promemorian har föreslagits, att grundbeloppsnivån för de juridiska personerna skulle fastställas till 133 % av den nuvarande. För aktiebolagen har skattesatsen beräknats till 7 %. Bolagsskatteberedningen, som ansåg, att skalan för grundbeloppet genomgående borde läggas på den nivå som nu nämnts, föreslog, att skattesatsen för aktiebolagen skulle bestämmas till 5 %. Beredningen framhöll, att därest den progressiva bolagsskattens utbyte mot en proportionell skatt skulle medföra en påtaglig lättnad för de för landets ekonomiska liv så betydelsefulla bolag, vilkas inkomstprocent låge mellan 8 och 20 %, finge den proportionella skattefoten för bolagen icke sättas näm-

vårt högre än beredningen föreslog. I anslutning till vad bolagsskatteberedningen sålunda anfört, anser sig länsstyrelsen böra föreslå, att skatteprocenten för aktiebolagen icke sättes högre än till 5 %.

Länsstyrelsen i *Norrbottens län* yttrar:

I fråga om aktiebolagens beskattning anser länsstyrelsen föreliggande förslag innebära en skälig lättnad i deras skattebörd, och då dessutom genom det samma vinnas stora praktiska fördelar genom den i hög grad förenklade uträkningen av skattebeloppet, har länsstyrelsen ingen erinran emot förslaget i denna del. Likaså finner länsstyrelsen förslaget om att i avseende på statsbeskattningen fullt jämställa de ekonomiska föreningarna med aktiebolagen överensstämmande med billighet och rättvisa.

Att den föreslagna omläggningen av aktiebolagens och de ekonomiska föreningarnas beskattning även följdriktigt måste medföra ett avskaffande av den kommunala progressivskatten för dessa skattskyldiga, måste visserligen ur kommunernas synpunkt anses som en olägenhet, men då denna skatt, åtminstone vad detta län beträffar, inbringar så obetydliga belopp, att dess upphörande ej kan anses ha någon egentlig betydelse för vederbörande kommuners ekonomi, synes denna omständighet ej böra stå i vägen för en eljest önskvärd reform.

Riksräkenskapsverkets yttrande i nu ifrågavarande del är av i huvudsak följande innehåll:

I promemorian framhålles, att gränsen för statsskattens rörlighet i fråga om enskilda personer föreslagits skola bestämmas så, att den högsta procent-satsen i den rörliga botten-skatten blir jämförelsevis låg, samt att detta i och för sig utgör ett skäl att vidtaga en liknande åtgärd i fråga om den rörliga beskattningen av aktiebolagen m. fl. Vidare erinras om att de ekonomiska föreningarna, vilkas beskattning sedan gammalt ansetts irrationell, varit befriade från extra inkomst- och förmögenhetsskatt för att ej vid höga inkomster bliva alltför hårt beskattade. När nu för enskilda personer nämnda skatt sammanföres med den ordinarie skatten till en enda, anses det nödvändigt att vidtaga en anordning, varigenom beskattningen av ekonomiska föreningar anordnas annorlunda än för enskilda personer. På grund av angivna förhållanden måste jämväl enligt riksräkenskapsverkets uppfattning framläggandet av förslag rörande omläggning av enskilda personers beskattning föra med sig, att även frågan om de juridiska personernas beskattning upptages till prövning.

Vad särskilt angår beskattningen av aktiebolagen, finner riksräkenskapsverket den nuvarande progressiva beskattningen vara teoretiskt ohållbar, särskilt med hänsyn till att skattens storlek gjorts beroende, icke av inkomstens storlek i förhållande till det i respektive bolag investerade egna kapitalets faktiska värde, utan av inkomstens storlek i förhållande till det vid tidigare tidpunkter fastställda värdet av sådana tillgångar, som motsvaras av aktiekapital och reservfond. I praktiskt hänseende leder också den nuvarande aktiebolagsbeskattningens alltför stora beroende av bolagens bokföringsmässiga dispositioner till en icke rättvis fördelning av skattebördan mellan olika bolag. Den för aktiebolagen föreslagna proportionella skatten måste alltså, i jämförelse med gällande skattemetod, anses innebära avsevärda fördelar. En omläggning i angiven riktning av aktiebolagsbeskattningen underlättar också lösningen av frågan om de ekonomiska föreningarnas beskattning, i det att det därigenom blir möjligt att åvägabringa likställighet i beskattningen av aktiebolag och ekonomiska föreningar, en anordning, som på sätt bolags-

skatteberedningen framhållit måste anses innebära en stor fördel jämväl med hänsyn till den förekommande tendensen att för olika företag välja aktiebolags- eller föreningsformen uteslutande ur synpunkten av villkendera som kan finnas fördelaktigast i beskattningsavseende. Riksräkenskapsverket får därför för sin del i princip tillstyrka det i promemorian framlagda förslaget om införande av proportionell beskattning av aktiebolagen.

Såsom framgår av det redan anförda, har riksräkenskapsverket även funnit sig böra ansluta sig till förslaget om beskattning av ekonomiska föreningar enligt den för aktiebolagen ifrågasatta beskattningsnormen. Den nuvarande progressiva beskattningen av de ekonomiska föreningarna leder på sätt bolagsskatteberedningen framhållit till det resultatet, att medlemmar i ett stort företag få indirekt vidkännas belastning i större grad än ekonomiskt lika situerade medlemmar i ett mindre företag. Med hänsyn härtill synes jämväl enligt riksräkenskapsverkets uppfattning den ganska betydande skattelättnad, som den föreslagna proportionella beskattningen uppenbarligen skulle medföra beträffande de allra största ekonomiska föreningarna, kunna betecknas såsom undanröjandet av en hittillsvarande orättvisa.

Att övergången till proportionellt skattesystem för härav berörda skattskyldiga skulle medföra befrielse från skyldighet att erlagga kommunal progressivskatt, har ej givit riksräkenskapsverket anledning till erinran.

Även riksräkenskapsverket håller före, att det med hänsyn till ovan angivna förhållanden numera saknas anledning att vidtaga någon mera avsevärd sänkning av de juridiska personernas andel av den sammanlagda beskattningen. En sådan åtgärd måste också på grund av därav följande överskjutning av skattebördan på enskilda personer anses mindre försvarlig med hänsyn till den ifrågasatta kraftiga skärpningen av den sammanlagda skatteskalan för sistnämnda skattskyldiga.

I fråga om själva beräkningen av den föreslagna skatteprocenten vill riksräkenskapsverket erinra om att den genomsnittliga grundbeloppsprocenten för aktiebolagen utgjort för år 1926 5.61 procent, för år 1927 5.51 procent, för år 1928 5.71 procent, för år 1929 5.18 procent, för år 1930 5.39 procent, för år 1931 5.40 procent, för år 1932 5.15 procent, för år 1933 5.18 procent, för år 1934 5.14 procent samt för år 1935, såsom redan framhållits, 5.15 procent. Den till utgångspunkt för beräkningen tagna siffran 5.15 kan alltså sägas representera ett bottenläge, vilket dock förhållit sig i stort sett konstant under de sista fyra åren. Vidare har, såsom promemorian utvisar, den med utgångspunkt från denna bottenlängd erhållna skatteprocenten avjämnats nedåt med en fjärdedels enhet. Härigenom skulle aktiebolagen även i nuvarande bottenläge beredas en skattelättnad av i runt tal 1.6 miljoner kronor, vilket belopp ungefär motsvarar vad som för närvarande uttages av aktiebolagen i utjämningskatt. Genom den kommunala progressivskattens bortfallande kommer härtill en ytterligare skattelättnad av omkring 2.4 miljoner kronor. Den icke obetydliga sammanlagda skattelättnad, som sålunda även enligt det föreliggande förslaget skulle beredas aktiebolagen, synes riksräkenskapsverket motsvara vad som i nuvarande läge kan anses lämpligt och möjligt att genomföra.

Kammarrätten yttrar:

Vidkommande det av bolagsskatteberedningen ursprungligen framställda förslaget om utbyte av den nu för aktiebolag och svenska ekonomiska föreningar gällande progressiva statsbeskattningen mot en proportionell sådan finner kammarrätten — — ett genomförande av förslaget vara förenat med stora praktiska fördelar. Med hänsyn därtill att enligt förslaget, sådant

det nu utformats, grundbeloppet för aktiebolag skulle utgöra ej mindre än sju procent av det beskattningsbara beloppet, något som utan tvivel för många bolag — även om hänsyn toges till den kommunala progressivskattens bortfallande — skulle medföra en icke obetydlig skatteökning, är kammarrätten dock tveksam, om kammarrätten kan vidhålla det förordande, som tidigare givits bolagsskatteberedningens förslag. Såvitt angår de ekonomiska föreningarna har kammarrätten däremot intet att erinra mot förslaget.

Mot förslaget om befrielse för juridiska personer från att erlægga kommunal progressivskatt har kammarrätten intet att erinra.

Departementschefen.

Den tidigare av mig förordade omläggningen av skatteskalorna för enskilda personer kan icke ske utan att hänsyn toges till beskattningen av åtminstone sådana juridiska personer, som nu beskattas lika med enskilda, d. v. s. i främsta rummet de svenska ekonomiska föreningarna. Därvid måste också beaktas förhållandet mellan de ekonomiska föreningarna och aktiebolagen. Det torde vara tydligt, att en tillämpning på de ekonomiska föreningarna av de beskattningsgrunder, som nu föreslås för enskilda personer, skulle ytterligare skärpa den olikhet i avseende å beskattningen av föreningarna och aktiebolagen, som redan med nuvarande bestämmelser betecknats såsom orättvis och olämplig. Då den nuvarande skatteskalen för aktiebolag utarbetats under viss anknytning till skalan för enskilda personer, torde vidare avvägningen av aktiebolagsbeskattningen böra upptagas till omprövning i anledning av den här föreslagna omläggningen av beskattningen av enskilda personer.

Det av bolagsskatteberedningen på sin tid framlagda och nu i departementspromemorian upptagna förslaget om proportionell rörlig skatt å såväl aktiebolag som ekonomiska föreningar tillgodoser tydligen det framställda kravet på likställighet mellan de båda organisationsformerna, ett krav som man tidigare förgäves strävat att tillmöteskomma genom att söka anpassa de ekonomiska föreningarnas beskattningsgrunder efter de för aktiebolagen gällande. Förslaget om dylik proportionell beskattning har vid remiss såväl å bolagsskatteberedningens förslag som departementspromemorian vunnit stark tillslutning. Ej minst hava vid den tidigare remissen näringslivets egna representanter enhälligt givit förslaget sin principiella anslutning. Det har givetvis ej undgått mig att denna anslutning, såvitt angår bolagsskatteberedningens förslag, delvis kan hava haft samband med den genomsnittliga skattesänkning som av beredningen ifrågasattes. Även i vissa av de nu senast avgivna yttrandena har en sänkning av skatteprocenten under den i departementspromemorian ifrågasatta ansetts önskvärd. I allmänhet ha dock frågorna om beskattningsmetoden och skattefoten behandlats såsom skilda spörsmål.

Då jag nu förordar, att förslag framläggas om övergång från progressiv till proportionell beskattning i huvudsaklig anslutning till de i departements-

promemorian föreslagna grunderna, ser jag däri närmast en teknisk reform, som åstadkommer likställighet mellan dels aktiebolagen inbördes, oavsett huru de förstått att anpassa sig efter nuvarande regler, dels aktiebolagen och de ekonomiska föreningarna i förhållande till varandra. Att närmare utveckla med omläggningen förenade fördelar, som mera utförligt belysts i bolagskatteberedningens betänkande, i departementspromemorian och i ett flertal yttranden, synes knappast nödigt.

Vid en övergång från progressiv till proportionell beskattning avsedd att uttagas med blott grundbeloppet, bör tydligen genomsnittet för den förut utgående skatten efter lämplig avrundning fastställas såsom den nya grundbeloppsnivån. År 1935 utgjorde det beskattningsbara beloppet för aktiebolag 409.2 miljoner kronor. Den därå uträknade inkomst- och förmögenhets-skatten, som utgick med 170 procent av grundbeloppet, uppgick till 35.8 miljoner kronor motsvarande 8.75 procent. Hade skatten i stället utgått med 150 procent av grundbeloppet, skulle den genomsnittliga grundbeloppsprocenten ha reducerats till 7.73. Då skattefoten vid den föreslagna proportionella skatten bör utgöra ett helt tal och skatten är avsedd att, om den uttages med blott grundbeloppet, ge approximativt samma intäkt som nu gällande skatt uttagen med 150 procent av grundbeloppet, torde grundbeloppsnivån med stöd av denna beräkning böra fastställas till 8 procent. De uppgifter över den genomsnittliga grundbeloppsprocenten som meddelats av riksräkenskapsverket visa, såsom ämbetsverket framhåller, att år 1935 i berörda avseende kan anses representera ett under de senaste åren i det närmaste konstant bottenläge, och att alltså beräkningen av den nya skattefoten icke skett med hänsyn till en konjunktur, som resulterar i en för aktiebolagen ogynnsam medelsiffra.

I promemorian har förordats en skattesats å endast 7 procent. Därvid har emellertid bottenkatten förutsatts uttagen med 110 å 115 procent av grundbeloppet. Höjningen av procentsiffran till 8 har blott karaktären av en justering överensstämmande med den tidigare för bottenkatten å fysiska personers inkomst och förmögenhet föreslagna och avsedd att möjliggöra, att skatten vid grundbeloppsnivå ger ungefär samma belopp, som nuvarande skatt uttagen med 150 procent. Även med en skattesats å 8 procent komma aktiebolagen att sammanlagt göra en skattevinst, motsvarande en betydande del av utjämningskatten samt hela den kommunala progressivskatten, i den mån ej denna lättnad kommer att uppvägas av den allmänna kommunalskattens ökning för aktiebolagen. Givetvis kunde det ifrågasättas, att man vid omläggningen av ifrågavarande beskattning i överensstämmelse med bolagskatteberedningens förslag nu även borde genomföra en större skattelättnad för aktiebolagen än den som följer av här förordade väsentligen tekniska förändringar. När jag ej funnit mig böra förorda detta, har jag utgått från det förhållandet, att en avsevärd del av den under de senaste åren erforderliga inkomst- och förmögenhetsskatten uttagits ej genom ökning av procenttalet för den ordinarie skatten — vilken skulle träffat även dessa juridiska personer — utan genom särskilda skatter, från vilka aktie-

bolagen varit befriade. Aktiebolagen hava följaktligen — helt visst under intryck av bolagsskatteberedningens utredningar — kommit i åtnjutande av en relativ skattelättnad. Denna bibehålles vid den nu ifrågasatta reformeringen av beskattningsgrunderna.

I ett par yttranden har framhållits, att en omläggning av beskattningen sådan som nu ifrågasättes måhända bör föranleda ändringar i gällande bestämmelser om ersättningsskatt m. m. Därest behov av skärpning av nämnda lagstiftning kommer att visa sig, bör uppenbarligen frågan därom upptagas till prövning.

Med åberopande av det anförda vill jag förorda, att å aktiebolags och ekonomiska föreningars inkomst skatt skall utgå proportionellt och efter en skattefot av 8 procent.

Övriga juridiska personer.

Departementspromemorian.

För utländska bolag och andra utländska juridiska personer med undantag av dödsbon föreslås i förenämnda *promemoria* likställighet med svenska aktiebolag och svenska ekonomiska föreningar med följande motivering:

Utländska bolag och andra utländska juridiska personer beskattas för närvarande enligt den för enskilda personer gällande skatteskalen. De äro emellertid ej underkastade extra inkomst- och förmögenhetsskatt. Bland dessa juridiska personer ingå jämväl oskifta dödsbon efter i utlandet bosatta personer samt utländska stiftelser inklusive eventuellt förekommande här i riket skattskyldiga familjestiftelser. Anledningen till att utländska aktiebolag sålunda beskattas lika med enskilda personer är, att möjlighet saknats att beträffande dessa företag rationellt bestämma inkomstprocenten och att för övrigt dessa bolag äro endast inskränkt skattskyldiga här i riket, varför en beskattning efter den svenska inkomstens förhållande till kapitalet skulle giva oriktigt resultat. Enligt vissa handelsavtal med utländska stater skola utländska juridiska personer här i riket åtnjuta nationell behandling i beskattningsavseende. När nu för de affärsdrivande svenska juridiska personerna införes en beskattningsnorm, som utan svårighet kan tillämpas på de utländska juridiska personerna, torde det få anses ligga i sakens natur, att denna bör bliva gällande även för dem. Den lämpligaste lösningen av frågan om de utländska juridiska personernas beskattning torde vara att utländska oskifta dödsbon så ock utländska familjestiftelser i likhet med motsvarande svenska beskattas enligt den för enskilda personer gällande skatteskalen, men att med hänsyn till svårigheten att inordna de olika slagen av utländska juridiska personer under motsvarande svenska kategorier, samtliga övriga utländska juridiska personer beskattas enligt den för svenska aktiebolag och svenska ekonomiska föreningar ifrågasatta beskattningsnormen, d. v. s. med proportionell skatt, vilken för den antagna grundbeloppsnivån utgör 7 %.

Erinras må, att vissa i utlandet etablerade bolag, vilka behärskas av svenska intressen, redan enligt gällande lagstiftning skola betraktas såsom svenska ekonomiska föreningar. Bestämmelsen härom är givetvis behövlig även i fortsättningen, då nämnda behandling ej avser allenast skattetariffen.

Då kännedom saknas om skattens storlek beträffande här i riket beskattade utländska juridiska personer med inkomst å högst 4,000 kronor, kan det ej avgöras, huruvida den föreslagna bestämmelsen kommer att i genomsnitt medföra skatteökning eller skattelindring. Sannolikt kommer fråga att bli om någon skattelindring, vilken emellertid kan antagas bli obetydlig. Den kommunala progressivskattens bortfallande för de utländska juridiska personernas vidkommande torde betyda en sammanlagd skatteförlust av c:a 100,000 kronor.

Jämväl för sparbanker ifrågasättes i promemorian likställighet med aktiebolag och ekonomiska föreningar. Här om yttras följande:

Sparbanker utgöra för närvarande statlig inkomst- och förmögenhetsskatt efter ett grundbelopp av 4 %/o. Denna skattesats är, med bortseende från försäkringsanstalterna, för vilka särskilda förhållanden göra sig gällande, beräknad något högre än för övriga proportionellt beskattade juridiska personer.

I 1927 års proposition nr 102 med förslag till kommunalskattelag ifrågasattes en grundbeloppsprocent av allenast 3 för sparbankernas vidkommande. Departementschefen betecknade vid förslagets framläggande den då gällande beskattningsnormen, enligt vilken sparbankerna skulle beskattas enligt de för enskilda personer gällande skattesatserna, såsom orättvis, enär sparbankerna arbetade med en i förhållande till omslutningen jämförelsevis obetydlig vinstmarginal, varför, om en sparbank haft aktiebolagets form, en beskattning efter den högsta ifrågakommande skattesatsen av 12 %/o för grundbeloppets fastställande med säkerhet icke skulle kunnat ifrågakomma. I 1927 års riksdags särskilda utskott förklarades, (utlåtande nr 1, sid. 38), att utskottet för sin del biträdde förslaget om allenast proportionell skatt å sparbankerna, om ock med någon tvekan i fråga om den statliga skatteprocenten, vilken enligt utskottets förmenande möjligen kunnat sättas något högre än som skett. Sedan det konstaterats, att medelskatteprocenten för samtliga sparbanker vid grundbeloppsnivå enligt äldre lagstiftning utgjort något över 5 %/o, föreslogs emellertid i 1928 års proposition nr 213, att grundbeloppet för sparbankerna skulle bestämmas till 4 %/o. Detta förslag vann riksdagens gillande.

Bolagsskatteberedningen föreslog, att skatteprocenten för sparbankerna skulle sättas lika med skattesatsen för aktiebolag m. fl., d. v. s. till 5 %/o vid den av bolagsskatteberedningen antagna grundbeloppsnivån. Såsom en grund för detta förslag, vilket innebar någon sänkning av sparbankernas beskattning, åberopades bl. a., att därigenom likställighet skulle vinnas med andra bankinrättningar.

Därest frågan allenast skall anses gälla att uppbringa sparbankernas beskattning till samma nivå, som antagits för övriga juridiska personer, borde en höjning av siffran 4 till omkring 5 1/2 %/o föreslås. Det synes emellertid kunna ifrågasättas, om ej sparbankerna, vilka bedriva sin verksamhet i viss konkurrens med affärsbanker och andra kreditinrättningar, lämpligen böra beskattas efter samma grund som dessa. En dylik likställighet föreslogs av bolagsskatteberedningen, när fråga var om viss skattesänkning; samma skäl tala givetvis för likställighet, när skattesänkning ej kan ifrågakomma. När nu en enhetlig beskattning för övriga affärsdrivande juridiska personer efter ett procenttal av 7 %/o såsom grundbelopp föreslås, bör enligt detta betraktelsesätt sparbankernas beskattning uppbringas till denna siffra. I verkligheten torde detta innebära ett återförande av sparbankernas sammanlagda beskattning till ungefär den genomsnittliga höjd, som gällde före

1928 års skattelagstiftning. För sparbankernas ekonomi spelar en dylik skattehöjning ej någon nämnvärd roll. Grundbeloppet för sparbankernas statsskatt torde enligt 1935 års taxering enligt en mycket approximativ beräkning hava utgjort omkring 1 miljon kronor och deras totala skatt enligt 1935 års taxering 170 % däraf eller omkring 1.7 miljoner kronor. Den skatt, som enligt gällande bestämmelser skulle vid grundbeloppsnivå av 133 % åligga sparbankerna, skulle beträffande nämnda års taxering hava utgjort omkring 1.35 miljoner kronor. Enligt förslaget skulle motsvarande beskattning vid samma grundbeloppsnivå hava utgjort cirka 1.75 miljoner kronor. Skattehöjningen för sparbankerna skulle sålunda vid sagda grundbeloppsnivå uppgå till i runt tal 400,000 kronor och vid nu gällande grundbeloppsnivå måhända 450,000 kronor, ett i förhållande till sparbankernas ekonomiska ställning jämförelsevis obetydligt belopp.

Grundbeloppet för försäkringsanstalter har i den mån ej fråga är om den på aktieägare i försäkringsaktiebolag belöpande inkomsten i promemorian föreslagits höjt från 6 till 8 %. Såsom motiv härför anföres följande:

För svensk försäkringsanstalts inkomst, i den mån den icke belöper på aktieägare i denna deras egenskap, utgör grundbeloppet 6 % av det beskattningsbara beloppet. Vid bedömande av denna skattesats måste beaktas, dels att försäkringsanstalter, i den mån de på detta sätt själva beskattas, erlagga skatten istället för försäkringstagarna, vilka erhålla anstalternas vinst i form av utdelning m. m., dels att det beskattningsbara beloppet så konstruerats, att det rätteligen utgör allenast omkring hälften av det belopp, som enligt grunderna för bestämmelserna i ämnet egentligen borde beskattas. Detta sistnämnda förhållande sammanhänger därmed, att man för den kommunala beskattningens del velat påföra försäkringsanstalterna allenast halv skatteprocent, vilket lättast vinnes genom halvering av beskattningsunderlaget, och att i huvudsak samma beskattningsunderlag borde gälla för den kommunala och den statliga beskattningen.

Skall grundbeloppsnivån för beskattningen höjas till ungefär 133 % av den nuvarande, bör skattesatsen för försäkringsanstalterna höjas från 6 till omkring 8 %. Förslag i sådant syfte framlägges. Det bör emellertid beaktas, att höjningen av skattesatserna för enskilda personer med stora inkomster möjligen kan medföra en benägenhet att placera kapital i försäkringar närmast med syfte att erhålla sådan skattelättnad, som blir en följd däraf att skatten för enskilda är starkt progressiv men för försäkringsanstalterna proportionell. Skulle en sådan tendens göra sig gällande, kan möjligen fråga uppkomma om höjning av försäkringsanstalternas beskattning. Närmare till hands torde emellertid ligga att påföra jämväl försäkringstagarna beskattning i sådana fall, där fråga är om mycket stora försäkringsbelopp. För närvarande torde anledning ej föreligga att framlägga förslag i sådant syfte.

För s. k. systembolag föreslås i promemorian likställighet med aktiebolag. I sådant avseende anföres:

Detaljhandel med rusdrycker kan bedrivas dels av aktiebolag, dels av särskilda s. k. systembolag, som ej äro aktiebolag. Systemaktiebolagen äro underkastade den beskattning, som gäller för aktiebolag i allmänhet, medan de senare beskattas allenast enligt den beskattningsgrund, som gäller för proportionellt beskattade stiftelser m. fl. Det har ansetts, att frågan, huruvida statens vinst på detaljhandel med rusdrycker inflyter i form av skatt

eller direkt såsom vinstmedel, är ett spörsmål av underordnad betydelse, varför man tillämpat den norm, som syns enklast. Då nu affärsdrivande juridiska personer skola i allmänhet underkastas proportionell skatt med ett grundbelopp av 7 %, ligger det otvivelaktigt närmast till hands att föra in även systembolagen under denna beskattning. Förslag i sådant avseende framlägges.

Grundbeloppet för ideella föreningar, stiftelser, häradsallmänningar m. fl. slutligen föreslås i promemorian höjt från 3 till 4 %. I motiven yttras följande:

För ideella föreningar, stiftelser, häradsallmänningar m. fl. i det föregående ej angivna juridiska personer utgör den statliga inkomst- och förmögenhetsskattens grundbelopp 3 % av det beskattningsbara beloppet. I förevarande sammanhang ifrågasättes endast en sådan höjning av nämnda procenttal, som bör bliva en följd av en allmän höjning av grundbeloppsnivån till omkring 133 % av den nu gällande. Det föreslås följaktligen, att grundbeloppet för nämnda juridiska personer skall utgöra 4 % av det beskattningsbara beloppet.

Erinras må, att s. k. familjestiftelser äro underkastade beskattning enligt den för enskilda personer gällande skatteskalen och att ändring härutinnan ej ifrågasättes.

Yttranden över departementspromemorian.

Rörande beskattningen av nu senast omförmälda slag av juridiska personer — utländska bolag m. fl., sparbanker, försäkringsanstalter, systembolag samt ideella föreningar, stiftelser, häradsallmänningar m. fl. — hava i allmänhet ej förekommit några erinringar i de *angivna yttrandena*. Särskilt motiverade uttalanden rörande dylika juridiska personer hava gjorts i följande yttranden:

Länsstyrelsen i *Göteborgs och Bohus län* — som ej tillstyrkt förslaget genomförande beträffande aktiebolag — yttrar:

Vad sparbanker och försäkringsanstalter samt övriga juridiska personer beträffar ser länsstyrelsen intet hinder för omedelbart genomförande av den jämkning i den proportionella skattesatsen, som förslaget innebär. Den särskilda höjning, som därmed åstadkommes för sparbankernas del synes vara väl motiverad av förhållandena.

Länsstyrelsen i *Örebro län* gör följande uttalande:

Enligt förslaget skulle utländska juridiska personer med undantag för utländska oskifta dödsbon och utländska familjestiftelser beskattas efter samma grunder som föreslagits för svenska aktiebolag m. fl. Angående verkningarna i skattehänseende av den föreslagna bestämmelsen härutinnan anföres i promemorian, att det ej kunde avgöras, huruvida bestämmelsen komme att i genomsnitt medföra skatteökning eller skattelindring. Sannolikt, heter det, komme fråga att bliva om någon skattelindring, vilken emellertid kunde antagas bliva obetydlig. Erfarenheten giver intet stöd för riktigheten av denna uppfattning. Ett utländskt bolag, som driver rörelse inom detta län, hade år 1935 att erlægga en sammanlagd statsskatt av 32,428 kronor 2 öre. Om de föreslagna beskattningsgrunderna tillämpats sagda år, skulle samma bolag haft att utgöra en statsskatt av 21,249 kronor 40 öre enligt al-

ternativ I a, 20,055 kronor enligt alternativ I b och allenast 14,273 kronor enligt alternativ II. Länsstyrelsen kan icke finna, att några skäl föreligga för medgivande av en så betydande skattelindring beträffande utländska juridiska personer.

I vad förslaget avser sparbanker, försäkringsanstalter, systembolag, som ej äro aktiebolag, och ideella föreningar har länsstyrelsen intet att erinra.

Riksräkenskapsverket yttrar rörande beskattningen av nu ifrågakvarande slag av juridiska personer:

Vidkommande övriga juridiska personer skulle, vad angår utländska juridiska personer, vilka för närvarande genomgående beskattas enligt den för enskilda gällande skatteskalen, utländska oskifta dödsbon så ock utländska familjestiftelser i likhet med motsvarande svenska fortfarande beskattas efter samma norm som enskilda personer, medan samtliga övriga utländska juridiska personer skulle beskattas enligt den för svenska aktiebolag och svenska ekonomiska föreningar ifrågasatta beskattningsnormen. Vidare skulle även sparbanker och systembolag, vilka för närvarande utgöra skatt efter ett grundbelopp av 4 procent respektive 3 procent, likställas med aktiebolag och ekonomiska föreningar. De sålunda framlagda förslagen, vilka synas ägnade att åvägabringa enkelhet och reda i beskattningen, finner sig riksräkenskapsverket böra tillstyrka.

I fråga om beskattningen av försäkringsanstalter för inkomst, i den mån den ej belöper på aktieägarna i denna deras egenskap, samt beskattningen av ideella föreningar, stiftelser, häradsallmänningar m. fl. i det föregående ej angivna juridiska personer innefattar förslaget ingen annan ändring, än att skatteprocenten i anslutning till den allmänna höjningen av grundbeloppsnivån till omkring 133 procent av den nu gällande skulle höjas, i det förra fallet från 6 till 8 procent och i det senare från 3 till 4 procent. Riksräkenskapsverket vill dock ifrågasätta, huruvida det icke med hänsyn till önskvärdheten av största möjliga enkelhet och reda i beskattningen skulle vara lämpligt att beskatta försäkringsanstalterna enligt samma norm, som föreslagits för aktiebolagen och med dessa likställda juridiska personer. Detta skulle visserligen komma att för försäkringsanstalterna medföra viss skattelindring. För den händelse så skulle befinnas erforderligt, kunde emellertid detta förhindras genom jämkning i motsvarande mån av bestämmelserna angående beräkningen av det beskattningsbara beloppet.

Kammarrätten yttrar:

Vad i promemorian i övrigt anförts och föreslagits beträffande juridiska personers statsbeskattning föranleder ej annan erinran från kammarrättens sida än såvitt angår förslaget om höjning av skatteprocenten för sparbanker från fyra till sju. Kammarrätten, som icke finner den för förslaget anförda motiveringen övertygande, anser sig sakna anledning att tillstyrka större ökning av skatteprocenten än som motsvarar den beträffande andra juridiska personer ifrågasatta höjningen av grundbeloppsnivån eller 33 procent. Kammarrätten föreslår därför, att grundbeloppet för sparbanker bestämmes till 5.5 procent av det beskattningsbara beloppet.

Departementschefen.

Det i departementspromemorian framlagda förslaget rörande beskattningen av andra juridiska personer än aktiebolag och ekonomiska föreningar innefattar i huvudsak konsekvenser av de skatteförändringar för vilka jag

tidigare redogjort. Jag finner mig också böra biträda vad i promemorian föreslagits med de ändringar som betingas av att inkomst- och förmögenhets-skatten vid grundbeloppsnivå är avsedd att ge approximativt samma intäkt som nu gällande skatt uttagen med 150 procent av grundbeloppet.

Beträffande utländska juridiska personer torde förslaget vara direkt betingat av sådana avtal med främmande makter, som för dylika skattskyldiga fastställa nationell behandling. Skatteprocenten bör i enlighet härmed för utländska aktiebolag och utländska ekonomiska föreningar bestämmas till 8.

För sparbanker innebär det i promemorian framställda förslaget en likställighet med andra affärsdrivande juridiska personer, vilken måste anses i och för sig önskvärd. Jag finner dock i likhet med kammarrätten ej tillräckliga skäl vara förebragta för höjning till den skattesats, som gäller för aktiebolag och ekonomiska föreningar, utan förordar en höjning med 50 procent av nu gällande 4 procent till 6 procent.

För försäkringsanstalter bör vidtagas en anpassning till den nya grundbeloppsnivån, vilket betyder en ökning från nuvarande 6 procent till 9 procent. Att, såsom riksräkenskapsverket ifrågasatt, för försäkringsanstalternas vidkommande allenast för att ernå likställighet med övriga juridiska personer sänka skattesatsen till den för aktiebolag i allmänhet föreslagna, finner jag, med hänsyn till den särskilda metoden att fastställa beskattningsunderlaget för dessa anstalter, uteslutet, med mindre nämnda metod ändras.

Vad angår de systembolag, som ej äro aktiebolag, utgör ändringen närmast en bokföringsfråga, då deras medel i ena eller andra formen skola komma statsverket till godo. Jag förordar, att skattefoten bestämmas till 8 procent.

För ideella föreningar, stiftelser, häradsallmänningar m. fl. åsyftas endast en anpassning till den nya grundbeloppsnivån. Då nuvarande skattesats för dessa är 3 procent, skulle höjningen rätteligen ske till 4.5 procent. Eftersom skattefoten bör utgöra helt tal, förordar jag här en jämkning nedåt till 4 procent.

I remissvaren förekommande särskilda uttalanden rörande nu omnämnda slag av juridiska personer synas ej, utöver vad här skett, giva anledning till något särskilt yttrande från min sida.

Verkningar i avseende å den kommunala progressivskatten av den ifrågasatta omläggningen av den direkta statsbeskattningen.

De ekonomiska konsekvenser för kommunernas del, som skulle inträda, om, såsom tidigare föreslagits, aktiebolag m. fl. juridiska personer befrias från skyldigheten att erlægga kommunal progressivskatt, ha berörts redan i det föregående. Även den föreslagna omläggningen av fysiska personers statsbeskattning kommer att föra med sig vissa verkningar i avseende å den kommunala progressivskatten, vilka här torde böra i korthet beröras.

Beträffande sistnämnda återverkningar av den föreslagna omläggningen av beskattningen anföres i departementspromemorian:

Enligt förordningen den 28 september 1928 om kommunal progressivskatt är för fysiska personer, oskifta dödsbon och familjestiftelser det till nämnda skatt beskattningsbara beloppet — med ett i detta sammanhang betydelselöst undantag — lika med den skattskyldiges till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt beskattningsbara belopp. Därest den i sistnämnda belopp ingående förmögenhetsdelen ökas (såsom vid alternativ II) eller minskas (alternativ I a och I b), kommer alltså den kommunala progressivskattens grundbelopp också att ökas, resp. minskas. För den enskilde skattskyldige är denna förändring i beskattningen i allmänhet av föga betydande storleksordning. Vid alternativ II uppstår för den skattskyldige en förhållandevis obetydlig skatteökning, men vid alternativen I a och I b går förändringen i en för den till kommunal progressivskatt skattskyldige fördelaktig riktning.

Från kommunernas synpunkt ter sig förhållandet annorlunda, särskilt om man tar i betraktande den samtidiga förlusten av kommunal progressivskatt å juridiska personer. Verkställda beräkningar ha givit vid handen, att år 1935 för hela riket sistnämnda förlust kan skattas till cirka 2,720,000 kronor. samt att minskningen i kommunal progressivskatt på grund av förmögenhetsdelens sänkning kan beräknas uppgå till vid alternativ I a cirka 2,100,000 kronor och vid alternativ I b cirka 1,200,000 kronor. Vid genomförande av alternativ II skulle däremot på grund av höjningen av förmögenhetsdelen för de högre skikten uppkomma en skatteökning å cirka 900,000 kronor. Sammanlagda minskningen i kommunal progressivskatt för hela riket skulle alltså utgöra vid alternativ I a 4,820,000 kronor, vid alternativ I b 3,920,000 kronor och vid alternativ II 1,820,000 kronor, vilken förlust nämnda år skulle ha föranlett en genomsnittlig höjning i utdebiteringen av resp. 11, 9 och 4 öre per skattekrona. Huru förslagen skulle verka för de särskilda kommunerna har icke kunnat utrönas, bl. a. på grund av svårigheten, för att icke säga omöjligheten att uppdelade de ovan omförmälda beloppen 2,100,000, 1,200,000 och 900,000 kronor på de skilda kommunerna. Fördelas dessa belopp proportionellt efter progressivskattens grundbelopp för andra än svenska aktiebolag, skulle den sammanlagda förlusten för kommunerna — jämväl på grund av bolagens befrielse — antagas ha medfört en skatteökning beträffande landsbygden med i medeltal 6 öre enligt alternativ I a, 5 öre enligt alternativ I b och 2 öre enligt alternativ II och för städerna med resp. 14, 11 och 5 öre per skattekrona. För Stockholm, Göteborg och Malmö skulle siffrorna bliva resp. 18, 18 och 12 öre vid alternativ I a, 15, 16 och 9 öre vid alternativ I b och 8, 9 och 3 öre vid alternativ II.

Framhållas må i detta sammanhang, att den kommunala progressivskatten betraktats såsom och bör betraktas såsom ett tillägg till statsskatten, och att kommunerna sålunda måste finna sig i de konsekvenser, som följa av denna anordning. Uppenbart är, att staten måste vara oförhindrad att i sin egen beskattning vidtaga de ändringar, som av förhållandena påkallas, utan hänsyn till att en tilläggsbeskattning därav påverkas. Att den kommunala progressivskatten i och för sig har den verkan, att den vanligen tillgodoser sådana kommuner, som även utan denna skatt äro de bäst ställda, må jämväl beaktas. De verkningar för vissa kommuner, som kunna bliva en följd av de här framlagda alternativa förslagen, äro i varje fall ej av sådan storleksordning, att valet av det ena eller andra alternativet bör därav nämnvärt påverkas.

Märkas bör, att, såsom redan tidigare påpekats, de beskattningsföremål, som befrias från kommunal progressivskatt eller få denna minskad, själva

komma att få bära sin andel i den höjning av den allmänna kommunalskatten, som därav blir en följd. Det kunde måhända ifrågasättas att bereda särskild kompensation åt kommunerna för den bortfallande kommunala progressivskatten genom skärpning av skalan för denna skatt beträffande enskilda skattskyldiga. Med hänsyn till den skärpning av skatteskalorna, som ovan föreslagits beträffande den statliga beskattningen, synes emellertid en dylik utväg ej böra anlitas. Skulle på grund av den ifrågasatta reformens verkan å den kommunala progressivskatten någon kommun med svag ekonomisk ställning få denna försämrad, lär det få ankomma på staten att genom skatteutjämningsförfarandet bringa denna kommun i samma läge som andra likställda kommuner.

I de över promemorian avgivna yttrandena ha, såsom framgår av förut lämnade referat, invändningar i intet fall rests mot förslaget till följd av dess här angivna återverkningar. Icke heller för egen del finner jag här berörda omständigheter vara av sådan art, att de lägga hinder i vägen för den förordade omläggningen av den direkta statsbeskattningen.

Förslagets konsekvenser i avseende å folkpensioneringen.

Jag vill till slut med några ord beröra vissa konsekvenser av föreliggande förslag i avseende å folkpensioneringen.

I 4 § lagen den 28 juni 1935 (nr 434) om folkpensionering, vilken lag träder i kraft den 1 januari 1937, stadgas, att beloppet av den pensionsavgift, som skall av envar avgiftspliktig årligen erläggas, utgör sex kronor eller, om han enligt förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt för året har taxerat belopp överstigande 600 kronor, en procent av det taxerade beloppet. Högsta pensionsavgift är 20 kronor, dock att om avgiftspliktig är gift med annan avgiftspliktig och mantalsskriven såsom tillhörande samma hushåll som sin make, makarnas pensionsavgifter utan hinder därav må uppgå till sammanlagt 40 kronor.

Då beloppet av pensionsavgiften sålunda ställts i viss relation till det enligt förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt taxerade beloppet, följer därav att den förändring, som föreslagits beträffande den i nämnda belopp ingående förmögenhetsdelen, nämligen sänkning av densamma från $\frac{1}{60}$ till $\frac{1}{200}$, även påverkar storleken av pensionsavgiften. Den minskning i avgiftsbeloppet, som kan uppkomma, är emellertid ytterst obetydlig, enär förmögenhetsdelen spelar mycket liten roll i de skikt, varom här blir fråga, nämligen taxerade belopp upp till 2,000 kronor för ogift och 4,000 kronor för äkta makar. På grund av folkpensioneringens anordning träffar minskningen i avgiftsbeloppen i sista hand staten, medan frågan om folkpensioneringens finansiering i övrigt ej därav beröres.

Specialmotivering till författningsförslagen.

Vid departementspromemorian funnos beträffande samtliga de tre framlagda alternativen fogade förslag till sådana författningsändringar, som kräva beslut av riksdagen. Förslagen, som åtföljdes av kort motivering, ha i allt väsentligt lämnats utan erinran i de avgivna yttrandena, och den till alternativ I a utarbetade författningstexten överensstämmer, fränsett skatteskalorna och några mindre jämkningar i övrigt, med det förslag, som nu framlägges. Detta omfattar förslag till ändringar i förordningarna om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt och om kommunal progressivskatt samt i taxeringsförordningen ävensom förslag till förordning om särskild skatt å förmögenhet samt om upphävande av förordningen om utjämningskatt. En mera ingående motivering av förslagen synes knappast erforderlig, då de föreslagna ändringarna i allmänhet äro en direkt följd av vad jag förut anfört.

Vad angår *förordningarna om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt* och om *kommunal progressivskatt* ha ändringsförslagen avfattats i huvudsaklig överensstämmelse med bolagsskatteberedningens förslag till författningstext. — I förstnämnda förordning har 15 § endast ändrats såtillvida, att förmögenhetsdelen, $\frac{1}{60}$, utbyttts mot $\frac{1}{200}$. I 18 § meddelas bestämmelser om inkomst- och förmögenhetsskattens uppdelande i bottensskatt och tilläggsskatt, om skattesatserna för bottensskattens grundbelopp och om skatteskanan för tilläggsskatten. Bestämmelsen i 20 § har i redaktionellt avseende jämkats till följd av förslaget om införande av bottensskatt. De ifrågasatta ändringarna i förordningen om kommunal progressivskatt sammanhänga med förslaget om att dylik skatt icke längre skall utgöras av andra juridiska personer än dödsbon och familjestiftelser.

Förslaget till *förordning om särskild skatt å förmögenhet* har fått en lydelse, som nära ansluter sig till de förordningar i ämnet, som utfärdats för åren 1934 och 1935, naturligen med de avvikelser som betingas av att skatteplikten inträder vid annat förmögenhetsbelopp samt av de förändrade reduktionsregler, för vilkas innebörd jag tidigare redogjort. Bestämmelser rörande taxeringen till särskild skatt å förmögenhet, vilka förekommit i de tidigare författningarna, ha överförts till taxeringsförordningen.

Länsstyrelsen i Skaraborgs län har, såsom av det förut lämnade referatet av dess yttrande framgår, föreslagit att den särskilda förmögenhetsskatten ej skall utgå med lägre belopp än fem kronor. Då en sådan bestämmelse skulle innebära, att för alla skattskyldiga med ett beskattningsbart förmögenhetsbelopp mellan 20,000 och 25,000 kronor skatten skulle utgöra ett och samma belopp eller fem kronor, anser jag mig icke kunna förorda detta förslag oförändrat, men jag har i författningsförslaget upptagit ett stadgande om ett minimum av en krona.

I *taxeringsförordningen* föreslås ändringar i avseende å ett flertal paragrafer. De flesta av dessa ändringar föranledas av de ändrade förhållanden, som uppkommit genom utjämningskattens borttagande och den särskilda

förmögenhetsskattens inpassande i systemet såsom en skatt av definitiv karaktär. Sistnämnda skatt torde böra i taxeringshänseende likställas med inkomst- och förmögenhetsskatten. Endast på en punkt har denna princip frångåtts. Det har nämligen ansetts lämpligt att stadga (130 §), att ändring efter besvär av taxering till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt automatiskt skall medföra ändring i taxering till särskild skatt å förmögenhet. Underlåtenhet att uttryckligen överklaga sistnämnda taxering vid besvär över taxering till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt skall således ej medföra rättsförlust. Bestämmelserna i 26 § om deklarationsskyldighet ha ävenledes måst ändras. Vid tillämpning av det nya skattesystemet kunna nämligen fall tänkas förekomma, där beskattning sker till särskild förmögenhetsskatt men ej till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt. Särskild förmögenhetsskatt skall erläggas, så snart den beskattningsbara förmögenheten överstiger 20,000 kronor, vilket belopp, om reduktionsregeln tillämpas i full utsträckning, kan motsvara högst 50,000 kronor skattepliktig förmögenhet. Och $\frac{1}{200}$ av 50,000 kronor är blott 250 kronor. Ger en förmögenhet, som något överstiger 50,000 kronor, ej avkastning och finnes ej heller annan inkomst, föreligger alltså icke skattskyldighet till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt men däremot till särskild skatt å förmögenhet. I 26 § har fördenskull såsom särskild grund för deklarationsskyldighet införts det fall, att den skattskyldige vid beskattningsårets utgång ägt förmögenhet, uppgående till minst 20,000 kronor, för vilken han är skattskyldig enligt förordningen om särskild skatt å förmögenhet.

Det har ansetts lämpligast att i fråga om den särskilda skatten å förmögenhet upprätta särskild taxeringslängd, förmögenhetslängd, vilken ej såsom inkomstlängden utlægges till offentlig granskning. Denna anordning har ansetts böra medföra viss utvidgning av underrättelseförfarandet, om självdeklaration ej avgivits, en eventualitet som beträffande innehavare av förmögenheter, som falla under den särskilda skatten för förmögenhet, torde vara mycket ovanlig.

Det remitterade författningsförslaget upptog i 86 § taxeringsförordningen bestämmelse om att i inkomstlängden skulle i avseende å statlig inkomst- och förmögenhetsskatt angivas bland annat den punkt i 18 § 2 mom. förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt, enligt vilken grundbeloppet för däri ingående bottensskatt skall beräknas. Några länsstyrelser ha häremot anmärkt, att det i fråga om den största gruppen skattskyldiga, fysiska personer och dödsbon, skulle vara opraktiskt och tidsödande att för varje skattskyldig göra den föreskrivna anteckningen. Med den föreslagna avfattningen torde icke ha avsetts att förhindra, att angivandet av beskattningstypen för den ifrågavarande gruppen skattskyldiga skedde genom rubriceringen av den särskilda avdelning av längden, i vilken gruppen borde införas. Stadgandets avfattning har emellertid nu förtydligats.

I detta sammanhang får jag upptaga frågan huruvida inkomst- och förmögenhetsskattens särskilda beståndsdelar, bottensskatten och tilläggsskatten, skola i taxeringslängd, uppbördsbok och debetsedel angivas till beloppet,

eller om endast beloppet för varje skattskyldig av inkomst- och förmögenhetsskatten i dess helhet skall uppföras. Länsstyrelsen i Norrbottens län har ansett, att det bleve nödvändigt att i taxeringslängderna och sannolikt även å debetsedlarna — för kontrollens skull från de skattskyldigas sida — upptaga botten-skatt och tilläggsskatt i skilda kolumner, varigenom en del av den med reformen avsedda förenklingen ginge förlorad.

För egen del är jag icke beredd att taga slutlig ställning till detta spörsmål. Det förefaller emellertid som om åtminstone i taxeringslängden hela den statliga inkomst- och förmögenhetsskatten borde upptagas i en kolumn samt den i denna skatt ingående tilläggsskatten i en särskild kolumn, därvid beloppet av vardera skatten skulle kunna av debiteringsförrättaren uttagas direkt ur för ändamålet upprättade tabeller. Ur budgetär synpunkt måste det nämligen anses vara av mycket stor betydelse att för varje år kunna erhålla kännedom om de i fast, respektive rörlig skatt debiterade beloppens storlek. I debetsedlarna synes däremot endast böra upptagas inkomst- och förmögenhetsskatt som en post. Med hjälp av nyssnämnda, offentligen publicerade tabeller kan nödig kontroll från den skattskyldiges sida av det debiterade beloppets riktighet lätt äga rum.

I 145 § 4 mom. tredje stycket taxeringsförordningen stadgas, att vissa av Kungl. Maj:t anvisade kostnader för taxeringsarbetet — avseende huvudsakligen ersättning åt ordförande och kronoombud i taxeringsnämnderna, gottgörelse för i samband med taxeringsförrättningarna lämnat biträde av städernas tjänstemän samt bidrag, som vissa städer åtagit sig för särskilda anstalter för taxeringsarbetet — må sammanlagt utgöra högst ett belopp, motsvarande fyra procent av summan av inkomst- och förmögenhetsskattens grundbelopp för hela riket, sådan denna summa beräknats enligt taxeringsnämndernas beslut. De jämlikt denna bestämmelse av Kungl. Maj:t anvisade beloppen ha de tre senaste budgetåren utgjort endast omkring 2.4 procent av grundbeloppen för inkomst- och förmögenhetsskatten under respektive år.

I anslutning till den ifrågasatta uppdelningen av den statliga inkomst- och förmögenhetsskatten i en fast och en rörlig del föreslogs i promemorian den ändring i berörda stadgande, att maximibeloppet skulle utgöra högst ett belopp, motsvarande fyra procent av grundbeloppet för hela riket av den i statliga inkomst- och förmögenhetsskatten ingående botten-skatten. Då emellertid på grund av den höjda grundbeloppsnivån grundbeloppet för hela riket av botten-skatten kommer att utgå med högre summa än vad grundbeloppet för hela inkomst- och förmögenhetsskatten nu utgör, finner jag det i promemorian upptagna procenttalet böra sänkas från fyra till tre. Detta torde innebära, att ifrågasvarande maximum blir i det närmaste oförändrat.

Andra — från de föregående helt fristående — ändringar i taxeringsförordningen betingas av vissa stadganden i lagen den 28 juni 1935 (nr 434) om folkpensionering, vilken lag träder i kraft den 1 januari 1937. Genom den nya lagstiftningen har hela befattningen med pensionsavgifternas fastställande och påföring överflyttats till de tjänstemän, som ha att verkställa debitering av kronoutskylder. De hittillsvarande stadgandena i

1 § andra stycket och 120 § taxeringsförordningen om beskattningsnämndernas befattning med frågor om avgiftsplikt enligt den äldre lagen kunna därför upphävas utan att ersättas med andra stadganden. Enligt 16 § andra stycket lagen om folkpensionering skola emellertid besvär över påföring av pensionsavgift i visst fall anföras hos prövningsnämnden. Denna talan kommer normalt att upptagas av särskild prövningsnämnd, och stadgande härom föreslås skola införas i 95 § andra stycket taxeringsförordningen. I 86 § samma förordning bör det nuvarande stadgandet om att taxerat belopp städse bör införas för envar till folkpensionering avgiftspliktig, även om beskattningsbart belopp för honom ej finnes, omredigeras i överensstämmelse med den nya lagstiftningen.

Under framhållande av att proposition i ärendet jämlikt § 54 riksdagsordningen lärer kunna avlåtas utan hinder av att den för propositioners avlämnande till riksdagen i allmänhet stadgade tid gått till ända, hemställer föredragande departementschefen härefter, att inom finansdepartementet utarbetade förslag till

1) förordning angående ändring i vissa delar av förordningen den 28 september 1928 (nr 373) om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt;

2) förordning om särskild skatt å förmögenhet;

3) förordning angående ändring i vissa delar av förordningen den 28 september 1928 (nr 374) om kommunal progressivskatt;

4) förordning angående upphävande av förordningen den 28 september 1928 (nr 375) om utjämningskatt; samt

5) förordning om ändring i vissa delar av taxeringsförordningen den 28 september 1928 (nr 379)

mätte genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdde hemställan förordnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Elis Lindahl.

Bilaga A.

TABELLER
RÖRANDE SKATTETRYCKET I SVERIGE

Direkt och indirekt beskattning av gift person med ett barn i kommun

	1 300 kr.		2 000 kr.		3 000 kr.		4 500 kr.		6 750 kr.	
	Kr.	%	Kr.	%	Kr.	%	Kr.	%	Kr.	%
I. Direkta skatter:										
<i>a) Arbetsinkomst:</i>										
Inkomst- o. förmögenhetsskatt	—	—	9	0.4	32	1.1	92	2.0	194	2.9
Extra inkomst- o. förmögenhetsskatt	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Utjämningskatt.....	—	—	—	—	—	—	—	—	3	0.04
Kom. inkomst-, landstings- och vägskatt	27	2.1	88	4.4	193	6.4	351	7.8	589	8.7
Kom. progressivskatt	—	—	—	—	—	—	—	—	4	0.1
Summa direkt skatt....	27	2.1	96	4.8	224	7.5	443	9.8	790	11.7
Därav: till staten	—	—	9	0.4	32	1.1	92	2.0	197	2.9
till kommunen	27	2.1	88	4.4	193	6.4	351	7.8	593	8.8
<i>b) Kapitalinkomst (4¹/₂ %):</i>										
Inkomst- o. förmögenhetsskatt	5	0.4	27	1.4	80	2.7	177	3.9	321	4.8
Särskild skatt å förmögenhet.....	—	—	—	—	—	—	37	0.8	100	1.5
Extra inkomst- o. förmögenhetsskatt	—	—	—	—	—	—	—	—	2	0.0
Utjämningskatt.....	—	—	—	—	—	—	1	0.0	11	0.2
Kom. inkomst-, landstings- och vägskatt	27	2.1	88	4.4	193	6.4	351	7.8	589	8.7
Kom. progressivskatt	—	—	—	—	—	—	2	0.0	16	0.2
Summa direkt skatt....	32	2.5	115	5.8	273	9.1	568	12.6	1 038	15.4
Därav: till staten	5	0.4	27	1.4	80	2.7	215	4.8	433	6.4
till kommunen	27	2.1	88	4.4	193	6.4	353	7.8	605	9.0
II. Indirekta skatter:¹										
Skatt och tull å sprit	60	4.6	75	3.8	102	3.4	127	2.8	140	2.1
» » » » vin.....	2	0.0	3	0.0	5	0.2	10	0.2	20	0.3
» » » » öl	12	0.9	12	0.6	12	0.4	12	0.3	12	0.2
» » » » tobak.....	30	2.3	35	1.8	46	1.5	52	1.2	60	0.9
» » » » kaffe	10	0.8	10	0.5	10	0.3	10	0.2	10	0.1
Summa indirekta skatter	114	8.8	135	6.8	175	5.8	211	4.7	242	3.6
III. Direkta och indirekta skatter:										
<i>a) Arbetsinkomst</i>	141	10.8	231	11.6	399	13.3	654	14.5	1 032	15.3
Därav: till staten	114	8.8	144	7.2	207	6.9	303	6.7	439	6.5
till kommunen	27	2.1	88	4.4	193	6.4	351	7.8	593	8.8
<i>b) Kapitalinkomst (4¹/₂ %).....</i>	146	11.2	250	12.5	448	14.9	779	17.3	1 280	18.9
Därav: till staten	119	9.2	162	8.1	255	8.5	426	9.5	675	10.0
till kommunen	27	2.1	88	4.4	193	6.4	353	7.8	605	9.0
¹ De här medtagna »indirekta» skatterna utgjorde 1934 251.4 milj. kr., motsvarande 53.7 % av Skatt å motorfordon och bensin 83.0 milj. kr. » (tull och accis) å silke (även konstsilke) och sidenvaror 17.2 » » » (tull) å andra spånadsämnen och fabrikat därav 19.3 » » » (») å metaller och arbeten därav (ej automobiler) .. 29.1 » »										

1.
med genomsnittlig utdebitering i Sverige år 1935, i kr. och i % av inkomsten.

10 000 kr.		15 000 kr.		22 500 kr.		33 500 kr.		50 000 kr.		200 000 kr.		1 000 000 kr.	
Kr.	%	Kr.	%	Kr.	%	Kr.	%	Kr.	%	Kr.	%	Kr.	%
342	3·4	588	3·9	1 038	4·6	1 819	5·4	3 073	6·1	19 550	9·8	157 247	15·7
4	0·0	41	0·3	136	0·6	318	1·0	674	1·3	5 420	2·7	32 705	3·3
12	0·1	34	0·2	97	0·4	226	0·7	462	0·9	4 226	2·1	25 562	2·6
932	9·3	1 459	9·7	2 250	10·0	3 411	10·2	5 152	10·3	20 977	10·5	105 377	10·5
18	0·2	51	0·3	145	0·6	338	1·0	693	1·4	6 340	3·2	38 346	3·8
1 908	13·1	2 173	14·5	3 666	16·3	6 112	18·2	10 054	20·1	56 513	28·3	359 237	35·9
358	3·6	663	4·4	1 271	5·6	2 363	7·0	4 209	8·5	29 196	14·6	215 514	21·6
950	9·5	1 510	10·1	2 395	10·6	3 749	11·2	5 845	11·7	27 317	13·7	143 723	14·4
536	5·4	961	6·4	1 694	7·5	2 848	8·5	4 903	9·8	31 006	15·5	244 945	24·5
244	2·4	500	3·3	1 000	4·4	1 978	5·9	3 556	7·1	20 222	10·1	109 111	10·9
34	0·3	119	0·8	289	1·3	608	1·8	1 212	2·4	8 236	4·1	46 856	4·7
29	0·3	81	0·5	206	0·9	416	1·2	822	1·6	6 572	3·3	36 174	3·6
932	9·3	1 459	9·7	2 250	10·0	3 411	10·2	5 152	10·3	20 977	10·5	105 377	10·5
43	0·4	122	0·8	308	1·4	625	1·9	1 232	2·5	9 859	4·9	54 266	5·4
1 817	18·1	3 243	21·6	5 747	25·6	9 886	29·5	16 877	33·7	96 872	48·4	596 729	59·7
842	8·4	1 661	11·1	3 189	14·2	5 850	17·5	10 493	21·0	66 036	33·0	437 086	43·7
975	9·8	1 581	10·5	2 558	11·4	4 036	12·1	6 384	12·8	30 836	15·4	159 643	16·0
156	1·6	185	1·2	211	0·9	213	0·6	216	0·4	216	0·1	216	0·0
39	0·4	75	0·5	114	0·5	142	0·4	170	0·3	170	0·1	170	0·0
12	0·1	12	0·1	12	0·1	12	0·0	12	0·0	12	0·0	12	0·0
80	0·8	105	0·7	120	0·5	135	0·4	150	0·3	150	0·1	150	0·0
10	0·1	10	0·1	10	0·0	10	0·0	10	0·0	10	0·0	10	0·0
297	3·0	387	2·6	467	2·1	512	1·5	558	1·1	558	0·3	558	0·1
1 605	16·1	2 560	17·1	4 133	18·4	6 624	19·8	10 612	21·2	57 071	28·5	359 795	36·0
655	6·6	1 050	7·0	1 738	7·7	2 875	8·6	4 767	9·5	29 754	14·9	216 072	21·6
950	9·5	1 510	10·1	2 395	10·5	3 749	11·2	5 845	11·7	27 317	13·7	143 723	14·4
2 114	21·1	3 630	24·2	6 214	27·6	10 398	31·1	17 435	34·9	97 430	48·7	597 287	59·7
1 139	11·4	2 048	13·7	3 656	16·2	6 362	19·0	11 051	22·1	66 594	33·3	437 644	43·8
975	9·7	1 581	10·5	2 558	11·4	4 036	12·0	6 384	12·8	30 836	15·4	159 643	16·0

totalsumman förbrukningsskatter och tullar. De viktigaste poster, som falla utanför, äro följande:

Skatt (tull) å frukter och trädgårdsväxter.....	9·2 milj. kr.
» å margarin	10·9 »
» å nöjstillställningar	5·8 »

Tab. 2.

Den totala beskattningen av gift person med ett barn i kommun med genomsnittlig utdebitering i Sverige 1930, 1935 och enligt i propositionen framlagt förslag¹.

Årsinkomst i kronor:	1 300		2 000		3 000		4 500		6 750		10 000		15 000		22 500		33 500		50 000		200 000		1 000 000	
	Kr.	%	Kr.	%	Kr.	%	Kr.	%	Kr.	%	Kr.	%	Kr.	%	Kr.	%	Kr.	%	Kr.	%	Kr.	%	Kr.	%
a) Arbetsinkomst:																								
1930																								
1. Direkt skatt till staten	—	—	8	0·4	28	0·9	81	1·8	172	2·5	304	3·0	531	3·5	951	4·2	1 694	5·1	2 902	5·8	18 987	9·5	148 873	14·9
2. Total direkt skatt	23	1·7	80	4·0	186	6·2	369	8·2	659	9·8	1 088	10·9	1 783	11·9	2 951	13·1	4 844	14·5	7 851	15·7	42 724	21·4	274 529	27·5
3. Total direkt och indirekt skatt	119	9·2	193	9·7	333	11·1	546	12·1	862	12·8	1 337	13·4	2 107	14·0	3 342	14·8	5 273	15·8	8 319	16·6	43 193	21·6	275 000	27·5
1935																								
1. Direkt skatt till staten	—	—	9	0·4	32	1·1	92	2·0	197	2·9	358	3·6	663	4·4	1 271	5·6	2 363	7·0	4 209	8·5	29 196	14·6	215 514	21·6
2. Total direkt skatt	27	2·1	96	4·8	224	7·4	443	9·8	790	11·7	1 308	13·1	2 173	14·5	3 666	16·3	6 112	18·2	10 054	20·1	56 513	28·3	359 237	35·9
3. Total direkt och indirekt skatt	141	10·8	232	11·6	400	13·3	654	14·5	1 032	15·3	1 605	16·1	2 560	17·0	4 133	18·4	6 624	19·8	10 612	21·2	57 071	28·5	359 795	36·0
1936 (enl. i propositionen framlagt förslag)																								
1. Direkt skatt till staten	—	—	6	0·3	22	0·7	63	1·4	151	2·2	320	3·2	767	5·1	1 646	7·3	3 070	9·2	5 382	10·6	34 260	17·1	224 656	22·5
2. Total direkt skatt	27	2·1	94	4·7	215	7·2	414	9·2	744	11·0	1 270	12·7	2 277	15·2	4 041	17·9	6 819	20·4	11 227	22·5	61 577	30·8	368 379	36·8
3. Total direkt och indirekt skatt	141	10·8	229	11·5	390	13·0	625	13·9	986	14·6	1 567	15·7	2 664	17·8	4 508	20·0	7 331	21·9	11 785	23·6	62 135	31·1	368 937	36·9
b) Kapitalinkomst (4¹/_a %):																								
1930																								
1. Direkt skatt till staten	4	0·3	24	1·2	70	2·3	155	3·4	284	4·2	480	4·8	870	5·8	1 563	6·9	2 656	7·9	4 627	9·3	29 808	14·9	228 449	22·8
2. Total direkt skatt	26	2·0	96	4·8	228	7·6	445	9·9	784	11·6	1 290	12·9	2 194	14·6	3 726	16·5	6 099	18·2	10 121	20·2	57 065	28·5	370 025	37·0
3. Total direkt och indirekt skatt	123	9·5	209	10·5	375	12·5	622	13·8	967	14·6	1 539	15·4	2 518	16·8	4 117	18·3	6 528	19·5	10 589	21·2	57 534	28·8	370 496	37·0
1935																								
1. Direkt skatt till staten	5	0·4	27	1·4	80	2·7	215	4·8	433	6·4	842	8·4	1 661	11·1	3 189	14·2	5 850	17·5	10 493	21·0	66 036	33·0	437 086	43·7
2. Total direkt skatt	32	2·5	115	5·8	273	9·1	568	12·6	1 038	15·4	1 817	18·1	3 243	21·6	5 747	25·6	9 886	29·5	16 877	33·7	96 872	48·4	596 729	59·7
3. Total direkt och indirekt skatt	146	11·2	250	12·5	448	14·9	779	17·3	1 280	18·9	2 114	21·1	3 630	24·2	6 214	27·6	10 398	31·1	17 435	34·9	97 430	48·7	597 287	59·7
1936 (enl. i propositionen framlagt förslag)																								
1. Direkt skatt till staten	—	—	10	0·5	35	1·2	129	2·9	363	5·4	813	8·1	1 784	11·9	3 522	15·6	6 281	18·8	10 950	21·9	64 347	32·2	385 631	38·6
2. Total direkt skatt	27	2·1	98	4·9	228	7·6	480	10·7	959	14·2	1 769	17·7	3 311	22·1	5 966	26·5	10 103	30·2	16 957	33·9	92 720	46·4	534 129	53·4
3. Total direkt och indirekt skatt	141	10·8	233	11·7	403	13·4	691	15·4	1 201	17·8	2 066	20·7	3 698	24·7	6 433	28·6	10 615	31·7	17 515	35·0	93 278	46·7	534 687	53·5

¹ Inkomst- och förmögenhetsskatten utgick år 1930/31 med 145 % och 1935/36 med 170 % av grundbeloppet. Vid beräkningen av skatten enligt det i propositionen framlagda förslaget har uttagningsprocenten antagits vara 100, vilket motsvarar 150 % av nu gällande grundbelopp. De kommunala skatterna, med undantag av den kommunala progressivskatten, ävensom de indirekta skatterna ha för år 1936 antagits ha samma höjd som år 1935. Av de indirekta skatterna ha här endast de medtagits, vilka ingå i tab. 1. Om samtliga indirekta skatter (utom automobilbeskattningen) medräknas, stiga procentsiffrorna för »Total direkt och indirekt skatt» åren 1935 och 1936 med följande tal för resp. inkomstklasser (1 300—1 000 000): 2·7, 2·6, 2·5, 2·5, 2·4, 2·3, 2·2, 2·0, 1·7, 1·5, 1·2 och 0·1.

Tab. 3.

De statliga skatterna, uppdelade i huvudgrupper, i Sverige åren 1913 och 1925—1935, i milj. kr. och i % av totalsumman.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
År	Engångs- artade förmögen- hets- skatter	Aktie- bolags- skatter	Inkomst- och för- mogen- hets- skatter	Summa (kol. 2 + 3 + 4)	Skatter på sprit, vin, öl och tobak	Skatter på kaffe, te, kakao och socker	Automo- bilbe- skatt- ningen	Övriga förbrukn.- skatter och tullar	Summa (kol. 6 + 7 + 8 + 9)	Total statlig beskatt- ning
<i>I milj. kr.</i>										
1913	14	13	29	56	41	26	—	53	120	176
1925/26	39	40	116	195	158	55	22	86	321	516
1926/27	40	42	113	195	158	54	25	106	343	538
1927/28	50	39	115	204	172	45	32	105	354	558
1928/29	47	43	111	201	168	45	40	115	368	569
1929/30	43	37	119	199	180	36	44	128	388	587
1930/31	44	43	129	216	189	23	51	123	386	602
1931/32	35	38	130	203	190	25	59	114	388	591
1932/33	32	25	130	187	206	25	73	106	410	597
1933/34	36	22	125	183	238	24	79	99	440	623
1934/35	44	26	136	206	225	23	88	143	479	685
<i>I % av totalsumman.</i>										
1913	7.9	7.4	16.5	31.8	23.3	14.8	—	30.1	68.2	100.0
1925/26	7.6	7.7	22.5	37.8	30.6	10.6	4.3	16.7	62.2	100.0
1926/27	7.4	7.8	21.0	36.2	29.4	10.0	4.7	19.7	63.8	100.0
1927/28	9.0	7.0	20.6	36.6	30.8	8.1	5.7	18.8	63.4	100.0
1928/29	8.3	7.5	19.5	35.3	29.5	7.9	7.1	20.2	64.7	100.0
1929/30	7.3	6.3	20.3	33.9	30.7	6.1	7.5	21.8	66.1	100.0
1930/31	7.3	7.2	21.4	35.9	31.4	3.8	8.5	20.4	64.1	100.0
1931/32	5.9	6.4	22.0	34.3	32.2	4.2	10.0	19.3	65.7	100.0
1932/33	5.3	4.2	21.8	31.3	34.5	4.2	12.2	17.8	68.7	100.0
1933/34	5.8	3.5	20.1	29.4	38.2	3.8	12.7	15.9	70.6	100.0
1934/35	6.4	3.8	19.9	30.1	32.8	3.4	12.8	20.9	69.9	100.0

Tab. 4.

De kommunala skatterna (exkl. vägs katt, skogsaccis och personliga avgifter), uppdelade i huvudgrupper, i Sverige åren 1923—1932, i milj. kr. och i % av totalsumman.

År	I milj. kr.					I % av totalsumman				
	Aktiebo- lag: pro- gressiv- skatt och allmän kommun- alskatt	Övriga skatt- skyldiga:		Indirekta skatter: nöjes- och hundskatt	Summa skatter	Aktiebo- lag: pro- gressiv- skatt och allmän kommun- alskatt	Övriga skatt- skyldiga:		Indi- rekta skatter	Summa skatter
		progres- sivskatt	allmän kommun- alskatt				progres- sivskatt	Allmän kommun- alskatt		
1923 ..	50	14	282	8	354	14.2	4.0	79.5	2.3	100.0
1924 ..	45	11	253	7	316	14.3	3.3	80.2	2.2	100.0
1925 ..	49	11	251	7	318	15.5	3.4	78.9	2.2	100.0
1926 ..	50	11	267	8	336	14.8	3.4	79.4	2.4	100.0
1927 ..	52	12	274	8	346	15.2	3.4	79.1	2.3	100.0
1928 ..	54	12	285	8	359	15.1	3.4	79.3	2.2	100.0
1929 ..	60	13	296	9	378	15.9	3.5	78.2	2.4	100.0
1930 ..	56	14	306	9	385	14.7	3.6	79.4	2.3	100.0
1931 ..	60	14	313	8	395	15.2	3.6	79.2	2.0	100.0
1932 ..	53	13	308	8	382	13.9	3.5	80.5	2.1	100.0

Tab. 5. Den totala skattebördan och dess (procentuella)

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Land och år	Nationalinkomst		Den totala beskattningen			Fördelning		
	i milj. av landets mynt	per individ i sv. kr. 1914 års penningvärde	i milj. av landets mynt	i % av nationalinkomsten	per individ i sv. kr. 1914 års penningvärde	I. Engångsartade förmögenhetsskatter		
						Arvs- och värdestegrings-skatter	Skatter å omsättning av förmögenhet	Summa (kol. 7+8)
Sverige 1932/33.....	6 890	716	1 013	14·7	105·24	2·0	1·2	3·2
Norge 1932/33	2 200	522	541	24·6	128·50	0·9	0·9	1·8
Danmark 1933/34	3 550	604	712	20·1	121·26	1·9	2·3	4·2
Finland 1933.....	15 180	331	3 058	20·1	66·71	1·3	3·4	4·7
Holland 1932	4 013	552	745	18·6	102·42	4·8	3·8	8·6
Schweiz 1932	982	.	124·46	2·3	6·9	9·2
Tyskland 1933	46 489	531	10 670	23·0	121·73	0·8	2·9	3·7
Frankrike 1933.....	200 000	661	52 635	26·3	174·02	4·1	11·2	15·3
Belgien 1933	9 510	.	117·75	2·1	13·0	15·1
Italien 1927/28	17 837	.	64·15	5·2	10·5	15·7
Storbritannien 1933/34	3 485	968	877	25·2	243·53	9·7	2·6	12·3
U. S. A. 1931/32	52 700	1 174	8 245	15·6	183·60	0·6	0·3	0·9

Tab. 6. Den statliga skattebördan och dess (procentuella)

1	2	3	4	5	6	7	8
Land och år	Den statliga beskattningen				Fördelning		
	i milj. av landets mynt	i % av den totala skattesumman	i % av nationalinkomsten	per individ i sv. kr. 1914 års penningvärde	I. Engångsartade förmögenhetsskatter		
					Arvs- och värdestegrings-skatter	Skatter å omsättning av förmögenhet	Summa (kol. 6+7)
Sverige 1934/35.....	685	59·0	9·3	70·89	4·1	2·3	6·4
Norge 1933/34	295	52·5	13·4	70·08	1·4	1·6	3·0
Danmark 1933/34	424	59·6	11·9	72·14	3·2	3·8	7·0
Finland 1934.....	2 463	70·4	14·9	54·66	1·5	4·2	5·7
Holland 1932	461	61·9	11·5	63·36	7·8	6·1	13·9
Schweiz 1932 (Skatterna till förbundet och kantonerna)	716	73·0	.	90·80	2·5	8·9	11·4
Tyskland 1933 (Skatterna till riket och länderna)	7 199	67·5	15·5	82·13	1·0	3·2	4·2
Frankrike 1933.....	42 480	80·7	21·2	140·45	5·1	13·9	19·0
Belgien 1933	8 309	87·4	.	102·89	2·5	14·9	17·4
Italien 1933/34	15 233	75·4	.	64·63	3·6	11·0	14·6
Storbritannien 1933/34	709	80·9	20·3	197·00	12·0	3·2	15·2
U. S. A. 1933/34 (Skatterna till unionen)	2 987	22·9	7·5	66·15	3·8	3·5	7·3

fördelning å olika skattearter i olika länder.

10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----

på olika skattearter i % av den totala beskattningen

II. Objekt-, inkomst- och årliga förmögenhetsskatter					III. Förbrukningsskatter och tullar				Övriga på kol. 7-18 icke uppdelbara poster	Samtliga skatter och tullar (kol. 9 + 14 + 18 + 19)
Fastighets-skatter	Närings-bolags- och kapital-skatter	Inkomst- och förmögen-hets-skatter	Icke uppdel-bara poster	Summa (kol. 10 + 11 + 12 + 13)	Omsätt-nings- o. trans-port-skatter	Övriga förbruk-nings-skatter	Tullar	Summa (kol. 15 + 16 + 17)		
7.7	6.1	41.7	—	55.4	—	29.8	11.6	41.4	—	100.0
4.1	4.7	51.5	—	60.3	—	19.6	18.3	37.9	—	100.0
13.3	2.4	36.6	—	52.3	—	29.5	14.0	43.5	—	100.0
43.6			—	43.6	—	10.2	41.5	51.7	—	100.0
8.7	4.4	34.4	—	47.5	—	32.6	11.3	43.9	—	100.0
51.3			—	51.3	—	6.9	32.6	39.5	—	100.0
21.7	5.0	20.8	—	47.5	15.9	22.1	10.0	48.0	0.8	100.0
8.5	18.1	8.3	0.0	34.9	12.1	28.7	9.0	49.8	—	100.0
4.5	11.1	7.3	7.2	30.1	14.4	20.1	15.7	50.2	4.6	100.0
11.3	25.0	2.2	0.6	39.1	3.6	26.9	14.7	45.2	—	100.0
19.0	0.2	32.1	—	51.3	—	15.9	20.5	36.4	—	100.0
—	7.6	67.3	—	74.9	—	20.2	4.0	24.2	0.0	100.0

fördelning å olika skattearter i olika länder.

9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----

på olika skattearter i % av den totala statliga beskattningen

II. Objekt-, inkomst- och årliga förmögenhetsskatter					III. Förbrukningsskatter och tullar				Övriga på kol. 6-17 icke uppdelbara poster	Samtliga skatter och tullar (kol. 8 + 13 + 17 + 18)
Fastighets-skatter	Närings-bolags- och kapital-skatter	Inkomst- och förmögen-hets-skatter	Icke uppdel-bara poster	Summa (kol. 9 + 10 + 11 + 12)	Omsätt-nings- o. trans-port-skatter	Övriga förbruk-nings-skatter	Tullar	Summa (kol. 14 + 15 + 16)		
0.2	3.9	19.6	—	23.7	—	50.0	19.9	69.9	—	100.0
—	7.6	16.8	—	24.4	0.8	36.0	35.8	72.6	—	100.0
2.7	2.8	24.5	—	30.0	—	39.4	23.6	63.0	—	100.0
19.6			—	19.6	—	14.4	60.3	74.7	—	100.0
2.3	4.1	24.9	—	31.3	—	36.5	18.3	54.8	—	100.0
35.2			—	35.2	—	8.8	44.6	53.4	—	100.0
13.1	0.8	18.6	—	32.5	18.3	29.2	14.8	62.3	1.0	100.0
3.5	14.0	7.0	0.0	24.5	14.3	31.1	11.1	56.5	—	100.0
5.1	11.5	8.4	—	25.0	16.4	17.9	18.0	52.3	5.3	100.0
3.2	16.4	2.7	—	22.3	6.9	43.9	12.3	63.1	—	100.0
0.1	0.3	39.6	—	40.0	—	19.5	25.3	44.8	—	100.0
—	17.8	14.0	—	31.8	—	50.4	10.5	60.9	0.0	100.0

P. M.

med beräkning av betydelsen av under depressionsåren genomförda skatteskräpningar.

Efterföljande beräkningar avse att utröna den utsträckning vari de beräknade skatteinkomsterna för budgetåret 1936/1937 betingas av då kvarstående skatter eller tullar, respektive skatte- eller tullförhöjningar, införda efter den 30 juni 1931. För det i olika fall tillämpade beräkningssättet redogöres nedan. Generellt sett har den metoden tillämpats, att den under depressionsåren genomförda skatteskräpnings inflytande på statsinkomsterna bestämts såsom skillnaden mellan de skatteinkomster som beräknas inflyta nästkommande budgetår och de inkomster som med det beräknade skatteunderlaget skulle erhållas vid tillämpning av den 30 juni 1931 gällande beskattning. Av olika skäl, vilka närmare behandlats i P. M. rörande de viktigare statsinkomsternas utveckling (1936 års statsverksproposition, Inkomsterna, bilaga D), ger en dylik beräkning endast ett approximativt mått på skatteförändringarnas inflytande; den i vissa fall tillämpade metoden ger vad som ekonomiskt sett är att betrakta som ett maximimått på skatteskräpnings betydelse. I angivna promemoria finnas även sammanställda de statistiska uppgifter, som utgjort det huvudsakliga underlaget för efterföljande beräkningar.

Inkomst- och förmögenhetsskatt har i 1936 års statsverksproposition beräknats nästföljande budgetår komma att utgå med ett belopp av 149.65 mkr.; uttagningsprocenten har därvid antagits bliva 150. För budgetåret 1930/1931 gällde en uttagningsprocent av 145. Därest denna procentsats antages gälla för budgetåret 1936/1937, skulle skatt på det antagna skatteunderlaget utgå med 144.66 mkr. eller med cirka 5 mkr. mindre än som förutsatts i statsverkspropositionen. Under hänsynstagande därjämte till inflytandeprocenten kan beräknas kvarstå ett belopp av 4.7 mkr.

Särskild skatt å förmögenhet, som första gången uttogs år 1934, beräknas i riksstatsförslaget för budgetåret 1936/1937 till 13.0 mkr. *Extra inkomst- och förmögenhetsskatt*, som första gången pålades år 1932, beräknas i statsverkspropositionen till 9.5 mkr. Dessa båda skatter böra i sin helhet upptagas såsom från depressionsåren kvarstående skatteökning.

Utjämningskatt. Denna skatt uttogs för år 1931 med 80 % av dåvarande grundbelopp, vilket var hälften så stort som det nuvarande. I statsverkspropositionen har för 1936 års taxering antagits skola efter nuvarande grunder debiteras 9.46 mkr. Därest skatten i stället uttagits med 80 % av halva grundbeloppet, d. v. s. med 40 %, hade det debiterade beloppet bort beräknas till 3.78 mkr. Om hänsyn därjämte tages till inflytandeprocenten, kan i runt tal 5.5 mkr. av ifrågavarande skattebelopp återföras på skattehöjning efter budgetåret 1930/1931.

Arvs- och gåvoskatt. Denna skatt undergick vid 1933 års riksdag en höjning, som enligt uttalande i särskilda utskottets utlåtande nr 23, sid. 39, mot-

svarade ungefär 50 % genomsnittlig förhöjning av dåvarande skatt. Med hänsyn härtill torde $\frac{1}{3}$ av nuvarande skattebelopp kunna beräknas hänföra sig till denna skatteförhöjning. I statsverkspropositionen för nästa budgetår har arvs- och gåvoskatten beräknats till 29 mkr., varav $\frac{1}{3}$ utgör 9.7 mkr.

Fordonsskatten lämnade under budgetåret 1930/1931 ett belopp av 17.5 mkr. Sedermera har fordonsskatten vid 1932 års riksdag undergått förhöjning. Enligt nu gällande skattesatser skulle fordonsskatten med budgetåret 1930/1931 föreliggande skatteunderlag hava givit 20.3 mkr. Skattehöjningen kan därför vid nämnda tidpunkt beräknas till 13.8 % av den förhöjda skatten. För budgetåret 1936/1937 har fordonsskatten beräknats till 28 mkr. Under förutsättning att nämnda procenttal ger ett riktigt mått på ett i överensstämmelse med nu rådande avsättningsförhållanden vägt genomsnitt för den under depressionsåren genomförda skatteskärpningen, kan skatteökningen beräknas uppgå till 3.9 mkr.

Gummiringsskatten utgick under budgetåret 1930/1931 med 2 kronor per kilogram men från och med den 1 maj 1932 efter 3 kronor 50 öre per kilogram. Höjningen 1 krona 50 öre per kilogram utgör 42.9 % av den förhöjda skatten. I statsverkspropositionen för 1936/1937 har gummiringsskatten beräknats till 16 mkr., varav alltså 42.9 % eller 6.9 mkr. kan betraktas som en följd av från depressionsåren kvarstående skattehöjning.

Bensinskatt utgick den 30 juni 1931 med 8 öre per liter och höjdes den 1 maj 1932 till 10 öre per liter. I statsverkspropositionen har bensinskatten beräknats till 59 mkr., motsvarande ett skatteunderlag av 590 milj. liter. Efter en skattesats av 8 öre per liter skulle skattens avkastning hava blivit 47.2 mkr. Den kvarstående skatteförhöjningen kan alltså beräknas till 11.8 mkr.

Tullmedlen debiterades under kalenderåret 1931 med 153.3 mkr. Därest nuvarande tullsatser tillämpats på skatteunderlaget under nämnda år, skulle den debiterade tullen hava utgjort 178.8 mkr., utgörande 116.6 % av den faktiskt debiterade tullen. I statsverkspropositionen har antagits en behållen inkomst av tullmedel på 150 mkr. Med stöd av anförda procentsiffror kunna tullmedlen beräknas till i runt tal 21 mkr. härröra från tullförhöjningar genomförda under depressionsåren.

Accis å silke samt *accis å margarin och vissa andra fettvaror*, vilka skattetitlar icke funnos 1930/1931, upptagas i förevarande beräkning med de i statsverkspropositionen antagna beloppen av respektive 2 mkr. och 11 mkr.

Tobaksskatten gav under budgetåret 1930/1931 66.04 mkr., avseende på budgetåret i verkligheten belöpande tobaksskatt. Efter de skattesatser, som trädde i kraft den 1 mars 1933 och som ännu gälla, skulle tobaksskatten med nämnda budgetår föreliggande skatteunderlag ha givit 74.36 mkr. eller 112.6 % av den verkligen påförda skatten. För nästa budgetår beräknas i statsverkspropositionen 84 mkr. Den kvarstående skattehöjningen kan med stöd av angivna procentsiffror beräknas till 9.4 mkr.

Omsättningsskatt å spritdrycker lämnade under budgetåret 1930/1931 en faktisk avkastning av 33.75 mkr. Därest nu gällande skattesatser hade tillämpats på skatteunderlaget nämnda budgetår, skulle omsättningsskatten hava givit 91.29 mkr. eller 270 % av den faktiska avkastningen. I statsverkspropositionen beräknas omsättnings- och utskänkningskatt å spritdrycker till 90 mkr., varav cirka 5.5 mkr. torde vara att hänföra till utskänkningskatt. På omsättningsskatten kommer alltså ett belopp av 84.5 mkr. Efter reduktion med anförda procenttal skulle omsättningsskatten giva 31.3 mkr. Såsom kvarstående skattehöjning beräknas alltså 53.2 mkr. Utskänkningskatten har kvarstått oförändrad.

Maltskatt lämnade under budgetåret 1930/1931 en avkastning av 18.1 mkr. Därest nu gällande skattesatser tillämpats på dåvarande skatteunderlag, skulle skatten hava givit 34.7 mkr. eller 192 % av den verkliga inkomsten. I statsverkspropositionen har skatten beräknats till 28 mkr. Den kvarstående skattehöjningen kan med stöd av dessa uppgifter beräknas till 13.4 mkr.

Sammanfattning av kvarstående skatteökningar.

	Milj. kr.	Milj. kr.
Inkomst- och förmögenhetsskatt	4.7	
Särskild skatt å förmögenhet	13.0	
Extra inkomst- och förmögenhetsskatt	9.5	
Utjämningskatt.....	5.5	
Arvs- och gåvoskatt.....	9.7	42.4
Fordonsskatt	3.9	
Gummiringsskatt	6.9	
Bensinskatt.....	11.8	22.6
Tullmedel.....	21.0	
Accis å silke.....	2.0	
Accis å margarin och vissa andra fettvaror	11.0	
Tobaksskatt	9.4	
Omsättningsskatt å spritdrycker.....	53.2	
Maltskatt	13.4	110.0
		<u>Summa 175.0</u>

Av den sammanlagda skatteökningen på 175.0 mkr. hänföra sig alltså 42.4 mkr. till direkt beskattning och 132.6 mkr. till indirekt beskattning eller resp. 24 och 76 %. Därest man i detta sammanhang bortser från automobilbeskattningen, faller av den återstående skatteökningen, 152.4 mkr., på direkt beskattning 42.4 mkr. eller 28 %.

Bilaga C.

**Skatteskalor och utgående skatt enligt i departementspromemorian
framlagda alternativa skatteförslag.**

**Skalor för bottenskatt, tilläggsskatt och särskild skatt å förmögenhet
enligt alternativen I a, I b och II.**

Skala för bottenskatten enligt alternativen I a, I b och II.

Bottenskattens grundbelopp utgör för fysiska personer, oskifta dödsbon och familjestiftelser:

när det beskattningsbara beloppet icke överstiger 2,000 kronor: 3 procent av det beskattningsbara beloppet;

när det beskattningsbara beloppet överstiger

2,000 men icke	4,000 kr.:	60 kr. för	2,000 kr. och	4 % av återstoden;
4,000 » »	6,000 » :	140 » »	4,000 » »	5 % » » ;
6,000 » »	8,000 » :	240 » »	6,000 » »	6 % » » ;
8,000 » »	10,000 » :	360 » »	8,000 » »	8 % » » ;
10,000 kr.	:	520 » »	10,000 » »	10 % » » .

Skala för tilläggsskatten enligt alternativen I a och I b.

Tilläggsskatten utgör:

när det beskattningsbara beloppet icke överstiger 20,000 kronor: 2 procent av den del av det beskattningsbara beloppet, som överstiger 12,000 kronor;

när det beskattningsbara beloppet överstiger

20,000 men icke	30,000 kr.:	160 kr. för	20,000 kr. och	4 % av återstoden;
30,000 » »	40,000 » :	560 » »	30,000 » »	6 % » » ;
40,000 » »	50,000 » :	1,160 » »	40,000 » »	8 % » » ;
50,000 » »	60,000 » :	1,960 » »	50,000 » »	10 % » » ;
60,000 » »	80,000 » :	2,960 » »	60,000 » »	12 % » » ;
80,000 » »	100,000 » :	5,360 » »	80,000 » »	14 % » » ;
100,000 » »	150,000 » :	8,160 » »	100,000 » »	16 % » » ;
150,000 » »	200,000 » :	16,160 » »	150,000 » »	18 % » » ;
200,000 kr.	:	25,160 » »	200,000 » »	20 % » » .

Skala för tilläggsskatten enligt alternativ II.

Tilläggsskatten utgör:

när det beskattningsbara beloppet icke överstiger 20,000 kronor: 2 procent av den del av det beskattningsbara beloppet, som överstiger 12,000 kronor;

när det beskattningsbara beloppet överstiger

20,000	men icke	30,000 kr.:	160	kr. för	20,000 kr. och	4 %	av återstoden;
30,000	»	»	40,000 » :	560 »	»	»	6 % » ;
40,000	»	»	60,000 » :	1,160 »	»	»	8 % » ;
60,000	»	»	80,000 » :	2,760 »	»	»	10 % » ;
80,000	»	»	100,000 » :	4,760 »	»	»	12 % » ;
100,000	»	»	150,000 » :	7,160 »	»	»	14 % » ;
150,000	»	»	200,000 » :	14,160 »	»	»	16 % » ;
200,000	»	»	300,000 » :	22,160 »	»	»	18 % » ;
300,000	kr.		:40,160	»	»	»	20 % » .

Skala för särskild skatt å förmögenhet enligt alternativ I a.

Särskild skatt å förmögenhet skall utgöra:

när den beskattningsbara förmögenheten överstiger 20,000 kronor men icke 50,000 kronor: en promille av den del av den beskattningsbara förmögenheten, som överstiger 20,000 kronor;

när den beskattningsbara förmögenheten överstiger

50,000	men icke	100,000 kr.:	30	kr. för	50,000 kr. och	2 ⁰ / ₁₀₀	av återstoden;
100,000	»	»	300,000 » :	130 »	»	»	3 ⁰ / ₁₀₀ » ;
300,000	»	»	600,000 » :	730 »	»	»	4 ⁰ / ₁₀₀ » ;
600,000	»	»	1,000,000 » :	1,930 »	»	»	5 ⁰ / ₁₀₀ » ;
1,000,000	kr.		:3,930	»	»	»	6 ⁰ / ₁₀₀ » .

Skala för särskild skatt å förmögenhet enligt alternativ I b.

Särskild skatt å förmögenhet skall utgöra:

när den beskattningsbara förmögenheten överstiger 50,000 kronor men icke 150,000 kronor: en promille av den del av den beskattningsbara förmögenheten, som överstiger 50,000 kronor;

när den beskattningsbara förmögenheten överstiger

150,000	men icke	300,000 kr.:	100	kr. för	150,000 kr. och	2 ⁰ / ₁₀₀	av återstoden;
300,000	»	»	500,000 » :	400 »	»	»	3 ⁰ / ₁₀₀ » ;
500,000	»	»	1,000,000 » :	1,000 »	»	»	4 ⁰ / ₁₀₀ » ;
1,000,000	kr.		:3,000	»	»	»	5 ⁰ / ₁₀₀ » .

Tab. 1, utvisande statsskatter för vissa inkomstbelopp *dels* enligt förslag i 1936 års statsverksproposition (statlig inkomst- och förmögenhetsskatt, 150 % av grundbeloppet, extra inkomst- och förmögenhetsskatt samt utjämningsskatt, 100 % av grundbeloppet) och *dels* enligt föreslagna alternativen I a, I b och II. Den taxerade inkomsten utgöres i sin helhet av arbetsinkomst.

Ingen förmögenhet. Ortsavdrag 1,400 kr.

Taxerad inkomst, kr.	Enl. 1936 års stats- verksproposition	Enl. alt. I a	Enl. alt. I b	Enl. alt. II
	S:a ink.- o. förm.-skatter	Ink.- o. förm.- skatt	Ink.- o. förm.- skatt	Ink.- o. förm.- skatt
	<i>i kronor</i>			
2,000	13: 50	9: 00	9: 00	9: 00
4,000	85: 50	57: 00	57: 00	57: 00
6,000	178: 17	136: 00	136: 00	136: 00
8,000	274: 83	235: 00	235: 00	235: 00
10,000	381: 00	354: 00	354: 00	354: 00
15,000	733: 50	828: 00	828: 00	828: 00
25,000	1,660: 83	2,086: 00	2,086: 00	2,086: 00
50,000	4,702: 67	6,102: 00	6,102: 00	6,102: 00
75,000	8,546: 67	11,318: 00	11,318: 00	10,860: 00
100,000	12,713: 33	17,176: 00	17,176: 00	16,218: 00
200,000	32,709: 17	44,092: 00	44,092: 00	41,134: 00
400,000	78,812: 83	104,050: 00	104,050: 00	99,050: 00
600,000	128,894: 67	164,050: 00	164,050: 00	159,050: 00
800,000	181,863: 17	224,050: 00	224,050: 00	219,050: 00
1,000,000	237,831: 67	284,050: 00	284,050: 00	279,050: 00
	<i>i procent av taxerad inkomst</i>			
2,000	0.67	0.45	0.45	0.45
4,000	2.14	1.42	1.42	1.42
6,000	2.97	2.27	2.27	2.27
8,000	3.44	2.94	2.94	2.94
10,000	3.81	3.54	3.54	3.54
15,000	4.89	5.52	5.52	5.52
25,000	6.64	8.84	8.84	8.84
50,000	9.40	12.20	12.20	12.20
75,000	11.40	15.09	15.09	14.48
100,000	12.71	17.18	17.18	16.22
200,000	16.85	22.05	22.05	20.57
400,000	19.70	26.01	26.01	24.76
600,000	21.48	27.84	27.84	26.51
800,000	22.78	28.01	28.01	27.88
1,000,000	23.78	28.41	28.41	27.91

Tab. 2, utvisande statsskatter för vissa inkomst- och förmögenhetskombinationer dels 150 % av grundbeloppet, extra inkomst- och förmögenhetsskatt, utjämningskatt, 100 % nativen I a, I b och II. Den taxerade inkomsten
Förmögenheten motsvarar den taxerade inkomstens efter

Taxerad inkomst, kr.	Förmögenhet, kr.	Enl. 1936 års statsverksproposition				Enl. alter-	
		Ink.- o. förm.-skatter	Därav å förm.-delen	Särskild skatt å förm.	S:a stats-skatter	Ink.- o. förm.-skatt	Därav å förm.-delen
							<i>i</i>
2,000	50,000	32: 85	19: 35	—	32: 85	12: 60	3: 60
4,000	100,000	161: 53	76: 03	39: 00	200: 53	76: 00	19: 00
6,000	150,000	301: 33	123: 16	100: 00	401: 33	172: 50	36: 50
8,000	200,000	458: 98	184: 15	200: 00	658: 98	294: 00	59: 00
10,000	250,000	664: 50	283: 50	300: 00	964: 50	452: 00	98: 00
15,000	375,000	1,271: 58	538: 08	625: 00	1,896: 58	1,052: 40	224: 40
25,000	625,000	2,805: 00	1,144: 17	1,500: 00	4,305: 00	2,522: 80	436: 80
50,000	1,250,000	7,851: 53	3,148: 86	4,250: 00	12,101: 53	7,310: 00	1,208: 00
75,000	1,875,000	13,865: 33	5,318: 66	7,375: 00	21,240: 33	13,424: 80	2,106: 80
100,000	2,500,000	20,711: 60	7,998: 27	10,500: 00	31,211: 60	20,384: 00	3,208: 00
200,000	5,000,000	51,287: 70	18,578: 53	23,000: 00	74,287: 70	51,550: 00	7,458: 00
400,000	10,000,000	120,559: 87	41,747: 04	48,000: 00	168,559: 87	119,050: 00	15,000: 00
600,000	15,000,000	195,831: 67	66,937: 00	73,000: 00	268,831: 67	186,550: 00	22,500: 00
800,000	20,000,000	277,132: 62	95,269: 45	98,000: 00	375,132: 62	254,050: 00	30,000: 00
1,000,000	25,000,000	352,259: 87	114,428: 20	123,000: 00	475,259: 87	321,550: 00	37,500: 00
							<i>i procent av</i>
2,000	50,000	1.64	0.97	—	1.64	0.63	0.18
4,000	100,000	4.04	1.90	0.97	5.01	1.90	0.48
6,000	150,000	5.02	2.05	1.67	6.69	2.87	0.61
8,000	200,000	5.74	2.30	2.50	8.24	3.67	0.74
10,000	250,000	6.65	2.84	3.00	9.65	4.52	0.98
15,000	375,000	8.48	3.59	4.16	12.64	7.01	1.49
25,000	625,000	11.22	4.57	6.00	17.22	10.09	1.75
50,000	1,250,000	15.70	6.30	8.50	24.20	14.62	2.42
75,000	1,875,000	18.49	7.09	9.83	28.32	17.90	2.81
100,000	2,500,000	20.71	8.00	10.50	31.21	20.38	3.21
200,000	5,000,000	25.64	9.29	11.50	37.14	25.77	3.73
400,000	10,000,000	30.14	10.43	12.00	42.14	29.76	3.75
600,000	15,000,000	32.64	11.16	12.17	44.81	31.09	3.75
800,000	20,000,000	34.64	11.91	12.25	46.89	31.75	3.75
1,000,000	25,000,000	35.23	11.44	12.30	47.53	32.16	3.75

enligt förslag i 1936 års statsverksproposition (statlig inkomst- och förmögenhetsskatt, av grundbeloppet, samt särskild skatt å förmögenhet) och dels enligt föreslagna alter-
ntgöres i sin helhet av kapitalinkomst.

4 % kapitaliserade värde. Ortsavdrag 1,400 kr.

nativ I a		Enl. alternativ I b				Enl. alternativ II	
Särskild skatt å förm.	S:a stats-skatte	Ink.- o. förm.-skatt	Därav å förm.-delen	Särskild skatt å förm.	S:a stats-skatte	Ink.- o. förm.-skatt (= s:a statsskatt)	Därav å förm.-delen

kronor

—	12: 60	16: 50	7: 50	—	16: 50	21: 90	12: 90
50: 00	126: 00	96: 00	39: 00	22: 50	118: 50	122: 40	65: 40
178: 60	351: 10	210: 00	74: 00	85: 00	295: 00	264: 00	128: 00
347: 50	641: 50	354: 00	119: 00	195: 00	549: 00	472: 00	237: 00
516: 10	968: 10	560: 00	206: 00	300: 00	860: 00	798: 00	444: 00
1,006: 80	2,059: 20	1,278: 00	450: 00	625: 00	1,903: 00	1,787: 80	959: 80
2,055: 00	4,577: 80	2,961: 00	875: 00	1,500: 00	4,461: 00	4,203: 20	2,117: 20
5,430: 00	12,740: 00	8,568: 00	2,466: 00	4,250: 00	12,818: 00	11,810: 00	5,708: 00
9,180: 00	22,604: 80	15,676: 00	4,358: 00	7,375: 00	23,051: 00	21,064: 80	10,204: 80
12,930: 00	33,314: 00	23,634: 00	6,458: 00	10,500: 00	34,134: 00	30,994: 00	14,776: 00
27,930: 00	79,480: 00	59,050: 00	14,958: 00	23,000: 00	82,050: 00	76,100: 00	34,966: 00
57,930: 00	176,980: 00	134,050: 00	30,000: 00	48,000: 00	182,050: 00	173,600: 00	74,550: 00
87,930: 00	274,480: 00	209,050: 00	45,000: 00	73,000: 00	282,050: 00	271,100: 00	112,050: 00
117,930: 00	371,980: 00	284,050: 00	60,000: 00	98,000: 00	382,050: 00	368,600: 00	149,550: 00
147,930: 00	469,480: 00	359,050: 00	75,000: 00	123,000: 00	482,050: 00	466,100: 00	187,050: 00

taxerad inkomst

—	0.63	0.82	0.37	—	0.82	1.09	0.64
1.25	3.15	2.40	0.98	0.56	2.96	3.06	1.63
2.98	5.85	3.50	1.23	1.42	4.92	4.40	2.13
4.34	8.01	4.43	1.49	2.44	6.87	5.90	2.96
5.16	9.68	5.60	2.06	3.00	8.60	7.98	4.44
6.71	13.72	8.52	3.00	4.16	12.68	11.92	6.40
8.22	18.31	11.84	3.50	6.00	17.84	16.81	8.47
10.86	25.48	17.14	4.93	8.50	25.64	23.62	11.42
12.24	30.14	20.90	5.81	9.83	30.73	28.08	13.61
12.93	33.31	23.63	6.46	10.50	34.13	30.99	14.78
13.97	39.74	29.52	7.48	11.50	41.02	38.06	17.48
14.48	44.24	33.51	7.50	12.00	45.51	43.40	18.64
14.66	45.75	34.84	7.50	12.17	47.01	45.18	18.67
14.74	46.49	35.51	7.50	12.25	47.76	46.08	18.69
14.79	46.95	35.91	7.50	12.30	48.21	46.61	18.71

Tab. 3, utvisande statsskatter för vissa inkomst- och förmögenhetskombinationer dels 150 % av grundbeloppet, extra inkomst- och förmögenhetsskatt, utjämningskatt, 100 % nativen I a, I b och II. Den taxerade inkomsten utgöres till Förmögenheten motsvarar halva den taxerade inkomstens

Taxerad inkomst, kr.	Förmögenhet, kr.	Enl. 1936 års statsverksproposition				Enl. alter-	
		Ink.- o. förm.-skatter	Därav å förm.-delen	Särskild skatt å förm.	S:a stats-skatter	Ink.- o. förm.-skatt	Därav å förm.-delen
							<i>i</i>
2,000	25,000	22: 50	9: 00	—	22: 50	10: 80	1: 80
4,000	50,000	122: 85	37: 35	—	122: 85	66: 00	9: 00
6,000	75,000	238: 42	60: 25	25: 00	263: 42	153: 50	17: 50
8,000	100,000	362: 67	87: 84	50: 00	412: 67	264: 00	29: 00
10,000	125,000	504: 90	123: 90	75: 00	579: 90	401: 60	47: 60
15,000	187,500	994: 88	261: 33	175: 00	1,169: 88	939: 60	111: 60
25,000	312,500	2,224: 17	563: 34	437: 50	2,661: 67	2,304: 40	218: 40
50,000	625,000	6,159: 87	1,457: 20	1,500: 00	7,659: 87	6,684: 00	582: 00
75,000	937,500	11,149: 47	2,602: 80	2,750: 00	13,899: 47	12,347: 60	1,029: 60
100,000	1,250,000	16,684: 13	3,970: 80	4,250: 00	20,934: 13	18,759: 00	1,583: 00
200,000	2,500,000	41,981: 73	9,272: 56	10,500: 00	52,481: 73	47,800: 00	3,708: 00
400,000	5,000,000	99,727: 27	20,914: 44	23,000: 00	122,727: 27	111,550: 00	7,500: 00
600,000	7,500,000	161,988: 17	33,093: 50	35,500: 00	197,488: 17	175,300: 00	11,250: 00
800,000	10,000,000	228,496: 67	46,633: 50	48,000: 00	276,496: 67	239,050: 00	15,000: 00
1,000,000	12,500,000	299,257: 62	61,425: 95	60,500: 00	359,757: 62	302,800: 00	18,750: 00
							<i>i procent av</i>
2,000	25,000	1.12	0.45	—	1.12	0.54	0.09
4,000	50,000	3.07	0.93	—	3.07	1.65	0.22
6,000	75,000	3.97	1.00	0.42	4.39	2.56	0.29
8,000	100,000	4.53	1.09	0.63	5.16	3.30	0.36
10,000	125,000	5.05	1.24	0.75	5.80	4.02	0.48
15,000	187,500	6.63	1.74	1.17	7.80	6.26	0.74
25,000	312,500	8.89	2.25	1.75	10.64	9.22	0.87
50,000	625,000	12.32	2.92	3.00	15.32	13.37	1.16
75,000	937,500	14.86	3.47	3.67	18.53	16.46	1.37
100,000	1,250,000	16.68	3.97	4.25	20.93	18.76	1.58
200,000	2,500,000	20.99	4.63	5.25	26.24	23.90	1.85
400,000	5,000,000	24.93	5.28	5.75	30.68	27.89	1.87
600,000	7,500,000	26.99	5.51	5.92	32.91	29.22	1.87
800,000	10,000,000	28.56	5.83	6.00	34.56	29.88	1.87
1,000,000	12,500,000	29.93	6.14	6.05	35.98	30.28	1.87

enligt förslag i 1936 års statsverksproposition (statlig inkomst- och förmögenhetsskatt, av grundbeloppet, samt särskild skatt å förmögenhet) och dels enligt föreslagna alterhäften av arbetsinkomst och till hälften av kapitalinkomst.

efter 4 % kapitaliserade värde. Ortsavdrag 1,400 kr.

nativ I a		Enl. alternativ I b				Enl. alternativ II	
Särskild skatt å förm.	S:a stats-skatte	Ink.- o. förm.-skatt	Därav å förm.-delen	Särskild skatt å förm.	S:a stats-skatte	Ink.- o. förm.-skatt (= s:a statsskatt)	Därav å förm.-delen

kronor

—	10: 80	12: 60	3: 60	—	12: 60	15: 00	6: 00
30: 00	96: 00	76: 00	19: 00	—	76: 00	89: 20	32: 20
80: 00	233: 50	172: 50	36: 50	25: 00	197: 50	197: 50	61: 50
130: 00	394: 00	294: 00	59: 00	50: 00	344: 00	333: 60	98: 60
205: 00	606: 60	452: 00	98: 00	75: 00	527: 00	518: 40	164: 40
392: 50	1,332: 10	1,052: 40	224: 40	175: 00	1,227: 40	1,209: 60	381: 60
780: 00	3,084: 40	2,522: 80	436: 80	437: 50	2,960: 30	2,969: 40	883: 40
2,055: 00	8,739: 00	7,310: 00	1,208: 00	1,500: 00	8,810: 00	8,684: 00	2,582: 00
3,617: 50	15,965: 10	13,424: 80	2,106: 80	2,750: 00	16,174: 80	15,542: 60	4,682: 60
5,430: 00	24,189: 00	20,384: 00	3,208: 00	4,250: 00	24,634: 00	23,316: 00	7,098: 00
12,930: 00	60,730: 00	51,550: 00	7,458: 00	10,500: 00	62,050: 00	58,172: 00	17,038: 00
27,930: 00	139,480: 00	119,050: 00	15,000: 00	23,000: 00	142,050: 00	136,100: 00	37,050: 00
42,930: 00	218,230: 00	186,550: 00	22,500: 00	35,500: 00	222,050: 00	214,850: 00	55,800: 00
57,930: 00	296,980: 00	254,050: 00	30,000: 00	48,000: 00	302,050: 00	293,600: 00	74,550: 00
72,930: 00	375,730: 00	321,550: 00	37,500: 00	60,500: 00	382,050: 00	372,350: 00	93,300: 00

taxerad inkomst

—	0.54	0.63	0.18	—	0.63	0.75	0.30
0.75	2.40	1.90	0.48	—	1.90	2.23	0.80
1.33	3.89	2.87	0.61	0.42	3.29	3.29	1.05
1.63	4.93	3.67	0.74	0.63	4.30	4.17	1.23
2.05	6.07	4.52	0.98	0.75	5.27	5.18	1.64
2.62	8.88	7.02	1.50	1.16	8.18	8.06	2.54
3.12	12.34	10.09	1.74	1.75	11.84	11.88	3.53
4.11	17.48	14.62	2.42	3.00	17.62	17.37	5.16
4.82	21.28	17.90	2.81	3.67	21.57	20.72	6.24
5.43	24.19	20.38	3.21	4.25	24.63	23.32	7.10
6.46	30.36	25.77	3.73	5.25	31.02	29.08	8.52
6.98	34.87	29.76	3.75	5.75	35.51	34.03	9.26
7.15	36.37	31.09	3.75	5.91	37.00	35.81	9.30
7.24	37.12	31.76	3.75	6.00	37.76	36.70	9.32
7.29	37.57	32.16	3.75	6.05	38.21	37.24	9.33

Tab. 4, utvisande statsskatter för vissa förmögenhetsbelopp dels enligt förslag i 1936 loppet, extra inkomst- och förmögenhetsskatt, ntjämningskatt, 100 % av grundbeloppet, och II. Förmögenhet

Även annan inkomst saknas.

Taxerad, inkomst, kr.	Förmögenhet, kr.	Enl. 1936 års statsverksproposition			Enl
		Ink.- o. förm.-skatter	Särskild skatt å förm.	S:a statsskatter	Ink.- o. förm.-skatt
					<i>i</i>
0	50,000	—	—	—	—
	100,000	5: 85	—	5: 85	—
	150,000	24: 75	25: 00	49: 75	—
	200,000	55: 35	50: 00	105: 35	—
	250,000	92: 70	75: 00	167: 70	—
	375,000	190: 08	175: 00	365: 08	6: 90
	625,000	404: 38	437: 50	841: 88	30: 60
	1,250,000	1,234: 08	1,500: 00	2,734: 08	147: 50
	1,875,000	2,337: 92	2,750: 00	5,087: 92	316: 20
	2,500,000	3,543: 33	4,250: 00	7,793: 33	560: 00
	5,000,000	9,934: 87	10,500: 00	20,434: 87	2,086: 00
	10,000,000	25,763: 33	23,000: 00	48,763: 33	6,102: 00
	15,000,000	43,844: 33	35,500: 00	79,344: 33	11,318: 00
	20,000,000	62,922: 82	48,000: 00	110,922: 82	17,176: 00
	25,000,000	83,001: 87	60,500: 00	143,501: 87	23,634: 00
					<i>i promille av</i>
0	50,000	—	—	—	—
	100,000	0.06	—	0.06	—
	150,000	0.16	0.17	0.33	—
	200,000	0.28	0.25	0.53	—
	250,000	0.37	0.30	0.67	—
	375,000	0.51	0.47	0.98	0.02
	625,000	0.65	0.70	1.35	0.05
	1,250,000	0.99	1.20	2.19	0.12
	1,875,000	1.25	1.47	2.72	0.17
	2,500,000	1.42	1.70	3.12	0.23
	5,000,000	1.99	2.10	4.09	0.42
	10,000,000	2.58	2.30	4.88	0.61
	15,000,000	2.92	2.37	5.29	0.76
	20,000,000	3.15	2.40	5.55	0.86
	25,000,000	3.32	2.42	5.74	0.94

Års statsverksproposition (statlig inkomst- och förmögenhetsskatt, 150 % av grundbe samt särskild skatt å förmögenhet) och *dels* enligt föreslagna alternativen I a, I b utan avkastning.

Ortsavdrag 1,400 kronor.

alternativ I a		Enl. alternativ I b			Enl. alternativ II
Särskild skatt å förm.	S:a statsskatter	Ink.- o. förm.-skatt	Särskild skatt å förm.	S:a statsskatter	Ink.- o. förm.-skatt (=s:a statsskatt)

kronor

—	—	—	—	—	—
20: 00	20: 00	—	—	—	—
50: 00	50: 00	1: 50	10: 00	11: 50	5: 10
90: 00	90: 00	9: 00	30: 00	39: 00	15: 60
130: 00	130: 00	16: 50	50: 00	66: 50	36: 60
280: 00	286: 90	49: 50	100: 00	149: 50	116: 00
580: 00	610: 60	147: 50	300: 00	447: 50	346: 80
1,530: 00	1,677: 50	560: 00	1,000: 00	1,560: 00	1,526: 40
2,680: 00	2,996: 20	1,278: 00	2,000: 00	3,278: 00	3,031: 00
3,930: 00	4,490: 00	2,086: 00	3,000: 00	5,086: 00	4,788: 00
9,930: 00	12,016: 00	6,102: 00	8,000: 00	14,102: 00	13,237: 00
21,930: 00	28,032: 00	17,176: 00	18,000: 00	35,176: 00	34,361: 00
33,930: 00	45,248: 00	30,134: 00	28,000: 00	58,134: 00	58,298: 00
45,930: 00	63,106: 00	44,092: 00	38,000: 00	82,092: 00	83,735: 00
57,980: 00	81,564: 00	59,050: 00	48,000: 00	107,050: 00	109,985: 00

förmögenheten

—	—	—	—	—	—
0.20	0.20	—	—	—	—
0.88	0.88	0.01	0.07	0.08	0.08
0.45	0.45	0.06	0.15	0.20	0.08
0.52	0.52	0.07	0.20	0.27	0.15
0.76	0.77	0.13	0.27	0.40	0.81
0.98	0.98	0.24	0.48	0.72	0.55
1.22	1.84	0.45	0.80	1.26	1.22
1.48	1.60	0.68	1.07	1.75	1.62
1.57	1.80	0.88	1.20	2.08	1.92
1.98	2.40	1.22	1.60	2.82	2.65
2.19	2.80	1.72	1.80	3.52	3.44
2.26	3.02	2.01	1.87	3.88	3.89
2.80	3.16	2.20	1.90	4.10	4.19
2.82	3.26	2.38	1.92	4.28	4.40

P. M.

med vissa beräkningar rörande de i propositionen föreslagna skatterna.

Skatternas avkastning.

Inom departementet hava verkställts beräkningar rörande avkastningen av de i propositionen föreslagna skatterna för fysiska personer, oskifta dödsbon och familjestiftelser ävensom i fråga om fördelningen av denna beskattning på skatt å inkomst och skatt å förmögenhet. Resultatet av beräkningarna sammanfattas i följande tabell, som tillika innehåller motsvarande uppgifter beträffande den nuvarande beskattningen.

	Skatt ¹ i miljoner kronor			Av hela beskattningen belöpa å	
	total	å inkomst	å förmögenhet	inkomst %	förmögenhet %
Propositionens förslag					
<i>Inkomst- och förmögenhetsskatt</i>					
Bottensskatt (grundbeloppsnivå)	91.7	88.7	3.0		
Tilläggs-skatt	26.9	23.5	3.4		
Särskild skatt å förmögenhet	21.0	—	21.0		
Summa	139.6	112.2	27.4	80.4	19.6
Nuvarande skatter ²	139.2	106.7	32.5	76.7	23.3

Skatternas fördelning på inkomstklasser.

Härjämte har inom departementet verkställts en överslagsberäkning för utfinnande av de nuvarande och föreslagna skatternas fördelning på inkomstklasser. Beräkningen, som i flera hänseenden måst byggas på approximationer, torde dock vara ägnad att i stora drag utvisa, huru den totala skattebördan skulle förskjutas enligt det i propositionen framlagda förslaget. I efterföljande tabell hava sammanfattats resultaten av beräkningarna. Tabellen, som hänför sig till skatteunderlaget vid 1935 års taxering för fysiska personer m. fl., innehåller jämväl uppgifter om antalet taxerade och summa beskattningsbart belopp inom olika klasser av inkomster, varmed i detta sammanhang förstås till inkomst- och förmögenhetsskatt beskattningsbara belopp.

¹ Beräknade debiterade belopp vid 1936 års taxering.

² Statlig inkomst- och förmögenhetsskatt efter 150 % av grundbeloppet, extra inkomst- och förmögenhetsskatt, utjämnings-skatt samt särskild skatt å förmögenhet. — Beträffande siffrorna för de särskilda nuvarande skatterna, se sid. 40 i propositionen.

Till inkomst- och förmögenhetsskatt beskattningsbart belopp	Antal taxerade	Summa beskattningsbart belopp	Summa nuvarande skatter ¹	Summa skatter enligt propositionens förslag ²	Ökning (+) eller minskning (-) i förhållande till nuvarande skatter
Kr.		1,000 kr.	1,000 kr.	1,000 kr.	1,000 kr.
0— 2,000	1,465,885	515,896	23,322	17,714	-5,608
2,000— 4,000	141,919	418,302	19,174	15,713	-3,461
4,000— 6,000	51,732	254,782	11,994	10,902	-1,092
6,000— 8,000	15,326	105,785	5,206	5,238	+ 32
8,000— 10,000	9,177	81,824	4,230	4,635	+ 405
10,000— 12,000	5,766	63,023	3,486	4,215	+ 729
12,000— 15,000	5,390	72,059	4,386	5,641	+1,255
15,000— 20,000	4,869	83,826	5,664	7,525	+1,861
20,000— 40,000	5,701	154,230	13,278	17,630	+4,352
40,000— 60,000	1,300	62,547	7,059	8,781	+1,722
60,000—100,000	748	55,954	8,269	9,296	+1,027
100,000—200,000	309	41,084	8,358	8,557	+ 199
Över 200,000.....	107	37,148	12,890	12,101	- 789
	1,708,229	1,946,460	127,316	127,948	+ 632

Av tabellen framgår, att propositionens förslag innebär en förskjutning av skattebördan med ett sammanlagt belopp av i runt tal 10 miljoner kronor från taxerade med beskattningsbart belopp under 6,000 kronor till andra skattskyldiga.

¹ Statlig inkomst- och förmögenhetsskatt efter 150% av grundbeloppet, extra inkomst- och förmögenhetsskatt, utjämningskatt samt särskild skatt å förmögenhet.

² Inkomst- och förmögenhetsskatt med bottenkatt efter 100% av grundbeloppet samt särskild skatt å förmögenhet.

Tab. 1, utvisande statsskatter vid olika procenttal av grundbeloppet för vissa in-
rade inkomsten utgöres i sin
Ingen förmögenhet.

Taxerad inkomst, kr.	Förmögenhet, kr.	Enligt gällande författningar		
		S:a statsskatter ¹ med statlig inkomst- och förmögenhetsskatt vid		Därav särskild skatt å förmögenhet
		150 % (= förslag i 1936 års statsverks- proposition)	170 % (= beslut av 1935 års riks- dag)	
2,000	0	13: 50	15: 30	—
4,000		85: 50	96: 90	—
6,000		178: 17	201: 57	—
8,000		274: 83	310: 23	—
10,000		381: 00	428: 40	—
15,000		733: 50	816: 70	—
25,000		1,660: 83	1,829: 83	—
50,000		4,702: 67	5,137: 47	—
75,000		8,546: 67	9,307: 27	—
100,000		12,713: 33	13,823: 93	—
200,000		32,709: 17	35,511: 37	—
400,000		78,812: 83	85,806: 63	—
600,000		128,894: 67	140,684: 27	—
800,000		181,863: 17	198,848: 57	—
1,000,000		237,831: 67	260,412: 87	—
				<i>i</i>
2,000	0	0.67	0.77	—
4,000		2.14	2.42	—
6,000		2.97	3.86	—
8,000		3.44	3.88	—
10,000		3.81	4.28	—
15,000		4.89	5.44	—
25,000		6.64	7.82	—
50,000		9.40	10.27	—
75,000		11.40	12.40	—
100,000		12.71	13.82	—
200,000		16.85	17.75	—
400,000		19.70	21.45	—
600,000		21.48	23.45	—
800,000		22.78	24.85	—
1,000,000		23.78	26.04	—
				<i>i procent</i>

¹ Statlig inkomst- och förmögenhetsskatt, extra inkomst- och förmögenhetsskatt, utjämnings-

komstbelopp *dels* enligt gällande författningar *dels* enligt propositionen. Den taxehelhet av arbetsinkomst.

Ortsavdrag 1,400 kr.

E n l i g t p r o p o s i t i o n e n						
S:a statsskatter med bottensskatt vid				D ä r a v		
90 %	100 %	125 %	150 %	Tilläggs-skatt	Särskild skatt å förmögenhet	S:a fasta statsskatter

kronor

9: 45	10: 50	13: 12	15: 75	—	—	—
59: 85	66: 50	83: 12	99: 75	—	—	—
139: 95	155: 50	194: 37	233: 25	—	—	—
238: 05	264: 50	330: 62	396: 75	—	—	—
362: 70	403: 00	503: 75	604: 50	—	—	—
911: 70	987: 00	1,175: 25	1,363: 50	234: 00	—	234: 00
2,249: 70	2,395: 00	2,758: 25	3,121: 50	942: 00	—	942: 00
6,161: 70	6,482: 00	7,282: 75	8,083: 50	3,279: 00	—	3,279: 00
10,744: 70	11,240: 00	12,478: 25	13,716: 50	6,287: 00	—	6,287: 00
15,927: 70	16,598: 00	18,273: 75	19,949: 50	9,895: 00	—	9,895: 00
40,143: 70	41,514: 00	44,939: 75	48,365: 50	27,811: 00	—	27,811: 00
94,701: 70	97,472: 00	104,397: 75	111,323: 50	69,769: 00	—	69,769: 00
149,301: 70	153,472: 00	163,897: 75	174,323: 50	111,769: 00	—	111,769: 00
203,901: 70	209,472: 00	223,397: 75	237,323: 50	153,769: 00	—	153,769: 00
258,501: 70	265,472: 00	282,897: 75	300,323: 50	195,769: 00	—	195,769: 00

av taxerad inkomst

0.47	0.58	0.65	0.78	—	—	—
1.50	1.66	2.08	2.49	—	—	—
2.33	2.59	3.24	3.89	—	—	—
2.98	3.31	4.13	4.96	—	—	—
3.68	4.03	5.04	6.05	—	—	—
6.08	6.58	7.84	9.09	1.56	—	1.56
9.00	9.58	11.03	12.49	3.77	—	3.77
12.32	12.96	14.56	16.16	6.56	—	6.56
14.32	14.99	16.64	18.29	8.38	—	8.38
15.98	16.60	18.27	19.95	9.90	—	9.90
20.07	20.75	22.46	24.18	13.90	—	13.90
23.67	24.37	26.10	27.83	17.44	—	17.44
24.88	25.58	27.32	29.06	18.63	—	18.63
25.49	26.18	27.92	29.67	19.22	—	19.22
25.85	26.55	28.29	30.08	19.58	—	19.58

skatt samt särskild skatt å förmögenhet.

Tab. 2, utvisande statsskatter vid olika procenttal av grundbeloppet för vissa in-
ligt propositionen. Den taxerade inkomsten
Förmögenheten motsvarar den taxerade inkomstens

Taxerad inkomst, kr	Förmögenhet, kr.	Enligt gällande författningar		
		S:a statsskatter ¹ med statlig inkomst- och förmögenhets- skatt vid		Därav särskild skatt å förmögenhet
		150 % (= förslag i 1936 års statsverks- proposition)	170 % (= beslut av 1935 års riks- dag)	
2,000	50,000	32: 85	37: 23	—
4,000	100,000	200: 53	221: 89	39: 00
6,000	150,000	401: 33	439: 73	100: 00
8,000	200,000	658: 98	714: 36	200: 00
10,000	250,000	964: 50	1,040: 98	300: 00
15,000	375,000	1,896: 58	2,029: 78	625: 00
25,000	625,000	4,305: 00	4,578: 10	1,500: 00
50,000	1,250,000	12,101: 53	12,803: 75	4,250: 00
75,000	1,875,000	21,240: 33	22,446: 73	7,375: 00
100,000	2,500,000	31,211: 60	32,984: 56	10,500: 00
200,000	5,000,000	74,287: 70	78,752: 30	23,000: 00
400,000	10,000,000	168,559: 87	179,549: 31	48,000: 00
600,000	15,000,000	268,831: 67	287,212: 87	73,000: 00
800,000	20,000,000	375,132: 62	401,709: 52	98,000: 00
1,000,000	25,000,000	475,259: 87	509,209: 31	123,000: 00
<i>i procent</i>				
2,000	50,000	1.64	1.86	—
4,000	100,000	5.01	5.56	0.97
6,000	150,000	6.69	7.33	1.67
8,000	200,000	8.24	8.93	2.50
10,000	250,000	9.65	10.41	3.00
15,000	375,000	12.64	13.53	4.16
25,000	625,000	17.22	18.31	6.00
50,000	1,250,000	24.20	25.60	8.50
75,000	1,875,000	28.32	29.93	9.88
100,000	2,500,000	31.21	32.98	10.50
200,000	5,000,000	37.14	39.88	11.50
400,000	10,000,000	42.14	44.90	12.00
600,000	15,000,000	44.81	47.87	12.17
800,000	20,000,000	46.89	50.21	12.25
1,000,000	25,000,000	47.53	50.92	12.80

¹ Statlig inkomst- och förmögenhetsskatt, extra inkomst- och förmögenhetsskatt, utjämnings-

komst- och förmögenhetskombinationer dels enligt gällande författningar dels enligt utgöres i sin helhet av kapitalinkomst.

efter 4 % kapitaliserade värde. Ortsavdrag 1,400 kr.

E n l i g t p r o p o s i t i o n e n						
S:a statsskatter med bottenkatt vid				D ä r a v		
90 %	100 %	125 %	150 %	Tilläggs katt	Särskild skatt å förmögenhet	S:a fasta statsskatter

k r o n o r

13: 23	14: 70	18: 37	22: 05	—	—	—
129: 20	138: 00	160: 00	182: 00	—	50: 00	50: 00
354: 77	374: 35	423: 28	472: 22	—	178: 60	178: 60
647: 20	680: 50	763: 75	847: 00	—	347: 50	347: 50
1,003: 55	1,052: 60	1,175: 22	1,297: 85	46: 00	516: 10	562: 10
2,148: 51	2,236: 90	2,457: 87	2,678: 85	346: 20	1,006: 80	1,353: 00
4,750: 86	4,918: 00	5,335: 85	5,753: 70	1,191: 60	2,055: 00	3,246: 60
12,672: 95	13,037: 00	13,947: 12	14,857: 25	3,966: 50	5,430: 00	9,396: 50
21,778: 51	22,339: 40	23,741: 62	25,143: 85	7,550: 50	9,180: 00	16,730: 50
31,728: 20	32,486: 00	34,380: 50	36,275: 00	11,978: 00	12,930: 00	24,908: 00
74,856: 70	76,402: 00	80,265: 25	84,128: 50	33,019: 00	27,930: 00	60,949: 00
166,281: 70	169,402: 00	177,202: 75	185,003: 50	80,269: 00	57,930: 00	138,199: 00
257,706: 70	262,402: 00	274,140: 25	285,878: 50	127,519: 00	87,930: 00	215,449: 00
349,131: 70	355,402: 00	371,077: 75	386,753: 50	174,769: 00	117,930: 00	292,699: 00
440,556: 70	448,402: 00	468,015: 25	487,628: 50	222,019: 00	147,930: 00	369,949: 00

av taxerad inkomst

0.66	0.73	0.92	1.11	—	—	—
3.23	3.45	4.00	4.55	—	1.25	1.25
5.91	6.24	7.05	7.87	—	2.98	2.98
8.09	8.51	9.55	10.59	—	4.34	4.34
10.04	10.53	11.75	12.98	0.46	5.16	5.62
14.32	14.91	16.38	17.86	2.31	6.71	9.02
19.00	19.67	21.34	23.01	4.76	8.22	12.98
25.35	26.07	27.89	29.71	7.93	10.86	18.79
29.04	29.78	31.65	33.52	10.07	12.24	22.81
31.73	32.49	34.38	36.27	11.98	12.93	24.91
37.48	38.20	40.13	42.06	16.50	13.97	30.47
41.56	42.35	44.30	46.25	20.07	14.48	34.55
42.95	43.78	45.69	47.65	21.25	14.66	35.91
43.64	44.42	46.88	48.34	21.85	14.74	36.59
44.06	44.84	46.80	48.76	22.20	14.79	36.99

skatt samt särskild skatt å förmögenhet.

Tab. 3, utvisande statsskatter vid olika procenttal av grundbeloppet för vissa inpropositionen. Den taxerade inkomsten utgöres till Förmögenheten motsvarar halva den taxerade inkomstens

Taxerad inkomst, kr.	Förmögenhet, kr.	Enligt gällande författningar		
		S:a statsskatter ¹ med statlig inkomst- och förmögenhetsskatt vid		Däruv särskild skatt å förmögenhet
		150 % (= förslag i 1936 års statsverksproposition)	170 % (= beslut av 1935 års riksdag)	
2,000	25,000	22: 50	25: 50	—
4,000	50,000	122: 85	139: 23	—
6,000	75,000	263: 42	294: 32	25: 00
8,000	100,000	412: 67	458: 03	50: 00
10,000	125,000	579: 90	639: 78	75: 00
15,000	187,500	1,169: 83	1,277: 99	175: 00
25,000	312,500	2,661: 67	2,882: 67	437: 50
50,000	625,000	7,659: 87	8,219: 59	1,500: 00
75,000	937,500	13,899: 47	14,878: 75	2,750: 00
100,000	1,250,000	20,934: 13	22,373: 81	4,250: 00
200,000	2,500,000	52,481: 73	56,112: 93	10,500: 00
400,000	5,000,000	122,727: 27	131,716: 79	23,000: 00
600,000	7,500,000	197,488: 17	212,523: 57	35,500: 00
800,000	10,000,000	276,496: 67	308,968: 19	48,000: 00
1,000,000	12,500,000	359,757: 62	388,584: 52	60,500: 00
				<i>i</i>
				<i>i procent</i>
2,000	25,000	1.12	1.28	—
4,000	50,000	3.07	3.48	—
6,000	75,000	4.39	4.90	0.42
8,000	100,000	5.16	5.73	0.63
10,000	125,000	5.80	6.40	0.75
15,000	187,500	7.80	8.52	1.17
25,000	312,500	10.64	11.53	1.75
50,000	625,000	15.82	16.44	3.00
75,000	937,500	18.53	19.84	3.67
100,000	1,250,000	20.93	22.37	4.25
200,000	2,500,000	26.24	28.06	5.25
400,000	5,000,000	30.68	32.93	5.75
600,000	7,500,000	32.91	35.42	5.92
800,000	10,000,000	34.56	38.62	6.00
1,000,000	12,500,000	35.98	38.86	6.05

¹ Statlig inkomst- och förmögenhetsskatt, extra inkomst- och förmögenhetsskatt, utjämnings-

komst- och förmögenhetskombinationer dels enligt gällande författningar dels enligt hälften av arbetsinkomst och till hälften av kapitalinkomst.

efter 4 % kapitaliserade värde. Ortsavdrag 1,400 kronor.

E n l i g t p r o p o s i t i o n e n						
S:a statsskatter med bottens katt vid				D ä r a v		
90 %	100 %	125 %	150 %	Tillägsskatt	Särskild skatt å förmögenhet	S:a fasta statsskatter
<i>kronor</i>						
11:34	12:60	15:75	18:90	—	—	—
99:07	106:75	125:93	145:12	—	30:00	30:00
237:36	254:85	298:56	342:27	—	80:00	80:00
398:20	428:00	502:50	577:00	—	130:00	130:00
627:56	672:20	783:80	895:40	20:80	205:00	225:80
1,418:59	1,500:40	1,704:92	1,909:45	289:80	392:50	682:30
3,252:78	3,403:00	3,799:55	4,190:10	1,066:80	780:00	1,846:80
8,756:46	9,098:60	9,953:95	10,809:30	3,622:20	2,055:00	5,677:20
15,265:44	15,793:50	17,113:65	18,433:80	6,895:40	3,617:50	10,512:90
22,771:95	23,486:00	25,271:12	27,056:25	10,915:50	5,430:00	16,345:50
56,444:20	57,902:00	61,546:50	65,191:00	30,394:00	12,930:00	43,324:00
129,456:70	132,402:00	139,765:25	147,128:50	75,019:00	27,930:00	102,949:00
202,469:20	206,902:00	217,984:00	229,066:00	119,644:00	42,930:00	162,574:00
275,481:70	281,402:00	296,202:75	311,003:50	164,269:00	57,930:00	222,199:00
348,494:20	355,902:00	374,421:50	392,941:00	208,894:00	72,930:00	281,824:00
<i>av taxerad inkomst</i>						
0.57	0.63	0.79	0.94	—	—	—
2.48	2.67	3.15	3.62	—	0.75	0.75
3.96	4.25	4.98	5.70	—	1.33	1.33
4.98	5.35	6.53	7.21	—	1.63	1.63
6.28	6.72	7.84	8.95	0.21	2.05	2.26
9.46	10.00	11.87	12.73	1.93	2.62	4.55
13.01	13.64	15.20	16.76	4.27	3.12	7.39
17.51	18.19	19.91	21.62	7.24	4.11	11.35
20.85	21.06	22.82	24.57	9.20	4.82	14.02
22.77	23.49	25.27	27.05	10.91	5.43	16.34
28.22	28.95	30.77	32.59	15.20	6.46	21.66
32.36	33.10	34.94	36.78	18.78	6.98	25.76
33.74	34.48	36.33	38.18	19.94	7.15	27.09
34.44	35.18	37.02	38.87	20.53	7.24	27.77
34.85	35.59	37.44	39.29	20.89	7.29	28.18

skatt samt särskild skatt å förmögenhet.

Tab. 4, utvisande statsskatter vid olika procenttal av grundbeloppet för vissa förmögenhet utan

Även annan inkomst saknas.

Taxerad inkomst, kr.	Förmögenhet, kr.	Enligt gällande författningar		
		S:a statsskatter ¹ med statlig inkomst- och förmögenhetsskatt vid		Därav särskild skatt å förmögenhet
		150 % (= förslag i 1936 års statsverksproposition)	170 % (= beslut av 1935 års riksdag)	
0	50,000	—	—	—
	100,000	5: 85	6: 63	—
	150,000	49: 75	53: 05	25: 00
	200,000	105: 35	112: 73	50: 00
	250,000	167: 70	180: 06	75: 00
	375,000	365: 08	389: 98	175: 00
	625,000	841: 88	891: 74	437: 50
	1,250,000	2,734: 08	2,863: 92	1,500: 00
	1,875,000	5,087: 92	5,319: 42	2,750: 00
	2,500,000	7,793: 33	8,128: 93	4,250: 00
	5,000,000	20,434: 87	21,312: 09	10,500: 00
	10,000,000	48,763: 33	50,965: 41	23,000: 00
	15,000,000	79,344: 33	83,142: 33	35,500: 00
	20,000,000	110,922: 82	116,449: 88	48,000: 00
	25,000,000	143,501: 87	150,891: 31	60,500: 00
				<i>i</i>
0	50,000	—	—	—
	100,000	0.06	0.07	—
	150,000	0.33	0.35	0.17
	200,000	0.53	0.56	0.25
	250,000	0.67	0.72	0.30
	375,000	0.98	1.04	0.47
	625,000	1.35	1.43	0.70
	1,250,000	2.19	2.29	1.20
	1,875,000	2.72	2.84	1.47
	2,500,000	3.12	3.25	1.70
	5,000,000	4.09	4.26	2.10
	10,000,000	4.88	5.10	2.30
	15,000,000	5.29	5.54	2.37
	20,000,000	5.55	5.82	2.40
	25,000,000	5.74	6.04	2.42
				<i>i promille</i>

¹ Statlig inkomst- och förmögenhetsskatt, extra inkomst- och förmögenhetsskatt, utjämnings-

mögenhetsbelopp dels enligt gällande författningar dels enligt propositionen. För-
avkastning.

Ortsavdrag 1,400 kronor.

E n l i g t p r o p o s i t i o n e n						
S:a statsskatter med bottensskatt vid				D ä r a v		
90 %	100 %	125 %	150 %	Tilläggs- skatt	Särskild skatt å för- mögenhet	S:a fasta statsskatter
<i>kronor</i>						
—	—	—	—	—	—	—
20: 00	20: 00	20: 00	20: 00	—	20: 00	20: 00
50: 00	50: 00	50: 00	50: 00	—	50: 00	50: 00
90: 00	90: 00	90: 00	90: 00	—	90: 00	90: 00
130: 00	130: 00	130: 00	130: 00	—	130: 00	130: 00
287: 24	288: 05	290: 06	292: 07	—	280: 00	280: 00
612: 13	615: 70	624: 62	633: 55	—	580: 00	580: 00
1,681: 42	1,698: 25	1,740: 31	1,782: 37	—	1,530: 00	1,530: 00
3,003: 01	3,038: 90	3,128: 62	3,218: 35	—	2,680: 00	2,680: 00
4,550: 20	4,608: 00	4,752: 50	4,897: 00	100: 00	3,930: 00	4,030: 00
12,179: 70	12,325: 00	12,688: 25	13,051: 50	942: 00	9,930: 00	10,872: 00
28,091: 70	28,412: 00	29,212: 75	30,013: 50	3,279: 00	21,930: 00	25,209: 00
44,674: 70	45,170: 00	46,408: 25	47,646: 50	6,287: 00	33,930: 00	40,217: 00
61,857: 70	62,528: 00	64,203: 75	65,879: 50	9,895: 00	45,930: 00	55,825: 00
79,640: 70	80,486: 00	82,599: 25	84,712: 50	14,103: 00	57,930: 00	72,033: 00
<i>av förmögenheten.</i>						
—	—	—	—	—	—	—
0.20	0.20	0.20	0.20	—	0.20	0.20
0.33	0.33	0.33	0.33	—	0.33	0.33
0.45	0.45	0.45	0.45	—	0.45	0.45
0.52	0.52	0.52	0.52	—	0.52	0.52
0.77	0.77	0.77	0.78	—	0.75	0.75
0.98	0.99	1.00	1.01	—	0.93	0.93
1.35	1.36	1.39	1.42	—	1.22	1.22
1.60	1.62	1.66	1.71	—	1.43	1.43
1.82	1.84	1.90	1.96	0.04	1.57	1.61
2.43	2.46	2.54	2.61	0.19	1.98	2.17
2.81	2.84	2.92	3.00	0.33	2.19	2.52
2.98	3.01	3.09	3.17	0.42	2.26	2.68
3.09	3.12	3.21	3.29	0.49	2.30	2.79
3.19	3.22	3.30	3.39	0.56	2.32	2.88

skatt samt särskild skatt å förmögenhet.

Tab. 5, utvisande statsskatter vid olika procenttal av grundbeloppet för vissa beskattningsbara belopp dels enligt gällande författningar, dels enligt propositionen.

Beskattningsbart belopp, kr.	Enligt gällande författningar		Enligt propositionen				Därav tilläggs-skatt
	S:a statsskatter ¹ med statlig inkomst- och förmögenhetsskatt vid		S:a inkomst- och förmögenhetsskatt med botten-skatt vid				
	150 %	170 %	90 %	100 %	125 %	150 %	
	<i>i kronor</i>						
100	4: 50	5: 10	3: 15	3: 50	4: 37	5: 25	—
500	22: 50	25: 50	15: 75	17: 50	21: 87	26: 25	—
1,000	45: 00	51: 00	31: 50	35: 00	43: 75	52: 50	—
2,000	90: 00	102: 00	63: 00	70: 00	87: 50	105: 00	—
4,000	183: 33	207: 33	144: 00	160: 00	200: 00	240: 00	—
6,000	280: 00	316: 00	243: 00	270: 00	337: 50	405: 00	—
8,000	386: 67	434: 67	369: 00	410: 00	512: 50	615: 00	—
10,000	506: 67	566: 67	575: 00	630: 00	767: 50	905: 00	80: 00
12,000	660: 00	736: 00	801: 00	870: 00	1,042: 50	1,215: 00	180: 00
15,000	905: 00	1,005: 00	1,170: 00	1,260: 00	1,485: 00	1,710: 00	360: 00
20,000	1,346: 67	1,486: 67	1,835: 00	1,960: 00	2,272: 50	2,585: 00	710: 00
25,000	1,888: 33	2,078: 33	2,550: 00	2,710: 00	3,110: 00	3,510: 00	1,110: 00
30,000	2,430: 00	2,670: 00	3,265: 00	3,460: 00	3,947: 50	4,435: 00	1,510: 00
40,000	3,596: 67	3,936: 67	4,795: 00	5,060: 00	5,722: 50	6,385: 00	2,410: 00
50,000	4,996: 67	5,456: 67	6,525: 00	6,860: 00	7,697: 50	8,535: 00	3,510: 00
75,000	8,896: 67	9,686: 67	11,150: 00	11,660: 00	12,935: 00	14,210: 00	6,560: 00
100,000	13,063: 33	14,203: 33	16,375: 00	17,060: 00	18,772: 50	20,485: 00	10,210: 00
150,000	22,730: 00	24,670: 00	28,025: 00	29,060: 00	31,647: 50	34,235: 00	18,710: 00
200,000	33,146: 67	35,986: 67	40,675: 00	42,060: 00	45,522: 50	48,985: 00	28,210: 00
	<i>i procent av beskattningsbart belopp</i>						
100	4.50	5.10	3.15	3.50	4.37	5.25	—
500	4.50	5.10	3.15	3.50	4.37	5.25	—
1,000	4.50	5.10	3.15	3.50	4.37	5.25	—
2,000	4.50	5.10	3.15	3.50	4.37	5.25	—
4,000	4.58	5.18	3.60	4.00	5.00	6.00	—
6,000	4.67	5.27	4.05	4.50	5.63	6.75	—
8,000	4.83	5.43	4.61	5.13	6.41	7.69	—
10,000	5.07	5.67	5.75	6.30	7.68	9.05	0.80
12,000	5.50	6.13	6.67	7.25	8.69	10.12	1.50
15,000	6.03	6.70	7.80	8.40	9.90	11.40	2.40
20,000	6.73	7.43	9.18	9.80	11.36	12.93	3.55
25,000	7.55	8.31	10.20	10.84	12.44	14.04	4.44
30,000	8.10	8.90	10.88	11.63	13.16	14.78	5.03
40,000	8.99	9.84	11.99	12.65	14.31	15.96	6.03
50,000	9.99	10.91	13.05	13.72	15.40	17.07	7.02
75,000	11.86	12.92	14.87	15.55	17.25	18.95	8.75
100,000	13.06	14.20	16.38	17.06	18.77	20.49	10.21
150,000	15.15	16.45	18.68	19.37	21.10	22.82	12.47
200,000	16.57	17.99	20.34	21.03	22.76	24.49	14.11

¹ Statlig inkomst- och förmögenhetsskatt, extra inkomst- och förmögenhetsskatt samt utjämningskatt.